

የማርቆስ ወንጌል

መግቢያ

ማርቆስ ከኢየሱስ ዐሥራ ሁለት ሐዋርያት መካከል መሪ ከነበረው ከኢፕሮስ ጋር ቅርብ ግንኙነት ነበረው። በ1ኢፑ. 5:13 ላይ ኢፕሮስ ማርቆስን «ልጄ ማርቆስ» ብሎታል። ማርቆስ የበርናባስ የወንድሙ ልጅና የሐዋርያው ጳውሎስም የሥራ ባልደረባ ነበር (የሐዋ. 12:25፤ ቆላ. 4:10፤ 2ጢሞ. 4:11)። ምንም እንኳን ማርቆስ ከመጀመሪያዎቹ አሥራ ሁለት ደቀመዛሙርት አንዱ ባይሆንም ከኢፕሮስ ስለ ኢየሱስ ሕይወት አውቋል። ማርቆስ ወንጌሉን በአመዛኙ የመሠረተው ኢፕሮስ ከሰጠው መረጃ ነው። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚሰማሙበት ማርቆስ ወንጌሉን የጻፈው በሮም ሆኖ ነው። ማቴዎስ በዋነኛነት ደረጃ ወንጌሉን ለአይሁዳውያን እንባቢዎች እንደጻፈ ሁሉ፤ ማርቆስም በዋነኛነት ደረጃ የጻፈው ለሮማውያን ነው። ከአራቱ ወንጌላት መካከል በመጀመሪያ የተጻፈው የማርቆስ ወንጌል ነበር። ወንጌሉን የጻፈው በ55 እና በ65 ዓ.ም. በነበሩት ዓመታት ሲሆን ይህም ከኢየሱስ ሞት በኋላ በሰላሣኛው ዓመት መሆኑ ነው። ማቴዎስና ሉቃስ ወንጌላቸውን ሲጽፉ ማርቆስ ከጻፋቸው አንዳንድ ሐሳቦች ወስደዋል። እንዲያውም አብዛኛው የማርቆስ ወንጌል ክፍል በማቴዎስ ወንጌል ተካትቶአል ማለት ይቻላል።

አስተዋጽኦ

- ሀ. ለክርስቶስ አገልግሎት ዝግጅት (1:1-13)
 - 1. መጥምቁ የሐንስ (1:1-8)
 - 2. የኢየሱስ መጠመቅና መፈተን (1:9-13)
- ለ. ክርስቶስ በገሊላ ስለማገልገሉ (1:14-10:52)
 - 1. የመጀመሪያዎቹ ደቀመዛሙርት መጠራት (1:14-20)
 - 2. የቅፍርናሆም አገልግሎቱ የመጀመሪያዎቹ ዓመታት (1:21-45)
 - 3. ተቃውሞ መጀመሩ (2:1-3:12)
 - 4. አሥራ ሁለቱን ደቀመዛሙርት መምረጡ (3:13-19)
 - 5. በኢየሱስ ላይ የተነሣ ክስ (3:20-35)
 - 6. ምሳሌዎቹ (4:1-34)
 - 7. ታላላቅ ሥራዎቹ (4:35-5:43)
 - 8. በገሊላና ከገሊላ ባሻገር ባሉት ስፍራዎች ተጨማሪ ተአምራት ማድረጉና ማስተማሩ (6:1-8 + 26)
 - 9. ስለ መሲሕክና ከሚቀበለው መከራ ጋር የተያያዙ ጉዳዮች (8:27-9:50)
 - 10. ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ ላይ እያሉ ያስተማራቸው ተጨማሪ ትምህርቶች (10:1-52)
- ሐ. ክርስቶስ በኢየሩሳሌም ስለማገልገሉ (11:1-13 + 37)
 - 1. በድል መግባቱ (11:1-26)
 - 2. ከአይሁድ መሪዎች ጋር የተፈጠረው የመጨረሻ አለመግባባት (11:27-12:44)
 - 3. ትንቢያዊ ትምህርቶች (13:1-37)
- መ. የኢየሱስ መከራ፣ ሞትና ትንሣኤ (14:1-16: 20)
 - 1. ኢየሱስ በሽቱ ተቀባ አልፎም ተሰጠ (14:1-11)
 - 2. የጌታ እራት (14:12-31)
 - 3. የኢየሱስ መያዝና ለፍርድ መቅረብ (14:32-15:20)
 - 4. የኢየሱስ መሞት (15:21-47)
 - 5. የኢየሱስ ከሞት መነሣት (16:1-20)

*የ1947 ትርጉም የወንድሙ ልጅ ሲል አዲሱ ትርጉም ግን የአጎቱ ልጅ ይላል <ተርጓሚው>

ምዕራፍ 1

መጥምቁ የሐንስ መንገድን ሲያዘጋጅ (1:1-8)

(ማቴ. 3:1-6፤ 11፤ ሉቃ. 3:3-4፤ 16፤ ዮሐ. 1:23፤26)

1 ገና በወንጌሉ የመጀመሪያ ቁጥር ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ማርቆስ ይገልጻል (ማር. 1:11፤ 3:11፤ 9:7፤ 13:32፤ 14:60-61)። ስለ ኢየሱስ ማወቅ ወይም መረዳት ያለብን ዋናው ነገር ሰው ብቻ ሳይሆን አምላክ መሆኑንም ጭምር ነው። የራሱ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። (ከአስተምህሮ ዳሰሳው-ኢየሱስ ክርስቶስ የሚለውን ይመለከታል)። ከመንፈስ ቅዱስ ተወለደ እንጂ ሰብዓዊ አባት የለውም (ማቴ. 1:18፤ 20-21)።

2-3 እዚህ ላይ ማርቆስ ከነቢዩ ኢሳይያስ (ኢሳ. 40:3) እንዲሁም ከሚልክያስ (ሚል. 3:1) ይጠቅሳል። እነዚህ የብሉይ ኪዳን ነቢያት የእርሱን መምጣት እንዲያውጅ ከክርስቶስ ቀድሞ ስለሚመጣው አጥማቂው የሐንስ ትንቢት ተናግረው ነበር። እዚህ ላይ በነቢዩ አማካይነት እግዚአብሔር ለክርስቶስ «መልእክተኞቹን» (አጥማቂው የሐንስን) በፊትህ አስቀድሜ አልክላሁ። ይለዋል። የሐንስ የመጣው ሰዎች ኢየሱስን ለመቀበል ልባቸውን እንዲያዘጋጁ ነበር። ይህንንም ኃጢአታቸውን እንዲናዘዙ በመስበክ ፈጽሞታል (ቁ. 4)።

ሉቃስ በወንጌሉ ኢሳ. 40:3 ብቻ ሳይሆን ኢሳይያስ 40:4-5 ያለውንም ጠቅሶአል (ሉቃ. 3:5-6)። ኢሳይያስ የጌታን መንገድ አዘጋጁ ለማለት ስለሚመጣው ሰው ትንቢት ተናግሮአል። ጎድጓዳው በታ ሁሉ ይደልደል፤ ጠግማውም መንገድ ይቅያ (ሉቃ.3:5)። ይህም ግለት ሰዎች ክርስቶስ የሚያመጣውን ደኅንነት እንዲቀበሉ ከተፈለገ ጎድጓዳው ግለትም፤ መንፈሳዊ ችግር (አለማመን) መሞላት አለበት ግለት ነው። ተፈራው ግለትም፤ እንደ ትዕቢት ወይም በራስ መመካትን የመሳሰሉ እንቅፋቶች ዝቅ ግለት አለባቸው (ሉቃ. 3:4)። ያን ጊዜ ብቻ ነው ሰዎች ሁሉ የእግዚአብሔርን ማዳን የሚያቀቁ (ሉቃ.3:6)። ደኅንነት የሚሰጠው ለአይሁዳውያን ብቻ ሳይሆን አይሁድ ላልሆኑትም ጭምር ነው። ልባቸውን ላዘጋጁና በእምነት ወደ ክርስቶስ ለሚመለሱ ወንዶችና ሴቶች ሁሉ ደኅንነት ይሰጣቸዋል። የመጥምቁ የሐንስ መወለድ በሉቃስ 1:5-17፤ 57-60፤80 ተገልጿል።

4 ስለዚህ አጥማቂው የሐንስ፤ «የኃጢአትን ይቅርታ እንድታገኙ ንስሐ ገብታችሁ ተጠመቁ» በማለት እያወጀ መጣ። አንድ ሰው ኢየሱስን እንደአዳኝ መቀበል ከፈለገ ኃጢአተኝነቱን መንገዝብና ከኃጢአቱም ንስሐ መግባት ይኖርበታል። በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኛ መሆኑን የማይገነዘብ ሰው፤ «ምንም ደኅንነት አያስፈልገኝም» በማለት ሊያስብ ይችላል፤ ነገር ግን ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነው (ሮሜ 3:9-10)። እያንዳንዱም ሰው አዳኝ ያስፈልገዋል። ስለዚህም የሐንስ ሰዎች ሁሉ እንዲናዘዙና ከኃጢአታቸውም እንዲመለሱ ጥሪ አቀረበ። መልእክቱም «የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለችና ንስሐ ገቡ» የሚል ነበር (ማቴ. 3:2)። ይህም ኢየሱስ ራሱ ከሰበከው መልእክት ጋር ተመሳሳይ ነው (ቁ. 15)። ንስሐ የገቡትን ሁሉ የሐንስ በውሃ አጠመቃቸው፤ ይህም ኃጢአታቸው እንደታጠባቸው፤ ይቅርታ እንዳገኙና ከኃጢአታቸውም እንደነጹ የሚያሳይ ምልክት ነበር። (ከአስተምህሮ ዳሰሳው፤ የውሃ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል)

5 በይሁዳ፤ አውራጃና በኢየሩሳሌም፤ ከተማ የነበሩ ሰዎች ለመጠመቅ ወደ መጥምቁ የሐንስ መጡ። የሐንስም

በዮርዳኖስ ወንዝ አጠመቃቸው፤ ያጠመቃቸውም በውሃው ውስጥ በመንከር ሊሆን ይችላል። ዮርዳኖስ የእስራኤል ዋነኛ ወንዝ ሲሆን በከፊልም ሲሆን የዘመናዊት እስራኤልን ምሥራቃዊ ድንበር የሚወስነው ይኸው ወንዝ ነው። ከዮርዳኖስ ወዲህ ማዶና ወዲያ ማዶ ያለው ስፍራ ጠፍ ነው። የሐንስ የኖረው፤ የሰበከውና ያጠመቀውም በዚህ ስፍራ ነበር። የሐንስ አዳኝ የሆነውን የክርስቶስን መምጣት ያወጅ የእግዚአብሔር ነቢይ ነበር። እንደ ነቢይነቱ ያለማዊ ደስታንና ምቹትን ሁሉ ንቆ ትቶአል (ማቴ. 11:7-9)። የሚኖረውም የድህነት ኑሮና እንደ ሌሎቹ የብሉይ ኪዳን ነቢያት ሁሉ ከእንስሳት ጸጉር የተሠራ ልብስ ለብሶ ነበር (2፡7. 1:8)። የሚመገበው በዘመኑ በጣም ድሆች የሆኑ ሰዎች የሚመገቡትን አንበጣ ነበር።

7 የሐንስ ከአይሁድ ነቢያት ሁሉ ታላቁና በጣምም ኃያሉ ነበር (ማቴ. 11:11)። ከእርሱ በኋላ የሚመጣውን ግለትም የኢየሱስን ጫማ ከር እንኳ ለመፍታት ብቁ አለመሆኑን ግን ራሱ ተናገረ። በአይሁድ ባሕል መሠረት በጣም ዝቅተኛ የተባለው ባሪያ እንኳ የጌታውን ጫማ ከር እንዲፈታ አይደረግም ነበር፤ ባሪያዎች እንኳ የማይሠሩት ሥራ ነው። ከሴቶች ከተወለዱት ሁሉ የሚበልጠው የሐንስ ግን የኢየሱስን የጫማ ከር ለመፍታት የበቃሁ አይደለሁም አለ፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ሰው ብቻ ሳይሆን አምላክም ነበርና ነበር።

8 የሐንስ ያጠመቀው በውሃ ብቻ ነበር። ኢየሱስ ግን በመንፈስ ቅዱስ አጠመቀ (ኢሳ. 44:3፤ ሕዝ. 36:24-27፤ ኢዮ. 2:28-32)። መንፈስ ቅዱስ አንድ ሰው በክርስቶስ ሲያምን ወደ እርሱ የሚገባ የራሱ የእግዚአብሔር መንፈስ ወይም ደግሞ የራሱ የክርስቶስ መንፈስ ነው ግለትም ይቻላል፤ ምክንያቱም አንዱና እውነተኛው አምላክ «ሥላሴ» ነው። ያም ግለት እግዚአብሔር አብ፤ ልጁ ክርስቶስና መንፈስ ቅዱስ በመባል የሚታወቁ ሦስት አካላት ለሉት፤ ሦስቱም አንድ አምላክ ናቸው ግለት ነው።

ስለዚህም አንድ ሰው በክርስቶስ ሲያምን በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ክርስቶስ በሕይወቱ ውስጥ ለመኖር ይመጣል (ራእ. 3:20)። በዚህ ሁኔታ አንድ ሰው አዲስ ሆኖ ይወለዳል (ዮሐ. 3:5 እና የተሰጠውን ገለጻ ይመለከታል)። በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት አዲስ ፍጥረት ይሆናል (2ቆሮ. 5:17 እና ገለፃውን ይመለከታል)። በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ይቀባል፤ ለአገልግሎትም ኃይል ይቀበላል (ዮሐ. 1:4-5 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ሰሩ ባለ አነጋገር በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ ግለት ይኸው ነው (ከአስተምህሮ ዳሰሳው «የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን» ይመለከታል)።

ስለዚህም የሐንስ የውኃ ጥምቀት ጊዜያዊና ውጫዊ የኃጢአት መንቅጥ ነበር። ውሃ ውጫዊውን ብቻ ነው የሚያዳው። የኢየሱስ ክርስቶስ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ግን ዘላቂና ውስጣዊ መንቅጥ ነው፤ ልብን ይለውጣል፤ በውስጣችንም አዲስ መንፈሳዊ ሕይወትን ይፈጥራል። የዮሐንስ ጥምቀት ዓላማ ለበለጠው ለመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ሰዎችን ማዘጋጀት ነበር።

ስለዚህ ጉዳይ በማቴ. 3:11 ላይ በተሰጠው ገለጻም ኢየሱስ በመንፈስ ቅዱስ ብቻ ሳይሆን በእሳትም እንድሚያጠምቅ ተነግሮአል። እንደ ውሃ ሁሉ እሳትም ያጠፋል። ገለባውን፤ ንጹሕ ያልሆነውን ነገርና አረጌውን ኃጢአተኛ ባሕርያችንን ያስወግዳል (ማቴ. 3:10 12፤ 1ጴጥ. 1:7)። እሳት የእግዚአብሔር መገኘት ምልክትም ነው (የሐዋ. 2:2-3 እና ገለፃውን ይመለከታል)። እንዲሁም እሳት የቅድስ ምልክት ነው። በክርስቶስ ያመኑት በፍርድ ቀን ይድናሉ። ክርስቶስን ያልተቀበሉት ግን ይፈረድባቸዋል (ዮሐ. 3:16-18፤ 36 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

1 የብሉይ ኪዳን ነቢያት «የወደፊቱን ተናጋሪዎች» ብቻ አልነበሩም። የራሱን የእግዚአብሔርን ቃል ነበር የተናገሩት። አፈ መለኮታውያን ነበሩ። በነቢያት አማካይነት እግዚአብሔር ሰዎችን መከራከል፤ አዳኝነቱን፤ አስተምሮአል። ለተወላግ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝር ትንቢት፤ ነቢይ የሚለውን ተመልክት።
2 ይሁዳ ደቡባዊ የእስራኤል ግዛት ናት። አዲስ ኪዳን በተጀመረበት ዘመን ይሁዳ የሮም መንግሥት ግዛት ነበረች።

3 አዲስ ኪዳን በተጀመረበት ዘመን ኢየሩሳሌም የይሁዳ ግዛት ዋና ከተማ ነበረች። ዛሬ ግን ከዘመናዊት እስራኤል ዋነኛ ከተሞች አንዷዋ ናት።
4 ስለ ሥላሴ ማለትም፤ አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ ስንናገር «እካል» ወይም «ሰብዓና» ከሚለው አገላለጽ ይልቅ «ሕላዌ» የሚለው ይበልጥ ትክክል ነው።

የኢየሱስ መጠመቅና መፈተን (1፡9-13)
(ማቴ. 3፡13-17፤ ሉቃ. 3፡21-22)

ኢየሱስ ያደገው በናዝሬት ገሊላ በምትባል ከተማ ነበር፤ ናዝሬት በሰሜናዊው እስራኤል ግዛት ያለች ትንሽ ከተማ ናት። ከሌሎች አይሁዳውያን ሁሉ ጋር ለመጠመቅ መጣ።

ኢየሱስ ምንም ኃጢአት የለበትም (ዕብ. 4፡14-15)። ስለዚህም ስለራሱ መጠመቅ አስፈላጊው አልነበረም። የተጠመቀው ለእኛ ሲል ነበር። የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ራሱን ዝቅ አደረገ። ኃጢአታችንንም ተሸከመ። በእኛ ምትክ ሆኖ የኃጢአታችንን ቅጣት ለመቀበል መጣ። ከኃጢአታችንም ጋር ተቆጠረ (ኢሳ. 53፡12፤ ማቴ. 3፡13-15)። እንደሚገልጸው የተጠመቀው ጽድቅን ሁሉ ለመፈጸም ነበር። ኢየሱስ ሰው ሆኖ ወደዚህ ምድር እንዲመጣና የሰውን ኃጢአት እንዲሸከም በሰው ምትክ ሆኖም ለኃጢአት እንዲቀጣ የእግዚአብሔር ጽድቅ ፈቃዱ ነበር። ስለዚህም ኢየሱስ የመጣው የሰውን ኃጢአት ለመሸከም ስለሆነ እንደሌሎች ሰዎች ሁሉ እርሱም መጠመቅ ነበረበት።

በማቴዎስ 3፡14 መሠረት የሐንስ በመጀመሪያ ኢየሱስን ለማጥመቅ ፈቃደኛ አልነበረም። ኢየሱስ ምንም ኃጢአት እንደሌለበትና ለመጠመቅ ከሚመጡት ሌሎች ኃጢአተኛ ሰዎች ሁሉ የተለየ መሆኑን ተገንዝቦአል። ራሱን ከኢየሱስ ጋር ሲያነጻጽረው የሐንስ እርሱ ራሱ መጠመቅ የሚያስፈልገው ኃጢአተኛ መሆኑን ተገንዝቦ።⁵

10-11 ከተጠመቀ በኋላ ኢየሱስ ከውኃው ሲወጣ መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ላይ ወደደበት (ኢሳ. 11፡2፤ 42፡1፤ 61፡1)። መንፈስ ቅዱስ የወደደበት በእርግብ አምሳል ሆኖ ነበር (ሉቃ. 3፡22)። ከዚያ በኋላም እግዚአብሔር፡ «አንተ የተወደድህ ልጅ ነህ፤ በአንተ ደስ ይለኛል» በማለት ለኢየሱስ ተናገረ (ቁ. 1 እና ማቴ. 3፡17)። ይህን በሚመስል መንገድ ኢየሱስ በእርግጥ መሢሕ፤ አዳኝና የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እግዚአብሔር ለሦሐንስና ለሰዎች ሁሉ ገለጠ (መዝ. 2፡7)።

ኢየሱስ በተጠመቀበት ጊዜ አይደለም፤ በቅጽበት የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውና መንፈስ ቅዱስንም የተቀበለው። ሁልጊዜ ከዓለም መፈጠር አስቀድሞ የእግዚአብሔር ልጅ ነበር (ዮሐ. 1፡1-3)። መንፈስ ቅዱስም ምንጊዜም ቢሆን ከኢየሱስ ጋር ነበር። መንፈስ ቅዱስ የራሱ የኢየሱስ መንፈስ ነው (ዘፍ. 1፡1-2)። በተጠመቀበት ጊዜ ግን እንደ እግዚአብሔር ልጅነቱ በግልጽ ለሕዝብ ታወቀ።

ስለዚህም ገና በወንጌሉ መጀመሪያ ላይ ማርቆስ እርሱ የሚጽፍለት ኢየሱስ፤ ተራ ሰው ሳይሆን ኃጢአት የሌለበት የሕያው እግዚአብሔር ልጅና የመጣውም ወንዶችንና ሴቶችን በመንፈስ ቅዱስ ለማጥመቅና ከኃጢአታቸውም ሊያድናቸው መሆኑን ግልጽ አድርጎአል።

12-13 ወዲያው እንደተጠመቀው በሰይጣን ወደ ተፈተነበት ወደ ምድረ በዳ ተላከ። ኢየሱስ ወደዚህ ምድር የመጣው ሰይጣንን ለማሸነፍና ሥራውንም ለማፍረስ ነበር። ስለዚህም ገና የምድራዊ አገልግሎቱን እንደ ጀመረ ከሰይጣን ጋር ታግሎ አሸነፈ። ሰይጣን ኢየሱስን የፈተነው ለእግዚአብሔር ፈቃድ ከመታዘዝ ሊያሳስብው ነበር። ኢየሱስ ግን ጸንቶ ቆመ። ይህን በማድረጉም ኢየሱስ ምሳሌነቱን ትቆልናል። እኛ የምንፈተነውን ፈተና ሁሉ ተፈትኖአል (ዕብ. 2፡18፤ 4፡15)። ኢየሱስን ለመከተል ውሳኔ ያደረገ ማንኛውም ክርስቲያን ሰይጣን የሚሰነዝረውን ተመሳሳይ ፈተና ለመቋቋም ዝግጁ መሆን አለበት። ኢየሱስ ፈተናውን ድል እንዳደረገ ሁሉ ለእኛም ቢሆን ድል የምናደርግበትን ኃይል ይሰጠናል።

5 የሐንስ ምንም እንኳ ለመጠመቅ ወደ እርሱ ከሚመጡት ሰዎች ሁሉ ኢየሱስ የተለየ መሆኑን ቢያውቅም፤ መንገዱን የሚያዘግጅለት አዳኝና ጌታ እንደሆነ ግን በመጀመሪያ አላወቀውም ነበር። መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ላይ ከወደደበት በኋላ ብቻ ነበር የሐንስ የኢየሱስን ማንነት ያወቀው (ዮሐ. 1፡32-34)።

ስለኢየሱስ ፈተና የተሟላ ገለጻ ለማግኘት ማቴ. 4፡1-11 እና የተሰጠውን ገለጻ ይመለከታል።

የመጀመሪያዎቹ ደቀመዛሙርት መጠራት (1፡14-20) (ማቴ. 4፡12፤ 17-22)

14-15 የሐንስ ከታሠረ በኋላ፤ ኢየሱስ ወደ ገሊላ ተመልሶ መስበክ ጀመረ። ስብከቱም፤ «ዘመኑ ተፈፀመ፤ የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለች» የሚል አጭርና ግልጽ ነበር (2ቆሮ. 6፡2 ይመለከታል)። የእግዚአብሔር መንግሥት፤ የራሱ የእግዚአብሔር መንግሥት፤ ኃይልና አገዛዝ በሰዎች ልብና በማህበረ-ሰብ ውስጥ መስፈን ማለት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ኢየሱስ ራሱ ወደዚህ ምድር የመጣ የእግዚአብሔር መንግሥት ነው። በእርሱ የክፉት ኃይል በመሰበሩ ሰው ደስታን፤ ሰላምንና ፈውስን መቅመስ ጀምሯል። ክርስቶስ የእግዚአብሔር መንግሥት ሙላት ነበር። ወንዶችና ሴቶች ኢየሱስን ሲቀበሉ የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጎች ይሆናሉ። ኢየሱስ፤ እግዚአብሔር መሪ የሚሆንበት አዲስ የአማኞች መንግሥት ለመመሥረት ነበር የመጣው፤ (ማር. 9፡1፤ ዮሐ. 3፡3 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ስለዚህም ኢየሱስ- «ንስሐ ግቡ በዚህ የምሥራች ቃል እመኑ» ይለናል (ቁ. 15)። ምንጊዜም ቢሆን የመጀመሪያው እርምጃ ንስሐ መግባት ነው (ዮሐ. 2፡38፤ 17፡30)። ንስሐ ከኃጢአታችን መመለስም እንጂ ስለ ኃጢአታችን ማዘን ወይም መጸጸት ብቻ አይደለም። በእውነት ስለ ኃጢአታችን ንስሐ መግባት ማለት ያንን ኃጢአት ደግመን አለማድረግ ማለት ነው። እንደዚያ ካልሆነ ግን ንስሐችን ሐሰት ነው።

ንስሐ ከገባን በኋላ ደግሞ ለሚቀጥለው እርምጃ እንዘጋጃለን፤ ይህም በአዳኙ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ "ማመን" ማለትም፤ የሕይወታችን አዳኝ መሆኑን መቀበል ብቻ ሳይሆን ልንታዘዝለትም ይገባል ማለት ነው። በኢየሱስ እናምናለን እያልን የማንታዘዝለት ከሆነ ግን ሐሰተኞች ነን (ማቴ. 7፡21፤ ያዕ. 2፡14፤17፤ 20-24፤ 1ዮሐ. 2፡4እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

የምሥራቹም ቃል፤ ኃጢአተኞችን ለማዳንና ለሚያምኑትም የዘላለም ሕይወት ለመስጠት ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም መጣ የሚል ነው (ዮሐ. 3፡16 እና ገለጻውን ይመለከታል)። በአጭሩ ይህ የክርስቶስ ወንጌል ነው።

ስለዚህም ኢየሱስ ለሁላችንም ምርጫ ሰጥቶናል፤ የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጎች ወይም ደግሞ የሰይጣን መንግሥት ዜጎች፤ አምነን የዘላለም ሕይወትን መቀበል ወይም ደግሞ ባለማመናችን የዘላለም ቅጣትን የመቀበል ምርጫ ሰጥቶናል። በዚህ ዓለም ላይ ያሉት ሁለት ዓይነት ምርጫዎች ብቻ ናቸው (ማቴ. 7፡13-14 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

16-20 እዚህ ላይ ማርቆስ ኢየሱስ እንዴት የመጀመሪያዎቹን አራት ደቀመዛሙርት እንደመረጠ ይገልጻል። በመጀመሪያ ስምያንና⁶ ወንድሙ እንደሮዶስን በገሊላ ባሕር ዓሣ ሲያጠምዱ አገኛቸው።

ኢየሱስም «ኦ! ተከተሉኝ» አላቸው፤ ወዲያውኑ ሥራቸውን ትተው ተከተሉት (ቁ. 18)። በተመሳሳይ መንገድም ያዕቆብንና የሐንስን (ይህ አጥማቂው የሐንስ

6 የዮሐንስ መታሠር በማር. 6፡17-20 ተብራርቶአል።
7 በማቴ. 4፡17 ላይ ኢየሱስ «የእግዚአብሔር መንግሥት» ከሚለው ቃል ይልቅ «መንግሥተ ሰማይ» በሚለው ቃል ነው የተጠቀመው። የሚናገረው ስለ አንዱ መንግሥት ስለሆነ ትርጉሙም አንድ ነው። ለሩ ላለ ማጠራረያ ከቃላት ዝርዝር የእግዚአብሔር መንግሥት የሚለውን ተመልከት።
8 ስምያን ጴጥሮስ በመባል (በግሪክኛ ስሙ) ተጠርቶአል፤ ኪሩ ተብሎም (በአረማይክ ስሙ) ተጠርቶአል። ስምያን፤ የጴጥሮስ አይሁዳዊ መጠሪያው ነው (ዮሐ. 1፡42)። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን አረማይክ የእስራኤላውያን ሁሉ መግቢያ ዳንቋ ነበር።
9 የገሊላ ባሕር ስምንት ማይሎች ያህል ከበብ የነበረው እነሰተኛ ባሕር ቢሆን የሚገኘውም በሰሜናዊ እስራኤል ነው።

አይደለም) ጠራቸው፤ እነርሱም ወዲያውኑ ተነስተው ቤተሰባቸውን፤ ታንኳቸውንና ሥራቸውን ትተው ተከተሉት¹⁰ (ሉቃ. 5፡1-11 እና ገለጻውን ይመለከታል)። እንደ አብርሃም ሁሉ ወዴት እንደሚሄዱ እንኳ አላወቁም (ዕብ. 11፡8) ከማን ጋር እንደሚሄዱ ግን ያውቃሉ።

ቀደም ብሎ ስምዖንና እንድርያስ ከኢየሱስ ጋር ተገናኝተው፤ አምነውበት ነበር (ዮሐ. 1፡34-42)። አሁን ደግሞ ደቀመዛሙርቱ እንደሆኑ ኢየሱስ እየጠራቸው ነው። ሁሉንም ትተው እንዲከተሉት እየነገራቸው ነው። በተመሳሳይ መንገድም እኛም ደቀመዛሙርቱ እንድንሆን ይጠራናል። «ኑ! ተከተሉኝ» ይለናል። እንደ ጴጥሮስና እንድርያስ፤ እንደ ዮሐንስና እንደ ያዕቆብ እንነሳ፤ ያለምንም ማመንታትና ክርክር ኢየሱስን እንከተለው።

ኢየሱስ ስምዖን ጴጥሮስንና እንድርያስን «ሰዎችን እንድታጠምዱ አደረጋችኋለሁ» አላቸው (ቁ. 17)። የነበራቸውን ዓሣ የማጥመድ ችሉታ ለእግዚአብሔር መንግሥት ወደሚጠቅም ሥራ ለወጠው። በተመሳሳይ መንገድም ኢየሱስ ተፈጥሮአዊ ችሎታችንን በመጠቀም የመደበልንን ሥራ ለመፈጸም ጠቃሚ ደቀመዛሙርት በማድረግ ይለውጠናል።

በመጨረሻም እነዚህ ደቀመዛሙርት ተራ ሰዎች ማለትም ዓሣ አጥማጆች እንደነበሩ እንመለከታለን። ድሆች ነበሩ፤ ብዙ መሥራትና ችግርንም መድቋም ነበረባቸው። ምንም ትምህርት አልነበራቸውም። ከእስራኤል ግዛት በጣም ጎሳ ቀር ከሆነው ከገሊላ ነበሩ። ይሁን እንጂ መንግሥቱን በመመሥረት ሥራ እንዲሳተፉ ኢየሱስ እነዚህን ደቀመዛሙርት መረጠ።

ኢየሱስ ከፋ መንፈስን አስወጣ (1፡21-28)
(ሉቃ. 4፡31-37)

21-22 ኢየሱስና በዚያን ጊዜ የነበሩት አዲሶቹ አራት ደቀመዛሙርት ወደ ቅፍርናሆም ሄዱ፤ ቅፍርናሆም በገሊላ ባሕር አጠገብ የምትገኝ የጴጥሮስ ቅፍርና ሰፈር ናት። በሰንበት ማለትም ቅዳሜ፤ አይሁዳውያን በየሳምንቱ ወደ ሚስበስቡበት ምክራብ¹¹ ሄደ። ኢየሱስም ሕዝቡን እንዲያስተምር ተጋብዞ ነበር። የሚያስተምራቸው እንደ ሕግ መምህራን¹² ባለመሆኑ ሕዝቡ ተገረሙ። እነዚህ የሕግ መምህራን ስለ አይሁዳውያን ሕግ፤ የአይሁዳውያንን ቅዱሳት መጻሕፍትንና (ብሉይ ኪዳን) ሌሎች መጻሕፍትንም ጠንቅቀው የሚያውቁ ምሁራን ናቸው። እነዚህ መምህራን የሚያስተምሩት የሌሎች ጸሐፊዎችን መጻሕፍት ሥልጣን መሠረት በማድረግ እንጂ በራሳቸው ሥልጣን አልነበረም። ኢየሱስ ግን በቀጥታ ከእግዚአብሔር በተቀበለው በራሱ ሥልጣን ነበር የሚያስተምራቸው (ማቴ. 7፡28-29 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

23-28 በምክራብ ከነበሩት አይሁዳውያን በአንዱ ከፋ መንፈስ ነበረበት። ከፋው መንፈስ ወይም ጋኔት ኢየሱስ ማን እንደሆነ ወዲያውኑ አወቀው። ምንም እንኳ በምክራብ ውስጥ የነበሩ ሌሎች ስለ ኢየሱስ የተጻፉትን ትንቢቶች ከብሉይ ኪዳን በየሳምንቱ ቢያነቡም አንዳቸውም እንኳ አላወቁትም፤ ከፋው መንፈስ ብቻ ነበር ያወቀው። ኢየሱስ በምድረ በዳ በተፈተነበት ወቅት ሰይጣንን እንዳሸነፈ ከፋው መንፈስ አወቀ (ቁ. 13)። ይህ ከፋ መንፈስ ኢየሱስ በሰይጣን ሥር የሚሠሩ ከፋ መናፍስትን ሁሉ ለማጥፋት እንደመጣም አውቆአል። የኢየሱስን ስም በመጥራቱ ከፋውን መንፈስ ኢየሱስ ክርስቶስ

ሥልጣኑን በላዩ እንዳይጠቀም ለመከላከል አስቦ ነበር (ቁ. 24)።¹³

ኢየሱስን ግን በቃል ብቻ ከፋውን መንፈስ አስወጣው፤ ሰውየውም ወዲያውኑ ሙሉ በሙሉ ተፈወሰ። የኢየሱስ ጋይል በቃሉ ነበር። ሰዎቹ ይህን በመሰለ ሁኔታ በከፋ መናፍስት ላይ ማንም እንዲህ ያለ ሥልጣን ሊኖረው አይተው አያውቁም ነበርና፤ በጣም ተደነቁ።

በከፋ መናፍስት መያዝ አንድ ዓይነት የአእምሮ ሕመም እንዳይደለ መዘንጋት የለብንም። አጋንንት ወይም ከፋ መናፍስት የሰይጣን አገልጋዮች ናቸው። የከፋ ሥራ ሠራተኞች ናቸው። ወደ አንድ ሰው ውስጥ ሲገቡ ያንን ሰው የሰይጣን ባርያ ወይም እስረኛ ያደርጉታል። እነዚህ አጋንንት የሚሸነፉትና ሰውም ነፃነቱን ማግኘት የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ ጋይል ብቻ ነው።

ኢየሱስን ብዙዎችን ፈወሰ (1፡29-39)
(ማቴ. 8፡14-17፤ ሉቃ. 4፡38-44)

29-31 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ የስምዖንን አማት ወደፈወሰበት ወደ ስምዖንና እንድርያስ ቤት ሄደ። ወዲያውኑ በፍጥነት ፍጹም በሆነ ሁኔታ ስለ ተፈወሰች ተነሳችና ኢየሱስንና አብረውት የነበሩትን አራት ደቀ መዛሙርት ማስተናገድ ጀመረች።

32-34 ኢየሱስ፡ «ታላቁ ሐኪም» በመባል ይታወቃል። በማቴዎስ 8፡16 በተገለጸው መሠረት ኢየሱስ በሽተኞችን ሁሉ ፈወሰ። ምንም መድኃኒት አልተጠቀመም፤ ይሁን እንጂ ምንጊዜም ቢሆን «ሕክምናው» ውጤታማ ነበር፤ በሽተኞች ወዲያውኑ በፍጹም ይፈወሱ ነበር። ማቴዎስ እንደሚነግረን ይህ የሆነው በነቢዩ በኢሳይያስ አማካይነት፤ «እርሱ ደዌያችንን ተቀበለ፤ ሕመማችንንም ተሸክመ» ተብሎ የተነገረው ትንቢት እንዲፈጸም ነው (ኢሳ. 53፡4፤ ማቴ. 8፡17)።

በአይሁድ ሕግ መሠረት በሰንበት ቀን በሽተኞችን ከአንድ ስፍራ ወደ ሌላው ማንቀሳቀስ ስለማይፈቀድ ፀሐይ ጠልቃ ከመሸ በኋላ ሕዝቡ ሕሙማንን ወደ ኢየሱስ አመጡ። በሕጋቸው መሠረት በሰንበት ዕለት ምንም ዓይነት ሥራ መሠራት አልነበረበትም።

ኢየሱስ አጋንንት አድረውባቸው ከነበሩ ከሁሉም ሰዎች አጋንንትን አወጣ። እዚህም ላይ ማን እንደሆነ ያወቁት አጋንንቱ ብቻ እንደሆኑ እንመለከታለን። ሌሎች ግን እንዲሁ ድንቅ ነገሮችን የሚያደርግ ሰው ብቻ እንደሆነ ነው የገመቱት። ኢየሱስ ግን አጋንንቱ ማንነቱን እንዲናገሩ አልፈቀደላቸውም (ቁ. 34)። ከደቀ መዛሙርቱ በቀር እርሱ ክርስቶስ መሆኑን ሌሎች እንዲያውቁ አልፈለገም። አለበለዚያ ግን ምድራዊ ንጉሥ ሊያደርጉት ሁሉም ይሞከሩ ነበር። ወደዚህ ምድር የመጣው መከራን ለመቀበልና ለኃጢአታቸውም ለመሞት መሆኑን አይረዱም ነበር (ማር. 10፡45 እና ገለጻውን ይመለከታል) ።

35-39 ምንም እንኳ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ቢሆንም ለብቻው ሆኖ መጸለይና ከእግዚአብሔርም ብርታትን መቀበል ነበረበት። ስለዚህም በማለዳ ተነስቶ ለመጸለይ ወደ አንድ ገለልተኛ ስፍራ ሄደ። ብዙ ፈውስ የሚያስፈልጋቸው ሕሙማን እየመጡ ስለነበረ፤ ደቀ መዛሙርቱ ለምን ግልጽ ባልሆነ ምክንያት በድንገት እንደሄደ ሊረዱ አልቻሉም። ይሁን እንጂ ኢየሱስ ወደዚህ ምድር የመጣው በሽተኞችን ለመፈወስ ብቻ አለመሆኑን ነግሮአቸዋል። ሰዎች ንስሐ እንዲገቡና ወንጌልን እንዲያምኑ ለመስበክ ነበር በዋነኛነት ደረጃ የመጣው (ቁ. 14-15)። ብዙ በሽተኞች በተሰበሰቡበት ቦታ መስበክ ያዳግታል፤ ስለዚህም እርሱና ደቀመዛሙርቱ ቅፍርናሆምን ለቀቁና በገሊላ ውስጥ ወዳሉ ሌሎች ከተማዎች ተጓዙ።

10 እነዚህ የመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስን ለመከተል ሲሉ ሥራቸውንና በዚህ ዓለም ለመኖር ዋስትና ሊሆናቸው የሚችለውን ነገር ሁሉ ትተዋል። ዛሬ ግን ብዙ አስመሳይ «ደቀ መዛሙርት» ሥራና ዓለማዊ ዋስትናን ለማግኘት ኢየሱስን ይከተሉታል። ከእነርሱ ወገን መሆን የለብንም!

11 ምክራብ የአይሁድ አምልኮ ስፍራ ነው። አይሁድ በየሰንበቱ ማለትም በቅዳሜው ለአምልኮ በዚህ ስፍራ ይሰበሰቡ ነበር።

12 ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች የሙሴ ሕግ መምህራን ከሚለው ቃል ይልቅ «ጻፎች» በሚለው ቃል ይጠቀማሉ። ትርጉሙ ግን አንድ ነው።

13 ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን የአንድ ሰውን ስም በመጥራት በዚያ ሰው ላይ ጋይልን ማግኘት ይቻላል በማለት ሰዎች ያስቡ ነበር።

ለምጽ የነበረበት ሰው (1፡40-45)
(ማቴ. 8፡1-4፤ ሉቃ. 5፡12-16)

40-42 አንድ ለምጽ ወደ ኢየሱስ መጣና በእግሩ ሥር ተንበርክቶ «ብትፈቅድህ ልታነጻጽ ትችላለህ» ሲል ለመነው። ይህ ሰው በኢየሱስ አምናኛ አልፈው ራሱንም ለኢየሱስ ፈቃድ አስገዝቶአል። እኛም ብንሆን በትጋት መጸለይ ያለብን በኢየሱስ ላይ ፍጹም እምነት ኖሮን ነው። ይህም ሆኖ የኢየሱስ ፈቃድ እንዲፈጸም መጸለይ አለብን።

ክርስቶስ ሰውየውን ለመፈወስ ፈቃደኛ ነበርና «ፈቅጃለሁ ንጻ» አለው። ሰውየውን የፈወሰው በቃሉ ብቻ ነበር።

43-44 ኢየሱስ ለምጽሙን ሰው ከፈወሰው በኋላ ወደ ካህን እንዲሄድና በሙሴ¹⁴ ሕግ መሠረት ማለትም እንደ አይሁድ ሥርዓት መሥዋዕትን እንዲያቀርብ ነገረው (ዘሌ. 14፡1-20)። አንድ ለምጽም በትክክል መንጻት አለመንጻቱን መወሰን የሚችሉት የአይሁድ ካህናት ብቻ ነበሩ። ስለዚህም ኢየሱስ ስላለው የፈውስ ኃይል፣ ይህ ሰው በካህናቱና በሌሎች አይሁዳውያን ላይ ምስክር እንዲሆን ፈለገ። ማንም ሰው ቢሆን ሕግን በመከተል መፈወስ ወይም መጻን አይችልም። ሰው መፈወስና መጻን የሚችለው በክርስቶስ ኃይል ብቻ ነው። ሕግ ከእኛ የሚጠበቃቸው ነገሮችም መሟላት የሚችሉት በክርስቶስ ኃይል ብቻ ነው (ሮሜ 8፡1-4 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

45 በቁጥር 44 ላይ መፈወሱን ለማንም እንዳይናገር ኢየሱስ ለለምጽሙ ሰው አዝዞት ነበር (ቁ. 34 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ሰውየው ግን ትእዛዙን ባለማክበር በየሄደበት ሁሉ ወሬውን አወራ፤ ስለዚህም ፈውስ ፍለጋ ብዛት ያላቸው ሰዎች ወደ ኢየሱስ መጡ። ከሕመምተኞቹ ብዛት የተነሣም ኢየሱስ ወደ ከተሞች መግባት አልቻለም። ስለዚህ በገጠር ሆኖ ወንጌሉን ሰበከ።

ምዕራፍ 2

ኢየሱስ ሽባውን ፈወሰ (2፡1-12)
(ማቴ. 9፡1-8፤ ሉቃ. 5፡17-26)

1-4 በገጠር ውስጥ ወንጌሉን ለጥቂት ቀኖች ከሰበከ በኋላ ኢየሱስ ወደ ጴጥሮስና እንድርያስ ቤት እንደገና መጣ (ማር. 1፡29)። በማስተማር ላይ እያለም አራት ሰዎች አንድ ሽባ ሰው ወደ እርሱ አመጡ። በስተውጪ በነበረው መወጣጫ ወደ ጠፍጣፋ ጣሪያው ወጡና ጣሪያውን ሽንቁረው በሽተኛውን ኢየሱስ ወደነበረበት ክፍል አወረዱት (ሉቃ. 5፡19)።

5 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ «ኃጢአትህ ተደምስሶሃል» በማለት በጣም አስገራሚ ነገር ተናገረ።

ለምንድነው ኢየሱስ እንደዚያ ያለው? ዋናው የሰውየው ችግር ኃጢአቱ እንጂ ሽባነቱ እንዳልነበር ስላወቀ ነበር። ዋናው ችግሩ መንፈሳዊ እንጂ አካላዊ አልነበረም። ምናልባትም ሽባነቱ የኃጢአቱ ውጤት ሊሆን ይችላል።¹⁵ እንዲህ ከሆነ ኢየሱስ የሰውየውን አካል ከመፈወሱ በፊት ነፍሱን መፈወስ ነበረበት።

ሰዎች ሁሉ ታመዋል፤ በኃጢአትም ወድቀዋል ምንጊዜም ቢሆን ኃጢአት ከሥጋዊ ሕመም የከፋ ነጻ ኢየሱስ የሰውን አካልና ነፍስ መፈወስ ይችላል። እዚህ ፣ አስቀድሞ የሰውየውን ኃጢአት ይቅር ሲል እንመለከተዋለን ይህ ትልቅ ሥራ ነው። የሰውየው ኃጢአት በእርግጥም ይጓ እንደተባለለት ለማረጋገጥም አካሉንም ጭምር ፈወሰው (10)።

ነፍሱ ወይም መንፈሱ ከኃጢአት ላይነጻ አንድ ሰው ከአካላዊ ሕመም መፈወስ ማለት፤ አስቀድመን እሾሻ ሳናወጣ እሾህ የወጋውን ስፍራ በፋሻ ማሰር ማለት ነጻ ኢየሱስ ወደ ዓለም የመጣበት ዋናው ምክንያት ለማንጻጻጽ ሰዎችን ከኃጢአት ለማጻን ነበር። ከዚህ በተጨማሪ ርኅራኄውንና ኃይሉን ለማሳየት ያለዎችን አካል ፈውሶአል። የእግዚአብሔር ፈቃድ ሰው ሙሉ በሙ በአካል፣ በነፍስና በመንፈስ እንዲፈወስ ነው።

6-7 በእነዚህ ቁጥሮች በኢየሱስ ላይ ተቃውሞው ሲጀመር እንመለከታለን። የአንድ ሰው ሥራ ምንም ያህል መልካም ምሕረት የተሞላ ቢሆንም ከዚያው መልካም ነገር ስሕተት የሚፈልጉ ሰዎች ይኖራሉ። አንዳንድ የሕግ መምህራን ኢየሱስ የሽባውን ሰው ኃጢአት ይቅር ሲለው ሰሙ (ማር. 1፡22) ኃጢአትን ይቅር የማለት ሥልጣን ያለው ደግ እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን ያውቃሉ፤ ስለዚህም በእነር ዓይን ኢየሱስ እግዚአብሔርን መሳደስ ነበር። እንደ እነር አስተሳሰብ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ብቻ የሆነውን ሥልጣን ለራሱ መውሰዱ ነው። ይህንንም በማድረጉ እግዚአብሔር ሰድቦአል፤ የእግዚአብሔርንም ክብር ለራሱ ወስዶአል፤ በትዕቢት ተነሣሥቶ፣ «እግዚአብሔር የሚያደረገውን ማድኤ እችላለሁ» ማለቱ ነው።

በአንድ መንገድ የሕግ መምህራን ትክክል ናቸዕ ኃጢአትን ይቅር ማለት የሚችል እግዚአብሔር ብቻ መ፤ እውነት ነው። ያልተረዱት ግን ኢየሱስ ራሱ እግዚአብሔ መሆኑን ነበር።

8-12 ኢየሱስ የሕግ መምህራኑን አሳብ አወቀ። ኃጢአት ይቅር ለማለት ያለውን ሥልጣን እንደተጠረጠሩ አስተዋ እንደ እነርሱ አሳብ። «ማንም ሰው ተነሥቶ ኃጢአት ተደምስሶላል ማለቱ ቀላል ነው። አንድን ሰው መፈወስ ቀላል አይደለም። ስለዚህም ኢየሱስ፣ «መልካም፣ ኃጢአት ይቅር ለማለት ሥልጣን እንዳለኝ ለማረጋገጥ ይህን ሰ አፈውሰዋለሁ። የምናገራቸው ባይ ቃላት እንዳል፤ እንድታውቁ በእናንተ ዓይን ከባድ መስሎ የታያችሁን ነ አደርጋለሁ፤» አለና «ተነሥ፣ አልጋህን ተሸከምና ወደ ቤ፣ ሂድ እልሃለሁ» በማለት ሽባውን አዘዘው። ከኢየሱስ ፣ ኃይል የተነሣ ሽባው ተፈወሰና ተራመደ።

ስለዚህም ይህ ተአምር ኢየሱስ መ የእግዚአብሔር ባሕርይና ሥልጣን እንዳለው የሚያምልክት ጭምር እንጂ የምሕረት ሥራ ብቻ አለመሆን መረዳት አለብን። የእግዚአብሔር መንግሥት በእርግጥ ፣ ሰዎች መካከል መምጣትዋን የሚያሳይ ምልክት ነው።

በቁጥር 10 ላይ ኢየሱስ ራሱን፣ የሰው ልጅ በማለት ሲጠራ እንመለከታለን። ይህ አብዛኛውን ጊዜ ኢየሱስ ራሱ የሚጠራበት ስም ነበር። ምንም እንኳ ፍጹም አም ቢሆንም (ቆላ. 2፡9 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ከማር. 1 የተወለደ ፍጹም ሰው ነበር (ፊል. 2፡5-8 እና ገለጻዕ ይመለከታል)። ኢየሱስ ራሱን የሰው ልጅ እያለ የጠራ በዚህ ምክንያት ነው (ዳን. 7፡13-14፤ ዮሐ. 1፡51 ገለጻውን ይመለከታል)።

የሌዊ መጠራት (2፡13-17)

(ማቴ. 9፡9-13፤ ሉቃ. 5፡27-32)

13-14 ሌዊ በማቴዎስ 9፡9¹⁶ የተጠቀሰው ማቴ. ራሱ ነው። ምንም እንኳ አይሁዳዊ ቢሆንም በገሊላው ፣ ንጉሥ ሄርድስ መንግሥት ውስጥ ግብር ሰብላቢ ወ፤

¹⁴ ሙሴ የአይሁድን መመሪያ ሕግ ከእግዚአብሔር ተቀብሎ ለሕዝቡ የሰጠ ታላቅ መሪ ነው። የአይሁድ ሕግ «የሙሴ ሕግ» የሚባለውም በዚህ ምክንያት ነው። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ ሙሴ የሚለውን ተመልከቱ።

¹⁵ አንዳንድ ሕመሞች በተጥቃ የኃጢአት ውጤት ናቸው። ለምሳሌ ያህል ቂጥኝ፣ ጨብጥና የአንዳንዶች የኤይድስ ሕመምተኛ መሆን የሰለሻነት ወይም የግብረ-ሰዶማኒት ውጤት ናቸው። አንዳንድ የጉበት በሽታ ዓይነቶችም ከአልኮል መጠጥ የሚመጡ ናቸው። ሌሎች በሽታዎችም የኃጢአት ውጤት ሊሆኑ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ሁሉም በሽታዎችና አደጋዎች የኃጢአት ቀጥተኛ ውጤት አይደሉም፤ እንዲያውም አብዛኞቹ በፍጹም አይደሉም (ሉቃ. 13፡1-5፤ ዮሐ. 9፡2)።

¹⁶ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምራራን ኢየሱስ ስምዖንን «ጴጥሮስ» እንዳለው ሁሉ ሌዊንም «ማቴዎስ» ብሎታል ይላሉ። ማቴዎስ ማ «የእግዚአብሔር ስጦታ» ማለት ነው።

ቀራጭ ነበር።¹⁷ ቀራጮች ከሕጋዊው ቀረጥ በላይ ስለሚጠይቁና ትርፉን ለራሳቸው ስለሚወስዱ ሃብታሞችና በሰው ሁሉ ዘንድ የተጠሉ ነበሩ። እንደዚህ ዓይነቱን ከፋ አድራጊ ቀራጭ ከደቀመዛሙርቱ አንዱ እንዲሆን ኢየሱስ መጥራቱ በጣም የሚያስገርም ነው (ሉቃ. 19፥2-7 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ይሁን እንጂ ከዚህ የኢየሱስን ጸጋና ጥበብ እናያለን። እንደዚህ ዓይነቱን ኃጢአተኛ በመጥራቱ ጸጋውን እናያለን፤ የግሪክና የአረማይክ¹⁸ ቋንቋ አጣርቶ መናገር የሚችለውን ይህን ሰው በመጥራቱም ጥበቡን እንመለከታለን። ጌታ ሲጠራው ሌዊ ምን አደረገ? ሀብቱን ሁሉ ትቶ ኢየሱስን ተከተለው። ከብዕሩና ከመጻፊያው ወረቀት በስተቀር ሁሉንም ነገር ተወ። በኋላ ማቴዎስ የተባለው ይህ ሌዊ የመጀመሪያው የአዲስ ኪዳን ወንጌል የሆነውን የማቴዎስን ወንጌል ጽፎአል።

ኢየሱስ ሌዊን መረጠው እንጂ ሌዊ ኢየሱስን እንዳልመረጠ እናስተውል። በተመሳሳይ መንገድም በመጀመሪያ ክርስቶስ እኛን መረጠን፤ እኛም እንከተለው ጀመር (ዮሐ. 15፥16)።

15 ከኢየሱስ ያገኘውን አዲስ ደስታ፤ ነፃነትና መዳን ምክንያት በማድረግ ሌዊ በቤቱ ትልቅ ግብዣ አዘጋጀ፤ ከኢየሱስ ጋር እንዲገናኙም የቀድሞ ጓደኞቹንና የሥራ ባልደረቦቹን ሁሉ ጠራ። እነርሱም የመዳንን ዕድል እንዲያገኙ ነበር ይህን ያደረገው፤ የኢየሱስን በረከት ለሌሎችም ማካፈል እንጂ ለግላችን ብቻ ማድረግ የለበንም። አዲሱ ሕይወታችንን ለሌሎች ካላከፈለንም፤ ይደርቅብናል፤ ይጠወልግብናል።

16-17 ከፈሪሳውያን¹⁹ ወገን የሕግ መመህራን አንዳንዶቹ፤ ኢየሱስ ቀራጮቹን ከመሳሰሉ ኃጢአተኞች ጋር አብሮ መመገቡን አልወደደለትም። እንደገናም መልካም በሆነው ነገር እንኳ ሰዎች ምን ያህል ፈጥነው ከፋ ነገርን እንደሚናገሩ እንመለከታለን። ኢየሱስ ግን የመጣሁት «ኃጢአተኞችን ወደ ንስሐ ለመጥራት እንጂ ጻድቃንን ወደ ንስሐ ለመጥራት አይደለም» አላቸው (ቁ. 17)። እዚህ ላይ ጻድቃን የሚላቸው እንደ ፈሪሳውያን ሁሉ ራሳቸውን ጻድቅ አድርገው የሚቆጥሩትን ነው። ራሳቸውን እንደ ጻድቅ ስለሚቆጥሩ አዳኝ ያስፈልገናል ብለው አያስቡም፤ ኢየሱስን መስማትም አይፈልጉም። ኢየሱስ ሲጠራቸው የሚሰሙት፤ ኃጢአተኛ መሆናቸውን የሚገነዘቡ ብቻ ሲሆኑ፤ መንፈሳዊ ፈውስ የሚኖራቸውም ንስሐ የሚያደርጉ ብቻ ናቸው።

ኢየሱስ የአካል ሐኪም ብቻ ሳይሆን የነፍስም ሐኪም ነው። ዋናው የነፍስ ሕመምዋ ደግሞ ኃጢአት ነው። ከኢየሱስ በቀር ነፍሱን ከኃጢአት ሕመም መፈወስ የሚችል አንድም ሐኪም የለም። ማቴዎስ በ9፥13 እንደሚነግረን ኢየሱስ፤ «እኔ ከመሥዋዕት ይልቅ ፍቅርን እወዳለሁ» የሚለውን የነቢዩ ሆሴዕን ቃል ለፈሪሳውያን አሳስቦአቸዋል (ሆሴ. 6፥6)። ፈሪሳውያን የተለመደውን መሥዋዕት ማቅረብና የአይሁድን ሕግ መፈጸም እግዚአብሔርን ያስደስተዋል ብለው ያስቡ ነበር። ኢየሱስ ግን እግዚአብሔርን ደስ የሚያስኘው ምሕረት እንደሆነ ነገራቸው። ፈሪሳውያን እንደሚያደርጉት ኃጢአተኞች ሳይ ከመፍረድና ከእነርሱም ከመራቅ ይልቅ ኢየሱስ ወደ እነርሱ ሄደ፤ ጠራቸው፤ ይቅር አላቸው፤ ወደጻቸውም።

ኢየሱስ ስለጸም ተጠየቀ (2፥18-22) (ማቴ. 9፥14-17፤ ሉቃ. 5፥33-39)

18-19 በአይሁድ ሕግ መሠረት አይሁዳውያን በዓመት አንድ ቀን ብቻ ማለትም፤ በኃጢአት ሥርየት ቀን መጽም ነበረባቸው (ዘሌ. 23፥27-29)። ፈሪሳውያን ግን ለሰዎች ዓይን ጻድቃን መስለው ለመታየት ሊሉ የተለያዩ አጽዋማትንም እየጸሙ ነበር። እንደዚህ ከሚጽሙባቸው አንድ ቀን፤ ፈሪሳዊያኑና የመጥመቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ሲጽሙ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ግን አልጽሙም። ስለዚህም አንዳንድ አይሁዳውያን የአይሁድን ሥርዓት ባለማክበራቸው የኢየሱስን ደቀመዛሙርት ለመክሰስ ሞክሩ። ኢየሱስም፤ «ለማንድነው ደቀ መዛሙርቱ የሚጽሙት? እኔ አብራካቸው እስካለሁ ድረስ የሠርግ ዕለትን የማክበር ያህል ነው የሚሆንላቸው። ሙሽራ ባለበት ስፍራ የሚጽም የለም፤ ያ ቀን የመብላትና የደስታ ቀን ነው» አላቸው።

ለመጥመቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ግን፤ ዮሐንስ በእስር ቤት ተጥሎ ስለነበረ ይጽሙ ዘንድ ተገቢ ነበረ (ማር. 1፥14)። ኢየሱስ አብሮአቸው ስለነበር ግን የደቀመዛሙርቱ ጽም ተገቢ አይሆንም። «በዚህ ዓለም ለሚፈጸም ለማናቸውም ነገር ሁሉ እግዚአብሔር የወሰነለት ዘመንና ጊዜ አለው... ለማዘን ጊዜ አለው፤ ለመደሰትም ጊዜ አለው፤ ለማልቀስ ጊዜ አለው፤ እየዘፈኑ ለመጨረሻም ጊዜ አለው» (መከ. 3፥1-4)።

20 ኢየሱስ አንድ ቀን «ሙሽራው ከእነርሱ የሚለይበት ቀን ይመጣል» አለ። ይህንንም ሲል አንድ ቀን እንደሚገደል መናገሩ ነው። ያን ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ያለቅላሉ፤ ይጽማሉ።

21 የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት አሮጌውን የአይሁድ ባሕል²⁰ እንደጠበቁ ማድረግ በአሮጌው ልብስ ላይ አዲስ እራፊ የመጣፍ ያህል አጉልና ተገቢ ያልሆነ ጉዳይ ነው። አዲሱ እራፊ አሮጌውን ልብስ ይቀደዋል፤ ቀዳዳውም ከበፊቱ የባለ ይሆናል። አዲሱ የክርስቲያን መንፈሳዊ ሕይወት ከአሮጌው ዓለማዊ ባሕል ጋር በቀላሉ የሚስማማ አይደለም።

22 በተመሳሳይ ሁኔታም አዲስ የወይን ጠጅ ባረጀና በቆረፈደ አቁማዳ ማኖር አይቻልም።²¹ አዲሱ የወይን ጠጅ አሮጌውን አቁማዳ ያፈነዳዋል፤ ወይን ጠጁም አቁማዳውም ከጥቅም ውጪ ይሆናሉ። አዲስ ወይን ጠጅ መሳብና መለጠጥ የሚችል አዲስ አቁማዳ ያስፈልገዋል። በተመሳሳይ መንገድ አዲስ መንፈሳዊ ሕይወት አዲስ ባሕርይና ጸባይ ይፈልጋል። ብዙውን ጊዜ አይሁዳውያን የሚጽሙት በሀዘን ወቅት ወይም የእግዚአብሔርን ፍርድ ከመፍራታቸው የተነሣ ነበር። ክርስቶስ ግን ደስታንና መዳንን አምጥቶአል፤ ስለዚህም ከሀዘን ወይም ከፍርሃት የተነሣ የሚደረግ ጽም ተገቢ አልነበረም።

ይሁን እንጂ ኢየሱስ ጽም በጭራሽ አያስፈልግም ማለቱ አልነበረም (ማቴ. 6፥16-18)። በአንዳንድ ልዩ የጸሎት ጊዜ በተለይም ደግሞ በጣም አስፈላጊ ውሳኔ ስናደርግ መጽሙ መልካም ነው (ዮሐዋ. 13፥2-3፤ 14፥23)። ኢየሱስ በተፈተነበት ወቅት እርባ ቀን ጽምአል (ማቴ. 4፥2)። ክርስቲያኖች የሚጽሙት ከሕግ የተነሣ ወይም ጻድቃን መስለው ለመታየት ሳይሆን፤ በተሻለ ሁኔታ እግዚአብሔርን ለማምለክና ፈቃዱንም አጥርተው ለመረዳት ከሚኖራቸው ፍላጎት የተነሣ ነው። ሆኖም ስለጽምን ብቻ ከማይጽሙት የተሻልን ጻድቃን ነን ብለን ማሰብ የለብንም። ጽድቅ የሚመነጨው ከልብ እንጂ አንዳንድ ውጫዊ ልማድን በመፈጸም አይደለም።

ሉቃስ በወንጌሉ በዚህ ክፍል ላይ- «ብዙ ጊዜ የቆየ ደረቅ የወይን ጠጅ የጠጣ አዲሱን በተሐ የወይን ጠጅ መጠጣት አይፈልግም፤ ምክንያቱም የቆየው ደረቅ የወይን ጠጅ የተሻለ ነው ይላል» (ሉቃ. 5፥39) የሚል አባባል አክስቦታል። ፈሪሳውያንና ሌሎች አይሁዳውያን ኢየሱስን መቀበል ያልፈለጉት የቆየውና ደረቁ የአይሁድ ኃይማኖት ወይን ጠጅ ስለጣማቸው ነበር። አዲሱን የክርስትና ሕይወት ወይን ጠጅ መቅመስ አልፈለጉም።

17 ምንም እንኳ ጠቅላላ የእስራኤል ምድር በርም መንግሥት የበላይነት ቢያዝም የሮማው ንጉሥ በተለያዩ ግዛት ውስጥ ያሉትን ንጉሥና ንጉሥን ትኾዎች ጋር ከተባበሩ የሚረከቡ ስለሚመስላቸው ራሳቸውን እግልለው ነው የሚኖሩት። «ከኃጢአተኞች» ጋር በመቀራረብ ኢየሱስ ራሱን እያረከበ ነው በማለት አሰቡ። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ ፈሪሳውያን የሚለውን ተመልከት።

18 አዲስ ኪዳን በተጻፈበት ዘመን የግሪክ ቋንቋ በጠቅላላው የሮም መንግሥት ውስጥ የተማሩ ሰዎች የሚነጋገሩበት ቋንቋ ነበር፤ አዲስ ኪዳን በመጀመሪያ የተጻፈውም በዚሁ ቋንቋ ነበር። አረማይክ በዚያው ወቅት የመካከለኛው ምሥራቅ ተራ ሕዝቦች የሚነጋገሩበት ዋነኛ ቋንቋ ነው።

19 ፈሪሳውያን ወግ እክራሪ የአይሁድ ማኅበረ-ሰብ ናቸው። ስለዚህም በበለጠ እነጋገር «ምርጥ ወገኖች» ሊባሉ ይችላሉ፤ ከሌሎች ዝቅተኛ ወገኖች ጋር ከተባበሩ የሚረከቡ ስለሚመስላቸው ራሳቸውን እግልለው ነው የሚኖሩት። «ከኃጢአተኞች» ጋር በመቀራረብ ኢየሱስ ራሱን እያረከበ ነው በማለት አሰቡ። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ ፈሪሳውያን የሚለውን ተመልከት።

20 ከእነዚህ ወሳኝ አብዛኛዎቹ ሰው ሠራሽ ናቸው (ማር. 7፥1-8 እና ገለጻውን ይመለከታል)።
21 በጥንት ዘመን የወይን ጠጅ በአቀማዳ ነበር የሚታመጠው።

ሆኖም አዲሱን የክርስቶስ ወይን ጠጅ የቀመስ ሁሉ የቀየውን ደረት ወይን ጠጅ አይፈልገውም።

የሰንበት 2ታ (2+23-28)

(ማቴ. 12+1-8፤ ሉቃ. 6+1-5)

23-24 በአይሁድ ሕግ መሠረት አንድ ሰው የሌላን ሰው እሸት በእጁ ቀጥሮ መብላት ይችላል (ዘፀ. 23+25)፤ ሆኖም ይህን በሰንበት ቀን ማድረግ አይገባም። ፈረሳውያን «ማጪድ» ይሉታል፤ በሰንበት ማጪድ ደግሞ አይፈቀድም (ዘፀ. 34+21)። አይሁዳውያን በሰንበት²² ቀን ምንም ዓይነት ሥራ መሠራት እንደሌለበት ያስቡ ነበር፤ እሸት «መቅጠፍን» እንደሥራ ነበር የሚመለከቱት። ስለዚህም እርቦአቸው እሸት እየቀጠቱ ሲበሉ የተመለከቱባቸውን የኢየሱስ ደቀመዛሙርት የሰንበትን ሕግ በማፍረስ ከሰሱባቸው።

25-27 ኢየሱስ ግን የአይሁድን ሕግ ስላፈረሰ ስለ ራሳቸው ንጉሥ ስለ ዳዊት አሳሰባቸው። በራብው ጊዜ ካህናት ብቻ ሊበሉት የሚገባውን ሕብስት በላ (1ኛ መ. 21+1-6)።²³ ኢየሱስ ይህንን ያለው፤ እግዚአብሔር ሰንበትን የደነገገው ለሰው ጥቅም እንጂ በሰው ላይ ሌላ ተጨማሪ ሸክም ለመጫን አለመሆኑን ሊያስረዳቸው ነበር (ዘፀ. 20+8-11+23+12)። አንድ ሰው ከተራብ በሰንበት ቀን ቢሆን እንኳ የመብላት መብት አለው። ስለዚህም እርቦአቸው ስለ ነበር ደቀመዛሙርቱም እሸት እየቀጠቱ የመብላት መብት አላቸው። «ሰንበት ስለ ሰው ተሠራ እንጂ፤ ሰው ስለ ሰንበት አልተፈጠረም» (ቁ. 27)። እግዚአብሔር ሰንበትን የሠራው የዕረፍትና የደስታ ቀን እንዲሆን እንጂ የመራብ ቀን እንዲሆን አይደለም፤ የፈረሳውያን ሕግጋት ግትርና ጽኑ ነበሩ፤ ሰንበትን የሚጠቀሙበት ሌሎችን ለመጨቆኝ ነበር (ማቴ. 5+10 እና ገላጻውን ይመለከታል)።

28 የሰው ልጅ ማለትም ኢየሱስ (ቁ. 10) በሰንበት ላይ ወላጅ ሥልጣን አለው። በሰንበት ቀን ምን መደረግ እንዳለበትና እንደሌለበት መወሰን ይችላል። ለሕይወት አስፈላጊ የሆኑ ሥራዎች (መብላትን የመሳሰሉ) እና ምሕረትን ማድረግ በሰንበት ዕለትም እንኳ ቢሆን ሕጋዊ መሆናቸውን ኢየሱስ አስተማረ (ማር. 3+1-5)።

ስለዚህ ሁኔታ ማቴ. 12+5-7 እንደሚነግረን ደግሞ፤ ኢየሱስ የካህናት ተግባራቸውን ለመወጣት በመቅደስ በሰንበት ቀን የሚሠሩ ካህናትን እንደምሳሌ አቅርቦላቸዋል። እንደ ንጉሥ ዳዊት ሁሉ ሰንበትን "ሽረዋል" ሆኖም ግን ኃጢአት ሆኖ አይቆጠርባቸውም። አሁን ግን ከዳዊት የሚበልጥ መጥቶአል፤ እርሱም ክርስቶስ ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን «ከቤተ መቅደስ የሚበልጥ እዚህ አለ» በማለት ነግሮአቸዋል (ማቴ. 12+6)። ኢየሱስ ከመጣ በኋላ የቤተ መቅደስ ሕጎችና መሥዋዕቶች በመላው አስፈላጊ አልሆኑም። ኢየሱስ ራሱ እውነተኛው መቅደስ ነው።

አይሁዳውያን እግዚአብሔር በመላት በመቅደሱ ውስጥ እንደሆነ ነበር የሚያስቡት፤ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን እግዚአብሔር በክርስቶስ ውስጥ በመላት አለ። በቤተ መቅደስ ውስጥ የሚያገለግሉ ካህናት የሰንበትን ሕግ «መሻር» ከቻሉ ክርስቶስ ራሱ ከቤተ መቅደሱ የሚበልጥ ነውና እርሱን ሲያገለግሉ የነበሩ እነዚያ ደቀ መዛሙርትም ሰንበትን መሻር ይችላሉ።

እንደገና በማቴ. 12+7 ኢየሱስ፤ «እኔ የምፈልገው ምሕረትን እንጂ መሥዋዕትን አይደለም» የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል አሳስቦአቸዋል (ሆሴ. 6+6፤ ማቴ. 9+13)።

በእግዚአብሔር ዓይን የአይሁዳውያንን ወግ እና መሥዋዕትን ከመፈጸም ይልቅ በሰንበት ዕለት ምሕረት ማድረግ በጣም አስፈላጊና የከበረ ጉዳይ ነው። አይሁዳውያን እነዚህን ቃላት አስበው ቢሆን ኖሮ ሰንበትን ስለ መሻር የኢየሱስን ደቀ መዛሙርት ባልከሰዱቸውም ነበር።

ምዕራፍ 3

እጅ ሽባው ሰው (3+1-12)

(ማቴ. 12+9-16፤ ሉቃ. 6+6-11፤ 17-19)

1-3 በሌላ ሰንበት ቀን ኢየሱስ ከአንድ እጅ ሽባ ሰው ጋር ተገናኘ። በአይሁድ ሕግ መሠረት²⁴ በሰንበት ቀን ነፍስን ማዳን ብቻ ነው የሚፈቀደው። ሰውን የመፈወስ ሥራ ግን እስከሚቀጥለው ቀን ድረስ መቆየት ነበረበት። ስለዚህም አይሁድ ኢየሱስ ምን ያደርግ እንደሆነ ተጠባበቁት። በአይሁድ ሕግ መሠረት ሰንበትን መሻር በድንጋይ ተደብድቦ በሞት የሚያስቀጣ ታላቅ ወንጀል ነው (ዘፀ. 31+14-17)።

4 አይሁድ የሰንበትን ዓላማና ትርጉም አጣምመዋል። በሰንበት ቀን አንድ በግ ገደል ቢገባቸው ያወጡታል (ማቴ. 12+11-12)። ታዲያ በሰንበት ቀን ለሰው ምሕረት የማያደርጉት ለምንድነው? ከበግ ይልቅ ሰው እጅግ ክቡር ነው!

እግዚአብሔር ሰንበትን የሠራው ለሰው ጥቅም ነው። ስለዚህም ሰዎች በሰንበት ቀን መልካም ነገርን ማድረግ አለባቸው። የተቸገረን ሰው መርዳት አለባቸው። በሰንበትም ቀን ቢሆን እንኳ ለዚያ እጅ ሰላላ ሰው መልካም ለማድረግ ኢየሱስ ዝግጁ ነበር። በዚያው ሰንበት ቀን ግን አይሁድ ኢየሱስን ለመግደል እያሴሩ ነበር (ቁ. 6)። ኢየሱስ «ለመሆኑ በሰንበት ቢደረግ መልካም የሚሆነው የትኛው ነው?» በማለት ጠየቀ። «የእናንተ ሥራ ወይስ የእኔ ሥራ?» አይሁድ ግን ምንም አልመለሱለትም (ዮሐ. 5+8-10 እና ገላጻውን ይመለከታል)።

5-6 ኢየሱስ የሰውየውን እጅ ፈወሰ። ይህንንም በማድረጉ የፈረሳውያንንና የሌሎች አይሁዳውያንን ግብዝነትና ፍቅር አልባነት ይፋ በማውጣት አሳፈራቸው። በእነርሱ አስተሳሰብ ኢየሱስ የሰንበትን ሕግ ሽርአል። ከዚህ በኋላ ይህን ከናዝሬት የመጣ ፈዋሽና መምህር በትዕግሥት ማለፍ አልፈለጉም። እግዚአብሔርን ተሳድቦአል (ማር. 2+5-7)። ከቀራጮችና ከኃጢአተኞች ጋር በልቶአል (ማር. 2+15-16)። ይህም ብቻ ሳይሆን ሰዎች ሁሉ እየተከተሉትና ዝነኛም እየሆነ መጥቶአል። በሕዝቡ ዘንድ የነበረንን ተቀባይነትና ሥልጣን በሙሉ እናጣለን በማለት ፈረሳውያን ፈሩ። ስለዚህም ከሄሮድኛውያን²⁵ ጋር በማበር ኢየሱስን ለመግደል ወሰኑ (ዮሐ. 5+16-17)።

7-12 ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ወደ ባሕሩ ሄዱ፤ ይህም የገሊላ ባሕር ነው (ማር. 1+16)። ኢየሱስ ሰዎች እርሱን ለመግደል ባሕሩበት ስፍራ አልቆየም። የማያስፈልግ ትግር እስከሚመጣበት ድረስ አልጠበቀም። ገና ብዙ መስበክና ማስተማር ነበረበት፤ የሚሞትበት ጊዜም አልደረሰም።

ኢየሱስን ለመስማትና ከሕመማቸውም ለመፈወስ ከመላው እስራኤልና በደቡባዊ ሊባኖስ²⁶ ከነበሩት ጢርስና ሲዶና ብዙ ሰዎች መጡ። የልብሱን ጫፍ ለመንካትና ለመፈወስ ከመፈለጋቸው የተነሣ ይጋፉትና ይረባረቡበት ነበር (ማር. 6+56)። ስለዚህም ከሕዝቡ መጨናነት ለመዳን ጀልባ

²² ሰንበት የሳምንቱ ሰባተኛ ቀን ነው። እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን በእነርሱም ያሉትን በስድስት ቀናት ፈጠረ በሰባተኛውም ቀን አረፈ (ዘፍ. 2+1-3)። ስለሆነም እግዚአብሔር የሳምንቱን ሰባተኛ ቀን የእረፍት ቀን አድርጎ ለየው (ዘጸ. 20+8-11)። አይሁድ ሰንበት የሚሉት ትዳሜን ቢሆን የክርስቲያኖች ሰንበት ግን እሑድ ነው። «ሰባተኛው ቀን» የትኛው ቀን እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ለይቶ አይናገርም።

²³ በ1 ኅመ. 21+1-6 መሠረት የተቀደሰውን ኅብስት ለዳዊት የሰጠው ካህኑ አዲሜላክ ነበር። አብያታር ግን የአዲሜላክ ልጅ ነው (1ኛ መ. 22+20)። እዚህ ላይ ግርቀስ ለምን አብያታርን እንደጠቀሰው ግልጽ አይደለም።

²⁴ ለማርቆስ 2+21 የተሰጠውን ገላጻ የግርጌ ማስታወሻ ተመልከት።

²⁵ የሄሮድስ ወገኖች የገሊላው ንጉሥ ሄሮድስ ተከታዮች ናቸው። ኢየሱስ ዝነኛ በመሆኑም ስጋት አድርባቸዋል። በሄሮድስ ላይ እድገ እንዳያስገባበት ፈሩ።

²⁶ ጢርስና ሲዶና በጣም ጠቃሚ የሊባኖስ ከተሞች ናቸው፤ የሚገኙትም በሜዲትራኔያን ባሕር ዳርቻ ነበር። ሊባኖስ ደግሞ ከእስራኤል በስተሰሜን በኩል የምትገኝ ትንሽ እገር ናት።

አመጡለት ምናልባትም በጀልባ ላይ ሆኖ ባሕሩ ዳርቻ ለእነርሱ ሰዎች ሳይሰብክ አይቀርም (ማር. 4፡1)።

እርሱላን መናፍስት የነበሩባቸው በኢየሱስ ፊት ይደሉ ነበር። በማር. 1፡24-25፤ 34 እንደተጠቀሰው ደግሞ አጋንንቱ ኢየሱስ ማን እንደሆነ አውቀዋል፤ እርሱ ግን እንዲናገሩ አልፈቀደላቸውም። ስሙ በሰፋት እንዲታወቅ አልፈለገም። ዝናና የሰዎችን ምስጋና አይፈልግም ነበር። የእርሱ ዓላማ የምሥራቹን መስበክና ለሰዎች የመጻንን መንገድ ማሳየት ብቻ ነበር (ማቴ. 4፡23-25፤ 12፡17-19፤ ማር. 1፡34፤ 5፡43 እና ገላግውን ይመለከታል)።

የአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት መመረጥ (3፡13-19) (ማቴ. 10፡1-4፤ ሉቃ. 6፡12-16)

13 ከሉቃስ 6፡12 እንደምንመለከተው ቀሪዎቹን ደቀ መዛሙርት ከመምረጡ በፊት ኢየሱስ ሙሉውን ሌሊት ሲጸልይ አድርጎአል። እነዚህ ከእርሱ ሞት በኋላ ቤተክርስቲያኑን የሚመሠረቱ ናቸው። እነዚህ ሰዎች እንዲያውም እርሱ ካደረጋቸው የሚበልጡ ታላላቅ ሥራዎችን የሚሠሩ ናቸው (ዮሐ. 14፡12)። ከአሁን በኋላ የኢየሱስ ዋነኛ ሥራ እነዚህን አሥራ ሁለት ደቀ መዛሙርት ማስተማርና ማሰልጠን ሊሆን ነው። ኢየሱስ ራሱ ለመላው ዓለም መስበክ አይችልም፤ እነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች ግን ለመላው ዓለም ይሰብካሉ። እነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች እያንዳንዳቸው ሌሎች ሰዎችን ያለለጥናሉ። ስለዚህም የደቀመዛሙርቱ ቁጥር ያድጋል። ቤተ ክርስቲያን ያደገችውና በአብዛኛው የዓለም ክፍል መመሥረት የቻለችው በዚህ መንገድ ነው።

ኢየሱስ የፈለጋቸውን ወደ እርሱ ጠራ። ምርጫውም ሆነ ጥሪው ከእርሱ ከራሱ ነው። ሆኖም እነርሱ ወደ እርሱ ቀረቡ። «እኚ እከተልሃለሁ» የሚል ምላሽ ሰጡ። ለጥሪው ታዘዙ።

14-15 አሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ሐዋርያት አላቸው፤ ይህም «የተላኩ» ወይም በኢየሱስ መንፈስ ማለትም በመንፈስ ቅዱስ «የተነሣሉ» ሰዎች ማለት ነው። ከእርሱ ጋር እንደሆኑ ከምሳሌነቱ እንዲማሩ በአገልግሎቱም እንዲካፈሉ ጠራቸው። በስሙ እንዲሰብኩ፤ ርኩሳን መናፍስትን እንዲያስወጡ፤ በሽታንና ደዌን ሁሉ እንዲፈውሱ ሥልጣን ሰጣቸው (ማቴ. 10፡1)። አጋንንት የሰይጣን ርኩሳን መናፍስት፤ የሰይጣን ወታደሮች ናቸው። ስለዚህ ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት የሰፊነት አንጻር ዋነኛው ሰይጣንና አጋንንቱን መዋጋትና ማሸነፍ ነበር።

16-19 ስምዖን (ጲጥሮስ)፤ ያዕቆብ፤ ዮሐንስ፤ እንድርያስ እና ግቲዎስ (ሌዊ) ከዚህ ቀደም ብለው በማርቆስ 1፡16፤ 19፤ 2፡14 ተጠቅሰዋል። ፊሊጶስ ለመጀመሪያ ጊዜ ከኢየሱስ ጋር ስለ መገናኘቱ ደግሞ በዮሐንስ 1፡43 ተጠቅሶአል። በርቶሎሜስ ምናልባት በዮሐንስ 1፡45-50 የተጠቀሰው ናትናዔል ሳይሆን አይቀርም። የእልፍሶስ ልጅ ያዕቆብ የሌዊ ወንድም ሳይሆን አይቀርም፤ በማርቆስ 2፡14 ላይ ሌዊ ራሱ የእልፍሶስ ልጅ ተብሎ ተጠርቶአል። ታዲያስ በሉቃስ 6፡16 እና ሐዋ. 1፡13 ላይ የያዕቆብ ልጅ ይሁዳ የተባለው ነው። የአስቆሮቱ ይሁዳ ማለትም «የጥፋት ልጅ» ከገሊላ ያልሆነው እርሱ ብቻ ነው። እርሱም በኋላ ኢየሱስን አሳልፎ የሰጠው ነበር።

ኢየሱስና ብዔልዜቡል (3፡20-30) (ማቴ. 12፡22-32፤ ሉቃ. 11፡14-23፤ 12፡10)

20-21 ኢየሱስ ያደርገው የነበረውን እንቅስቃሴ ቤተሰቡ ሲሰሙ፤ ለመብልና ለዕረፍት በቂ ጊዜ አይሰጥም ነበርና «አብሮአል» ብለው አሰቡ። አብዛኛውን ጊዜውን ይሰብክና ይፈውስ ነበር። ስለዚህም ወደ ቤት ሊወስዱት መጡ (31-34)።

22 በማቴ. 12፡22-23 መሠረት በዚያኑ ጊዜ ኢየሱስ፤ አጋንንት ዕውርና ጂዳ ያደረጉትን ሰው ፈውሶ ነበር። ሰዎቹ

ከመገረማቸው የተነሣ፡ «ይህ የዳዊት ልጅ ማለትም መሢሔ»²⁷ ይሆንን?። አሉ፤ ፈረሳውያን ግን ከርስቶስ አይሁዳዊያን የሚጠባበቁት «የዳዊት ልጅ» መሆኑን ካጹ። የፈውስ ኃይሉ ከእግዚአብሔር ሳይሆን ከሰይጣን እንደሆነ ተናገሩ። እንዲያውም ጋኔን አለብህ በማለት ኢየሱስን ከሰሱት (ዮሐ. 10፡19-20)። በቡዔልዜቡል ማለትም በሰይጣን እንደተያዘና አጋንንትን የሚያስወጣውም በሰይጣን ኃይል እንደሆነ ተናገሩ (ሌላ ተመሳሳይ ሁኔታም በማቴዎስ 9፡32-34 ተገልጾአል)።

ሁሉም ሊመለከቱ በሚችሉበት ሁኔታ ግልጽ ነበርና የሕግ መምህራንና ፈረሳውያን የኢየሱስን ኃይል ሊከፉ አልቻሉም። ሆኖም ግን ያን ኃይል ያገኘው ከሰይጣን ነው በማለት ዋጋ ሊያሳጡት ጥቁር።

23-26 ኢየሱስ ግን ይህ በፍጹም ሊሆን እንደማይችል ነገራቸው። ለመሆኑ የአጋንንት አለቃ ማለትም ሰይጣን የራሱን አጋንንት ለምን ያስወጣቸዋል? እንደዚያ ካደረገ መንግሥቱ ወይም ቤቱ መከፋፈሉና በመጨረሻም መፍረሱ ነው። ነገር ግን የሰይጣን መንግሥት ገና አልፈረሰም። ሰይጣንና አጋንንቱ ዛሬም ቢሆን በታላቅ ኃይል በርትተው እየሠሩ ነው። ስለዚህ ኢየሱስ አጋንንትን ያስወጣው በሰይጣን ኃይል ሊሆን አይችልም።

በማቴ. 12፡27-28 እና በሉቃ. 11፡19-20 መሠረት፤ ኢየሱስ ለፈረሳውያን፤ ልጆቻቸው ማለትም ደቀ መዛሙርታቸው በእግዚአብሔር ስም አጋንንትን እንዳስወጡ አላስበዳቸው ነበር። ታዲያ ለምንድነው ኢየሱስ እነርሱ ያደረጉትን ስላደረገ አጋንንትን የሚያስወጣው በሰይጣን ኃይል ነው የሚሉት? የፈረሳውያኑ ክስ ሐሰት ነው። አጋንንት የሚወጡት በእግዚአብሔር ጣት ማለትም በእግዚአብሔር መንፈስ ብቻ ነው (ሉቃ. 11፡20)። አጋንንት መውጣታቸው፤ የእግዚአብሔር መንግሥት በእርግጥ ወደ ምድር ለመምጣትዋና በሰይጣን መንግሥት ላይ የመጨረሻው ፍልሚያ ለመጀመሩ ምልክት ነው (ማር. 1፡15)።

27 አጋንንት ያደሩባቸውን ማለትም፤ በሰይጣን ቀንበር ሥር ያሉትን ነፃ ለማውጣት ኢየሱስ ወደ ኃይለኛው ሰው ቤት (ወደ ሰይጣን ቤት) መግባትና ሰይጣንን ማሠር አለበት። ከርስቶስ አጋንንትን ባስወጣበት ጊዜ ሁሉ አስቀድሞ ሰይጣንን ያስር ነበር። ሆኖም ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ጊዜ ጨርሶ ሰይጣንን አላጠፋውም። ሰይጣን ፈፅሞ የሚጠፋው በዓለም መጨረሻ ጊዜ ብቻ ነው (ራእ. 20፡10)።

በሌላ መንገድ በአጋንንት የተያዙት ብቻ ሳይሆኑ የማያምኑ ሁሉ በሰይጣን ታስረዋል። ይህ ዓለም የሰይጣን መንግሥት ነው። አንድ ሰው የኢየሱስን ጥሪ ለምቶ በእርሱ ሊያምን ከሰይጣን መንግሥት ነፃ ይወጣና ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ይገባል።

ማቴዎስና ሉቃስ እዚህ ላይ፤ «ከእኔ ጋር ያልሆነ ሁሉ ይቃወመኛል፤ ከእኔም ጋር የማይሰበሰብ ይበትናል» የሚለውን የኢየሱስ አባባል አከለዋል²⁸ (ማቴ. 12፡30፤ ሉቃ. 11፡23)። ከሰይጣንና ከርኩሳን መናፍስቱ ጋር በሚደረገው ውጊያ ማንም ሰው ቢሆን ገለልተኛ መሆን አይችልም። ሰዎች ከሰይጣን ወገን ወይም ደግሞ ከክርስቶስ ወገን ይሆናሉ እንጂ መካከለኛ ስፍራ የለም። ከክርስቶስ ጋር ያልወገኑ ሁሉ ወዲያውኑ ከሰይጣን ጋር ወግነዋል። ምናልባትም ከማንም ወገን ያልሆኑ ሊመስላቸው ይችላሉ፤ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን

27 «መሢሔ» የክርስቶስ ስም ነው። ቃሉ የዕብራይስጥ ሲሆን «እግዚአብሔር የተቀባ» ማለት ነው። «ክርስቶስ» አንድ ዓይነት ትርጉም ያለው የግሪክ ቃል ነው። ከንጉሥ ዳዊት ዝርያዎች አንዱ አዳኛ መሲሕ እንደሚሆን እግዚአብሔር ለአይሁዳውያን ተስፋ ሰጥቶአቸው ነበር (2ዓሙ. 7፡12-14፤ ኤር. 23፡5)። በዚህ ምክንያት ነበር መሲሕ ጭዳሮት ልጅ፤ እየተባለ በተደጋጋሚ የሚጠራው።

28 በማርቆስ 9፡40 ላይ ኢየሱስ ጩኖን የማይቃወም ሁሉ ከእኛ ጋር ነው። በማለት ተቃራኒውን አስተምርአል። እንዲሁም ሲል በአማኞች መካከል በሚኖር ጥቃትን ልዩነት ምክንያት በጠላትነት መተያየት የለባቸው ማለቱ ነበር። በማቴዎስና በማርቆስ ላይ ግን በክርስቶስና በሰይጣን መካከል ባለው ግዙፍ ልዩነት ከክርስቶስ ጋር የማይወግኑ ሁሉ ጠላቶች ናቸው ማለቱ ነው (ማር. 9፡40 እና ገላግውን ይመለከታል)። ስለዚህም በእነዚህ ሁለት ትምህርቶች መካከል ምንም ጥቅም የለም ማለት ነው፤ ስለተለያዩ ጉዳዮች ነው የሚናገሩት።

ሰይጣንን እያገለገሉ ነው። ሁለት መንግሥታት ብቻ ናቸው ያሉት፡- የእግዚአብሔር መንግሥት (ያም ማለት የክርስቶስ መንግሥት) እና የሰይጣን መንግሥት። እያንዳንዱ ሰው ያለው ከሁለቱ መንግሥታት በአንዱ ውስጥ ነው።

ከእኔ ጋር የሚይዘበሰብ ይበትናል (ማቴ. 12፡30)። ክርስቶስ ሰዎችን ለመሰብሰብ ነው የመጣው። በዚህ ተግባር የማንካፈል ከሆነ በትክክል መሰናከል ሆነናል ማለት ነው። ምንም ጉዳት አለማድረግ ብቻውን በቂ አይደለም፤ መልካም ማድረግም አለብን።

28-30 ፈረሳውያን፤ ኢየሱስ የሚሠራው በሰይጣን ኃይል ነው ብለዋል። እንደ እውነቱ ከሆነ ግን ኢየሱስ የሚሠራው በእግዚአብሔር መንፈስ ኃይል፤ በመንፈስ ቅዱስ ነበር። ስለዚህም ፈረሳውያን መንፈስ ቅዱስን «ሰይጣን» እያሉት ነበር። መንፈስ ቅዱስን ስለ መሳደብ ኢየሱስ ጽኑ ማስጠንቀቂያ የሰጠውም በዚህ ምክንያት ነው። እዚህ ላይ ኢየሱስ ሰው የሚያደርገው ማናቸውም በደል ወይም የሰድብ ቃል ሌላው ቀርቶ በሰው ልጅ ላይ የሰድብ ቃል የሚናገር ሁሉ ንስሐ ከገባ በደሉ የቅር ይባላል ቃል አለ (ማቴ. 12፡32)። አንድ ኃጢአት ብቻ ነው የቅር የማይናገረው²⁹ እርሱም መንፈስ ቅዱስን መሳደብ ነው (ማቴ. 12፡31)።

ለመሆኑ መንፈስ ቅዱስን መሳደብ ምንድነው? በተከታታይና በግትርነት መንፈስ ቅዱስን መቃወም ማለት ነው። እግዚአብሔር በመንፈሱ አማካይነት ይጣራል። መንፈሱን ትላ ስንልና ስናከፋፋ ግን ከእንግዲህ እግዚአብሔር እኛን የሚጠራበት መንገድ የለውም። ራሳችንን ከእግዚአብሔር ምሕረትና ይቅርታ አግልለናል ማለት ነው። ሰው እግዚአብሔርን ማወቅ የሚችለው በመንፈስ ቅዱስ እርዳታ ብቻ ነው። ሰው ንስሐ መገባትና ይቅርታን ማግኘት የሚችለው መንፈስ ቅዱስ በሕይወቱ ከመሥራቱ የተነሣ ነው። መንፈስ ቅዱስ በእኛና በእግዚአብሔር መካከል እንደ ድልድይ ነው። ይህን ድልድይ ካፈረስን ግን የደግንንት ተስፋን፤ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የመግባት ተስፋን ለዘላለሙ አጥተናል ማለት ነው።

አንዳንድ ክርስቲያኖች፡ «መንፈስ ቅዱስን በመሳደብ ይቅርታ የሌለውን ኃጢአት ፈጽሜ ይሆን?» ደህንነቱ ተወስዶብኝ ይሆን?» በማለት በሚጥቁት ይጠይቃሉ፤ ነገር ግን መፍራት የለባቸውም። ይህ ጉዳይ የሚያሳስበው ማንም ሰው ይህን በደል እንዳልፈጸመ እርግጠኛ መሆን ይችላል።

መንፈስ ቅዱስን የሰደበ ሰው ስለዚህ ጉዳይ አያስብም፤ አይጨነቅም። እንዲያውም ለእግዚአብሔር ደንታ የለውም። ልቡ ደንድኖአል። ንስሐ መግባትም አይፈልግም። ልቦናው እያወቀና በፈቃደኝነት በእግዚአብሔር ላይ እያመጸ ነው የሚኖረው።

ስለዚህም ኃጢአት ካደረግን ወዲያውኑ ንስሐ እንግባ። ልባችን ለእግዚአብሔር የተከፈተና የተዘጋጀ ይሁን። ምክንያቱም ሆኖ ብለን ልባችንን ከእግዚአብሔር ከመለስን እግዚአብሔር ራሱ ከእኛ ይመለሳል። ያ እንዲሆን ግን በፍጹም አንፍቀድ።

የኢየሱስ እናትና ወንድሞች (3፡31-35)

(ማቴ. 12፡46-50፤ ሉቃ. 8፡19-21)

31-32 ከዚያ በኋላ የኢየሱስ ቤተሰቦች ወደ ሚያስተምርበት ስፍራ መጡ (ቁ. 21)። እዚህ ላይ ማርቆስ ስለ ኢየሱስ ወንድሞቻቸው ይናገራል። አንዳንድ ክርስቲያኖች፤ እነዚህ ሰዎች እውነተኛ የኢየሱስ ወንድሞች እንዳልነበሩ ያምናሉ። ከኢየሱስ በቀር ማርያም ልጆች እንዳልነበሯት ያምናሉ። ይሁን እንጂ እነዚህን ቁጥሮች ልብ አድርገን የሰመለከት ግን ማርቆስ እዚህ ላይ የሚናገረው ማርያምና ቡሬቆ ስለ ወለዱቸው ስለ ኢየሱስ ታናናሽ ወንድሞች ነው። ሆኖም በመንፈስ ቅዱስ የተወለደው ኢየሱስ ብቻ ነው (ማቴ. 1፡18፤ 24-25፤ ማር. 6፡3፤ ሉቃ. 2፡7)።

33-35 ቤተሰቦቹ እንደመጡ ለኢየሱስ በተነገረው ጊዜ «እናቴ ማን ናት? ወንድሞቼስ እነማን ናቸው?» በማለት ጠየቀ (ቁ. 33)። ይህን ሲል በጭራሽ ቤተሰቡን ለማቃለል አይደለም። ምንም እንኳ ሥጋዊ ቤተሰቦቻችን አስፈላጊ ቢሆኑም፤ መንፈሳዊ ቤተሰቦቻችን ደግሞ የበለጠ አስፈላጊ እንደሆኑ ለማስተማር ብቻ ነበር። በክርስቶስ የሚያምኑና ለእግዚአብሔር ፈቃድ የሚታዘዙ አንድ ቤተሰብ ናቸው፤ የእግዚአብሔር ልጆች የክርስቶስ ወንድሞችና እህቶች እርስበርሳቸውም ወንድማማችና እህትማማች ናቸው። ይህ መንፈሳዊ ቤተሰብ ዘላለማዊ ነው። ከማያምኑ ሥጋዊ ቤተሰቦቻችን ይልቅ ከሚያምኑ ወንድሞችና እህቶች ጋር የበለጠ ቀረቤታ ሊኖረን ይገባል። ከአባትና ከእናታችን ከእህቶችና ከወንድሞቻችን በላይ ክርስቶስንና ቤተክርስቲያንን ማስቀደም አለብን (ማቴ. 10፡37)።

ምዕራፍ 4

የዘረው ምሳሌ (4፡1-20)

(ማቴ. 13፡1-23፤ ሉቃ. 8፡4-15)

1-2 ኢየሱስ ስለ ብዙ ነገሮች በምሳሌ አስተምሮአል። ምሳሌ፤ ቀለል ያለ አባባል ወይም መንፈሳዊ እውነትን ለማስረዳት የሚቀርብ ገለጻ ማለት ነው። መንፈሳዊ ማስተዋል ያላቸው ምሳሌዎቹን ይረዳሉ፤ መንፈሳዊ ማስተዋል የሌላቸው ግን ሊረዱዋቸው አይችሉም።

3-9 የዘረው ምሳሌ የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን ቃል ስለ መስበክ ነው። ቃሉ በተለያዩ የአፈር ዓይነቶች ላይ በተዘራ ዘር ተመስሎአል። በዚህ ምሳሌ ላይ ቃሉ በአራት የአፈር ዓይነቶች ላይ በተዘራ ዘር ተመስሎአል። ስለ አራት የአፈር ዓይነቶች ተጠቅሶአል። የተለያዩ የአፈር ዓይነቶች የተለያዩ ሰዎችን ይወክላሉ። ይህን ምሳሌ ስናጠና እያንዳንዳችን፤ «እኔስ ከእነዚህ አራት የአፈር ዓይነቶች የትኛው እሆን? ምን አይነት ልብ ይሆን ያለኝ?» በማለት ራሳችንን መጠየቅ ይኖርብናል። ከቁጥር 14-20 ባሉት ላይ ደግሞ ኢየሱስ የምሳሌውን ትርጉም ይሰጣል።

10-11 ኢየሱስ የዘረውን ምሳሌ ተናግሮ ከጨረሰና ሕዝቡም ወደየቤታቸው ከሄዱ በኋላ ደቀ መዛሙርቱና አንዳንድ አማኞች ወደ እርሱ መጥተው ስለ ምሳሌው ጠየቁት። «ለእናንተ የእግዚአብሔርን መንግሥት ምስጢር ማወቅ ተስጥቶአችኋል» አላቸው። ለእናንተ ሲል ልባቸው የተከፈተውንና እግዚአብሔርን የሚፈልጉትን ሰዎች ማለቱ ነው። በውጪ ላሉት ግን ማለትም፤ ልባቸው ለደንደና ለኮራ፤ እግዚአብሔርን ለማይፈልጉ ግን የእግዚአብሔርን መንግሥት ምስጢር ማወቅ አልተሰጣቸውም፤ ሊቀበሉትም አይችሉም። የእግዚአብሔር መንግሥት ምስጢር በክርስቶስ የሚገኘው የእግዚአብሔር የደግንነት እቅድ ነው። ይህን ደግንነት የሚቀበሉት ትሑት፤ ለንስሐ የተዘጋጀና የሚያምን ልብ ያላቸው ብቻ ናቸው።

12 ይህ ለመረዳት የሚያዳግት ቁጥር ነው። ኢየሱስ በምሳሌዎች ያስተማረው ልባቸው የተከፈተ ሁሉ በተሻለ ሁኔታ እንዲያስተውሉ፤ ጠንካራና የማያምን ልብ ያላቸው ማለትም በውጪ ያሉት ግን እንዳያስተውሉ ነበር።³⁰ ምሳሌ ለሚያምን ልብ እውነትን ይገልጻል፤ ለማያምን ልብ ግን እውነትን ይሸሽግበታል። ኢየሱስ በምሳሌ ሲያስተምር የተከፈተና ትሑት ልብ ያላቸውንና ያልተዘጋጀና ዕቡይ ልብ ያላቸውን ሰዎች ያውቅ ነበር። እነዚያ ጠንካራና ዕቡይ ልብ ያላቸው በዓይናቸው ያያሉ፤ የሚያዩትን ግን አያስተውሉትም። ኢየሱስን ያዩታል፤ ማንነቱን ግን አይረዱትም። በጆሮዎቻቸው የእግዚአብሔርን ቃል ይሰማሉ ግን አያስተውሉትም። እንደዚህ ያሉ ሰዎች ቀድሞውኑ ልባቸውን ከእግዚአብሔር መልሰዋል። ቀድሞውኑ እግዚአብሔርን ከደዋል።

29 ስለዚህ ይቅርታ የሌለው ኃጢአት ሁለት ገለጻዎች አሉ። የመጀመሪያው ያልተናዘዘንበት ማንኛውም ኃጢአት ማለት ነው። ሁለተኛው ደግሞ ኃጢአት ማድረጋችንን ጨርሶ መክድ ማለት ነው (1ዮሐ. 1፡8-10)።

30 እዚህ ላይ ኢየሱስ ሰዎች እንዳይረዱ ለማድረግ አልሞከረም። በምሳሌ ያስተማረበትም ምክንያት ይህ አይደለም። ኢየሱስ በምሳሌ ያስተማረው በኢላ. 6፡9-10 እንዳያዩ፤ እንዳይሰሙና እንዳያስተውሉ ተብሎ የተነገረው ትንቢት እንዲፈጸም ነበር።

እግዚአብሔር ሲጠራቸው ነበር፤ እነርሱ ግን አልተቀበሉትም፤ አልሰሙትም። እነዚህ ባለማመናቸው የጸኑ ሰዎች ይቅር የመባልን ተስፋ ለዘላለሙ አጥተዋል። ደጋግመው እግዚአብሔርን በመናቅ ትእዛዙን ተላልፈዋል፤ ስለዚህም በፈቃዳቸው እንዲኖሩ እግዚአብሔር ትቀላቸዋል (ሮሜ 1:24-26፤ 28 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ስለዚህ የእነዚህ ሰዎች መንፈሳዊ ዓይኖች ታውረዋል፤ መንፈሳዊ ልቦናዎቻቸውም ተደፍነዋል። የኢየሱስን ምሳሌዎች ሊረዱ አይችሉም፤ ሊረዱ ቢችሉማ ኖሮ ይመለሱና ይቅር ይባሉ ነበር። ምሳሌዎቹን ለመረዳት ችለው ቢሆን ኖሮ ንስሐ ገብተው በክርስቶስ በኩል ይቅርታንና ደኅንነትን ባገኙ ነበር።

እግዚአብሔር ራሱ የሰዎችን መንፈሳዊ ዓይኖች አይከናወን። እግዚአብሔር መንፈሳዊ እውነትን ከሰዎች አይሸገግም። ሰዎች ሁሉ እንዲረዱና እንዲያስተውሉ ይፈልጋል፤ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ፈቃዱ ነው (1ጢሞ. 2:3-4)። ሰዎች ግን በገዛ ራሳቸው ዓይኖቻቸውን ጨፍነዋል፤ ከእግዚአብሔርም ተመልሰዋል፤ የእግዚአብሔርን ጸጋም ንቀዋል። በማቴ. 13:12 ላይ ኢየሱስ፡ «ላለው ሰው ይሰጠዋል፤ ይበዛሉታል፤ ከሌለው ሰው ግን ያው ያለው እንኳ ይወሰድበታል» ያለውም ለዚህ ነበር (ማር. 4:25 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ይህ በጣም አስፈላጊ መንፈሳዊ እውነት ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በመግፋቱ የሚጸና ሰው (ማለትም የሌለው) ከጊዜ በኋላ የማስተዋል ችሎታውን ያጣል። የእግዚአብሔርን ቃል የተቀበለ ግን (ማለትም ያለው) የበለጠ መንፈሳዊ ማስተዋል ይሰጠዋል (ማቴ. 25:29 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

በማቴ. 13:14-15 ላይ ኢየሱስ ከኢሳ. 6:9-10 የጠቀሰው ሙሉው የኢሳይያስ ትንቢት ሰፍሮአል፤ እዚህ በቁጥር 12 ላይ ግን ማርቆስ በከፊል ነው የጠቀሰው። በማቴ. 13:15 ላይ፡ «እነዚህ ሕዝብ ልባቸውን አይንድነዋል፤ ጆሮአቸውንም ደፍነዋል፤ ዐይናቸውን ጨፍነዋል፤ እንዲህስ ባይሆን ኖሮ በዐይናቸው ተመልከተው በጆሮአቸው ሰምተው በልባቸው አስተውለው ወደ እኔ በተመለሱና በፈወሰኝቸው ነበር» በማለት የሰዎቹን በደል በግልጽ ተነግሮአል (ዮሐ. 12:39-40 ይመለከታል)።

ከዚያ በኋላ ደግሞ በማቴ. 13:16-17 ላይ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን «እናንተ ግን ዐይኖቻችሁ ስለሚያዩ ጆሮቻችሁም ስለሚሰሙ የታደላችሁ ናችሁ» ይላቸዋል። ኢየሱስን በማየታቸውና በመስማታቸው ደቀ መዛሙርቱ ታደሰዋል። ኢየሱስ እንዲህ አላቸው፡ «በእውነት እሳችኋለሁ ብዙዎች ነቢያትና ጸድቃን እናንተ የምታይትን ለማየት ተመኝተው ነበር፤ ነገር ግን አላይም፤ እናንተ የምትሰሙትን ለመስማት ተመኝተው ነበር፤ ነገር ግን አልሰሙም።» (ማቴ. 13:17)። ነቢያትና የብሉይ ኪዳን ጸድቃን የመሟሔን የክርስቶስን መምጣት ተጠባብቀው ነበር፤ ሆኖም ግን በሕይወት ቆይተው አላዩም።

13-14 በቁጥር 13-20 ደግሞ ኢየሱስ የዘራውን ምሳሌ ለተከታዮቹ ብቻ በግል ሲያስረዳቸው እንመለከታለን። ዘራው ቃልን ይዘራል። ዘራው ኢየሱስ ነው።³¹ የእግዚአብሔር ቃል በዘር ይመሰላል። በሰዎች ልብ ውስጥ ሲዘራ አዲስ መንፈሳዊ ሕይወትን ያፈራል። ያለዚህ አዲስ መንፈሳዊ ሕይወት ደግሞ ማንም ሰው እውነተኛ ክርስቲያን መሆን አይችልም (1ጴጥ. 1:23)።

15 የተለያዩ የአፈር ዓይነቶች የተለያዩ ሰዎችን ይወክላሉ። አንዳንድ ሰዎች በመንገድ ጸር እንዳለ አፈር ናቸው። ዘሩ በመሬቱ ላይ ይወድቃል፤ ግን አያፈራም። እንደዚህ ዓይነት ሰዎች ቃሉን ይሰማሉ፤ ወደ ጠንካራው ልባቸው ግን ዘልቆ አይገባም። ወዲያውኑ ሰይጣን እንደ ወፍ መጥቶ ቃሉን ከልባቸው ይወስዳል። እነዚህ እንደ ፈረሳውያንና እንደ ሕግ መምህራን የኢየሱስን ምሳሌ ሰምተው ማስተዋል እንደተሳናቸው ሰዎች ናቸው (ቁ. 12)። እነዚህ ባልተዘጋጀ ልብ ሰብከትን እንደሚሰሙና በኋላም እንደማያሰላሰሉትና

እንደማይጸልዩበት ሰዎች ናቸው። ኢየሱስ «ለሰምተሰሙት ነገር ተጠንቀቁ» አለ (ቁ. 24)። እንደ ጠንካራው መሬት መሆን የለበንም፤ ቃሉን እንዲቀበል መሬቱ ይታረስ፤ ከዚያ በኋላ ደግሞ ቃሉን በማሰላሰልና በጸሎት ይሸፈን።

16-17 ጭንጫማው ቦታ በቂ አፈር የለውም። አፈሩ ያለው ከጭንጫው ጥቂት ከፍ ብሎ ነው። በመጀመሪያ ዘሩ ይበቅላል። እንዲህ ያለው ሰው ወዲያውኑ ቃሉን በደስታ ይቀበላል፤ ማንኛውንም ዓይነት አዲስ ሐሳብ በጉጉት ይቀበላል። ምናልባትም የእግዚአብሔርን ቃል በመቀበሉ አንድ ዓይነት ጥቅም የሚያገኝ ይመስለዋል። አንዳንድ ሰዎች ሥራ ወይም የነፃ ትምህርት ዕድል ለማግኘት ክርስቲያን ይሆናሉ። አንዳንዶች ደግሞ በቀላሉ ደኅንነትንና ርካሽ ዋጋ የሚሰጡትን ጸጋ ይፈልጋሉ። በመጀመሪያ ያምናሉ፤ እምነታቸው ግን ጠንካራ አይደለም። ከዓለቱ የተነሣ እምነታቸው ሥር አልሰደደም። ፀሐይ ሲወጣበት ማለትም፤ ችግርና ስደት በደረሰባቸው ጊዜ አዲሱ አትክልት (አዲሱ እምነታቸው) ይጠወልዋል፤ ወዲያውኑም ተሰናክለው ይወድቃሉ። እርግጥ ነው። የእግዚአብሔርን በረከት ይፈልጋሉ፤ ሆኖም ዋጋ መክፈልን አይችሙ። ክርስቶስን ለመከተል በሚፈልጉ ሁሉ ላይ ስደት እንደሚደርስባቸው አልተገነዘቡም (2ጢሞ. 3:12 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ምናልባትም የጠበቁትን ቁሳዊ ጥቅም አላገኙም፤ ስለዚህም ተስፋ ይቆርጣሉ ምሬትም ያድርባቸዋል። ብዙዎች ለአጭር ጊዜ ይጸናሉ፤ እስከ ፍጻሜው ግን አይጸኑም። እንደዚህ ያሉ ሰዎች አይድኑም (ማር. 13:13 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

መከራና ችግር የአንዳንድ ሰዎችን እምነት ያጠነክራታል፤ የአንዳንዶችን እምነት ግን ያናውጣታል። ለማደግ የፀሐይ ብርሃን ያስፈልገናል፤ ሥር ከሌለን ግን ይኸው የፀሐይ ብርሃን ያጠወልገናል፤ በመጨረሻም ይገድለናል። መከራ እምነታችንን ይፈትነዋል (ያዕ. 1:2-3፤ 1ጴጥ. 1:6-7)። መከራ እውነተኛቸውን ክርስቲያኖች ከሐሰትኞቹ ክርስቲያኖች ይለያቸዋል (ማቴ. 7:24-27 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

18-19 በእጆክ መካከል ያለው አፈር መልካም አፈር ነው። ጠንካራ ወይም ጭንጫማ አይደለም። ጥልቅና ለም ነው። በዚህ አፈር ላይ የተዘራው ዘር ያፈራል፤ በደህና ሁኔታ የክርስትና ሕይወትን መኖር የጀመሩትን ሰዎች ይወክላል (ገላ. 5:7)። በዚያው አፈር ውስጥ ግን እጆቾችም አሉበት እነርሱም ራስ ወዳድነት፣ የዚህ ዓለም አሳብ፣ የሀብት ፍቅርና ሌላውም ከንቁ ምኞት ናቸው። እነዚህ ነገሮች በሰውየው ሕይወት፣ ከእግዚአብሔር ቃል ይልቅ ፈጥነው ያድጋሉ፤ የክርስቲያኑን መንፈሳዊ ሕይወትም ያንቃሉ። ምናልባትም የክርስቲያኑ መንፈሳዊ ሕይወት ጨርሶ አይሞት ይሆናል፤ ሆኖም ያለፍሬ ይቀራል። ፍሬ የሌላቸው ቅርንጫፎችንስ እግዚአብሔር ምንድነው የሚያደርጋቸው? ይቆጣጥባቸው ወደ እሳት ይጥላቸዋል (ዮሐ. 15:26)። በመልካም ሁኔታ የጀመሩ፣ ከእነዚህ ምኞቶችና ጭንቀቶች የተነሣ ግን ፍጻሜያቸው ያላማረ ምን ያህል ክርስቲያኖች ይሆኑ! በእጆህ መካከል እንዳለው ዐይነት የሆኑ ሰዎች በመካከላችን ይኖሩ ይሆን?

20 ሆኖም ግን ዘራው ዘሩን የዘራው በከንቱ አልነበረም። እውነት ነው። በአንዳንድ ስፍራዎች የእግዚአብሔር ቃል ምንም ሳያፈራ ይችላል፤ በአንዳንድ ስፍራዎች ግን ተገቢውን ፍሬ ያስገኛል። እግዚአብሔር፡ «ከእኔ አንደበት የሚወጣውም ቃል የሚሻውን ሁሉ ሳያደርግና ተልእኮውንም ሳይፈጸም በከንቱ ወደ እኔ አይመለስም» አለ (ኢሳ.55:11)። የእግዚአብሔርን ቃል ስንሰብክ ፍሬ የሚሰጡ መሬቶች ይኖራሉ፤ መልካም አፈር ፍሬ የሚሰጥ አፈር ነው። ኢየሱስ በመልካም መሬት ውስጥ ጭንጫ ወይም እጆቹ አይኖርም አላለም። እርሱ ያለው ይህ አፈር ፍሬ ያፈራል ነው። አንዳንዶቻችን ከሌሎች ይልቅ ፍሬ እናፈራ ይሆናል፤ ሆኖም እግዚአብሔር በሰጠን ጸጋ ፍሬ እናፍራ። በእግዚአብሔር እርዳታ በተቻለን መጠን ብዙ ጭንጫዎችንና እጆቾችን ከውስጣችን እናውጣ።

ለመሆኑ ማፍራት ያለብን ምን ፍሬ ነው? በመጀመሪያ ደረጃ የመንፈስ ቅዱስን ፍሬዎች እናፍራ (ገላ. 5:22-23 ይመለከታል)። እውነት ነው። እነዚህ የመንፈስ ቅዱስ

31 እያንዳንዱ የወንጌል ሰባኪ «ገበሬ» ወይም «ዘርን የሚዘራ» ነው። እያንዳንዱ ክርስቲያንም በግል ምስክርነቱ «ዘርን የሚዘራ ነው»።

እንጂ የእኛ ፍሬዎች አይደሉም፤ ይሁን እንጂ ዘሩ እንዲያድግ አፈሩን ማዘጋጀትና ውኃ ማጠጣትም አለብን። በሁለተኛ ደረጃ እኛ ራሳችንንም ዘርን መዝራትና አዳዲስ ክርስቲያኖችን ማፍራት አለብን። አዲስ ክርስቲያኖችም ፍሬዎች ናቸው። በምናፈራው ፍሬ መጠን እግዚአብሔርን እናከብራለን (ዮሐ. 15፡8)።

በእጭሩ፡ የሰው ልብ በአፈር መመሰሉን ከዚህ ምሳሌ መረዳት ይኖርብናል። በዚህ አፈር ውስጥ ጭንጫዎችና እሾዎች ሊኖሩበት ይችላሉ። ስግብግብነት፣ ክፉ ምኞት፣ ቁጣ፣ ሐሜት፣ ምቀኝነትና የመሳሰሉት እሾዎች በፍጥነት ያድጋሉ። ስለዚህም አዲሱ መንፈሳዊ ሕይወታችን እንዲያድግ «አፈሩ» በመልካም ሁኔታ መያዝ ይኖርበታል። በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት፣ በጸሎትና ከክርስቲያኖች ጋር በሚኖረን ኅብረት ውኃ ልናጠጣውና እሾዎችን ብቅ ሲሉ ወዲያውኑ መነቀል ይኖርባቸዋል። አለበለዚያ ግን በውስጣችን ያለው አዲስ መንፈሳዊ ሕይወት ይሞታል።

በመቅረዝ ላይ የተቀመጠ መብራት (4፡21-25)
(ማቴ. 5፡15፣ 7፡2፣ 10፡26፣ 13፡12፣ 25፡29፣ ሉቃ. 6፡38፣ 8፡16-18፣ 11፡33፣ 12፡2፣ 19፡26)

21-23 ሰው መብራትን አብርቶ በእንቅብ ውስጥ ወይም በአልጋ ሥር ያስቀምጠዋል? እዚህ ላይ መብራት የተባለው ክርስቶስ ወይም ቃሉ ነው (ዮሐ. 8፡12)። የክርስቶስ መምጣት በተወሰነ ደረጃም ቢሆን በሚስጢር ተይዞ ነበር። ማንነቱን እንዳይናገሩም አጋንንትን ከልክሉአቸው ነበር (ማር. 3፡11-12)። ማንም ሊያስተውለው በማይችለው ሁኔታ በምሳሌዎች ተናግሮ ነበር። በመጨረሻው ግን ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ ይረዳል፤ ሙሉ በሙሉ ይገለጻል (ማቴ. 10፡26-27)። ዛሬ ሁሉም ሰዎች ክርስቶስን አይቀበሉም፤ አንድ ቀን ግን ሁሉም ጌትነቱን ይቀበላሉ (ፊል. 2፡9-11)። በዚያ ቀን በመቅረዝ ላይ እንዳለ መብራት ሁሉ ያበራል።
24-25 ስለምትሰሙት ነገር ተጠንቀቁ። አስቡ እና እመኑ። በምትሰፍሩበት መስፈሪያ ማለትም፤ ባላችሁ እምነት መጠን ይሰፈርላችኋል። በምታምኑበት መጠን አዲስ ሕይወትን፣ ደስታን፣ ኃይልን እንዲያውም በሰማይ የዘላለም ሕይወትን ትቀበላላችሁ።

ላለው ማለትም፤ እምነት ላለው ይበልጥ ይሰጠዋል (ቁ. 25)። የበለጠ ማስተዋል (ማቴ. 13፡12)፣ የበለጠ ደስታና ኃይል፣ የበለጠ እምነትና ሕይወት ይሰጠዋል። እምነት ከሌለው ግን ያው ያለው እንኳ ይወሰድበታል። ዘሩ እንደማያፈራ በመጨረሻም ሰይጣን መጥቶ እንደሚለቅመው በመንገድ ዳር ያለውን አፈር ይመስላል።

እግዚአብሔር በሚሰጠን የእምነትና ሌሎችም ስጦታዎች የማንጠቀምባቸው ከሆነ ይወስዱብናል (ማቴ. 25፡24-30)። በእግሮቻችን ካልተንቀሳቀስንባቸው አንድ ቀን ሽባ እንሆናለን። በሥጋዊ አካሎቻችን እንደሚሆነው ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወታችንም እንዳሁ ይሆናል። ስለዚህ በጆሮዎቻችን እንጠቀምባቸው (ቁ. 23)፤ ሰሚ ጆሮ ያለው ይስማ!

የሚያድግ ዘር ምሳሌ (4፡26-29)

26-29 በዚህ ምሳሌ ኢየሱስ የእግዚአብሔርን መንግሥት ከመክር ጋር ያመሳስላል። ሰውየው ማለትም፤ ኢየሱስ ዘርን ዘራ። ዘሩ በእግዚአብሔር ኃይል በራሱ በቀለ፣ አደገ። ማንም ያበቀልሁት እኔ ነኝ ማለት አይችልም። የሰው ድርሻ መዝራት ማጠጣትና ማጨድ ነው። የሚያሳድገው ግን እግዚአብሔር ነው (1ቆሮ. 3፡6-7)።

የሰናፍጭ ዘር ምሳሌ (4፡30-34)
(ማቴ. 13፡31-32፣ ሉቃ. 13፡18-19)

30-32 የእግዚአብሔር መንግሥት በመጀመሪያ የሰናፍጭ ቅንጣትን ትመስላለች። ኢየሱስ ስብከቱን በጀመረበት ጊዜ

ሰምተው ያመኑና በጣም ጥቂት ሰዎች ብቻ ነበሩ። ብዙዎች ግን አልተቀበሉም። አፈዙበት፤ በመጨረሻም ገደሉት። ደቀ መዛሙርቱም ጥለውት ሸሹ። ግን እስቲ የሆነውን ተመልከቱ፤ በእግዚአብሔር መንፈስ ኃይል ከዚያች የዘር ቅንጣት ታላቅ ቤተክርስቲያን ተወለደች፤ ወደ እያንዳንዱ የዓለም አገርም ተስፋፋች። የእግዚአብሔር መንግሥት ይህን ትመስላለች።

33-34 ይህን በሚመስል መንገድ ኢየሱስ ሕዝቡ ማስተዋል በሚችሉበት መጠን በምሳሌዎች አስተማረ (ቁ.33)። ሰዎች መንፈሳዊ ነገሮችን በአንድ ጊዜ ማስተዋል አይችሉም። በመጀመሪያ በቀላል ገለጻ ወይም ምሳሌ ሊነገራቸው ይገባል። ከዚያ በኋላ ደግሞ ልባቸውን ሲከፍቱ ቀስ በቀስ ይበልጥ ያስተውላሉ (ማቴ. 13፡34-35 እና ገለጻውን ይመልከቷል)።

ይሁን እንጂ ክርስቶስ ለአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርትና ለሌሎችም ተከታዮቹ ሁሉንም ገለጻ አስረድቶአቸዋል። ልባቸውን ከፍተው ስለነበር ብዙ ለመማር ዝግጁ ነበሩ። የኢየሱስ ዋነኛ ሥራው እነዚህን ደቀ መዛሙርት መምህራንና ሰዎችን አጥማጆች እንዲደሆኑ ማስልጠን ነበር (ማር. 1፡17)።

ኢየሱስ ማዕበሉን ጸጥ አደረገ (4፡35-41)
(ማቴ. 8፡23-27፣ ሉቃ. 8፡22-25)

35-36 በጀልባ ላይ ሆኖ ኢየሱስ ሕዝቡን ሙሉ ቀን ሊያስተምር ዋለ። በእውነትም ደክሞት ነበር። እርሱ ጀልባ ውስጥ እያለ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ማይ ከገሊላ ባሕር ባሻገር ይዘውት ሄዱ።

37-38 በባህሩ መካከል እያሉም ብርቱ ዐውሎ ንፋስ ተነሣ። እንዲህ ዓይነቱ ዐውሎ ንፋስ በገሊላ ባህር ብዙ ጊዜ ይነሣ ነበር። ጀልባዋ ወዲያና ወዲህ መናጥ ጀመረች፤ ውሃውም በጀልባዋ ዋላ። ጀልባዋም መስጠም ጀመረች። ምንም እንኳ ደቀ መዛሙርቱ ልምድ ያላቸው ዓሣ አጥማጆች ቢሆኑም ፈርተው ነበር። ኢየሱስ ግን ተኝቶ ነበር። ደቀ መዛሙርቱ ትንሽ አዝነውበታል። ቀስቀሱትና፡ «መምህር ሆይ! ስንጠፋ ዝም ትላለህ?» አሉት።

የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ የተፈጥሮ ኃይላትን በሙሉ መቆጣጠር ይችላል። በሕመምና በአጋንንት ላይ ያለውን ኃይል፣ ማርቆስ በሰፊው ገልጿል። አሁን ደግሞ በተፈጥሮ ኃይላት ላይ ያለውን ሥልጣን ልናይ ነው። እርሱ ሊናገር ነፋሱ ጸጥ አለ።

40-41 ከዚህ በኋላ ደግሞ ኢየሱስ፡ «እንዲህ የምትፈሩት ለምንድነው? እንዴትስ እምነት የላችሁም?» በማለት ደቀ መዛሙርቱን እምነት ስለሌላቸው ገሰጸቸው። «ይህ ማነው?» በማለት እርስ በርሳቸው ተጠያየቁ፤ ደቀመዛሙርቱ እንኳ የኢየሱስን ማንነት ገና አልተረዱም ነበር። ቀስ በቀስ፤ ደረጃ በደረጃ እየተማሩ ነበር።

ስለዚህ ሁኔታ ማቴዎስ በሚሰጠን ገለጻ ደግሞ፤ ኢየሱስ በመጀመሪያ ደቀ መዛሙርቱን ከገሰጸቸው በኋላ ነበር ማዕበሉን ጸጥ ያደረገው። የማቴዎስም ሆነ የማርቆስ ትረካ እውነት ነው። ማዕበሉን ጸጥ ከማድረጉ በፊትና ጸጥ ካደረገ በኋላ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ገሰጽአቸዋል። አራቱን ወንጌሎች ስናነጻጽር እያንዳንዱ ጸሐፊ ሁኔታውን ሙሉ በሙሉ እንዳሳሰፈረ ማስታወስ አለብን። አራቱን ወንጌሎች በአንድነት ስናጠና ስለተደረገው ነገር የተሟላ መረዳት ይኖረናል።

ምዕራፍ 5

ርኩስ መንፈስ የነበረበት ሰው ፈውስ (5፡1-20)
(ማቴ. 8፡28-34፣ ሉቃ. 8፡26-39)

1 ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ እንደገና በሐይቁ ባሻገር ማለትም በገሊላ ባሕር አድርገው ወደ ጌራሴኖን³² አገር

32 ጌራሴኖን የት እንደሆነ እርግጠኛ አይደለንም። እንዳንድ ትርጉሞች «ጋዳሬንስ» የሚለውን ስም ተጠቅመዋል (ማቴ. 8፡28 ይመልከቷል)። ጌራላ

ደረሱ። ስለዚህ ሁኔታ ማቴዎስ በሚሰጠን ገለጻ፡ አጋንንት የነበሩባቸው ሁለት ሰዎች ሲሆን (ማቴ. 8፡28)፤ ማርቆስ የጻፈው ግን ስለ አንድ አጋንንት የነበሩበት ሰው ብቻ ነው (ማር. 4፡40-41 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

2-8 እዚህም ላይ ርኩስ መንፈሱ ኢየሱስን አውቆታል (ማር. 1፡23-24)። «እኔ ከአንተ ጋር ምን ግንኙነት አለኝ?» አለ ጋኔሉ (ቁ. 7)። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች ደግሞ ይህንን «ከእኔ ጋር ምን ጉዳይ አለህ?» በማለት አስቀምጠውታል። በእርግጥም ርኩሱ መንፈስ ከኢየሱስ ጋር ምንም ጉዳይ እንዲኖረው አልፈለገም። እባክህ አታሠቃየኝ ማለትም፡ እባክህ ከሰውየው አታስወጣኝ በማለት ኢየሱስን ለመነው።

ኢየሱስን ማወቅ ብቻ በቂ አለመሆኑን መገንዘብ አለብን፤ ኢየሱስ ማን እንደሆነ አጋንንት እንኳ አውቀዋል፤ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑንም መስከረውለታል። እርሱን ማወቅ ብቻ ሳይሆን ልንወደውና ልንታዘዘው ይገባል (ያዕ. 2፡18-19 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

9-10 የአጋንንቱ ስም በላቲን³³ ለጌዎን ይባላል፤ ለጌዎን ስድስት ሺህ ወታደሮችን የሚያጠቃልል ሠራዊት ነው። ሰውየው አንድ ብቻ ሳይሆን ብዙ አጋንንቶች ነበሩበት። እርሱና አጋንንቱን ከአገር እንዳያወርድባቸው አጥብቆ ኢየሱስን ለመነው። ስለዚህ ሁኔታ ሉቃስ ባሰፈረው ገለጻ ደግሞ ርኩስ መንፈስ ወደ ጥልቁ ገደል አትስደደን በማለት ነበር ኢየሱስን የለመነው (ሉቃ. 8፡31)። ጥልቁ ክፉ መናፍስት የሚታሰሩበት ስፍራ ነው (ራእ. 9፡1-2፤ 20፡2-3)። ኢየሱስ እንደሚቀጣቸው አጋንንት አሳምረው ያውቃሉ፤ ስለዚህም ቅጣቱ የከፋ እንዳይሆንባቸው ነበር የጠየቁት። አጋንንት የሚቀበሉት የከፋ ቅጣት ምንም የሚሰፍሩበት አካል ወደ ማይገኝበት ወደ ጥልቁ መላክን ነው።

11-12 ከአካል ውጪ መኖር ለአጋንንት አስቸጋሪ ስለሆነ በአካባቢው ተሰማርተው በነበሩ ዐሳማዎች ውስጥ እንደገቡ እንዲቆድላቸው ኢየሱስን ለመነት።

13 አጋንንቱ ወደ ዐሳማዎቹ ሲገቡ ዐሳማዎቹ ራሳቸውን ስተው አበዱ፤ ከገደሉ በመንደርደርም ወርደው በባሕር ውስጥ ሰጠሙ። የዐሳማዎቹ ጌታ ትልቅ ክስረት ነው የደረሰበት። ይሁን እንጂ ሁለት ነገሮች እንረዳለን፡ በመጀመሪያ በእግዚአብሔር ፊት የአንድ ሰው ነፍስ ከብዙ ዓሳማዎች ይልቅ የከበረ ሞታ አለው። ሁለት ሺህ ያህል ዐሳማዎች ሰጠሙ፤ ሆኖም አጋንንት የነበሩበት ሰው ጨርሶ ጤነኛ ሆነ። በሁለተኛ ደርጃ ደግሞ ኢየሱስ የነበረውን ታላቅ ኃይል እንመለከታለን። የመፈወስ ኃይል ብቻ ሳይሆን የማጥፋትም ኃይል አለው።

14-15 የሆነውን ለማየት ሕዝቡ በመጡበት ጊዜ አጋንንት የነበሩበት ሰው ወደ ልቦናው ተመልሶ ከኢየሱስ ጋር ሆኖ ስለአዩት በጣም ፈሩ። ወደ እግዚአብሔር ፊት ሰለ መጡ ከታላቅ ኃይሉ የተነሣ ፈርተዋል። ምንጊዜም ቢሆን የማያምኑ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ፊት ሲመጡ ይፈራሉ።

16-17 የመንደሩ ሰዎች ኢየሱስ እንዲሄድላቸው ለመነት። ከእንግዲህ ወዲህ ከእንስሳዎቻቸው አንዱ እንኳ ቢሆን እንዲሞትባቸው አይፈልጉም። ከእግዚአብሔር ልጅ ከኢየሱስ ይልቅ ለዐሳማዎቻቸው ታላቅ ሞታ ሰጥተዋል።

18-20 ወዲያውኑ ኢየሱስ ያን ስፍራ ለቅቆ ሄደ። በማይፈለግበት ስፍራ ኢየሱስ መቆየት አይፈለግም።

ከአጋንንት ነፃ የወጣው ሰው እባክህን ልከተልህ በማለት ኢየሱስን ጠይቆት ነበር፤ እርሱ ግን አፈቀደለትም፤ ከዚያ ይልቅ ወደ ዴካፓሊስ³⁴ ሄዶ እግዚአብሔር ያደረገለትን ለቤተሰቡና ለጎረቤቶቹ እንዲመሰክር ሰደደው (ቁ. 20)። ሁሉም ክርስቲያኖች ቤታቸውን ትተው ወደ ሩቅ ስፍራ

እንዲሄዱ አልተጠሩም። ብዙ ክርስቲያኖች በዚያው ባሉበት አገርና ሰፈር ኢየሱስን እንዲያገለግሉና እንዲመሰክሩለት ነው የተጠሩት። ለክርስቶስ የምንመስክርበት የመጀመሪያው ስፍራ የገዛ ቤታችን ነው።

የሞተችው ልጅና የታመመችው ሴት (5፡21-43) (ማቴ. 9፡18-26፤ ሉቃ. 8፡40-56) ፡

21-24 በአጋንንት የተያዘውን ሰው ከፈወሰ በኋላ የአገሩ ሰዎች በጠየቁት መሠረት (ቁ. 17) ኢየሱስ ያንን ስፍራ ትቶ ሐይቁን እንደገና ተሻገረ። ኢየሱስ ሰዎች ባልፈለጉት ስፍራ ቆይቶ አያውቅም። ኢየሱስ የሚባል የምኩራብ አለቃ፤ ኢየሱስን በአስቸኳይ ወደ ቤቱ መጥቶ ልጁን እንዲፈወስለት፡ «ትንሽዋ ልጅ በምት አፋፍ ላይ ናት፤ እንድትድንና በሕይወት እንድትኖር³⁵ እባክህ መጥተህ እጅህን ሚንባት» ቢል አጥብቆ ለመነው።

25-29 ወደ ኢየሱስ ቤት በመሄድ ላይ እያለ ከአሥራ ሁለት ዓመት ጀምሮ ደም የሚፈላት ሴት በሕዝቡ መካከል ኢየሱስን ተከተለችው። እንደዚህ ዓይነት ሕመም ያለባትን ሴት አይሁዳውያን ርኩስ ነበር የሚልዋት (ዘሌ. 15፡25)። ለዚህም ነበር በስተታላው የመጣችው (ቁ. 27)። «ልብሱን እንኳ ብካ እድናለሁ» የሚል እምነት ነበራት (ማር. 6፡56፤ የሐዋ. 5፡15፤ 19፡12)። ልብሱንም በነካችበት ቅጽበት ወዲያውኑ ተፈወሰች። ለአሥራ ሁለት ዓመታት ያህል ሐኪሞች ሊያድኑዋት ሞክረው ነበር፤ ግን አልቻሉም፤ ያላትንም ገንዘብ በሙሉ ጨርሳለች። አሁን ግን የኢየሱስን ልብስ ከነካች በኋላ በፍጹም ተፈውሳለች። ፈሞሽ ኃይሉ የነበረው ኢየሱስ ልብስ ላይ ሳይሆን ከራሱ ከኢየሱስ ነበር። ማርቆስ፡ ወዲያውኑ ኢየሱስ ኃይል ከእርሱ እንደወጣ ዐውቀ ይለናል (ቁ. 30)። ሴትዮሞ የተፈወሰችው በአስማት የኢየሱስን ልብስ በመንካትዋ ሳይሆን በእምነትዋ አማካይነት በውስጥዋ በሰራው በኢየሱስ ኃይል ነው (ቁ. 34)። ብዙ ሰዎች በኢየሱስ ዙሪያ ቢሰበሰቡም በረከትን ወይም አንዳች ጥቅምን አያገኙም። ኢየሱስን ጌታ አድርገው የሚቀበሉትና በጌል እምነታቸውን በእርሱ ላይ የሚያደርጉ ብቻ ናቸው ፈውስንና ደኅንነትን የሚያገኙት።

30-31 ሰዎች ሁሉ እየተጋፋትና እየነኩት ነበርና፤ ማን እንደነካው በመጠየቁ ደቀ መዛሙርቱ ተገረሙ።

32-34 ኢየሱስ ግን የነካው ማን እንደሆነ በዓይኑ ይፈልግ ነበር። የተፈወሰችው፤ እምነትዋን በእርሱ ላይ በማድረግዋና በእርሱ ኃይል መሆኑን፤ እርሰዋና ሌሎች ሁሉ እንዲያውቁ ሴቲቱ ወደ ፊቱ እንድትቀርብ ፈለገ። ያለ ኢየሱስ እምነት ብቻውን እውር ነው። በሌላ አባባል ደግሞ ያለ እምነት ኢየሱስ ሊረዳን አይችልም። እንድንፈወስና እንድንድን ከተፈለገ እምነታችንና የኢየሱስ ኃይል በአንድነት መሥራት አለባቸው።

35-36 ደም ይፈላት የነበረችው ሴት ኢየሱስን ከሚሄድበት ስፍራ አዘገየችው። በዚሁ ወቅት የኢየሱስ ልጅ ሞተች። ኢየሱስ ግን ኢየሱስን፡ «እመን ብቻ እንጂ አትፍራ» አለው³⁶ «ወደ እኔ የመጣኸው በእምነት ነበር፤ አሁንም ቢሆን በእምነትህ ጽና እንጂ አታወላውል»

37-39 በኢየሱስ ቤት ሰዎች ሁሉ እየተንጫጩ ነበር። ዘፋኞች ለሠርግ እንደሚቀጠሩ ሁሉ ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ጊዜ ከቤተሰቡ አንድ ሰው ሲሞት ወይም ሊሞት ሲታረብ አልቃሾች ይቀጠሩ ነበር። እንደ ኢየሱስ ዓይነቱ ሀብታም ሰው ደግሞ ብዙ አልቃሾች ሳይቀጥር አይቀርም። ምናልባትም እነዚህ አልቃሾች የተጠሩት ኢየሱስ ኢየሱስን ፍለጋ ከመሄዱ በፊት ሳይሆን አይቀርም።

ኢየሱስ ግን ለሰዎቹ «ልጅቱ አንቀላፍታለች እንጂ አልሞተችም እኮ!» አላቸው። ቀድሞውኑ ኢየሱስ ልጅቱን ከሞት አድናቃለች። ቢሆንም ልጇቱ በእርግጥም ሞታ ነበር

ከገሌላ ባሕር ዳርቻ ሠላሣ ማይሎች ርቃ የምትገኝ መንደር ናት። የጋዳራ መንደር ደግሞ ከባሕሩ ዳርቻ ስድስት ማይሎች ርቃ ትገኛለች።

³³ ላቲን የሮም መንግሥት የነፃ ቋንቋ ነበር። ዛሬ ግን ላቲን ተራው ሰው የሚጠቀምበት ቋንቋ አይደለም።

³⁴ ዴካፓሊስ ማለት «አሥር ከተሞች» ማለት ነው። ስለዚህም የተፈወሰው ሰው ለኢየሱስ የመሰከረው ከገሌላ ባሕር በስተሥራቅ በሚገኘው አሥር ከተሞች ሲሆን ይህም ከራሱ ሰፈር አቅራቢያ ነበር ማለት ነው።

³⁵ በማቴ. 9፡18 መሠረት ኢየሱስ «እነሆ ልጅ አሁን ሞተችብኝ» ቢል ነበር፤ ለኢየሱስ የነገረው። በኢየሱስ ግምት ልጅቱ ሞታለች። ሕይወት ሊሰጣት የሚችል ኢየሱስ ብቻ ነው።

³⁶ በግሪኩ ምንባብ መሠረት የእነዚህ ቃላት ትርጉም «በማመን ጽና፤ ወይም ቀጥሎ፤ ግፋ፤ በርታ» እንደማለት ነው።

(ሉቃ. 8፡53)። ሉቃስ ስለዚህ ሁኔታ ሲናገር «ኅፍስዋ ስለተመለሰችላት ወዲያውኑ ብድግ አለች» ይላል (ሉቃ. 8፡55)። ይህም ማለት ሞታ ነበር ማለት ነው።

40 ልጅቱ እንዳልሞተች ኢየሱስ በተናገረ ጊዜ አልቃሾቹ ሳቁበት። ሐሰተኛ አልቃሾች ናቸው። አንዴ ያለቅሳሉ አንዴ ይስቃሉ። ልጅቱ በሕይወት መኖርዋን አይፈልጉም፤ ካልሞተች ደግሞ አልቃሾች አያስፈልጉም። ሥራ ስለማይኖራቸውም ገንዘብ አያገኙም።

41-42 አልቃሾቹ ከወጡ በኋላ ኢየሱስ ልጅቱን ከሞት አስነሳት። ኢየሱስ በአጋንንት፤ በሕመም እንዲያውም በነፋስ ላይ እንኳ ሳይቀር ኃይል አለው (ማር. 4፡39)። አሁን ደግሞ በሞት ላይ እንኳ ኃይል እንዳለው እናያለን። የሞቱ ሰዎች በኢየሱስ እጅ ናቸው። ድምፁ ሊደርሳቸው ይችላል። ለአማኞች ሞት የእንቅልፍ ያህል ነው (1ተሰ. 4፡13-14)። ምናልባትም ከዚህ ታሪክ ለማመን ዕድል ከማግኘታቸው በፊት ለሚሞቱ ሕፃናት ኢየሱስ ምን ይህል እንደሚያስብ መረዳት ይቻላል።

ኢየሱስ ያደረገውን ልብ አድርጎ በመመልከቱ ጴጥሮስ ተምሮአል። በኋላም እርሱ ራሱም ጣቢታ የሚልዋትን ሴት ከሞት አስነስቶአል (የሐዋ. 9፡36-43)። ኢየሱስ፤ «በእኔ የሚያምን እኔ የምሠራውን ሥራ ይሠራል፤ እንዲያውም ከዚህ የበለጠ ይሠራል» አለ (ዮሐ. 14፡12)።

43 ልጅቱን ከሞት ማስነሳቱን ማንም ሰው እንዳያውቅ ኢየሱስ ጥብቅ ትእዛዝ ሰጠ።³⁷ በመጀመሪያ ደረጃ፤ ለእነዚያ አልቃሾች ከሞት መነሳትዋን መንገዱ ዋጋ አይኖረውም ይህን በሰሙ መጀመሪያውኑ ልጅቱ አልሞተችም በማለት ያፈዘና ይሣለቁበት ነበር። በሁለተኛ ደረጃ እንደተአምር አድራጊ መታወቅን ወይም ዝነኛ መሆንን አይፈልግም፤ እንደዚያ ከሆነ የሰዎቹ ትኩረት ትምህርቱ ላይ ሳይሆን ተአምራቱ ላይ ይሆናል። የእርሱ የነኛ ዓላማ ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ለሰዎች ማስተማርና የደኅንነትን መንገድ ማሳየት ነበር (ማቴ. 12፡17-19፤ ማር. 1፡34 እና ገለፃውን ይመለከታል)።

የዚህ ተአምር ወሬ እንዲሰፋፋ ኢየሱስ ያልፈለገበት ሦስተኛ ምክንያትም አለ። እንደዚያ ካደረገ ሰዎች መሲሕ እንደሆነ ያስባሉ፤ ስለዚህም ሊያነግሡት ይሞከራሉ (ማር. 8፡30 እና ገለፃውን ይመለከታል)። እርሱ የመጣው ግን መከራ ለመቀበልና ለመሞት እንጂ ምድራዊ ንጉሥ ለመሆን አይደለም። የእርሱ መንግሥት መንፈሳዊ መንግሥት ነው።

ምዕራፍ 6

ከብር የተነፈገው ነቢይ (6፡1-6)
(ማቴ. 13፡53-58)

1 ኢየሱስ ወደ ገዛ አገሩ ወደ ናዝሬትና አጎራባዮችዋ ሰፈሮች መጣ።³⁸ ከዚያ በፊት በዚያ የነበሩት ሕዝብ ሊቀበሉት አልፈለጉም ነበር (ሉቃ. 4፡16፤ 28-30)። አሁን ደግሞ ሁለተኛ ዕድል ሊሰጣቸው ፍለገ።

2-3 በመጀመሪያ የናዝሬት ሰዎች በኢየሱስ ትምህርት ተደነቁ በሥልጣን አስተማራቸው (ማቴ. 7፡28-30)። በጥበቡና በሚያደርጋቸው ተአምራቶች ተደነቁ። ኢየሱስ ከዚያ በፊት እንደሰሙዋቸው መምህራን አልነበረም።

በኋለኛው ምን ሆነ? ኢየሱስ የራሳቸው አገር ሰው እንደሆነ ዐወቁ። ልጅ ሆኖ ትዝ ይላቸዋል። ከእነርሱ እንደ

ማንኛቸውም ነው። ስለዚህም ምቀኝነትና ቁጣ ሞላባቸውና በንቀት ሳይቀበሉት ቀሩ። «ለመሆኑ እኛን ለማስተማር እርሱ ማነ ነው?» በማለት አፈዙ። «የአገንድ ተራ እናጢ ልጅ ነው»።

4 እንዲህ ዓይነቱ ንቀት በጣም የተለመደ ነው። አንድ የምናውቀውና የቅርባችን ሰው ዝነኛ ቢሆንና ሊያስተምረን ቢመጣ ደስ አይለንም። ከምቀኝነት ተነሳስተን ትምህርቱን አንቀበልም። ምንም እክብሮት አንሰጠውም፤ ወደ ሌላ ስፍራ ሲሄድ ግን ሰዎች በእክብሮት ይቀበሉታል።

5-6 ኢየሱስ በጥቂት ሕመምተኞች ላይ እጁን ጭኖ ከመፈወስ በቀር ሌላ ተአምር ማድረግ አልተቻለውም። ኢየሱስ ታላቅ ኃይል አለው። ይሁን እንጂ በማያምኑ ሰዎች መካከል ታላላቅ ሥራዎችን አያደርግም። ኢየሱስ ለደቀመዛሙርቱ አንድ መንደር ባይቀበላቸው ወደ ሌላ ስፍራ እንደሄዱ አስተምሮአል (ቁ. 11)። በተመሳሳይ መንገድም ኢየሱስ በማያምን ሰው ልብ ምንም አያደርግም። በማኅበርና በግል ሕይወታችን የኢየሱስን ኃይል እንድንለማመድ ከተፈለገ ማመን ይኖርብናል።

ኢየሱስ ዐሥራ ሁለቱን ደቀመዛሙርት ላከ (6፡7-13) (ማቴ. 10፡9-15፤ ሉቃ. 9፡1-6)

7 እዚህ ላይ ማርቆስ፤ ኢየሱስ ዐሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት ራሳቸውን ችለው ለመጀመሪያ ጊዜ እንደላካቸው ይገልጽናል። ምንም እንኳ ኢየሱስ አብሮአቸው ባይሆንም በከፉ መናፍቅትና በማንኛውም ሕመም ላይ የሰጣቸው ሥልጣንና ኃይል ግን አብሮአቸው እንደነበር የተማሩት በዚህ ተሞክሮአቸው ነበር (ማቴ. 10፡1 8፤ ሉቃ. 9፡1)። ኢየሱስ የላካቸው ሁለት ሁለት አድርጎ እንደሆነ ማርቆስ ይናገራል። የሚቻል ከሆነ የወንጌል ሰባክያንና ክርስቲያን ሠራተኞች በጥንድ መጓዛቸው መልካም ነው (ሉቃ. 10፡1፤ የሐዋ. 13፡2-3፤ 15፡40)።

8-9 የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ እግዚአብሔር እንደሚያዘጋጅላቸውም ደቀ መዛሙርቱ ተምረዋል። እንጂራ።³⁹ ከረጢት⁴⁰ ወይም ብር እንዳይዙ ኢየሱስ ነገራቸው (ማቴ. 10፡9-10 ተመልከት)። ወንጌልን የሰበኩታቸውና የፈወሱዋቸው ሰዎች ምግብና መኝታ ሊያዘጋጁላቸው ይገባቸዋል። በማቴ. 10፡10 ኢየሱስ ለሠራተኛ የሚያስፈልገው ምግብ ይሰጠዋል አለ (1ቆሮ. 9፡14፤ 1ጢሞ. 5፡18)።

በማርቆስ ዘገባ መሠረት ደቀመዛሙርቱ በትርና (ቁ.8) ጫማ (ቁ.9) ይዘው እንዲሄዱ ኢየሱስ ፈቅዶላቸዋል። በማቴ. 10፡10 መሠረት ግን በትርም ሆነ ጫማ ይዘው እንዲሄዱ አልፈቀደላቸውም። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚሰማሙበት ኢየሱስ ለሁለት የተለያዩ ጉዞዎች የተለያዩ መመሪያዎችን መስጠቱ ነበር። ለረጅም ድንጋያማና ለቀጫኞች የተራራ መንገዶች ጉዞ ጫማና፣ በትር አስፈላጊ ናቸው። ኢየሱስ በጣም የሚያስፈልጋቸውን ብቻ መውሰድ እንዳለባቸው መናገሩ ነበር። ለሚያስፈልጋቸው ሌላ ነገር ሁሉ በእግዚአብሔር መታመንና መደገፍ አለባቸው።

10 ደቀ መዛሙርቱ ወደ አንድ ከተማ ሲገቡ፤ መልእክታቸውን ለመቀበልና እነርሱንም ለማስተናገድ ፈቃደኛ የሆነ እግዚአብሔርን የሚፈራና ቀና ሰው መኖሩን መመርመር አለባቸው። እንደዚህ ዓይነቱን ሰው መርምረው ካገኙ በኋላም ያንን ከተማ ለቀው እስኪሄዱ ድረስ ከዚያ ሰው ጋር መቆየት አለባቸው። ምቹትና የተሟላ መስተንግዶን ፍለጋ ከአንዱ ቤት ወደ ሌላው መዘዋወር የለባቸውም፤ እንዲህ ከሆነ፤ በመጀመሪያ የተቀበላቸውን ሰው ሊያስከፋው ይችላል። በማቴ. 10፡12-13 መሠረት ወደ ሰው ቤት ሲገቡ ቤተሰቡን ስላም ማለትና በራሲ መስጠት አለባቸው።⁴¹ የእግዚአብሔርን

37 ብዙ ጊዜ ኢየሱስ ተአምር ካደረገ በኋላ እንደዚህ በማለት ያዝዝ ነበር (ማር. 1፡43-44፤ 3፡12፤ 7፡36)። ከአጋንንት ለተፈወሰው ሰውም እንዴት እንደተፈወሰ ለቤተሰቡ እንዲናገር እንጂ ለሁሉም ሰዎች እንዲናገር አላዘዘውም (ማር. 5፡19)።

38 ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚሰማሙበት ይኸኛው የናዝሬት ጉብኝቱ በሉቃ. 4፡16-30 ከተገለጸው ጋር አንድ አይደለም። በሉቃስ የተገለጸው ጉብኝቱ ከአንድ ዓመት በፊት የተደረገ እንደነበር ይናገራሉ። ይሁን እንጂ የዚህ ተቃራኒ ለሆነው አመለካከት ሉቃ. 4፡16-17 እና ገለጻውን ይመለከታል።

39 ጳቦ የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ዋና ምግብ ነው። እዚህ ላይ ማንኛውም ምግብ ማለት ነው። የአጣርኛ አቻ ትርጉሙ እንጂራ በሚል ተገልጿል (ተርጓሚዎች)።

40 ከረጢቱ የመለመኛ ወይም ደግሞ የሚያረግላቸውን ችሮታ የሚይዙት ከረጢት ሊሆን ይችላል።

41 «ስላም ለእናንተ፤ ወይም ስላም ለአንተ ይሁን» የተለመደ የአይሁድ ስላምታ ነው።

ሰላም ወደዚያ ቤት ማምጣት ይኖርባቸዋል። ነገር ግን የሚገቡበት ቤት የማይቀበላቸው ከሆነ የተናገሩትን ቡራኪ መመለስ አለባቸው። በእንደዚያ ዓይነት ቤት የእግዚአብሔር ሰላም አያርፍምና (ሉቃ. 10፡5-7)።

11 የደቀ መዛሙርቱን መልእክት የማይቀበል ወይም ሊያስተናግዳቸው ፈቃደኛ ያልሆነ ቤት ወይም ከተማ የእግዚአብሔር በረከት "የተገባው" ወይም "የሚገባው" አይደለም። ደቀ መዛሙርቱ የእንደዚህ ዓይነት ቤት ወይም ከተማ ትቢያ፣ ከእግራቸው ማራገፍ አለባቸው። እንዲህ ማድረጋቸው በዚያ ስፍራ ላይ የፍረድ ምልክት ነው (የሐዋ. 13፡51)። በማቴ. 10፡15 መሠረት እነዚህ ከተሞች እግዚአብሔር በእሳትና በዲን ካጠፋቸው ከሰዶምና ከጎሞራ (ዘፍ. 19፡1-29) የሚበልጥ ፍርድ ይጠብቃቸዋል። የሰዶምና የጎሞራ ሰዎች ከእግዚአብሔር የተላኩትን ሁለት መልእክት ለመቀበል ፈቃደኛ አልነበሩም። እነዚህ የክርስቶስን ደቀ መዛሙርት ለመቀበል ያልፈቀዱ ከተሞች ግን የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ራሱ ክርስቶስን አልተቀበሉም ማለት ነው። ስለዚህም የሚጠብቃቸው ፍርድ የክፉ ይሆናል (ሉቃ. 10፡8-12)።

ዛሬም እኛ ወንጌልን ለመስበክ ከስፍራ ስፍራ ስንዘዋወር በመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት ላይ የደረሰው በእኛም ይደርሳል። ቃላትንን የናቁ ክርስቶስን መናቃቸው ነው። የመዳን ዕድልና ተስፋቸውን አጥተዋል። ቃላትንን የሚቀበሉትን ግን ክርስቶስን ይቀበላቸዋል፤ ወደ ቤተሰቡ ያስገባቸዋል፤ ደኅንነትንም ይቀበላሉ።

12-13 ክርስቶስ እንዳደረገው ሁሉ ደቀ መዛሙርቱም ወንጌልን ለመስበክ ወጡ። ገሰሐ ግቡ በዚህ የምሥራች ቃል እመኑ እያሉ ሰበኩ (ማር. 1፡15 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ሕመማችንን ፈወሱ፤ አጋንንትንም አስወጡ (ሉቃ. 9፡6)። ማርቆስ ብዙ ሰዎችንም ዘይት እየቀቡ ፈወሱ ይላል። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን ሕመምተኛውን ዘይት መቀባት የተለመደ ጉዳይ ነበር። እንደ አንድ ዓይነት ሕክምና ተደርጎ ይታሰብ ነበር (ሉቃ. 10፡34፤ ያዕ. 5፡14 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ብዙ ሰዎች ዛሬስ ቢሆን ሕመማችንን ለመፈውስና አጋንንትን ለማስወጣት የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት እንደዚያ ዓይነት ኃይል የሌላቸው ለምንድነው? በማለት ይጠይቃሉ። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች እንደሚያምኑት ኢየሱስ አዳኝ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑንና የእግዚአብሔር መንግሥት በእርግጥም መምጣታቸውን ለማረጋገጥ በአዲስ ኪዳን ዘመን ለነበሩ ሰዎች ልዩ ተአምር አስፈልጎአቸዋል። በመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት የተደረጉት አያሌ ተአምራትም ቤተክርስቲያንን በመመሥረት ረገድ ከፍተኛ አስተዋፅዖ አድርገዋል። እነዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚሉት በዘመናችን ተአምራት ይህን ያህል አስፈላጊ አይደሉም። ይሁን እንጂ ሌሎች ክርስቲያኖች ዛሬም ቢሆን በተለያዩ የዓለማችን ክፍሎች ብዙ ተአምራት እየተደረጉ መሆናቸውን ያመለክታሉ። ዛሬም ቢሆን ለመጀመሪያዎቹ ደቀመዛሙርት የሰጠውን ኃይል ለባሪያዎቹ ለመስጠት ክርስቶስ ዝግጁ ነው ይላሉ (ዮሐ. 14፡12)። ሁለቱም መልሶች ትክክል ሊሆኑ ይችላሉ። አንድ ነገር ግን መዘንጋት የለብንም፤ ትልቁና ከሁሉ የሚበልጠው ተአምር የኃጢአተኞች መዳንና በመንፈሳዊ ሁኔታ ዳግም መወለዳቸው ነው። ሰዎችን ወደ ክርስቶስ መምራት እግዚአብሔር ከሚሰጠን ከማንኛውም ሥራ ይበልጣል።

የአጥማቂው ዮሐንስ መሰየፍ (6፡14-29)
(ማቴ. 14፡1-12፤ ሉቃ. 9፡7-9)

14-15 ንጉሥ ሄሮድስ ስለ ክርስቶስ ዝና ሰማ። ይህኛው ንጉሥ ሄሮድስ በማቴዎስ ምዕራፍ 2 የተጠቀሰው የታላቁ ንጉሥ ሄሮድስ ልጅ ነው። ሄሮድስ ገሊላን እንዲያስተዳድር ከሮማው ንጉሠ ነገሥት ሥልጣን ተሰጥቶት ነበር። ኢየሱስ በገሊላ ካደረጋቸው ተአምራት የተነሣ ከራሱ ከሄሮድስ ይልቅ ዝነኛ እየሆነ ነው፤ ስለዚህም ሄሮድስ ተጨነቀ።

አዲስ ኪዳን በተጀመረበት ዘመን የሙት መንፈስ ሰውየው በሕይወት እያለ ከነበረው ኃይል ይልቅ የሚበልጥ ኃይል አለው የሚል እምነት ነበራቸው። ስለዚህም አንዳንድ ሰዎች ይህ ተአምር በማድረግ ላይ ያለው ኢየሱስ፣ ከሞት የተነሣው አጥማቂው ዮሐንስ መሆን አለበት አሉ። ዮሐንስ በሕይወት በነበረበት ዘመን ምንም ተአምር አላደረገም (ዮሐ. 10፡41)፤ እነዚህ ሰዎች ግን ዮሐንስ አሁን ከሞት ተነሥቶ ተአምራት እያደረገ ነው በማለት ገመቱ።

ሌሎች ሰዎች ደግሞ ኢየሱስ ታላቁ የብሉይ ኪዳን ዘመን ነቢይ ኤልያስ ነው ቢሉ አሰቡ። ኤልያስ እንደገና እንደሚመጣ ብዙ አይሁዳውያን እምነት ነበራቸው (ሚል. 4፡5)። አንዳንዶች ደግሞ ኢየሱስ ከብሉይ ኪዳን ነቢያት አንዱ ነው የሚልም ግምት ነበራቸው።
16 ሄሮድስ ግን ኢየሱስ በእርግጥም አጥማቂው ዮሐንስ ነው ለማለት የተለየ ምክንያት ነበረው፤ ምክንያቱም ያስገደለው እርሱ ራሱ ነበር። እርሱን ለመበቀል የአጥማቂው ዮሐንስ መንፈስ ተመልሶ የመጣ መስሎት በጣም ፈራ። በበደለኝነት ስሜት የተሞላ አእምሮ የተለያዩ አላስፈላጊ ፍርሃቶች ይኖሩታል። በመፅዕኖች ማንም ሳያሳድዳቸው ይሸሻሉ (ምሳ. 28፡1)።

17-18 ከቁጥር 17-29 ባሉት ላይ፣ ማርቆስ ዮሐንስ እንዴት እንደተገደለ ይገልጻል። ገና ወንድሙ በሕይወት እያለ ሄሮድስ የወንድሙን ሚስት ሄሮድያዳን አግብቶ ነበር። ዮሐንስ ደግሞ ይህን አመንዝራነት በመቃወም ይነግረው ነበር። ስለዚህም ሄሮድያዳ በአጥማቂው ዮሐንስ በመቆጣትዋ እርሱን ለማስገደል አጋጣሚ እየጠበቀች ነበር። ሰዎች በእግዚአብሔር አገልጋዮች ተግላጽ ይጠቀማሉ ወይም ደግሞ ይበልጥ በቁጣ ይነሳላሉ። እንደ አብዛኞቹ የእግዚአብሔር ባሪያዎች ሁሉ ዮሐንስም መልካም በማድረጉ መከራ ተቀበለ።
19-20 ይሁን እንጂ ዮሐንስን ለማስገደል ሄሮድስ ፈርቶአል። ዮሐንስን ጻድቅና ቅዱስ አድርጎ ስለሚያየው ይፈራውና ይጠብቀውም ነበር። ከዚህም በተጨማሪ፣ ሄሮድስ የሕዝቡን ቁጣ ፈርቷል፤ ምክንያቱም ሕዝቡ ዮሐንስን እንደ ነቢይ ያየው ነበር (ማቴ. 14፡5)። ስለዚህም ሄሮድስ ሚስቱ ሄሮድያዳ ከምታደርገው ደባ ዮሐንስን ሲከላከልለት ኖረ።

ሄሮድስ ዮሐንስን በደስታ ይሰማው እንደነበር ማርቆስ ይናገራል። ምንም እንኳን በደስታ ቢሰማውም ሄሮድስ በዮሐንስ መልእክት አላመነም፤ ንስሐም አልገባም። ከዮሐንስ የሰማውን የእግዚአብሔር ቃል አቃለለ። ሄሮድስ ቃሉን የሚሰማ ብቻ እንጂ ቃሉን የሚያደረግ አልነበረም (ያዕ. 1፡23)። መስማት ብቻውን በቂ አይደለም። በመጨረሻም ሄሮድስ ታላቁን ነቢይ ዮሐንስን አስገደለው (ቁ. 27)።
21-29 እዚህ ላይ ማርቆስ ስለ አጥማቂው ዮሐንስ አሟጢት ይገልጻል።

ኢየሱስ አምስት ሺ ሰዎችን መገበ (6፡30-44)
(ማቴ. 14፡13-21፤ ሉቃ. 9፡10-17፤ ዮሐ. 6፡1-15)

30-34 ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት (ሐዋርያት) ከወንጌል ስብከት ጉዞዋቸው ተመልሰው የሆነውን ሁሉ ለኢየሱስ ነገሩት። በጣም ደክሞአቸው ስለነበር ጸጥ ያለ ቦታ ፈልገው⁴² ብቻቸውን ሆነው ለማረፍ ባሕሩን በጀልባ ተሸገሩ። ሲሄዱ ግን ሰዎች ስላዩዋቸው በሩሜ ቀደመ-አቸውና ከባሕሩ ባሻገር በነበረው ዳርቻ ጠበቁአቸው።

ኢየሱስ ግን «ደክሞኛል» አላለም። እንዲሄዱም ሕዝቡን አላስናበታቸውም። ሕዝቡ እረኛ እንደሌላቸው በጎች ነበሩ (ቁ. 34)፤ መልካም እረኛ የሆነው ኢየሱስ (ዮሐ.

42 በማቴ. 14፡13 ላይ ለምን ኢየሱስ ገለልተኛ ስፍራ እንደፈለገ ሁለተኛው ምክንያት ተጠቅሶአል። ሄሮድስ ስለእርሱ መስማቱንና አጥማቂው ዮሐንስ ነው ብሎ እንደገመተ ኢየሱስ አውቆአል (ማር. 6፡16)። ስለዚህም ሄሮድስ ሊያስረው ምናልባትም ሊገደለው ይችላል። ይሁን እንጂ ኢየሱስ ገና የሚሠራው ብዙ ሥራ ነበረው። የሚሞትበት ጊዜ ገና አልደሰበትም። ስለዚህም ከሄሮድስ አስተዳደር ከላል ውጪ ወደ ነበረው ከገሊላ ባሕር ማዶ ሄደ።

10፥11) አዘነላቸው። ብዙ ነገርም ያስተምራቸው ጀመር (ማቴ. 9፥36)፤ ደዌያቸውንም ፈወሰ (ማቴ. 14፥14)።

35-37 እንደዚህ ባለው ስፍራ ያሁሉ ሕዝብ ምግብ ከየት ሊያገኝ እንደሚችል ደቀ መዛሙርቱን አስጨነቃቸው። ብዙ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ እንደዚህ በመሳሰሉ ነገሮች ይጨነቃሉ። ኢየሱስንም፤ እነዚህን ሰዎች አሰናብታቸው አሉት። ኢየሱስ ግን ሕዝቡን ማሰናበት አልፈለገም፤ የራሱ እቅድ አለው። ሕዝቡን ለመመገብ በደቀ መዛሙርቱ መጠቀም ፈለገ። ስለዚህም «የሚበሉትን እናንተ ሰጡዎቸው» አላቸው።

ደቀ መዛሙርቱ ያን ሁሉ ሕዝብ ለመመገብ የሁለት መቶ ዲናር እንጀራ እንኳ ስለማይበቃ አልተቀበሉትም። በወቅቱ ሁለት መቶ ዲናር የሰዎችን ወር ደመወዝ ነበር (2፡7. 4፥42-44)።

38 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ምን ያህል ምግብ እንዳላቸው ጠየቃቸው። ምን ይህል እንዳላቸው ካረጋገጡ በኋላም፤ «አምስት እንጀራና ሁለት ዓሣ አለ» አሉት። እንዲያውም እነዚያ አምስት እንጀራዎችና ሁለት ዓሣዎች እንድርያስ ከሕዝቡ መካከል ያገኘው የአንድ ልጅ ነበሩ (ዮሐ. 6፥8-9)። እንጀራዎቹንና ዓሣዎቹን ለኢየሱስ ሰጡት። እነዚያ የልጁ እንጀራዎችና ዓሣዎች ደግሞ አምስት ሺ ሰዎችን ቀርቶ ጥቂት ሰዎችን እንኳ ለማግኘት አይችሉም።

39-44 በኋላም ኢየሱስ ከታላላቅ ተአምራት አንዱን አደረገ። አምስቱን እንጀራዎችና ሁለቱን ዓሣዎች ተቀበለና በሕዝቡ መካከል ቆራሪ ለካፈላቸው። ከሴቶችና ከሕፃናት ሌላ አምስት ሺህ ሰዎች በስፍራው ነበሩ (ማቴ. 14፥21) ሁሉም በልተው ጠገቡ (ቁ. 42)።

ከእነዚህ እንጀራዎችና ዓሣዎች ሕያው እግዚአብሔር የሆነው ኢየሱስ ያን ሁሉ ሕዝብ መመገብ የሚችል ምግብ ፈጠረ። ለእግዚአብሔር ምንም የሚያቅተው የለም (ማር. 10፥27)። በመጀመሪያ ግን ኢየሱስ ያ ትንሽ ልጅ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠውን ወሰደ። በተመሳሳይ መንገድም ያለንን ለእርሱ እንድንሰጥ ነው ኢየሱስ የሚጠይቀን። ምናልባትም ብዙ ሳይኖረን ይችላል። ምናልባትም፤ «ድሆች ነን፤ ቤተክርስቲያናችንም ድሃ ናት» እንል ይሆናል። ኢየሱስ ግን «ያላችሁን ሰጡኝ» ይለናል። ስንታዘዘውና ያለንን ትንሽ ነገር እንኳ ለማካፈል ዝግጁ ስንሆን፤ ያንን ወሰዶ ታላላቅ ሥራዎችን ለመሥራት ይጠቀምበታል። ስለዚህም ያለንን ተመልከተን «እኛ ይህን ሁሉ ሕዝብ መመገብ አንችልም» አንበል። ከዚያ ይልቅ ኢየሱስንና ኃይሉን እንመልከት። ኢየሱስ ሊመግባቸው ይችላል። ኢየሱስ ሊመግብ ደግሞ ሰዎች ይጠግባሉ፤ ይረካሉ።

ለዚያ ሁሉ ሕዝብ ሥጋዊ ምግብን እንደሰጠ ሁሉ ኢየሱስ ለሰዎች መንፈሳዊ ምግብንም ይሰጣል፤ የሕይወት ውኃን ይሰጣል። ከጠግነው በኋላ ሁለተኛ አንጠማም (ዮሐ. 4፥10)። የሕይወት እንጀራን ይሰጣል፤ ይህን ምግብ ከበላን ደግሞ እንደገና አንራብም (ዮሐ. 6፥35)። ኢየሱስ በአምስት እንጀራና በሁለት ዓሣ ከአምስት ሺ በላይ ሰዎችን መመገብ ከቻለ በእምነት ወደ እርሱ ለሚመጡት ሁል ሥጋዊና መንፈሳዊ ምግብ እንደሚሰጣቸው ጥርጥር የለውም። ኢየሱስ የሕይወት ሁሉ ፈጣሪ ብቻ አይደለም (ዮሐ. 1፥3)፤ ሥጋዊም ሆነ መንፈሳዊ ሕይወትን ደግፎ የያዘና በኅልውና እንዲኖሩ የሚያደርግም እርሱ ነው።

የአምስቱ ሺህ ሰዎች መመገብ አስደናቂ ተአምር ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር መንግሥት እንዴት እንደምታድግም የሚያመለክት ምሳሌ ነው። ለወንጌል ተልዕኮ ዓይነተኛ ምሳሌ ነው። ስለዚህም እንጀራዎቹና ዓሣዎቹ መጠነት የጀመሩት መቼ ነው? በማለት መጠየቅ አለብን። መጠነት የጀመሩት ከደቀ መዛሙርቱ እጅ ሲወጡ ነው። ደቀ መዛሙርቱ ሲሰጡ፤ እንደገና አብዝተው የሚሰጡትም ተረፋቸው።

እንደዚያ ትንሽ ልጅ ሁሉ የአንዳንድ ክርስቲያኖች ሥራ፤ ያላቸውን ማቅረብ ነው። የሌሎች ክርስቲያኖች ሥራ ደግሞ እንደ ደቀ መዛሙርቱ ማከፋፈል ነው። በዚህ በምንኖርበት ዓለም የሕይወትን እንጀራ የሚጠበቁ ብዙ ረሃብተኞች አሉ።

በሰማይና በምድር ሁሉ ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ እነዚህን ብዙ ረሃብተኞች

ለመመገብ እንድንተባበር መርጠናል። እርሱ ራሱ ሊያደርገው ይችላል፤ ሆኖም እንደዚያ ማድረግ አልፈለገም። ከዚያ ይልቅ ግን በእኛ መጠቀምን መርጠአል። ያለንን ሁሉ ጊዜያችንን፤ ዕውቀታችንና ራሳችንን እንኳ ሳይቀር ስንሰጠው እነዚህን ብዙ ረሃብተኞች ለመመገብ ይጠቀምብናል። እኛንም ከገመትነውና ከጠበቅነው አብልጦ ይባርከናል።

ኢየሱስ በውኃ ላይ ተራመደ (6፥45-56) (ማቴ. 14፥22-36፤ ዮሐ. 6፥16-24)

45 ዮሐንስ በወንጌሉ እንደሚነግረን፤ ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን ከመገባ በኋላ ሕዝቡ እርስበርሳቸው፤ «በእርግጥም ይህ ወደ ዓለም የሚመጣው ነቢይ ነው» እንደ ተባባሉና (ዘጸ. 18፥15፤ ዮሐ. 6፥14) በኃይል ሊያነግሡት እንደሞከሩ ይነግረናል። ኢየሱስ ግን ያንን አልፈለገም፤ ለመጸለይ ብቻውን እንደገና ራቅ ብሎ ወደ ኮረብታ ሄደ (ዮሐ. 6፥15)።

ሕዝቡ ሊያነግሡት እንደሚፈልጉ ኢየሱስ ባወቀ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን በጀልባ ወዲያውኑ ወደ ቤተሳይዳ⁴³ ሰደዳቸው። ደቀ መዛሙርቱ ራሳቸውም ኢየሱስ እንዲነግሥ ፈልገዋል። ንጉሥ ከመሆን ይልቅ መከራ እንደሚቀበልና እንደሚሞት ገና አልተገነዘቡም። ምድራዊ ንጉሥ ቢሆን ኖሮ ምንም መከራ አይደርስበትም፤ አይሞትምም ነበር። በዚህም ምክንያት ሰዎችን ለማዳን እግዚአብሔር የነበረው እቅድ ይሰናከል ነበር። ስለዚህም ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ በዚያ ስፍራ ሆነው እርሱን ለማንገሥ ሕዝቡ የሚያወራውን እንዲሰሙ አልፈለገም። ወዲያውኑ ደቀ መዛሙርቱን ከዚያ ስፍራ ሰደዳቸው።

ወድቆ ቢሰግድለት ኖሮ የብዙ መንግሥታት ገዢ እንደሚያደርገው ሰይጣን ኢየሱስን ጥይቆት ነበር (ማቴ. 4፥8-9)። አሁን ደግሞ ያ ፈተና መልኩን ቀይሮ መጥቶአል። ክርስቶስ ግን ያን ፈተና ተቃወመ። እንዲነግሥ ሳይሆን መከራ የሚቀበል ባርያ ለመሆን ነበር የመጣው (ኢሳ. 53፥3፥11)። የእርሱ መንግሥት ከዚህ ዓለም አይደለም (ዮሐ. 18፥36)።

46-47 ስለዚህም ደቀ መዛሙርቱን ከሰደዳቸው በኋላ ሕዝቡን አሰናበተ። ከዚያ በኋላም ከእነርሱ ተለይቶ ለመጸለይ ወደ ኮረብታ ወጣ። ከእርሱ ተለይተው ደቀ መዛሙርቱ ወደ ቤተሳይዳ ለመሄድ እየቀዘቱ ነበር። የሚነፍሰው ነፋስ ግን እየገፋ ወደ ባሕሩ መካከል ወሰዳቸው።

48-50 ከሐሊቱ በዘጠኝ ሰዓት ኢየሱስ በባሕር ላይ እየተራመደ ወደ እነርሱ መጣ። እምነታቸውን ለመፈተን ስለ ፈለገ አልፎአቸውም ሊሄድ ነበር (ቁ. 48)። መንፈስ ያዩ ስለ መሰላቸው ደቀ መዛሙርቱ ፈሩ። ኢየሱስ ግን «አይዞላችሁ እኔ ነኝ እኮ አትፍሩ» አላቸው።

በማቴ. 14፥28-31 መሠረት ጴጥሮስ፤ «ጌታ ሆይ አንተስ ከሆንህ በባሕሩ ላይ እየተራመድሁ ወደ አንተ መምጣት እንድችል አድርገኝ» አለ (ማቴ. 14፥28)። በእርግጥ እርሱ መሆኑን ወይም መንፈስ ብቻ መሆኑን ጴጥሮስ ኢየሱስን እየፈተነው ነበር። ኢየሱስም «ና» አለው፤ ስለዚህም ጴጥሮስ በመጀመሪያ ጊዜ በድፍረት በባሕሩ ላይ እየተራመደ ወደ ኢየሱስ መምጣት ጀመረ። በኋላ ግን እምነቱ ተዳከመ። ዓይኖቹን ከኢየሱስ ላይ አንስቶ በንፋሱና በማዕበሉ ላይ አደረገ። ኢየሱስ የነፋሳትና የማዕበሎች ሁሉ ጌታ መሆኑን ጴጥሮስ ዘነጋ፤ (ማር. 4፥39-41) መስጠምም ጀመረ። ኢየሱስም ወዲያውኑ እጁን ዘርግቶ ያዘውና ወደ ጆልባዋ አወጣው። «አንተ እምነት የገደለህ ሰለምን ተጠራጠርህ?» አለው (ማቴ. 14፥31)።

እኛም ብንሆን ዓይኖቻችንን ከኢየሱስ ላይ አንስተን በችግርቻችን ላይ ስናደርግ እንሰጥማለን። በኢየሱስና

43 በሉቃስ ገለጻ መሠረት ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን የመገበው ቤተ ሳይዳ በሚባል ስፍራ አጠገብ ነበር (ሉቃ. 9፥10)። እዚህ ላይ ግን ማርቆስ የሚነግረን ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ወደ ግዳ ወደ ቤተ ሳይዳ ተሻግረው እንዲቀድሙት እንዳዘዛቸው ነው። ስለዚህም እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን በቤተ ሳይዳ ስም የሚጠሩ ሁለት የተለያዩ ከተሞች ሳይኖሩ እንዳልቀሩ ያስባሉ።

በተስፋዎቹ ላይ እምነት ካለን ግን ነፋሳቱን ሆነ ማዕበሉን አንፈራም።

በማቴ. 14:30 መሠረት ጴጥሮስ ዓይኖቹን በማዕበሉ ላይ ባደረገበት ጊዜ ለመስጠም በመዋከሩ እንደገና ዓይኖቹን በኢየሱስ ላይ አድርጎ «ጌታ ሆይ አድነኝ!» ሲል ጮኹ። እኛም ብንሆን ቸግሮ ሲመጣና የምንሰጥም ሲመስለን ወደ ኢየሱስ መጮኹ እንችላለን፤ እርሱም እጁን ዘርግቶ ከመስጠም ያድነናል። ጴጥሮስ ራሱን ለማዳን አልሞከረም፤ እኛም እንዲሁ ማድረግ አለብን።

51-52 ደቀ መዛሙርቱ በጣም ተገረሙ። ኢየሱስ ሕዝቡን ሲመግብ ተመልከተዋል። አሁን ደግሞ በባሕር ሲራመድ አስተዋሉ። ቀደም ሲልም ማዕበሉን ጸጥ ሲያደርግ ተመልከተዋል (ማር. 4:39-41)። ይህን ሁሉ ተመልከተው እንኳ ገና የኢየሱስን ማንነት አልተረዱም። በባሕር ላይ ሲራመድ ሲያዩት «መንፈስ» ነው አሉ (ማቴ. 14:26)። የነበረባቸው ግን «ጌታ እኮ ነው» ማለት ነበር። ኢየሱስ እግዚአብሔር መሆኑን ዐውቀው ሲሆን ኖሮ በእነዚህ ተአምራት ባልተገረሙና ባልፈሩ ነበር። ልባቸው ደንዝዘ ስለነበር ግን የኢየሱስን ማንነት አላውቁም (ቁ. 52)። ሙሉ በሙሉ አላመኑበትም። አሁንም በእምነተ ደካሞች ነበሩ።

ይሁን እንጂ ማቴዎስ እንደጻፈው፡ ጴጥሮስና ኢየሱስ ወደ መርከቡ ከገቡ እና ምዕበሉም ጸጥ ካለ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ፡ «በእርግጥ አንተ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ!» ብለው ሰግደውለታል (ማቴ. 14:33)። በመጨረሻ ኢየሱስ ግን መሆኑን መገንዘብ ጀምረዋል።

53-56 እዚህ ላይ ማርቆስ ኢየሱስ በገሊላ ያደረገውን የመጨረሻ ፈውስ አገልግሎት ገለጻ ይሰጠናል (ማቴ. 15:29-31)። የነኩትም ሁሉ ይድኑ ነበር (ቁ. 56)። የልብሱን ጫፍ የነኩት እንኳ ሳይቀሩ ተፈውሰዋል (ማር. 5:27-29 ይመስከሯል)።

በዮሐንስ 6:22-24 መሠረት አምስት ሺህ ሰዎችን በመገባ ማግሥት ሕዝቡ ኢየሱስን እየፈለጉት ነበር። ደቀ መዛሙርቱ በጀልባ ሲሄዱ አይተዋል፤ ስለዚህም ኢየሱስ ብቻውን ነው በማለት አሰቡ፤ አሁንም ሊያገኙት ፈልገው ነበር።

በኋላ ግን የትም ስፍራ ፈልገው ባጡት ጊዜ ከጥብርያዶስ⁴⁴ ከተማ በመጡ ጥቂት ጀልባዎች ሆነው እርሱን ለመፈለግ ሐይቁን ተሻግረው ሄዱ።

ምዕራፍ 7

ንጹሕና ርኩስ (7:1-23)
(ማቴ. 15:1-20)

1-4 አይሁዳውያን የሚፈጽሙባቸው ብዙ ኃይማኖታዊ ባሕሎች ነበሩባቸው። ከእነዚህም አብዛኛዎቹ ከትውልድ ወደ ትውልድ በቃል ይተላለፉ የነበሩ የሽማግሌዎች ወግና ሰው-ሠራሽ ባሕሎች ናቸው (ቁ. 3)። የእግዚአብሔር ቃል በሆነው በብሉይ ኪዳን⁴⁵ የተጻፉ አልነበሩም። ከእነዚህ ባሕሎችም አንዱ ከምግብ በፊት እጆችን መታጠብ ነበር። አሁንም ያን እጃቸውን የሚታጠቡት ከቆሻሻ ለማንጸት አልነበረም። የሚታጠቡት በባሕላቸው መሠረት «ንጹሕ» ለመሆናቸው ምልክት እንዲሆን ነበር። ባልታጠቡ እጅ ከበሉ ምግባቸው «የሚረከስ» ይመስላቸው ነበር። በተመሳሳይ ምክንያትም አይሁዳውያን ዋንጫ፤ ማንቆርቆሪያና ጀበና የማጠብ ወግ ይጠብቁ ነበር (ቁ. 4)።

ይህም ብቻ አይደለም፤ ብዙ ሕዝብ ወደሚገኝበት የገበያ ስፍራ ሲሄዱ በድንገት አይሁዳውያን ያልሆኑ ሰዎችን ማለትም፤ አሕዛብን ሊነኩ ይችላሉ፤ በዚህም ምክንያት በባሕላቸው መሠረት ይረከባሉ። ስለዚህም በወጋቸው

መሠረት ከመመገባቸው በፊት ይታጠባሉ። እነዚህን የመሳሰሉ በመቶ የሚቆጠሩ ወጎች ነበሩባቸው።

5 ከመመገባቸው በፊት እጃቸውን ባለመታጠባቸው የሽማግሌዎችን ወግ በመተላለፍ ፈረሳውያን የኢየሱስን ደቀ መዛሙርት ነቀፉባቸው።

6-8 ኢየሱስ ግን የፈረሳውያንንና የሕግ መምህራንን ግብዝነት ያውቃል። ውጫዊ አካላቸውን ብቻ ያነጻሉ፤ ልባቸው ግን ረከባል ማለትም፤ በትዕቢትና በጥላቻ ተሞልተዋል። የተዋቡ የጸሎት ቃላትን በአንደበታቸው ያነበንባሉ፤ ከልባቸው ግን እግዚአብሔርን አያመልኩም፤ አያከብሩም። በእርግጥም ግብዝነት ነበሩ (ማቴ. 6:5፤ 23፤25-28)። ከቁጥር 6-7 ባለው ኢየሱስ ከኢሳይያስ 29፤13 በመጥቀስ ተናገረ።

አይሁዳውያን፡ የሽማግሌዎችን ወግ በብሉይ ኪዳን ከተጻፈው የእግዚአብሔር ትዕዛዝ እኩል አድርገው ይመለከቱት ነበር። ሆኖም የሽማግሌዎች ወግ የሰው ትምህርት እንጂ የእግዚአብሔር ትምህርት አይደለም።⁴⁶ ከእነዚህ ወጎች አብዛኛቸው የእግዚአብሔር ትእዛዛት ተጻራሪ ነበሩ። አይሁዳውያን እነዚህን ወጎች ለመጠበቅ ቢተጉም አንዳንድ የእግዚአብሔርን ትእዛዛት አፍርሰዋል። ስለዚህም ኢየሱስ- «እናንተ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትታችሁ የሰውን ወግ ትጠብቃላችሁ» አላቸው።

9-13 በእነዚህ ቁጥሮች አይሁዳዊያን እንዴት ወጋቸውን እየፈፀሙ የእግዚአብሔርን ሕግ እንደተላለፉ፤ አንድ ምሳሌ ይሰጣቸዋል። በሙሴ⁴⁷ ከተጻፉት የእግዚአብሔር ሕግጋት አንዱ-«አባትና እናትህን አክብር» ይላል (ዘጸ. 20:12)። በዚህ ሕግ መሠረት ልጅ በእርጅናቸው ዘመን ወላጆቹን መርዳትና መጦር ነበረበት። አይሁዳውያን ግን አንድ በቃል ሲተላለፍ የቆየ ወግ ነበራቸው፤ በዚህ ወጋቸው መሠረት ለእግዚአብሔር ስጦታን ለመስጠት ይላሉ። ምናልባትም አንድን ንብረት ወይም ገንዘብ በስጦታ መልክ ለእግዚአብሔር ለይተው ያኖራሉ፤ ይህንንም ኮርባን⁴⁸ ይሉታል። ይህን ንብረት ወይም ገንዘብ ግን በሕይወት ዘመናቸው እያሉ መስጠት ሳይኖርባቸው ይችላል፤ ለእግዚአብሔር የሚሰጡት ሲሞቱ ነበር። ይህን በመሰለ መንገድ አይሁዳውያን ንብረታቸውንና ገንዘባቸውን ለራሳቸው ጥቅም ያስቀምጣሉ። ነገር ግን ያረጁ ወላጆቻቸውን አይረዱበትም። በሌላ አባባል ይህን ለእግዚአብሔር የመስጠት ባሕላቸውን የሚጠብቁት ወላጆቻቸውን ላለመርዳት ሰበብ እንዲሆናቸው ነበር። ለምሳሌ አንድ ያረጀ አባት ወይም ያረጀች አንት ልጃቸውን እባክህን እርዳን ቢሉት «አዝናለሁ ልረዳችሁ አልችልም፤ ምክንያቱም ለእግዚአብሔር ለመስጠት የተላልሁት ነው» ይላቸዋል። ይህን በመሰለ ሁኔታ ባሕልና ወጋቸውን በመጠበቅ ወላጆችን እንዲያከብሩ የተሰጠውን የእግዚአብሔር ትእዛዝ ያፈርሳሉ። ይህን ትእዛዝ ማፍረስ በእግዚአብሔር ዓይን ምን ያህል የከፋ ወንጀል እንደሆነ ሊያስተውሉ ይገባ ነበር። ሕጉ በአባቱ ወይም በእናቱ ላይ ከፋ የሚናገር ሰው በሞት ይቀጣ ነው የሚለው (ዘጸ. 21:17)።

ከዚህ አንድ በጣም አስፈላጊ ትምህርት እናንታቸውንም፤ ይኸውም አንደኛውን የእግዚአብሔር ሕግ ለማፍረስ ሰበብ እንዲሆንን ሌላውን የእግዚአብሔር ሕግ መጠበቅ የሌለብን መሆኑን ነው። አንዱን የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል በሚቃረን መልኩ ሌላኛውን የእግዚአብሔር ቃል ልንጠቀምበት አይገባም። እግዚአብሔር ራሱን አይቃረንም። ሙሉውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትእዛዝ ማከበር አለብን፤ እንጂ የሱንወደውን አንዱን ወይም ሌላውን ትእዛዝ ብቻ ማከበር የለብንም። ለእግዚአብሔር መወገድ (ስጦታ) መስጠቱ መልካም

46 የመጀመሪያዎቹ ወግና ባሕሎች የአይሁድን ሕግ የሚጻረሩ አልነበሩም፤ በሕጉ ውስጥ ሰላልተጠቀሱ ብዙ ጥቃት ነገሮች መመሪያ ብቻ ነበር የሚሰጡት። በኋላ ከተጨማሪው ወግና ባሕል አንዳንዶቹ ግን ራሱ ሕጉን የሚጻረሩ ሆኑ።

47 ሙሴ አይሁዳውያንን ከግብጽ ባርነት ነጻ ያወጣ ታላቅ መሪ ነበር። ዐሥሩን ትእዛዛትም ከእግዚአብሔር ተቀብሎአል። የአይሁዳውያን ሕግ ሙሴ በጻፋቸው የመጀመሪያዎቹ አምስቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ስለሚገኙ ብዙውን ጊዜ «የሙሴ ሕግ» በመባል ይጠራል።

48 ኮርባን የዕብራይስጥ ቃል ሲሆን «ለእግዚአብሔር የተለየ ስጦታ» ማለት ነው።

44 ጤሴርያስ (አማርኛው ጌሳሬጥ ይላል) ከገሊላ ዳርቻ በስተምዕራብ በኩል የምትገኝ ትልቅ ከተማ ናት። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን የንጉሥ ሄሮድስ ዋና ከተማ ነበረች።
45 ብሉይ ኪዳን የአይሁዳውያን ቅዱስ ጽሑፍ ነው።

ነው። ይሁን እንጂ ለእግዚአብሔር መባ ብንሰጥም አባትና እናትን እንድናከብር የተሰጠውን ትእዛዝ ማፍረስ የለብንም። 14-16 ባልታጠበ እጅ መብላት አይሁዳውያንን ብዙ ያስጨንቃቸዋል። ባልታጠበ እጅ መብላት ምግባቸውን የሚያረከስባቸው ይመስላቸዋል። የረከሰ ምግብ ከበሉ ደግሞ እነርሱ ራሳቸው ሊረከቡ ነው። ኢየሱስ ግን ሰውን የሚያረከሰው ወደ ውስጥ የሚገባው ሳይሆን ከሰው የሚወጣው ማለትም፤ ከፋ አሳብና ምኞት፤ ከፋ ቃልና ድርጊት መሆኑን አስተማረ (ቁ. 20-23 ይመለከታል)። አሳባችን፤ ምኞታችንና ሥራችን ንጹሕ ካልሆነ ልባችንም ረከሰአል። በትክክል የሚያረከሱን እነዚህ ናቸው።

በማቴ. 15፡12-14 መሠረት፤ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ኢየሱስ መጡና ስለ ውስጣዊ ርኩሶት ያስተማረውን ትምህርት ሰምተው ፈሪሳውያን እንደተሰናከሱበት ነገሩት። ኢየሱስ ግን፤ «የሰማዩ አባቱ ያልተከለው ተክል ሁሉ ይነቃላል» በማለት መለሰላቸው (ማቴ. 15፡13)። ፈሪሳውያን እግዚአብሔር ያልተከለው ተክል ዓይነት ናቸው፤ ስለዚህም ይነቃላሉ። በእውነትም ከአርባ ዓመት በኋላ ኢየሩሳሌም በሮማውያን ተደመሰሰች፤ አይሁዳውያንም ግማሾቹ ተገደሉ፤ የተቀሩትም በዓለም ሁሉ ተበተኑ።

እንደፈሪሳውያን ሁሉ ዛሬም በቤተክርስቲያን ውስጥ ብዙ እግዚአብሔር ያልተከላቸው ተክሎች አሉ። ኢየሱስ መልካም ዘርን ሲዘራ ሰይጣን ደግሞ እንከርዳድን በመዝራት ይጣደፋል (ማቴ. 13፡24-26 ይመለከታል)። መልካም ዘርን ከመጥፎ ለመለየት፤ በሚያፈራው ፍሬ ማወቅ እንችላለን (ማቴ. 7፡20)። እግዚአብሔር ግን የመጥፎ ዘር ውጤት የሆኑትን እንከርዳድና አረም ይነቅላል፤ ፍእርሱ በመረጠው ጊዜም ጨርሶ ያጠፋቸዋል (ማቴ. 13፡27-30)።

በማቴዎስ ገለጻ መሠረት ኢየሱስ ፈሪሳውያንን እንዲተውሉቸው ለደቀ መዛሙርቱ ነገራቸው። «ተውሉቸው» አለ «እነርሱ የታወሩና የዕውራን መሪዎች ስለሆኑ ተውሉቸው። ዕውር ዕውርን ቢመራ ሁለቱም በጉድጓድ ውስጥ ይወድቃሉ» (ማቴ. 15፡14)። አይሁዳውያን መንፈሳዊ ዕውራን ናቸው፤ መሪዎቻቸው ፈሪሳውያንም እንዲሁ ዕውራን ናቸው። መንገዳቸውን ስተዋል፤ ከእግዚአብሔር ቃል ብብልለዋል በዚህም ምክንያት ጥፋት ይደርስባቸዋል። ሌሎችን የሚያስቱ እነርሱ ራሳቸውም ይጠፋሉ፤ ከቅጣትም አያመልጡም።

17-19 የሚያስተምራቸው ትምህርት በሙሉ፤ እንደ አይሁድነታቸው ከልጅነታቸው ጀምሮ ከተማሩት የተገላበጠሽ ስለነበር፤ ደቀ መዛሙርቱ የኢየሱስን ትምህርት ለመረዳት ዘገምተኞች ነበሩ። አሁን ደግሞ ባሕላቸውንና ወጋቸውን ለመጠበቅ ሌሉ፤ የግድ እጃቸውንም ሆነ የሚበሉበትን ወጪት ማጠብ እንደማይኖርባቸው እያስተማራቸው ነው። ያም ብቻ አይደለም፤ እንዲያውም ርኩሶ የሆነ ምግብ እንደሌለ ተናገረ (ሮሜ 14፡14 ይመለከታል)። ይህ ደግሞ ለደቀ መዛሙርቱ እንግዳ ትምህርት ነበር። ስለሚበሉት ምግብ ሁሉ አይሁዳውያን በጣም ጠንቃቆች ነበሩ። አንዳንድ ምግቦች ንጹሕ እንደሆኑ ሌሎች ምግቦች ደግሞ ርኩሶ እንደሆኑ ይታሰባሉ (ዘሌ. 11፡1-47፤ የሐዋ. 10፡9-16 ይመለከታል)። አሁን ግን ኢየሱስ እነዚህ ሕግጋት አስፈላጊ እንዳልሆኑ አስተማረ፤ ምግብ ሰውን ሊቀድሰው ወይም ሊያረከሰው አይችልም። ምግብ ወደ ሆድ ይገባና በኋላም እዳሪ ሆኖ ይወጣል። በፍጹም ወደ ልብ አይደርስም። ማንም ቢሆን ውጫዊ ሥርዓትን በመፈጸም ልቡን ማንጸት አይችልም።

የአንዲት ሴሮፊኒቃዊት (ግሪካዊት) ሴት እምነት (7፡24-30)
(ማቴ. 15፡21-28)

24 ኢየሱስ ማረፍ ፈለገ። ወደ ጢሮስና ሲዶና አካባቢ ሄደና ለማረፍ ወደ አንድ ሰው ቤት ገባ (ማር. 3፡8) ። 25-27 ይሁን እንጂ ልጅዋ በርኩስ መንፈስ የተያዘችባት አንዲት ሴት፤ ኢየሱስ እዚያ መሆኑን በማወቅዋ እንዲፈውስላት ለመጠየቅ ወዲያውኑ መጣች። ይህች ሴት

በሦርያ ፊንቄያ የተወለደች ግሪካዊት⁴⁹ ናት፤ ይህች ከተማ የዘመናችን ሦርያ⁵⁰ ናት። መጀመሪያ የዚያ ስፍራ ስሞች «ከነዓናውያን» ይባሉ ነበር (ማቴ. 15፡22)። እነዚህ ሰሞች አረማውያን (አሕዛብ) ማለትም አይሁድ ያልሆኑ ናቸው።

በማቴ. 15፡23-24 መሠረት ኢየሱስ በመጀመሪያ ምንም መልስ አልሰጣትም። እግዚአብሔር ሁል ጊዜ ወዲያውኑ ለጸሎታችን መልስ ላይሰጠን ይችላል። ከዚያ ብኋላ፤ «እኔ የተላከሁት ከእስራኤል ቤት እንደበገኝ ለጠፉት ማለትም ለአይሁዳውያን ብቻ ነው» አላት።

ለአይሁድ ደኅንነትን እንዲሰጥ አባቱ ኢየሱስን ላከው። የአንድ ልዩ የሆነ ሕዝብ ማለትም፤ እስራኤል (አይሁድ) አባት እንዲሆን እግዚአብሔር በመጀመሪያ አብርሃምን መረጠው (ዘፍ. 12፡2፤ 19፡3-7)። በኋላም በሙሴ ዘመን እግዚአብሔር፤ «አሁንም እነሆ ለእኔ ብትታዘዙና ቃል ኪዳንንም ብትጠብቁ ለእኔ የተለያችሁ ሕዝብ ትሆናላችሁ . . . ቅዱስም ሕዝብ ትሆናላችሁ፤ እንደ ካህናትም ሆናችሁ ታገለግላችላችሁ» በማለት ለአይሁዳውያን ተናገረ (ዘጸ. 19፡5-6)። በብሉይ ኪዳን ነቢያት አማካይነት ሕዝብ እስራኤልን የሚያድን አዳኝ እንደሚሰጥ ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር ተስፋ ሰጥቷል (ማቴ. 1፡21፤ ሉቃ. 1፡68-70)። ያም አዳኝ ከአብርሃምና ከዳዊት ወገን የተወለደ ራሱ አሁዳዊ የሆነ ኢየሱስ ነበር (ማቴ. 1፡1፤ 15፡22)። ስለዚህም ኢየሱስ በመጀመሪያ የተላከው ለአይሁድ ሕዝብ ነበር ማለት ነው። የመጀመሪያ ሥራው በአይሁድ ሕዝብ መካከል ብቻ ነበር።

በዚህ በጣም ጠቃሚ በሆነ ትሪካ ግን አንዲት አይሁዳዊት ያልሆነች ሴት ወደ ኢየሱስ መጥታ ልጅዋን እንዲፈውስላት ስትጠይቀው እንመለከታለን። በመጀመሪያ የተላከው ለአይሁድ ብቻ እንጂ ለአረማውያን እንዳልሆነ ኢየሱስ ነገራት። ይህን ያለው እምነቷን ለመፈተን ነበር። «የልጆችን ምግብ ወስዶ ለውሾች (ለአረማውያን)⁵¹ መስጠት አይገባምና እስቲ ልጆቼ (አይሁዳውያን) አስቀድመው ይጥገሱ» አላት። ኢየሱስ እንዲህ ማለቱ ነበር - በማንኛውም ቤት ቢሆን በመጀመሪያ ልጆች ይመገባሉ፤ በኋላም ለእንስሳት ይሰጣል። ይህ ማለት በመጀመሪያ የደኅንነትን ምሥራቅ የመስማት ዕድል ለአይሁዳውያን ሊሰጣቸው ይገባል፤ ከዚያ በኋላ ነው የምሥራቅ ቃል ለአሕዛብ የሚሰበከው።

እግዚአብሔር አይሁዳውያንን ብቻ እንደሚባርክ አልተናገረም። በመጀመሪያ ለአብርሃም «በአንተ አማካይነት ሕዝቦች ሁሉ ይባረካሉ» አለው (ዘፍ. 12፡3)። ይህም በትክክል ተፈጽሞአል፤ የአብርሃም ዘር በሆነው በክርስቶስ የምድር ሕዝቦች ሁሉ ተባርክዋል (ኤፌ .2፡11-13፤ 17-19 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ለሕዝቡ እስራኤል ከብር ብርሃን ብቻ ሳይሆን ለአረማውያንም እውነትን የሚገልጥ ብርሃን ጭምር ነበር (ሉቃ. 2፡32)።

28 ሌትዮዋ፤ «እርግጥ ነው ጌታዬ ታዲያ እኮ ውሾችም (አረማውያን) በገበታ ሥር ሆነው ካልጆች የወደቀውን ፍርፋሪ ይበላሉ» አለችው። ሌትዮይቱ ብልህ ነበረች። ልጆች በመብላት ላይ እያሉ እንኳ ውሾችም መብላት ይችላሉ፤ ልጆቹ በልተው እስኪጠግቡ የግድ መቆየት ሳይኖርባቸው ይችላል። ኢየሱስ «ፍርፋሪ» ብቻ እንኳ ቢሰጣት ልጅዋን ለመፈወስ በቂ ነው። በኢየሱስ ላይ ደቀ መዛሙርቱ ከነበራቸው የሚበልጥ እምነት ነበራት፤ የኢየሱስን ማንነት ተረድታለች። ከኢየሱስ የሚገኝ ፍርፋሪ እንኳ የህሕወት እንጀራ ነው።

29-30 ኢየሱስም፤ «አንኛ ሴት እምነትሽ ትልቅ ነው» አላት (ማቴ. 15፡28)። ወዲያውኑም ልጅዋን ፈወሰላት። የታመመችው ልጅ ወደነበረችበት ቤት እንኳ መሄድ

49 ግሪክ በደብዳቤው አውሮፓ የምትገኝ በጣም ጠቃሚ ሃገር ናት። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን የሮም ግዛት ከፍል ነበረች።
50 ሦርያ ከሊባኖስና ከእስራኤል በስተምሥራቅ የምትገኝ የመካከለኛው ምሥራቅ አገር ናት።
51 አይሁዳውያን፤ አረማውያንን (አሕዛብን) ይንቁዋቸዋል፤ እንደኃጢአተኞችና ርኩሳን ይቆጥሩዋቸዋል። እዚህ ላይ ግን ኢየሱስ «ውሾች» ሲል ልጅዋን ለመፈወስ እንዳልፈለገ በምሳሌያዊ አነጋገር ሊገልጽላት እንጂ አረማውያንን ለመስደብ አይደለም።

አላስፈለገውም፤ ካለበት ሆኖ በርቀት ፈወሳት። ይህ በአረማውያን መካከል ያደረገው የመጀመሪያ ሥራው ነበር። አይሁዳውያን ኢየሱስን ንቀውታል፤ ተቃውመውታል፤ ይህች ሴት ግን እውነተኛ እምነትን አሳየች። ያለ እምነት አግዚአብሔርን ደስ ማለፍ አይቻልም (ዕብ. 11፡6)።

የደንቆሮውና ዲዳው ሰው መፈወስ (7፡31-37)

31-37 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ በመጀመሪያ ብዙ አጋንንት የነበሩበትን ሰው ወደፈወሰበት ወደ ዲካፕሊስ ማለትም፤ አሥር ከተሞች ወደሚባለው አውራጃ ተመለሰ (ማር. 5፡20)። በዚያም እንደ ደንቆሮና አጥርቶ መናገር የማይችል ሰው ፈወሰ። ሰውየውንም ለመፈወስ በቃሉ ብቻ ሳይሆን በምራቁም ጭምር ተጠቅሞአል (ማር. 8፡23፤ ዮሐ. 9፡6)። ከዚያ በኋላም ለማንም እንዳይናገር ሰውየውን አዘዘው (ማር. 5፡43 እና ገለጸውን ይመለከቷል) እርሱ ግን አልታዘዘም።

ሰዎች መናገርን የሚማሩት ራሳቸውና ሌሎች ሊናገሩ በመስማት ነው። ብዙውን ጊዜ ደንቆሮ ሆነው የተወለዱ አጥርተው መናገር ይሳናቸዋል። ጆሮዋቸው ከተከፈተ ግን መናገርንም ይማራሉ። በመንፈሳዊ ነገርም እንዲሁ ነው። የእግዚአብሔርን ድምፅ ለመስማት ጆሮዋችን ከተከፈተ እርሱን ለማመስገንና ለሌሎችም ለመመስከር አንደበታችን ይፈታል።

በማቴ. 15፡29-31 መሠረት ኢየሱስ በዚሁ ወቅት ብዙ አንካሳችን፣ ዕውሮችን፣ ሽባዎችንና ደንቆሮዎችንም ፈውሶአል። ሕዝቡም ይህንን ሊያዩ እጅግ ተደነቁ (ማቴ. 15፡31)። በእርግጥም «በዚያን ጊዜ ዕውሮች ያያሉ፤ ደንቆሮዎችም ይሰማሉ፤ አንካሳዎች እንደሚዳዩ ይዘላሉ፤ መናገር የማይችሉ ዲዳዎች ይዘምራሉ» የሚለው ትንቢት በትክክል ተፈጽሞአል (ኢሳ. 35፡5-6)።

ምዕራፍ 8

ኢየሱስ አራት ሺ ሰዎችን መገባ (8፡1-10) (ማቴ. 15፡32-39)

1-10 እዚህ ላይ ማርቆስ ኢየሱስ ብዙ ሕዝብን ለሁለተኛ ጊዜ በተአምር መመገቡን ይገልጻል። እንደ መጀመሪያው ጊዜ ሁሉ ኢየሱስ ስለራራላቸው ነበር ሕዝቡን የመገባቸው (ማር. 6፡34)። በዚህ ጊዜ አራት ሺ ሰዎች፣ ሰባት እንጀራዎች ነበሩ፤ ሁሉም በልተው ከጠገቡ በኋላም ሰባት መሶብ⁵² ሙሉ ቁርስራሽ ሰበሰቡ (ማር. 6፡32-44 እና ገለጸውን ይመለከቷል)። ሕዝቡን ከመገባ በኋላ ኢየሱስ ወደ ዳልማታ ሄደ። ማቴ. 15፡39 እንደሚለው ደግሞ፣ ኢየሱስ ወደ መጌዶን ነው የሄደው። እነዚህ ሁለት ስፍራዎች የት እንደሆኑ አልታወቀም። ምናልባትም ማቴዎስና ማርቆስ የሚናገሩት በሁለት ሰዎች ስለሚጠራ አንድ ስፍራ ይሆናል። ሕዝቡ ምንም ሳይበሉ ሦስት ቀን ከኢየሱስ ጋር ነበሩ (ቁ. 2)። የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት መጥተዋል። ለመንፈሳቸው መንፈሳዊ ምግብን ፍለጋ ነበር የመጡት፤ እግዚአብሔር ግን ሥጋዊ ምግብንም ሰጣቸው።

እዚህ ላይ በጣም ጠቃሚ ትምህርት እናገኛለን። ከሁሉ አስቀድመን የእግዚአብሔርን ቃልና ጽድቁን ከፈለግን፤ እርሱ ስለቀረው ሥጋዊ ጉዳዮችን ያስብልናል (ማቴ. 6፡31-33 እና ገለጸውን ይመለከቷል)። ወደ ክርስቶስ የምንመጣው ግን ምግብን፣ የነጻ ትምህርት ዕድልን ወይም ሥራንና የመሳሰሉ ሥጋዊ ነገሮች ፍለጋ ከሆነ፤ ከእግዚአብሔር ምንም ነገር አናገኝም። አንድ ሰው ወደ ቤተክርስቲያን ወይም ወደ

መጽሐፍ ቅዱስ ጥናት የሚሄደው አንዳንድ ጥቅሞችን ቅንነት በገደለው መንገድ ለማግኘት ከሆነ የዚያ ሰው በደል በእግዚአብሔር ዓይን የከፋ ነው። የዚያ ሰው የእግዚአብሔር ቃል ዕውቀት የማደጉን ያህል በዚያው መጠን ለእግዚአብሔር የመታዘዝ ኃላፊነት ይኖርበታል፤ እያወቀ ኃላፊነቱን ባለመወጣቱም የበደለኝነቱ ስሜቱ ከበፊቱ ይልቅ ይጨምራል (ሉቃ. 12፡47-48)።

ፈረሳውያን ምልክት እንዲያሳያቸው ጠየቁ (ማቴ. 16፡1-4፤ ሉቃ. 12፡54-56) (8፡11-13)

11-13 ኢየሱስን ለመፈተን ፈረሳውያን ምልክት እንዲያሳያቸው ጠየቁት። ምልክቱን የጠየቁት ኢየሱስ አዳኙ ማለትም መሢሔ መሆኑን ለማረጋገጥ አልነበረም። አዳኙ ወይም መሢሔ እንዳልሆነ አስቀድመው ይምድመዋልና። መሢሔ አለመሆኑ እንዲረጋገጥላቸው ብቻ ነበር ምልክትን የጠየቁት።

ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሢሔ መሆኑን ፍጹም ማረጋገጫ የሚሆናቸውን፤ ከሰማይ ምልክት ፈለጉ። የክርስቶስን ተአምራት አይተዋል፤ ሆኖም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ በቂ ማረጋገጫዎች አድረገው አልተቀበሉባቸውም። እንዲያውም ኢየሱስ እነዚያን ተአምራት ያደርግ የነበረው በሰይጣን ኃይል እንደሆነ ተናግረዋል (ማር. 3፡22)። ስለዚህም ኃይልን የተቀበለው ከእግዚአብሔር እንጂ ከሰይጣን አለመሆኑን ልዩ ማረጋገጫ ይሆናቸው ዘንድ አንድ ዓይነት ምልክት ጠየቁ።

ኢየሱስ ግን «እዚህ ትውልድ ምንም ምልክት (ተአምር) አይደረግላቸውም» አለ። በማቴ. 16፡4 መሠረት ደግሞ ኢየሱስ ከነቢዩ ከዮናስ ምልክት በቀር ሌላ ምልክት አይሰጣቸውም አለ። ዮናስ ሦስት ቀን በትልቅ ዓሣ ሆድ ውስጥ የቆየ ነቢይ ነበር (ዮናስ 1፡17)። በተመሳሳይ መንገድም ክርስቶስ ሦስት ቀን በመቃብር ከቆየ በኋላ ከሞት ይነሣል። ያ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ ምልክት ይሆናል (ማቴ. 12፡38-41 እና ገለጸውን ይመለከቷል)። በመጨረሻ ግን አይሁዳውያን ያንን ምልክት እንኳ አልተቀበሉም። ከትንሣኤው በኋላ እኛ ተኝተን ሳለ ደቀ መዛሙርቱ በሌሊት መጠተው ሰረቁት በማለት ነበር ያስወሩት (ማቴ. 28፡12-13)።

ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማሳየት ፍጹም ማረጋገጫ የሚሆን ምልክትን ማሳየት አልፈለገም። እንደዚያ ከሆነ እምነት ምንም ስፍራ አይኖረውም ነበር። እምነት የምናደርግበት ነገር፤ ውሱን ከሆነው ዕውቀታችን በላይ ሲሆን ብቻ ነው እምነት ሊኖር የሚችለው። ኢየሱስ ግን እምነት እንዳለውና እንደሌለው ለማወቅ ፈለገ። ፍጹምና የተሟላ ምልክት ሰጥቶ ሲሆን ኖሮ ሁሉም በተከተሉት ነበር። እርሱ ግን እምነት ያላቸው ብቻ እንዲከተሉት ነበር የፈለገው። ምልክትን መጠየቅ ከአለማችን ጋር አንድ ነው። ኢየሱስ ለማያምኑ ሰዎች ምልክት ማሳየትን አልፈለገም።

በማቴ. 16፡2-3 መሠረት ኢየሱስ ሰማዩን በማየት የአየሩ ሁኔታ ምን እንደሚሆን ማወቅ እንደሚችሉ ፈረሳውያንን አሳስቦአቸዋል። በምሽት ጊዜ ሰማዩ ከቀላ ዝናም የሌለበት መልካም የአየር ሁኔታ ይኖራል ማለት ነው። ጥዋት ሰማዩ ከቀላ ደግሞ የአየሩ ሁኔታ መልካም አይሆንም ማለት ነው። እንግዲህ በእነዚህ ምልክቶች ፈረሳውያን የአየሩን ሁኔታ መመረመር ከቻሉ የእግዚአብሔር መንግሥት መምጣትዋን የሚያሳዩ ምልክቶችን የማይመረምሩ ለምንድነው? (ሉቃ. 12፡54-56)። የሚያምንና የተዘጋጀ ልብ ላላቸው ሁሉ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማሳየት የሰጣቸው ምልክቶች ከበቂ በላይ ናቸው። ፈረሳውያን ግን ምንም ምልክት ቢያሳያቸው አያምኑም (ዮሐ. 10፡24-25)።

የፈረሳውያንና የሄሮድስ እርሾ (8፡14-21) (ማቴ. 16፡5-12)

14-16 እዚህ ላይ ማርቆስ ደቀ መዛሙርቱ የኢየሱስን ትምህርት ለመረዳት ምን ያህል ዘገምተኛ እንደነበሩ

52 በዚህ ወቅት የተጠቀሱት ሰባት ቅርጫቶች በማር. 6፡43 ከተጠቀሱት አሥራ ሁለት ቅርጫቶች የተለዩ ናቸው። በዚህ ክፍል ላይ ግን «ቅርጫት» ለሚለው ቃል የተለየ የግሪክ ቃል ነው የተጠቀመው። የተጠቀሱት ቅርጫቶች ትልልቅ ስለሆኑ ጥቂት ቅርጫቶች ብቻ ነበረ የሚያስፈልጉት።

ይገልጻል። አንዳንድ መንፈሳዊ እውነቶችን ሊያስረዳቸው በሞከረ ቁጥር የሚያስቡት ስለ ተራና ዓለማዊ ነገሮች ነበር።

ኢየሱስ ስለ እርሾ ማለትም፤ ስለ ፈረሳውያንና ንጉሥ ሄሮድስ (ሉቃ. 12፡1)፤ ስለ ሰጽቃውያን⁵³ (ማቴ. 16፡8) ከፋትና ዓመፅ ሊያስጠነቅቃቸው ፈለገ። በአዲስ ኪዳን ውስጥ እርሾ የከፋትና የዓመፅ ምሳሌ ነው (1ቆሮ. 5፡6-8 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ጥቂት ከፋት ልክ እንደ እርሾ ሁሉ በመላው ቤተክርስቲያን ይስፋፋል። ጥቂት የሐሰት ትምህርት የአዳዲስ ክርስቲያኖችን እምነት ያናጋል (ገላ. 5፡7-9)።

በመጀመሪያ ኢየሱስ ስለ መንፈሳዊ «እርሾ» ማለትም፤ ስለሐሰት ትምህርት ከፋትና ግብዝነት እርሾ እየተናገረ መሆኑን ደቀ መዛሙርቱ አላስተዋሉም ነበር (ማቴ. 16፡12)። በቂ እንጀራ መያዝን ስለዘነጉ የሚዘልፋቸው ወይም የሚገስዳቸው ነበር የመሰላቸው (ቁ. 14)።

17-21 ስለዚህ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ፤ «እንጀራ ስለሌለን ነው ብላችሁ ስለምን ታስባላችሁ? በአምስት እንጀራ አምስት ሺህ ሰዎችን ስመግብ፤ አራት ሺህ ሰዎችንም በሰባት እንጀራ ስመግብ አላያችሁም? ታዲያ በቂ እንጀራ ስለሌለን ነው በማለት እንዴት ታስባላችሁ? ገና ማን መሆኔን አልተረዳችሁም? እኔ የአጽናፍ- ዓለማት ጌታ እና ፈጣሪ ነኝ። በየዛችሁን እንጀራ በቂ እንጀራን መፍጠር እንደምችል አትገምቱም? ገና የማታስተውሉና የማይገባችሁ ናችሁ? ልባችሁስ ገና እንደደነዘዘ ነው?።» አላቸው። ደቀ መዛሙርቱ ዓይኖችና ጆሮዎች ነበሩባቸው፤ ሆኖም መንፈሳዊ ነገሮችን ለይተው መረዳት አልቻሉም (1ቆሮ. 2፡12-14)።⁵⁴

በቤተሳይዳ የነበረው ዕውር መፈወስ (8፡22-26)

22-26 ከዚህም በኋላ ኢየሱስ አንድ ዕውር ሰው ፈወሰ (ዮሐ. 9፡1-7)። በመጀመሪያ የዕውሩን ዓይን የፈወሰው በከፊል ነበር። በሁለተኛው ጊዜ እጆቹን በዓይኖቹ ላይ አደረገ፤ ዓይኖቹም ሙሉ በሙሉ ማየት ችሉ።

በመንፈሳዊ አነጋገር ደቀ መዛሙርቱም ልክ እንደዚያ ዕውር ነበሩ። በመጀመሪያ መንፈሳዊ ነገሮችን ማየትና መረዳት አይችሉም ነበር። በኋላም በከፊል ማየት ችሉ። ለዚያ ዕውር ሰው ሰዎች እንደሚረመዱ ዛሬች መስለው ነበር የታዩት (ቁ. 24)። ለደቀ መዛሙርቱ ደግሞ ክርስቶስ ተአምር አድራጊ፤ ፈዋሽ፤ መምህርና ነቢይ ብቻ መስሉ ነበር የታያቸው። ከእነዚህ ሁሉ በላይ የሆነ መሢሕና የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ገና አልተገነዘቡም።

የጴጥሮስ እምነትና ምስክርነት (8፡27-30)

(ማቴ. 16፡13-20፤ ሉቃ. 9፡18-21)

27 በሰሜናዊ እስራኤል በጣም ዋነኛ ወደሆነችው ወደ ፊሊጶስ ቂሳርያ በመጓዝ ላይ እያሉ ኢየሱስ፤ «ሰዎች እኔን ማን ይሉኛል?» በማለት ደቀ መዛሙርቱን ጠየቃቸው። በዚህ ምድር ለሚኖሩ ሰዎች ሁሉ ከዚህ የሚበልጥ አስፈላጊ ጥያቄ ሊኖር አይችልም። ኢየሱስ ማነው?

28-29 አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስ ከሞት የተነሣው አጥማቂው የሐንስ ነፍሱ በማለት ያስቡ ነበር (ማር. 6፡14)። ሌሎች ደግሞ ኤልያስን ወይም ኤርምያስን ከመሳሰሉ የብሉይ ኪዳን ነቢያት አንዱ ነው በማለት ያስቡ ነበር (ማቴ. 16፡14፤ ማር. 6፡15)።

ሆኖም ኢየሱስ ሌሎች ምን እንደሚያስቡ ያውቅ ነበር። ደቀ መዛሙርቱ ምን እንደሚያስቡ ማወቅ ፈለገ።

ስለዚህም፤ «እናንተስ እኔን ማን ትሉኛላችሁ?» ሲል ጠየቃቸው።

ጴጥሮስ፤ «አንተ መሲሕ ነህ» በማለት መለሰ። በማቴ. 16፡16 መሠረት ጴጥሮስ፤ «አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ» በማለት የተሟላ መልስ ነበር የሰጠው። በመጨረሻ የደቀ መዛሙርቱ ዓይኖች ተከፈቱ!

ከዚያ በኋላ በማቴ. 16፡17-19 መሠረት ኢየሱስ፤ ጴጥሮስን አብዝቶ ባረከው። «የዮና ልጅ ስምዖን ሆይ! የተባረከህ ነህ! ምክንያቱም ይህን የገለጠልህ በሰማይ ያለው አባቴ ነው እንጂ ሰው አይደለም» አለው። እምነት የእግዚአብሔር ስጦታ ነው። ምንጊዜም ቢሆን የክርስቶስን ማንነት የሚገልጥልን እግዚአብሔር ነው። ከዚያ በኋላ ኢየሱስ «ጴጥሮስ አንተ አለት ነህ በዚህችም የመሠረት ድንጋይ ላይ ቤተክርስቲያን እሠራለሁ» አለው (ማቴ. 16፡18)። በግሪክ ቋንቋ ጴጥሮስ የሚለው ስም «አለት» ማለት ነው። ኢየሱስ፤ ጴጥሮስና ሌሎችም ሐዋርያት የክርስቶስ ቤተክርስቲያን መሠረት አለት እንደሚሆኑ መናገሩ ነበር (ኤፌ. 2፡19-20)።

የገሃነም ደጆች (ሀዲስ) (ኢሳ. 38፡10) ማለትም፤ የሞት ኃይል ይህችን ቤተክርስቲያን ሊያሸንፍ አይችልም (ማቴ. 16፡18)። የሀዲስ ደጆች ልክ እንደ ምሽግ ደጆች ናቸው። በውስጣቸው የሙታንን መናፍስት አምቀው ይይዛሉ፤ እነርሱን እንዳይታደግም ክርስቶስን ይዘው ለማስቀረት ይሞክራሉ። እነዚህ ደጆች ግን ክርስቶስንና ቤተክርስቲያኑን መቋቋም አይችሉም። ሞትን በማሸነፍ ክርስቶስ የሰይጣንን ምሽግ አፈረሰ፤ ምርኮኞችንም ነፃ አወጣ (ኢሳ. 61፡1፤ ሉቃ. 4፡18፤ 1ዲጥ. 3፡18-20 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ከዚያ በኋላም በማቴዎስ ገለጻ መሠረት ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ፤ «እነሆ ለአንተ የመንግሥተ ሰማይን መከፈቻዎች እስጠሃለሁ፤ በምድር ያሰርከው በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድር የፈታኸው በሰማይ የተፈታ ይሆናል» አላቸው (ማቴ. 16፡19)። ይህንንም በማለቱ ኢየሱስ ቤተክርስቲያኑን የመመሥረትና የመምራት ሥልጣን ለሐዋርያቱ ሰጣቸው። ኢየሱስ ይህን የተናገረው ለሐዋርያቱ በሙሉ እንጂ ለጴጥሮስ ብቻ አይደለም (ማቴ. 18፡18 ይመለከታል)። ለሐዋርያቱ የመንግሥተ ሰማይ መከፈቻዎችን፤ የደኅንነትን መልእክት የመስበክና በክርስቶስ አምነው የሚድኑትን ሁሉ ወደ ቤተክርስቲያን ለማምጣት ሥልጣን ሰጣቸው። የዳዊትን መከፈቻ የያዘው ክርስቶስ (ኢሳ. 22፡22፤ ራእ. 3፡7) የርሱን መከፈቻ ለሐዋርያቱ ሰጣቸው። በክርስቶስ ስም የማስርና የመፍታትን ሥልጣን ከእርሱ ተቀበሉ።⁵⁵ ይህም ማለት እውነተኛውን ትምህርት የመለየት፤ ሐሰተኛ መምህራንና በንስሐ የማይመለሱ ኃጢአተኞችን የማስወገድ ችሎታ እንዲኖራቸው፤ በቤተክርስቲያን ውስጥ ፍጹም ሥልጣን ሰጥቶአቸዋል ማለት ነው።

እንዲህም ስለተባለ ከዚያ በኋላ ሐዋርያቱ የሚያደርጉት ሁሉ ትክክል ነው ወይም ደግሞ ምንም ዓይነት ኃጢአት እያደረጉም ማለት አይደለም። ይህ ከሆነ በኋላ ጴጥሮስ ኢየሱስን ከድካል (ማር. 14፡66-72)፤ በገላትያም ጴጥሮስ ትልቅ ስህተት ላይ በመውደቁ ለሐዋርያው ጳውሎስ ተገስጾአል (ገላ. 2፡11-14)። ይሁን እንጂ ሐዋርያቱ በክርስቶስ ፈቃድ መሠረት እስከሰሩ ድረስ የሚንቀሳቀሱት በእርሱ ሥልጣን ነው ማለት ነው። እነርሱ በዚህ ምድር የሚወስኑትን ክርስቶስ በሰማይ ያጸናዋል።

⁵³ በማቴ. 16፡6፤ 11-12 መሠረት ኢየሱስ በዚሁ ወቅት ስለ ሰጽቃውያን ከፋትና ግብዝነትም ተናግሮአል። ሰጽቃውያን እንደ ፈረሳውያን ሁሉ የአይሁድ ሃይማኖታዊ ግንባር-ሰብ ናቸው (ማር. 12፡18፤ ዮሐ. 23፡6-8 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

⁵⁴ በቁጥር 19-20 ግርቆስ «ቅርጫት» ለሚለው ቃል ሁለት የተለያዩ የግሪክ ቃላት ነው የተጠቀመው። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከ1-10 ላሉት ግርጌ ግስታወሻ የተሰጠውን ገለጻ ተመልከት።

⁵⁵ ክርስቶስ የግሪክ ቃል ሲሆን ትርጉሙ «የተቀባ» ማለት ነው። «መሲሕ» የሚለው ቃል ደግሞ የዕብራይስጥ ቃል ሲሆን ትርጉሙ አንድ ዓይነት ነው።

⁵⁶ ግርቆስ ወንጌሉን የፈው በአመዛኙ ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት በነገረው መሠረት ነው (የግርቆስ ወንጌል መግቢያ ተመልከት)። ይሁን እንጂ ራሱን አጉልቶ ለማሳየት ለላልፈለገ በዚህ ወቅት ስለገኘው በረከት ጴጥሮስ ለግርቆስ አላነሳለትም፤ ስለዚህ ጉዳይ የምናገኘው ከማቴ. 16፡17-19 ብቻ ነው።

⁵⁷ አንዳንድ ትርጉሞች «የዮና ልጅ» ከማለት ይልቅ «ወር-ጄና» ይላሉ፤ ሁለቱም አንድ ናቸው።

⁵⁸ ማሠርና መፍታት ማለት ዕለት ዕለት ሲኖረን ስለሚገባው ሥነምግባር መመሪያን ወይም ሥርዓትን መደንገግ ማለት ነው።

30 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን ለማንም እንዳይናገሩ አዘዛቸው (ማር. 5:43 7:36)።

ኢየሱስ ለምን ይህን እንዳለ መረዳት አለብን። ሁሉም አይሁዳውያን ድል አድራጊ መሲሕ (ኢሳ. 11:1-5) መጥቶ ንጉሣቸው እንደሚሆን፣ ከሮማውያን ቀንበር ነፃ እንደሚያወጣቸው፣ የእስራኤልን መንግሥት እንደገና የሚያቋቁም መሲሕ ይመጣል በማለት እየተጠበቁ ነበር (ዮሐ. 6:14-15)። ሆኖም አይሁዳውያን መሲሕ መከራ እንደሚቀበልና እንደሚሞት ዘንግተዋል (ኢሳ. 53:1-12፤ ሉቃ. 24:26)። አይሁዳውያን መሲሕ የሚመጣው ምድራዊ መንግሥትን ለማቋቋም እንደሆነ አስቡ፤ እርሱ ግን ለዘላለም ጸንቶ የሚኖር መንፈሳዊ መንግሥትን ለመመሥረት መጣ (ኢሳ. 9:7፤ ዳን. 7:13-14፤ ሉቃ. 1:33፤ ራእ. 11:15)። ኢየሱስ የመጣው ፖለቲካዊ ነጻነትን ለመስጠት ሳይሆን የዘላለም ሕይወትን ለመስጠት ነው።

ስለዚህም ደቀ መዛሙርቱ ወዲያውኑ ኢየሱስ መሲሕ ከርስቶስ መሆኑን ለሁሉም ከተናገሩ ሕዝቡ ሁሉ ምድራዊ ንጉሥ ሊያደርጉት መሞከራቸው ጥርጥር የለውም። በመስቀል ላይ መከራን በመቀበል አይሞት ነበር። ለሰዎች ሁሉ ኃጢአት ለመሞት ወደዚህ ምድር የመጣበትም ዓላማው አይፈጸምም ነበር (ማር. 10:45 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ያለእርሱ ሞት ደግሞ ሰዎች ደኅንነትን አያገኙም። ስለዚህም ሞቶ እንደገና እስኪነሳ ድረስ ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን በሚስጠር መያዙ አስፈላጊ ነበር (ማር. 9:9)።

ኢየሱስ እንደሚሞት ተናገረ (8:31-33)
(ማቴ. 16:21-23፤ ሉቃ. 9:22)

31-32 ጴጥሮስ ኢየሱስ መሲሕ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ከመስከረ ብዙም አልቆየም (ቁ. 29)። ሆኖም ኢየሱስ ወደዚህ ምድር የመጣው ምን ለማድረግ እንደሆነ ሙሉ ለሙሉ ገና አልተረዳም። እንደሌሎቹ አይሁዳውያን ሁሉ ከርስቶስ የሚመጣው ምድራዊ ንጉሥ ለመሆን እንደሆነ ነበር የሚያስበው። ስለዚህም «የሰው ልጅ ብዙ መከራ መቀበል ይገባል... ይናቃል ይገደላል» በማለት ኢየሱስ በተናገረ ጊዜ ጴጥሮስ መቀበል አልቻለም። እንዲያውም እንደዚህ በማለቱ ኢየሱስን ገስቷል።

ኢየሱስ፡ «ይሁን እንጂ ከሦስት ቀን በኋላ ይነሣል» በማለት አክሎ ተናግሮአል። ኢየሱስ እንደሚሞት ብቻ ሳይሆን በሦስተኛው ቀን እንደሚነሣም ያውቃል። ደቀ መዛሙርቱ ግን ይህን በጭራሽ አልተረዱም።

33 በጴጥሮስ አንደበት ውስጥ ሆኖ ሰይጣን እንደገና ሲፈትትው ኢየሱስ ሰማ (ማቴ. 4:8-10 እና ገለጻውን ይመለከታል)። «በፍጹም መሞት የለብህም። ለእኔ ከሰጠህልኝ ንጉሥ አደርግሃለሁ» በማለት ሰይጣን ሲናገረው ሰማ። ስለዚህም ወደ ጴጥሮስ ዘወር አለና፡ «አንተ ሰይጣን ከእኔ ወዲያ ሂድ!» አለው።

አንዳንድ ጊዜ በጣም የምንወዳቸው ጓደኞቻችን የሥራ ባልደረቦቻችን የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዳናደርግ ሊያዘናጉን ወይም ሊከላከሉን ይሞከራሉ። ምናልባትም ችግር ወይም መከራ እንዳይደርስብን ካላቸው ፍላጎት የተነሣ በመሆኑ ትክክል ሊሆን ይችላሉ። ሆኖም ልናደምጣቸው አይገባም፤ ከዚያ ይልቅ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማድረግ አለብን (ዮሐ. 21:10-14 ይመለከታል)።

ጴጥሮስ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን ሐሳብ አልነበረም እያሰበ ያለው። እግዚአብሔር በነቢዩ ኢሳይያስ አማካይነት፡ «አሳቤ እንደ አሳባችሁ መንገድም እንደመንገዳችሁ አይደለም። ሰማይ ከምድር ከፍ እንደሚል መንገድ ከመንገዳችሁ አሳቤም ከአሳባችሁ እጅግ ከፍ ያለ ነው» ብሎአል (ኢሳ. 55:8-9)። የጴጥሮስ አእምሮ ምድራዊ ነገሮች ላይ እንጂ ሰማያዊ ነገሮች ላይ አልነበረም (ቆላ. 3:2)። የእግዚአብሔርን እቅድና ዓላማ እየተቃወመ ነበር። ስለዚህም ኢየሱስ፡ «አንተ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔር ነገር ስለማታሰብ መሰናክል ትሆንብኛለህ» አለው (ማቴ. 16:23)።

እውነተኛ ደቀ መዛሙርነት (8:34-38)
(ማቴ. 16:24-27፤ ሉቃ. 9:23-26)

34 ኢየሱስ በጣም የሚከብድ ነገር ማለትም፤ መከራ እንደሚቀበልና እንደሚሞት ለደቀ መዛሙርቱ ነገሮአቸዋል። አሁን ደግሞ የበለጠ የሚከብድ ነገር ሊነግራቸው ነው። እነርሱ ራሳቸውም መከራ ይቀበላሉ፤ እንዲያውም ሊሞቱ ይችላሉ። «የገዛ ራሱን መስቀል ተሸክሞ የማይከተለኝ ሰው የእኔ ሊሆን አይገባውም» (ማቴ. 10:38፤ ሉቃ. 14:27 ይመለከታል)።

ሊከተለኝ የሚፈልግ ሲል ሁሉንም ከርስቲያኖች ማለቱ ነው። ሁሉም ከርስቲያኖች ደቀ መዛሙርነት ለመሆን ተጠርተዋል። አንደኛው ወገን ኢየሱስን የሚከተልና መከራን የሚቀበል፤ ሁለተኛው ወገን ደግሞ ቀለል ያለና የምችት ኑሮ የሚኖር ሁለት የተለያዩ የክርስቲያን ዓይነቶች እንዳሉ አድርገን በፍጹም መገመት የለብንም። ያለው ሕንድ ዓይነት ከርስቲያን ብቻ ነው። ያም ደቀ መዛሙር የሚሆን ከርስቲያን።

ሊከተለኝ የሚወድ ቢኖር ራሱን ይካድ፡ ብዙ ሰዎች፡ «ከርስቶስን መከተል እፈልጋለሁ» ይላሉ። በመጨረሻ ግን ሊከተሉት አይፈልጉም። ለምን? ምክንያቱም ከርስቶስን «ራሱን ይካድ» በማለቱ ነው። ያም ማለት ከርስቶስን መከተል የሚፈልግ ሁሉ የራሱን ምኞትና ፍላጎት ትቶ እንደ ከርስቶስ ፍላጎት መኖር አለበት ማለት ነው። የራሳችንን ሥጋዊ ደስታ፣ የራሳችንን ጥቅም፣ የራሳችንን ምችት በሙሉ መካድ አለብን። ከርስቲያን ከመሆናችን በፊት ለራሳችን ኖረናል፤ ከርስቲያን ከሆንን በኋላ ግን ለእግዚአብሔር መኖር አለብን። በመጀመሪያ ብዙዎች ወደ ከርስቶስ የሚመጡትና በኋላም ወደ ነበሩበት የሚመለሱት በዚህ ምክንያት ነው። በእነርሱ አስተሳሰብ ከርስቶስን መከተል እጅግ አዳጋችና አስቸጋሪ መስሎ ይታያቸዋል።

ሊከተለኝ የሚወድ ቢኖር . . . መስቀሉን ይሸክም፡ ማርቆስ ስለ መስቀል ሲናገር ይህ የመጀመሪያው ነው። መስቀል ሮማውያን የሞት ፍርድን የሚፈጽሙበት መንገድ ነው። ወንጀለኞች ቀጥ ብሎ በቆመ እንጨት ላይ ይሰቀሉና እጃቸው በሚስማር ይመታል ወይም ደግሞ ይታሠራል። ወንጀለኛውም ቀስ በቀስ እስከፊና አስቃቂ ሞት ይሞታል። ወንጀለኞች በዚህ መልክ ከመሞታቸው ሌላ የሚገደሉበትንም መስቀል ተሸክመው መገደም ስፍራ የሚያደርሱት እነርሱ ራሳቸው ነበሩ። ስለዚህም መስቀላቸውን ተሸክመው እንዲከተሉት ሲናገር ለደቀ መዛሙርቱ የሚሰጣቸው ትርጉም አንድ ብቻ ነው። ይኸውም፡ ስለ እርሱ መከራ መቀበልና መሞት አለባቸው ማለት ነው። ከርስቶስን የሚከተሉ ሁሉ መከራና ስደት ይደርስባቸዋል (ዮሐ. 15:19፤ 2ጢሞ. 3:12 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ያለ መስቀል አክሊል አይኖርም። ከርስቶስ በመስቀል ላይ ስለሞተ ነው መስቀል ዋነኛ የክርስቲያኖች ዓርማ የሆነው፤ መስቀል ኢየሱስ ለኃጢአታችን የመሞቱ ምልክት ነው።

በመጨረሻም ኢየሱስ «. . . ይከተለኝ» አለ። ፊታችንን ማዘር አለብን። ከራሳችን መንገድ ፊታችንን መልሰን በኢየሱስ መንገድ መንገዝ አለብን። የኢየሱስ መንገድ የመከራ መንገድ፤ የመስቀል መንገድ ነው። ያ መንገድ የእኛም መንገድ መሆን አለበት።

ከርስቲያኖች የሚከተሉት አስተሳሰብን፡ ፍልስፍናን ወይም የፖለቲካ ድርጅትን አይደለም። እንዲያውም የሃይማኖት ተከታዮች እንኳ አይደሉም። እነርሱ ሕያው የሆነውን ኢየሱስ ከርስቶስን ነው የሚከተሉት።

35 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ በጣም አስገራሚ ነገር ተናገረ። «ሕይወቱን ለማዳን የሚፈልግ ሁሉ የጣታል፤ ስለእኔና ስለወንጌል ሕይወቱን አሳልፎ የሚሰጥ ግን ያድናታል» አለ። ሕይወቱን፣ (የዚህ ዓለም ሕይወቱን፣ ሥጋዊ ደስታውን፣ ኩራቱን፣ ከብሩን፣ መልካም ስሙንና ንብረቱን) ለማዳን ሲል ከርስቶስን የሚከድ ሰው ጨርሶ የጣታል። ማለትም፤ እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን፣ የዘላለም ሕይወትን ያጣል። ነገር ግን ስለ ከርስቶስ ሕይወቱን የሚተው ያድናታል፤ እውነተኛውን መንፈሳዊና ዘላለማዊ ሕይወት ያገኛል። ለክርስቶስና ለወንጌል ሕይወትን ማጣት ማለት ራስን ከዶ

የራስን መስቀል ተሸክሞ ኢየሱስን መከተል ማለት ነው (ቁ. 34)።

ዓለማዊ ሕይወትና መንፈሳዊ ሕይወት ተፃራሪዎች ናቸው (ገላ. 5፡17)። ዓለማዊ በረከትን በምንሻበት መጠን በዚያው ልክ መንፈሳዊ በረከትን እናጣለን። ለክርስቶስ ስንል ዓለማዊ ጥቅምን በተውንበት መጠን በዚያው ልክ መንፈሳዊ ጥቅምን እናገኛለን። ይሁን እንጂ ለክርስቶስ ብለን ዓለማዊ ጥቅማችንን ስንተው አብዛኛውን ጊዜ ክርስቶስ በዓለማዊ ነገሮች እንኳ ሳይቀር ይባርከናል (ማቴ. 6፡33፤ ማር. 10፡29-31 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የገባላቸው የበዛና የተትረፈረፈ ሕይወት ተስፋ ከዚሁ ዓለም ነው የሚጀምረው (ዮሐ. 10፡10)። የዘላለም ሕይወት ባመንንበት ቅጽበት ይጀምራል። ኢየሱስ፤ «እነዚህን ዓለማዊ በረከቶች አትፈልጓቸው፤ እኔን ብቻ ፈልጉኝ። እኔም ለአሁንና ለዘላለም እባርካችኋለሁ» ማለቱ ነው (ዮሐ. 12፡25፤ 1ዮሐ. 2፡15-17 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። ክርስቶስንና ዓለማዊ ነገሮችን በአንድነት በመፈለግ ግን ራሳችንን እናታል። አንዱን እንምረጥ (ማቴ. 6፡24 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

36 አንድ ሰው ሕይወቱን ማለትም ነፍሱን⁵⁹ የሚያጣ ከሆነ ዓለሙን ሁሉ የማግኘት ጥቅሙ ምን ላይ ነው? በሌላ አነጋገር ዘላለማዊት ነፍሳችንን የምንከስር ከሆነ ዓለሙን ሁሉ የግላችን ማድረግ ትርፉ ምንድነው? የዚህ ዓለም ሕይወታችን በጣም አጭር ነው። በዚህ ዓለም ለአጭር ጊዜ ደስታን ለማግኘት ስንል ከእግዚአብሔር ጋር በዘላለም ሕይወት መኖርን የምናጣው ለምንድነው?

37 በዚህ ዓለም ውስጥ ከነፍሳችን የበለጠ ምንም ክቡር ነገር የለም። በዚህ ዓለም ከዘላለም ሕይወት የሚበልጥ ነገር የለም። ኢየሱስ፤ «... ሰው ስለ ነፍሱ ቢዛ ምን ዋጋ ሊከፍል ይችላል?» አለ። ምንም። የአንድ ሰው ሕይወት ከመላው ዓለም የሚበልጥ ዋጋ አለው። ነፍሳችንን ካጣን ምንም ማካካሻ አይኖረንም።

ከዚያ በኋላ በማቴ. 16፡27 መሠረት ኢየሱስ እንዲህ አለ፤ «የሰው ልጅ በአባቱ ክብር ሆኖ ከመላእክቱ ጋር ይመጣል፤ በዚያን ጊዜም ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው መጠን ዋጋውን ይከፍላል» (ማር. 13፡26-27 እና ገለጻውን ይመለከታል)። በዓለም መጨረሻ ክርስቶስ ፈራጅ ሆኖ እንደገና ይመጣል (ዮሐ. 5፡22)። ለእርሱ ባደረግነው መጠንም ይከፍላል (2ቆሮ. 5፡10 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)። ለእርሱ ስንል በዚህ ዓለም መከራ በተቀበልንበት ነገር ሁሉ አብዝተና አትረፍርፎ በሰማይ ይከፍላል።

38 በዚህ ዓለም እያለን በክርስቶስ ካፈርን በዓለም መጨረሻ ሲመጣ እርሱ ደግሞ ያፍርብናል። ክርስቶስን በሰዎች ፊት ከካድን እርሱ ደግሞ በሰማይ አባቱ ፊት ይከደናል (ማቴ. 10፡32-33 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ክርስቲያን በመሆናችን በፍጹም ማፈር የለብንም። በፍርሃት ምክንያትም ክርስትናችንን መደበቅ የለብንም። ክርስቶስ በድብቅ የሚከተሉትን አይፈልግም።

(ማር. 1፡14 እና ገለጻውን ይመለከታል)። በማቴ. 16፡28 መሠረት ኢየሱስ፤ «... የሰው ልጅ በመንግሥቱ ክብር ሲመጣ እስከሚያደርስ በዚህ ከቆሙት መካከል የማይሞቱ ሰዎች አሉ» አለ። ስለዚህም እነዚህን በማቴዎስና በማርቆስ የተሰጡትን ቁጥሮች በማነጻጸር፤ «በታላቅ ኃይል ስትመጣ እስኪያደርስ የሚለውና፤ «የሰው ልጅ በመንግሥቱ ክብር ሲመጣ እስከሚያደርስ» የሚሉት አባባሎች ተመሳሳይ ናቸው። ክርስቶስ የእግዚአብሔርን መንግሥት ወደዚህ ምድር ያመጣ ብቻ ሳይሆን እርሱ ራሱም የእግዚአብሔር መንግሥት ነው። ክርስቶስ በውስጣችን ሲኖር የእግዚአብሔር መንግሥት በውስጣችን ትኖራለች ማለት ነው (ሉቃ. 17፡20-21)። ኢየሱስ ዳግም ወደዚህ ምድር ሲመጣ ደግሞ የእግዚአብሔር መንግሥት በሰማይ በምድርም ለዘላለም ትመሠረታለች።

ለመሆኑ «... የእግዚአብሔር መንግሥት በታላቅ ኃይል ስትመጣ...» ሲል ምን ማለቱ ነው? የእግዚአብሔር መንግሥት በታላቅ ኃይል ስትመጣ የሚለው ምን ዓይነት ሁኔታን ለማመልከት ነው? አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ኢየሱስ ይህን ከተናገረ በኋላ ወዲያው የተፈጸመውንና በማቴዎስና በማርቆስና በሉቃስ የተገለጸውን የኢየሱስን መልክ መለወጥ እንደሚያመለክት ይናገራሉ። በእርግጥም የኢየሱስ መልክ መለወጥ የእግዚአብሔር መንግሥት መገለጽ ማለትም፤ የሰው ልጅ በመንግሥቱ ክብር መምጣት ነው።

አንዳንድ ምሁራን ደግሞ ይህ አባባል የኢየሱስን ትንሣኤ፤ ወደ ሰማይ መውጣትንና የመንፈስ ቅዱስን መምጣት የሚያመለክት ነው ይላሉ (ዮሐ. 2፡1-4)። በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ክርስቶስ የእግዚአብሔርን መንግሥት በሚያምኑት ሰዎች ልብ ውስጥ መሠረተ። በመንፈስ ቅዱስ መውረድ የእግዚአብሔር መንግሥት በእርግጥም በታላቅ ኃይል መጥታለች።

ማቴ. 25፡31 እና ማር. 8፡38፤ 13፡26 በመሳሰሉት ቁጥሮች መሠረት፤ «የሰው ልጅ ሲመጣ» የሚለው በዓለም መጨረሻ የሚሆነውን የኢየሱስን ዳግም መምጣት የሚያመለክቱ ናቸው። የእግዚአብሔር መንግሥት በታላቅ ኃይል ስትመጣ እስኪያደርስ የማይሞቱ አሉ ስለሚል እዚህ ላይ የሚናገረው ግን ስለዳግም መምጣቱ ሊሆን አይችልም። እንደምናውቀው የዓለም መጨረሻ ገና አልመጣም፤ ኢየሱስ ይህን ሲናገር የሰውነት ሰዎችም በመሉሉ ሞተዋል፤ ስለዚህ በዚህ ቁጥር ወይም በማቴ. 16፡28 ላይ የሚናገረው ስለዳግም መምጣቱ ሊሆን አይችልም።

2-3 ከስድስት ቀን በኋላ ጴጥሮስ፤ ያዕቆብና ዮሐንስ⁶⁰ የኢየሱስ መልክ ወደ ክብር ሲለወጥ አዩ። ኢየሱስ በእርግጥም መሲሕ መሆኑን መስከረዋል (ማር. 8፡29) አሁን ደግሞ ክቡር የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ከእነዚህ ውስጥ ለሦስት በመገለጥ እምነታቸውን አጸናላቸው፤ ለጋሪገጠላቸው።

4 ሙሴ እና ኤልያስም (ማር. 6፡15) በክብር ተገልጠዋል (ሉቃ. 9፡31)። በሉቃስ ትረካ መሠረት ከኢየሱስ ጋር የሚነጋገሩት ስለሞቱ፤ ስለትንሣኤውና ወደ ሰማይ ስለመውጣቱ ነበር (ሉቃ. 9፡31)።

ከዚህ አባባል ይህን ምድር ትተው የሄዱ የግዚአብሔር ቅዱሳን እንዳንቀላቀፉ እንጅ (1ተሰ. 4፡13-14) እንዳልሞቱ በማያጠራጥር ሁኔታ መገንዘብ እንችላለን። ክርስቶስ በቀላሉ ከእንቅልፍ ያነቃቸዋል። ደቀ መዛሙርቱ፤ ሙሴና ኤልያስን እንደአወቁባቸው ሁሉ እኛም በእግዚአብሔር መንግሥት እንተዋወቃለን።

5ተ6 ጴጥሮስ፤ «መምህር ሆይ! እዚህ መኖር ለእኛ መልካም ነው» አለ። ጴጥሮስ ለሙሴ፤ ለኤልያስና ለኢየሱስ መኖሪያ የሚሆኑ ሦስት ዳሶች መሥራት አሰበ። ሙሴና ኤልያስ በዚያ ተራራ ላይ ከኢየሱስ ጋር ለረጅም ጊዜ እንደሚኖሩ አሰበ። ምን እየተደረገ እንደሆነ ሦስቱ ደቀ መዛሙርት በትክክል አላስተዋሉም።

7-8 የኢየሱስ መልክ መለወጥ፤ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ ምልክት ነበር። እግዚአብሔር በደመናው ውስጥ ሆኖ፤ «በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጅ ይህ ነው» እርሱን

ምዕራፍ 9
መለወጡ (9፡1-13)
(ማቴ. 16፡28፤ 17፡1-13፤ ሉቃ. 9፡27-36)

1 ኢየሱስ እንዲህ አለ፤ «... አሁን እዚህ ካሉት መካከል አንዳንዶች የእግዚአብሔር መንግሥት በታላቅ ኃይል ስትመጣ እስኪያደርስ የማይሞቱ አሉ»። በዚህ ቁጥር "የእግዚአብሔር መንግሥት" የሚለው ኢየሱስ ራሱን ነው

59 ነፍስ ለሚለው ቃል እዚህ ላይና በቁጥር 37 ማርቆስ የተጠቀመበት የግሪክ ቃል፤ ቁጥር 35 ላይ ሕይወት በማለት ከተጠቀመው ጋር አንድ ዓይነት ነው። ይኸው የግሪክ ቃል «ካፍስ» ወይም «ሕይወት» ሊባል ይችላል። በቁጥር 36 እና 37 ትርጉሙ ነፍስ ማለት ነው። በቁጥር 37 ላይ ኢየሱስ በዋናነት የሚናገረው ስለዚህ ዓለም ሕይወት ሊሆን በቁጥር 36-37 ደግሞ በዋናነት የሚናገረው ስለሰው ዘላለማዊት ነፍስ ነው።

60 ጴጥሮስ፤ ያዕቆብና ዮሐንስ አሁን የክርስቶስን ክብር አይተዋል፤ በኋላ ግን ክርስቶስ ችግርና መከራ ሊደርስበት ያያሉ (ማር. 14፡33)።

ሰሙት! በማለት በመናገሩ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑ ይበልጥ ተገልጠላቸው (ማቴ. 17፡5፤ ማር. 1፡11፤ 2ጴጥ. 1፡17-18)። ከዚህ በኋላ ስለ ኢየሱስ ማንነት ደቀ መዛሙርቱ መጠራጠር አይኖርባቸውም፤ እርሱን ብቻ ይሰሙት! ከዚያ ቀደም ብሎ ግን በተለይ ጴጥሮስ ኢየሱስን ለመስማት ዝግጁ አልነበረም (ማር. 8፡32)። የእግዚአብሔርን አሳብና ፈቃድ ለማወቅ የሚፈልጉ ሁሉ ኢየሱስ የሚለውን መስማት ይኖርባቸዋል።

እግዚአብሔር ሲናገር ሦስቱ ደቀ መዛሙርት በፍርሃት በግንባራቸው መሬት ላይ ተደፉ። ኢየሱስ ግን ወደ እነርሱ ቀርቦ በእጁ ዳሰላቸውና፡ «ተነሡ አይዘለችሁ አትፍሩ!» አላቸው (ማቴ. 17፡6-7)።

9 ማር. 8፡30 እና ገለጻውን ይመለከታል።

10 በቁጥር 9 ላይ ኢየሱስ ከሞት ስለ መነሣት ሲናገር ምን ማለቱ እንደነበር ደቀ መዛሙርቱ አላስተዋሉም። የእግዚአብሔር ልጅ መጀመሪያ መከራን ከተቀበለና ከሞተ በኋላ ብቻ ከሞት እንደሚነሳ አላስተዋሉም (ሉቃ. 24፡25-27፤ 45-56)።

11 በተራራው ላይ ኤልያስን ከኢየሱስ ጋር ሆኖ በማየታቸው ከመሲሔ መምጣት በፊት ኤልያስ እንደሚመጣ በብሉይ ኪዳን ነቢይ በሚልከያስ የተነገረው ትንቢት ትዝ አላቸው (ሚል. 4፡5)። ኢየሱስ መሲሔ ከሆነ ታዲያ ለምን አስቀድሞ ኤልያስ አልመጣም? ደቀ መዛሙርቱ ይህን ማወቅ ፈለጉ። አይሁዳውያን መሲሕን ቀብቶ በእስራኤል ላይ ለማንገሥ ኤልያስ ይመጣል የሚል እምነት ነበራቸው።

12 ኢየሱስም፡ «እርግጥ ነው ኤልያስማ⁶¹ አስቀድሞ ይመጣል ሁሉንም ያስተካክላል» በማለት መለሰላቸው። በንስሐና በኃጢአት ይቅርታ ሁሉ ይስተካከላል። በሚቀጥለው ቁጥር ያለው የሚልከያስ ትንቢት ትርጉምም ይኸው ነው (ሚል. 4፡6)።

ይሁን እንጂ ለምን መከራ እንደሚቀበልና እንደሚናፅ ደቀ መዛሙርቱ አለመረዳታቸውን ኢየሱስ አውቆአል። ነቢዩ ኢሳይያስ ስለ መሲሔ የተናገረውን ትንቢት ዘንግተዋል (ኢሳ. 53፡1-12)። በአእምሮአቸው ኤልያስ ሁሉንም ነገር የሚያስተካክል ከሆነ ታዲያ መሲሕ ለምን መከራ ይቀበላል? የሚል ጥያቄ ነበራቸው።

13 ኢየሱስም በአጥማቂው ዮሐንስ ተመስሎ ኤልያስ አስቀድሞ እንደመጣ ነገራቸው (ማቴ. 11፡13-14፤ 17፡13)። የሕግ መምህራኑ ኤልያስ እንደገና እንደሚመጣ በመናገራቸው ትክክል ነበሩ። በመጣበት ጊዜ ግን አላወቁትም (ማቴ. 17፡11-12)። ቅዱሳት መጻሕፍትን በቃላቸው ያነበንባሉ፤ የእግዚአብሔርን መንግሥት ምልክቶች ግን አልተገነዘቡም (ማቴ. 16፡3)።

የብሉይ ኪዳን ኤልያስ በሰዎች ተንቆአል (1ነገ. 19፡1-3፤ 9-10)። አጥማቂው ዮሐንስም እንዲሁ ተንቆአል፤ በኋላም ተገድሎአል፤ በተመሳሳይ ሁኔታ የኢየሱስ ተልዕኮም የሚፈጸመው መከራ በመቀበሉና በመሞቱ ነው። የክብር መንገድ ሁልጊዜ በመከራ ውስጥ ነው።

ርኩስ መንፈስ የነበረበት ልጅ መፈወስ (9፡14-32) (ማቴ. 17፡14-23፤ ሉቃ. 9፡37-45)

14-18 እዚህ ላይ በተራራው ላይ ስለተፈጸመው የኢየሱስ መልክ መለወጥና በታች በሸለቆው መካከል ያለውን አስደናቂ ንጽጽር እንመለከታለን። በዚያ ተራራ ግርጌ ሰይጣን ያንን ምስኪን ልጅ ሲያስቃየው፤ የአባታቸውን ሀዘንና ቀደም ሲል አጋንንቱን የማስወጣት ሥልጣን ተሰጥቶአቸው የነበሩትን የዘጠኙን ደቀ መዛሙርት ደካማነት እንመለከታለን (ማር. 3፡14-15፤ 6፡7)። አሁን ግን አጋንንቱን ማስወጣት አልሆነላቸውም። በመጨረሻም የሕግ መምህራኑና የሃይማኖት

ባለሥልጣናቱ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር እየተከራከሩ ነበር። ሲተኛና ሲያወሩ እንጂ ያንን ልጅ ሲፈውሱት አንመለከትም። የምንኖርበት ዓለምም ይህንኑ ዓይነት ነው!

19 በእምነታቸው ማንስ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ገሰጸቸው። ጋኔትን ማስወጣት ያልቻሉትም በእምነታቸው ደካማነት⁶² ምክንያት ነበር (ማቴ. 17፡20)። ኢየሱስ እስከ መፍ ከእናንተ ጋር እኖራለሁ? እስከመፍስ የእምነታችሁን ደካማነት አታገለግሉ? አለ። እዚህ ላይ «እናንተ የማታምኑ ሰዎች» በማለት ስለ እምነታቸው ደካማነት የገሰጸቸው አጋንንት የነበሩበትን ልጅ አባትና የሕግ መምህራኑን ጭምር እንጂ ደቀ መዛሙርቱን ብቻ አልነበረም።

20-22 የልጁ አባት ኢየሱስን «ቢቻልህ እባክህን እዘንልኝ እርዳኝም» አለው። «... ቢቻልህ» በማለቱ የልጁ አባት ትክክል አልነበረም። ኢየሱስ ሁሉንም ማድረግ ይችላል! ኃይሉ ወሰን የለውም።

23 ኢየሱስ «ቢቻልህ ትላለህን?» ያለ ጥርጥር ልጁን መፈወስ እችላለሁ አለ። ጥያቄው ግን፡ አንተስ ታምናለህን? የሚል ነበር። «ለሚያምንሰ ሁሉ ነገር ይቻላል»።

ልጁ የተፈወሰው በኢየሱስ ኃይል ብቻ አልነበረም። እርግጥ ነው የኢየሱስ ኃይል በቂ ነው፤ ኃይሉ ወሰን የለውም። ልጁ የተፈወሰው አባታቸው በኢየሱስ ላይ በነበረው እምነት ጭምር ነበር። እዚህ ሁኔታ እንደምንመለከተው በአባታቸው በኩል እምነት ባይኖር ኖሮ የኢየሱስ ኃይል አይሠራም ነበር። ከአባታቸው እምነት ጋር የኢየሱስ ኃይል ሁሉን ማድረግ ይችላል።

24 ከዚያ በኋላ አባታቸው፡ «ማመንሰ አምናለሁ ሆኖም እምነቴ በቂ አይደለም፤ አለማመኔ እንዲወገድልኝ እርዳኝ» ብሎ ጮኸ።

የእያንዳንዱ ክርስቲያን ጸሎትም ይኸው ነው። እርግጥ ነው፤ ሁላችንም እምነት አለን፤ ሆኖም እምነታችን ካለማመንና ከጥርጥር የነጻ አይደለም። አለማመናችንና ጥርጥራችን ጩራ እስኪወገድ ድረስ እምነትን እንዲጨምርልን ያለማድረግ ኢየሱስን መጠየቅ ይኖርብናል። ከክርስቶስ በጣም ጥቂት የምንቀበለው፤ ለክርስቶስ የምንሠራው ሥራም ደካማና ውጤት አልባ የሚሆነው አብዛኛውን ጊዜ ባለማመናችን ምክንያት ነው።

25-29 ርኩስ መንፈስ ያደረበትን ልጅ ከፈወሰ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ፡ «ለመሆኑ ይህን ርኩስ መንፈስ እኛ ልናስወጣው ስለምን አልቻልንም?» በማለት ኢየሱስን ጠየቁት። አንዱን ምክንያት እነርሱም ቢሆኑ አስቀድመው ያውቁታል። ይኸውም የእምነታቸው ደካማነት ነው። ኢየሱስ ደግሞ ሌሎችን ሁለት ምክንያቶች ነገራቸው። እንደሚገባ አልጸለዩም፤ አልጸመውም⁶³ (ማቴ. 17፡21፤ ማር. 9፡29)። ጸሎት ኃይልን የምንቀበልበት መንገድ ነው። እምነታችን ከጸሎታችን ጋር መጣመር አለበት። ያለ እምነት ጸሎታችን ውጤት አልባ ነው፤ ያለ ጸሎትም እምነታችን ውጤት አልባ ነው። ጸሎታችን ውጤት እንዲኖረው እምነት አስፈላጊ ነው፤ እምነት እንዲኖረን ደግሞ ጸሎት አስፈላጊ ነው። በጸለግንበት መጠን በዚያው ልክ እምነታችንም ያድጋል። ባለግንበት መጠንም እንዲሁ ጸሎታችን ውጤታማ ይሆናል። በማቴ. 9፡29 ላይ ኢየሱስ፡ «እንደ እምነታችሁ ይሁንላችሁ» ብሏል። በእምነት መጸለይ የአንድን ሞተር ቁልፍ እንደመክፈት ነው፤ ቁልፉን ካልከፈትነው ሞተሩ አይሠራም።

ከእግዚአብሔር የምንለምነውን እንድንቀበል አንዳንድ ጊዜ ጾም አስፈላጊ ነው። በመጽሐፍ በመጸለያቸው ብዙ ክርስቲያኖች ታላላቅ ውጤቶችን፤ ታላላቅ ኃይልን፤ ታላላቅ በረከትንና ታላላቅ ምሪትን ተለማመደዋል።

61 አጥማቂው ዮሐንስ ከሞተ በኋላ እንደገና የመጣው ኤልያስ አልነበረም። እርሱ ኤልያስን አስመልክቶ በነቢዩ ሚልከያስ የተነገረውን ትንቢት ብቻ ነበር የፈፀመው።

62 በማቴ. 17፡20 መሠረት ኢየሱስ የሰናፍጭ ቅንጣት የሚያህል እምነት ቢኖራቸው ይህን ተራራ ከዚህ ተነሥተህ ወዲያ ሂድ ብትሉት ይሄዳል በማለት ለደቀ መዛሙርቱ ነገራቸው (ማር. 11፡22-23 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ትንሽ እውነተኛ እምነት ጠንካራና ውጤታማ እምነት ለመሆን ያድጋል፤ እንደዚያ ዓይነቱ እምነት ደግሞ የማይቻል መስሎ የሚታይን ነገር እንኳ ያደርጋል።

63 በቁጥር 29 ላይ ጸሎት ከማለት ይልቅ አንዳንድ ጥንታዊ ጽሑፎች «ጸሎትና ጾም» በማለት አስፍረዋል። ስለተመሳሳይ ሁኔታ የሚናገረው ማቴ. 17፡21 «ጸሎትና ጾም» የሚሉትን ነው ያስፈረው።

ጾም ስንል ለተወሰነ ጊዜ አለመብላት ማለት ብቻ አይደለም። ሥጋዊ ፍላጎታችንን ለመቆጣጠር ያለንን ፍላጎት የምንገልጥበትና አንዳንድ መንፈሳዊ ጥቅሞችን ከእግዚአብሔር ለመቀበል ዓለማዊ አስተሳሰብና ፍላጎታችንን ገለል የምናደርግበት መንገድ ነው። ጾም የእግዚአብሔር ፈቃድ በሕይወታችን እንዲፈጸም ራሳችንን ሙሉ በሙሉ የመስጠታችን ምልክት ነው። እግዚአብሔርን ለማገልገል ይበልጥ ትኩረት ለመስጠት ስንል፤ ምግብን የመሳሰሉ ተገቢ ነገሮች እንኳ ለመተው ፈቃደኛነታችንን የሚያሳይ ምልክት ነው። ራሳችንን ሙሉ በሙሉ ለመስጠት ቁርጠኛነታችንን በመቆም ለእግዚአብሔር ስናሳይ እርሱ ደግሞ የበለጠ ኃይልና ጭብጥን እንዲሁም መንፈሳዊ በረከትን በመስጠት ይመልሰናል።

30-32 እዚህ ላይ ኢየሱስ ስለ ሞቱና ትንሣኤው የተናገረውን ማርቆስ ለሁለተኛ ጊዜ ይገልጻል (ማር. 8:31 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ምን እንደሚደርስበት በሚገባ ያውቃል። እግዚአብሔር በክፉ ሰዎች እጅ አሳልፎ እንደሚሰጠውና በሥስተኛው ቀን ግን እንደሚያነሳው ያውቃል (የሐዋ. 2:22-24)። ደቀ መዛሙርቱ ግን ኢየሱስ ምን ማለቱ እንደ ነበር አሁንም አላስተዋሉም።

ከሁሉ የሚበልጥ ማነው? (9:33-41)
(ሉቃ. 9:46-50)

33-34 ከመካከላቸው ማን እንደሚበልጥ ደቀ መዛሙርቱ ይነጋገሩ ጀመር። ኢየሱስ ከሞተ በኋላ ከእነርሱ ማን መሪ እንደሚሆን እየተነጋገሩ ነበርና ምን እንደተነጋገሩ ኢየሱስ ሊጠይቃቸው አፍረተ ተሰማቸው። ኢየሱስ ግን ምን እየተነጋገሩ እንደነበር ያውቃል፤ ከመካከላቸው ታላቁ ወይም ከሁሉ የሚበልጠው ማን እንደሆነ የሚከራከሩትም በትዕቢት ምክንያት እንደነበር ያውቃል። ደቀ መዛሙርቱ በክርስቶስ መንግሥት ገዢዎች የመሆን ጉጉት ነበራቸው፤ ነገር ግን ቆየት ብለን ከሁኔታዎች እንደምናየው፤ ለዚህ ሥራ ለመድከምና መከራን ለመቀበል ግን ፍላጎት አልነበራቸውም።

35 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ አንድ በጣም ጠቃሚ ትምህርት ሰጣቸው። መሪ ለመሆን የሚፈልግ ሁሉ አገልጋይ መሆን አለበት (ማር. 10:43-44)። የመጀመሪያው መጨረሻ ይሆናል፤ የመጨረሻውም መጀመሪያ ይሆናል (ማር. 10:31)። ማንም የመጀመሪያ ለመሆን መፈለግ የለበትም። ራሳቸውን በስተመጨረሻ ካደረጉት መካከል እግዚአብሔር መሪዎችን ይሾማል። «ራሱን ከፍ የሚያደርግ ይዋረዳል፤ ራሱን ዝቅ የሚያደርግ ከፍ ይላል» (ማቴ. 23:12)። «እንደዚህ ሕፃን ራሱን ዝቅ የሚያደርግ በመንግሥተ ሰማይ ታላቅ ይሆናል» (ማቴ. 18:4)።

የክርስቶስ ትምህርት ከዚህ ዓለም ትምህርት ተቃራኒ መሆኑን እንደገና እንመለከታለን። ዓለማዊ ሰዎች⁶⁴ መጀመሪያ መሆን ይፈልጋሉ፤ መንፈሳዊ ሰዎች ግን መጨረሻ መሆንን ይፈልጋሉ። በዓለም አመለካከት የመጨረሻ መስለው የሚታዩ በእግዚአብሔር ዓይን ብዙውን ጊዜ መጀመሪያ ናቸው። በሰው ፊት የከበረ/መስሎ የሚታይ በእግዚአብሔር ፊት የተዋረደና የተናቀ ነው (ሉቃ. 18:5)። ዓለም እግዚአብሔርን ተቃውሞአል፤ ሥጋ መንፈስን ተቃውሞአል (ገላ. 5:17)።

ዓለማዊ ትርፍን ለማጋበስ የሚፈልጉ ሁሉ መንፈሳዊ ኪሣራ ይደርስባቸዋል፤ ለክርስቶስ ሊሉ ዓለማዊ ክስረትን የሚቀበሉ ግን መንፈሳዊ ትርፍን ይቀበላሉ (ማር. 8:35 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

36-37 የመጀመሪያ መሆንን የሚፈልግ ሁሉ አገልጋይ መሆን እንዳለበት ከተናገረ በኋላ ኢየሱስ ለሚናገረው ነገር ምላሴ እንዲሆንው ሕፃን ልጅ አንስቶ ታቀፈ። ኢየሱስ ይናገርበት በነበረው አረማይክ ቋንቋ «አገልጋይ» የሚለውና «ሕፃን» የሚለው ቃል አንድ ናቸው። ስለዚህ እዚህ ላይ

ኢየሱስ አንድ ሰው አገልጋይ (ደቀ መዝሙር) እንዲሆን ከፈለገ እንደ ሕፃን መሆን አለበት ማለቱ ነበር። ሕፃን የዋህ ነው፤ ሕፃን ራሱን ትልቅ ለማድረግ አይሞክርም። ከዚህ ይልቅ የሚፈልገው ሌሎችን ደስ ለማስኘት ነው (ማቴ. 18:1-5 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ከዚያ በኋላ ኢየሱስ በሰሜ ሕፃንን ማለትም፤ ደቀ መዝሙርን የሚቀበል እኔን መቀበሉ ነው። አለ። ኢየሱስን የሚቀበል ደግሞ የላከውን እግዚአብሔርን መቀበሉ ነው (ማቴ. 10:40፤ ዮሐ. 12:44-45፤ 13:20 እና ገለጻቸውን ይመለከታል)። ራሳቸውን እንደ ሕፃን ትሑት አገልጋይ የሚያደርጉትን ሁሉ ክርስቶስ የእርሱ ወኪል ያደርጋቸዋል። ስለዚህም የኢየሱስን ተወካዮች የሚቀበሉ ሁሉ ኢየሱስን ተቀብለዋል፤ የእርሱን ተወካዮች የማይቀበሉ ደግሞ ኢየሱስንም ሆነ እግዚአብሔርን አልተቀበሉም ማለት ነው (ሉቃ. 10:16)። የእግዚአብሔር ልጅ የክርስቶስ ወኪል ወይም አምባሳደር መሆን ታላቅ ክብር ነው። ያን ክብር የሚያገኙት ግን ትሑታችንና ራሳቸውን እንደ ሕፃን ያደረጉ ብቻ ናቸው።

38 እዚህ ላይ ማርቆስ ደቀ መዛሙርቱ የፈጸሙትንና ከክርስቶስ ጊዜ ጀምሮ ክርስቲያኖች ሁሉ እየፈጸሙ ያሉትን ስህተት ይገልጻል። ደቀ መዛሙርቱ ከእነርሱ ወገን የሆነ ብቻ እውነተኛ አማኝ እንደሆነ ያስቡ ነበር። ከእነርሱ ወገን ያልሆነ ሰው አጋንንት በኢየሱስ ስም ሊያወጣ አይችልም እንደዚያ እንዳያደርግ ተቃውሙት። «እውነተኛ ደቀ መዛሙርቱ እኛ ብቻ ነን» የማለት አሰቡ። «በኢየሱስ ስም የመሥራት ሥልጣን ያለን እኛ ብቻ ነን» የሚል ሐሳብ ነበራቸው። ከእንደዚህ ዓይነቱ ዝንባሌ የተነሣ በቤተክርስቲያን መከፋፈልና ውዝግብ ይፈጠራል። አንድ ሰው በኢየሱስ ስም መልካም ነገርን ሲያደርግ ካየን አንቃወመው፤ አለበለዚያ ግን ኢየሱስን ራሱን ስንቃወም ራሳችንን እናገኛለን።

39-40 ኢየሱስ፡«ተውት አትከልክሉት» አላቸው ደቀ መዛሙርቱን። እንዲህ ያለው ሰው የእኔ ወገን ነው፤ «ምክንያቱም እኛን የማይቃወም ሁሉ ከእኛ ጋር ነው»።

ኢየሱስን የማይቃወም ሁሉ ከእርሱ ወገን እንደሆነ ማሰብ አለብን። በሰይጣንና በክርስቶስ መካከል በሚደረገው ፍልሚያ ማንም ሰው ገለልተኛ መሆን አይችልም። ስለዚህም ኢየሱስን የማይቃወም ሁሉ ከእርሱ ወገን ናቸው ማለት ነው። ኢየሱስን ስለማገልገል አስመልክቶ አንዳንዶች ለየት የሚል አመለካከት ሊኖራቸው ይችላል። ወይም ደግሞ ከሌላ ወገን፤ ከሌላ ቤተክርስቲያን ሊሆኑ ይችላሉ፤ በሰው የሚሠሩ እስከሆነ ድረስ ግን የክርስቶስ አገልጋዮች የሆኑ ወንድሞቻችንና እህቶቻችን መሆናቸውን መቀበል ይኖርብናል። (ማቴ. 12:30፤ ማር. 3:27 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

41 ክርስቶስን የሚያገለግሉ ሁሉ ለሚያደርጉት ድርጊት ዋጋቸውን ይቀበላሉ (ማቴ. 16:27፤ 2ቆሮ. 5:10)። ክርስቶስ ለደቀ መዝሙሩ አንድ ብርጭቆ ውኃ መስጠትን የመሰለ ትንሽ ሥራ እንኳ ከሆነ አይረሳም (ማቴ. 10:42)። ክርስቶስ የሚገባንን ዋጋ የሚሰጠን በስጦታችን ትልቅነት ወይም ትንሽነት መጠን ሳይሆን በፍቅር በሰጠንበት መጠን ነው (ማር. 12:42-44)።

ሰውን በኃጢአት ማሳት (9:42-50)
(ማቴ. 18:6-9፤ ሉቃ. 17:1-2)

42 ወንድምን ማሰናከል ማለትም፤ ኃጢአትን እንዲያደርግ ማነሳሳት በእግዚአብሔር ፊት ታላቅ ኃጢአት ነው። ከእነዚህ ከታናናሾች አንዱን ሲል ትሑትና ራሳቸውን እንደ ሕፃን ያደረጉትን የክርስቶስ አገልጋዮች ማለቱ ነው። ምናልባትም አጋንንት ሲያስወጣ የነበረውን ሰው (ቁ. 38) ደቀ መዛሙርቱ

64 «ዓለማውያን» ከእግዚአብሔር ይልቅ ዓለምንና በዓለም ያሉትን ነገሮች የሚወዱ ሰዎች ናቸው።

65 በኢየሱስ ስም መሥራት ማለት ለኢየሱስ ወይም ስለ ኢየሱስ መሥራት ማለት ነው። ኢየሱስን በሚያስከብር መንገድ መሥራት ማለት ነው። በቅንነትና በሙሉ ልብ ለእርሱ መሥራት ማለት ነው። የምንሠራው በኢየሱስ ስም ነው የሚል አንዳንድ ሐሳቶች ክርስቲያኖች አሉ፤ ሥራቸውና እድራቸው ግን ኢየሱስን እያስከብርም እንደዚህ ዓይነት ሰዎች የኢየሱስ ወገኖች አይደሉም።

አስናከለውት ማለትም፤ ኃጢአት እንዲያደርግ አነሳሰተውት ይሆናል። ምናልባትም ተስፋ አስቆርጠውትና ከኢየሱስ እንዲሮት አድርገውት ይሆናል። ለዚህ ማስጠንቀቂያ ከፍተኛ ገምት መስጠትና ወንድማችን ኃጢአት እንዲያደርግ የሚያነሳሳውን ላለማድረግ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን (ሮሜ 14:13፤ 21 ይመለከታል)። ወንድማችንን ተስፋ ስናስቆርጥ ወይም ደግሞ ወደማንኛውም ዓይነት ፈተና ስንመራው፤ ኃጢአት እንዲያደርግ እያነሳሳው ነው ማለት ነው። ይህን በሚመስል ሁኔታ ወንድሙን የሚያሰናክል ሰው ሳይረገው ከፋ ነገር ሁሉ በፍርድ ቀን እግዚአብሔር ስለሚቀጣው ጥልቅ ባሕር ውስጥ ቢሰጥም ይሻለው ነበር።

43 እጅህ ቢያስትህ ቆርጠህ ማለው፤ ኢየሱስ ይህን ያለው እጃችንን በቢላዋ ቆርጠን እንድንጥል አይደለም። እጅ ኃጢአትን መፈጸሚያ መሣሪያ ብቻ ነው። ቆርጠን መጣል ያለብን በልባችን ውስጥ ያለውን ኃጢአት ነው። ከሰረቅን በደለኛው ልባችን እንጂ እጃችን አይደለም። ያንን ከፋ ኃጢአት፤ ከፋ ምኞት፤ ከልባችን ቆርጠን ለመጣል አስፈላጊ የሆነውን ማንኛውንም ነገር ሁሉ ማድረግ አለብን። የሕመምተኛውን ሕይወት ለማዳን ሲል አንድ ሐኪም እጁን ወይም እግሩን ሊቆርጥ እንደሚችል ሁሉ፤ ነፍሳችንን ለማዳን እኛም ኃጢአትን ከሕይወታችን ቆርጠን መጣል አለብን። ወደ ኃጢአት የሚመራን ከሆነ በጣም ከምንወደው ነገር እንኳ ቢሆን ለመለየት ዝግጁ መሆን አለብን።

እጅን ወይም እግርን (ቁ. 45) እንደ መቁረጥ ሁሉ፤ ኃጢአትን ከልባችን ቆርጠን መጣልም በጣም ሊያም ይችላል። ወደ ሕይወት ማለትም፤ በመንግሥተ ሰማይ ከእግዚአብሔር ጋር ወደ ዘላለማዊ ሕይወት እንድንገባ ከተፈለገ ግን ኃጢአትን ቆርጠን መጣል ይኖርብናል። ኃጢአትን ይዘን ወደ እግዚአብሔር መንግሥተ መግባት አንችልም (ማቴ. 5:29-30፤ ሮሜ 8:13፤ 13:14፤ ቆላ. 3:5-6፤ ራእ. 21:27 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

44-48 እዚህ ላይ የኃጢአት ብልቶች መሆናቸውን ለማመልከት፤ በእግርና በዓይን ምሳሌነት በመጠቀም ተመሳሳይ ትምህርትን በድጋሚ ያቀርባል። እግራችን ከክርስቶስ ለመኮብለል በተሳሳተ መንገድ እንድንሄድ የሚያደርገን ከሆነ «ቆርጠህ ጭል» ዐይናችን እንድናመንዝር ካደረገን «አውጥተህ ማለው» (ማቴ. 5:29-30)። ያም ማለት ኃጢአትን ከሕይወታችን ለማስወገድ ማንኛውንም ነገር ሁሉ ማድረግ አለብን ማለት ነው።

ገንነም በጣም አስከፊ ስፍራ መሆኑን ኢየሱስ በግልጽ አስተምሮአል። የዘላለም ስቃይ፤ የእሳት፤ የልቅሶና ጥርስን የማፍጥጨት ስፍራ ነው (ማቴ. 13:40-42)።

በቁጥር 48 ላይ ኢየሱስ ከኢሳ. 66:12 ጠቅሶአል። ትሉ ወደ ማይሞትበት፤ ወደ ገሃነም የሚገቡ ሰዎች ጥፋትና ጉዳት ለዘላለም ይቀጥላል።

የጥፋታችን ጠንሳሽ ዋነኛ ጠላታችን ሰይጣን ነው፤ ይህን የሚያደርግበት ዋና መሣሪያውም ኃጢአት ነው። ስለዚህም ዋነኛው ጠላታችን ኃጢአት ነው ማለት ይቻላል። ያልተናዘዘው ኃጢአት ከእግዚአብሔርና ከመንግሥተ ሰማይ ለዘላለም ይለየናል።

ኃጢአት ገሃነም እንድንገባ የሚያደርግ ጠላት ስለሆነ በሕይወታችን ወስጥ ምንም ዓይነት ስፍራ ልንሰጠው አይገባም። ወደ ሕይወታችን ከገባና በውስጣችንም መኖር ከጀመረ አንድ ቀን ያጠፋናል። በጣም አነስተኛ መስሎ የታየንን ኃጢአት እንኳ በሕይወታችን እንዲኖር መፍቀድ የለብንም። በአንድ ትልቅ መርከብ ሥር ያለች በጣም ትንሽ ሽንቁር (ቀዳዳ) ውኃ እንዲገባና በመጨረሻም መርከቡ እንዲሰጥም ማድረግ ትችላለች። በተመሳሳይ መንገድም በጣም ጥቂት መስሎ የሚታይ ኃጢአት በሕይወታችን እንዲኖር ከፈቀድንለት ማደጉ አይቀርም፤ በመጨረሻም ያጠፋናል።

49 ሰው ሁሉ በእሳት ተቀምጦ ይጠራል። እዚህ ላይ «እሳት» የሚለው ስደትንና መከራን ነው። እምነታችን በእሳት ይፈተናል (1ኢጥ. 1:6-7)። መቀመጫ ማለት ፍሬያማና ውጤታማ መሆን ማለት ነው። ስለዚህም ደቀ መዛሙርቱ ውጤታማና በክርስቶስ ብርቱዎች የሆኑት በስደትና መከራ ነው።

50 ሰው ለሕይወት አስፈላጊ ነው። በደማችንና በእካላታችን እንኳ ላይቀር ጨው አለ። በዚህ ዓለም እምነት እንደ ጨው ነው። ጨው ሊኖረን ማለትም ታማኝና ታካሻ ልንሆንም

ይገባል። አለበለዚያ ግን ጣዕም የሌለንና ለምንም የማንጠቅም እንሆናለን (ማቴ. 5:13 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

በሕይወታችን ጨው እንዲኖር የሚያደርግ መንፈስ ቅዱስ ነው። መንፈስ ቅዱስ ከሕይወታችን ከፈቀ ታዲያ እንዴት ነው እንደገና ጨው መሆን የምንችለው? የመንፈስ ቅዱስ ጨው በሕይወታችን ሊኖር ይገባል።

መንፈስ ቅዱስ በሕይወታችን ከኖረ አንድ መንፈስና አንድ አሳብ ይኖረናል። ከሌሎች በልጠን ለመገኘት ከመምከር ይልቅ (ቁ. 34) እርስ በርሳችን ሰላም ሊኖረን ይገባል።

ምዕራፍ 10

ስለ መፋታት (10:1-12)

(ማቴ. 19:1-9)

1-2 በጣም አስቸጋሪ ጥያቄ በማቅረብ ፈሪሳውያን ኢየሱስን ለመፈተን እንደገና መከራ አደረጉ። ዓላማቸው እውነትን መማር ሳይሆን ኢየሱስን የሚያወግዙበት አንድ ነገር ለማናገር ነበር። ስለ ጋብቻ በመጠየቅ በኢየሱስ ላይ የሄሮድስን ቁጣ ለማነሳሳትና በኋላም በአጥማቂው ሮሐንስ ላይ ያደረገውን ሁሉ በእርሱ ላይም እንደሚያደግበት ተስፋ አድርገው ነበር (ማር. 6:16-17)። «ሰው ሚስቱን እንዲፈታ በሕግ ተፈቅዶለታል?» ቢሉ ጠየቁት።

3-4 ብዙውን ጊዜ እንደምንመለከተው ኢየሱስ ለእንደዚህ ዓይነት ጥያቄዎች መልስ የሚሰጠው ሌላ ጥያቄ በመጠየቅ ነበር። የሙሴ ሕግ (የአይሁድ ሕግ) ስለመፋታት ምን እንደሚል ፈሪሳውያንን ጠየቃቸው

ሕጉ አንድ ሰው ሚስቱን ለመፍታት ከፈለገ የፍቺ ደብዳቤ ይሰጣት ይላል (ዘጸ. 24:1-4)። ይህ የተጻፈው የሴቲቱን መብት ለማስጠበቅ እንጂ ፍቺን ለማበረታታት አልነበረም። የፍቺው ደብዳቤ ለሴቲቱ አንዳንድ እንደመልሶ የማግባትና የመሳሰለ መብትን ይሰጣታል።

5 ሙሴ የፍቺን ሕግ የጻፈው ሰዎች ያለበቂ ምክንያት ሚስቶቻቸውን መፍታት በማዘውተራቸው ነበር።

እግዚአብሔር አንድ አድርጎ ያመረጠውን እየለያየ ነበር (ቁ. 9)። የወንዶች ልብ በእግዚአብሔርና በሚስቶቻቸው ላይ ጠንክሮአል። በማቴዎስ ገለጻ መሠረት ኢየሱስ «ሙሴ ማ ሚስቶቻችሁን እንድትፈቱ የፈቀደላችሁ ልባችሁ ደንድኖ አስቸጋሪዎች በመሆናችሁ ምክንያት ነው፤ ከጥንት ጀምሮ ግን እንዲህ አልነበረም» (ማቴ. 19:8) አላቸው።

6-8 ከዚያ በኋላ ደግሞ ኢየሱስ እግዚአብሔር ወንድና ሴትን እንዴት እንደፈጠረ (ዘፍ. 1:27)፤ እናትና አባታቸውን ትተው ባልና ሚስት አንድ አካል እንዲሆኑ እንዳደረገ ገለጸ (ዘፍ. 2:24)።

አንድ ሰውና ሚስቱ ከወላጆቻቸውና ከልጆቻቸው ይበልጥ እርስ በርስ ይቀራረባሉ። ወላጆች ልጆቻቸውን መከዳት እንደሌለባቸው ሁሉ ባልም ሚስቱን ሊከዳት አይገባም።

9 ስለዚህም ከመጀመሪያው አንስቶ የእግዚአብሔር ዓላማ ባልና ሚስት ፈጽሞ እንዳይፋቱ ነበር። ጋብቻን የመሠረተው እግዚአብሔር ራሱ ነው፤ ስለዚህም የጋብቻ መፍረስ ደስ አያስኘውም።

10-12 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ አንድ አዲስ ትምህርት ሰጠ። በአይሁድ ሕግ መሠረት ሴት ብቻ ናት ልታመነዝር የምትችለው። ወንድ ግን የእርሱ ካልሆነች ሴት ጋር ቢያመነዝር እንኳ እንደ አመነዝራነት አይቆጠርበትም። ስለዚህም ወንዶችና ሴቶችን ሕጉ በእኩልነት አይመለከታቸውም ነበር።

በኢየሱስ ትምህርት መሠረት ግን የእርሱ ካልሆነች ሴት ጋር ካመነዘረ ወንድም ጭምር አመነዝራ ነው። በጋብቻ ውስጥ ወንድና ሴት እኩል ኃላፊነትና መብት አላቸው። ሌላውን ከማግባታቸው በፊት ባልም ሆነ ሚስት የፍቺ ደብዳቤ ቢኖራቸውም፤ በእግዚአብሔር ዓይን ግን እንደ አመነዝራነት ነው የሚታዩት። የእግዚአብሔር ሕግ ከሰው ሕግ ይልቅ እጅግ ይበልጣል።

በማቴ. 5:32 እና ሉቃ. 16:18 መሠረት ደግሞ አንድ ሰው (ከዚህ በፊት ያላገባ ቢሆንም እንኳ) የተፈታቸውን ሴት ካገባ ምንገርን ፈጽሞ አል ሲል ኢየሱስ አስተማረ። የተፈታውን ወንድ የምታገባ (ከዚህ በፊት ያላገባችሁ ብትሆንም እንኳ) ሴትም እንዲሁ ምንገር ፈጽማለች።⁶⁶

መፋታት ትክክል የሚሆነው ግን አንደኛው ወገን ምንገርን ፈጽሞ ሲገኝ ብቻ እንደሆነ ኢየሱስ አስተማረ (ማቴ. 5:32፤ 19:9)። አንደኛው ወገን ካመነዘረ ያላመነዘረው ወገን እንደገና ለማግባት ነፃ ነው (1ቆሮ. 7:10-11 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ከኢየሱስ ሞት በኋላ ብዙ ሰዎች በእርሱ ማመን ሲጀምሩ፣ ባል ወይም ሚስት ክርስቲያን ከሆኑና የትዳር ጓደኛቸው ግን ክርስቲያን ካልሆነ ምን ማድረግ እንዳለባቸው ጥያቄ አስነሳ። በመጀመሪያው የቆሮንቶስ መልእክት ሐዋርያው ጳውሎስ ይህን ጉዳይ አንስቶታል (1ቆሮ. 7:12-16 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ኢየሱስና ትንንሽ ሕፃናት (10:13-16)
(ማቴ. 19:13-15፤ ሉቃ. 18:15-17)

13 ብዙውን ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ በሥልጣናቸው አለአግባብ ይጠቀሙ ነበር (ማር. 9:38)። እዚህ ላይ ሕፃናት ወደ ኢየሱስ እንዳይመጡ ሲከላከሉ እንመለከታለን።

14 ኢየሱስ ግን፡ «የእግዚአብሔር መንግሥት እንደነዚህ ላሉት ስለ ሆነች ሕፃናት ወደ እኔ ይምጡ፤ ተዉ አትከልክላቸው» በማለት ደቀ መዛሙርቱን ገስጽአቸዋል። የእግዚአብሔር መንግሥት የሕፃን ባሕርያት ላሉዋቸው ሰዎች ናት። ሕፃናት ነገራቸው ሁሉ ቀና እንጂ ግብዝነት የተሞላ አይደለም። ሕፃናት ከብርን ወይም ኃይልን ለማግኘት አይጥሩም (ማር. 9:36-37 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ሕፃናት ንጹሐን፣ ትሑታንና እምነታቸውን ሙሉ በሙሉ በወላጆቻቸው ላይ የጣሉ ናቸው። የእግዚአብሔር መንግሥት ተሳታፊዎች እንድንሆን ከተፈለገም እነዚህ የሕፃናት ባሕርያት ያስፈልጉናል።

እግዚአብሔር ለትንንሽ ሕፃናት ያለውን ፍቅርና ምን ያህልም እንደሚያስብላቸው ከዚህ ቁጥር መመልከት ይቻላል። እርግጥ ነው መጽሐፍ ቅዱስ በሞት ከዚህ ዓለም የተለየ ሕፃናት ዕጣቸው ምን እንደሚሆን የሚናገረው የለም፤ ሆኖም ከእግዚአብሔር ፍቅር ይለያሉ ብለን ለማመን ግን ያዳግተናል። (ከአስተምህሮ ዳሰሳው፣ ሕፃናትና የእግዚአብሔር መንግሥት የሚለውን ይመለከታል)

15 ኢየሱስ ሕፃናትን መውደድ ብቻ ሳይሆን ማንኛችንም እንደ ሕፃናት ካልሆንን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት እንደማንችል አስተምሮአል «... ካልተለወጣችሁና እንደ ሕጻናት ካልሆናችሁ፣ ወደ መንግሥተ ሰማይ ከቶ አትገቡም» (ማቴ. 18:3 ይመለከታል)። ... የእግዚአብሔርን መንግሥት እንደ ሕፃን ሆኖ የማይቀበላት ከቶ አይገባባትም። ለመሆኑ አንድ ሕፃን አንድን ነገር እንዴት ነው የሚቀበለው? እጁን ይዘረጋል። ስጡኝ ብሎ ይጠይቃል። ትንሽ ሕፃን አቅመቢስ ሃው። በድካሜና በጥረቱ አገኛለሁ የሚለው ነገር የለውም። ለሚፈልገው ነገርም የሚከፍለው ገንዘብ የለውም። «ጠንካራ ሠርቻለሁና ይህን ማግኘት ይገባኛል» የሚለው ነገር የለውም። አንድ ሕፃን የሚፈልገው ነገር እንደሚሰጠው ይታመናል። የሚጠይቀውን ነገር በእምነት ይጠይቃል እንጂ ጨርሶ ጥርጥር የለውም።

ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የምንገባውም በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ ነው። የሚገባን ስለሆንን ወይም በጥረታችንም አይደለም የምንገባው። ወደ መንግሥተ-ሰማይ የሚያስገባንን ቲዬት መግዛት አንችልም። እንደ ሕፃን ሁሉ የእግዚአብሔርን መንግሥት በእምነት ልንቀበላት ይገባል። ሌላ መንገድ ወይም ሌላ አማራጭ የለም።

16 ኢየሱስ ሕፃናቱን አቀፋቸው። እኛም የኢየሱስን ምላሴነት ልንቀበል ይገባናል። ሕፃናትን እንዳንገኝ ወይም እንዳናገላለል ልዩ ጥንቃቄ እናድርግ። ከዚያ ይልቅ ግን ኢየሱስ ምን ያህል እንደሚወዳቸው እናስተውል።

ወጣቱ ሀብታም ሰው (10:17-31)
(ማቴ. 19:16-30፤ ሉቃ. 18:18-30)

17 አንድ ሰው ወደ ኢየሱስ ሮጦ በፊቱ ተንበረከክና፤ «የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት ምን ማድረግ ይገባኛል?» ሲል ጠየቀው። በሌላ አነጋገር፡ «እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል?» ማለቱ ነበር። ይህ የእያንዳንዱ ሰው ጥልቅና ዋነኛ የልብ ጥያቄ ነው። ይህ ሰው ሀብታምና (ቁ. 22) ወጣትም ነበር (ማቴ. 19:22)። በሉቃ. 18:18 መሠረት ደግሞ ይህ ሰው ከአይሁድ አለቆች አንዱ ነበር። ዓለም መስጠት የምትችለው ነገር ሁሉ አለው፤ ይሁን እንጂ በሰማይ ያለውን የዘላለም ሕይወት እየፈለገ ነበር።

18 ምንም እንኳ ይህ ሰው የዘላለም ሕይወትን እየፈለገ ቢሆንም በዓለማዊ መንገድ ነበር የሚያስበው። ኢየሱስን እንደ አንድ መምህር ብቻ አድርጎ ስላሰበ ደግ መምህር አለው (ቁ. 17)። ከወጣትነቱ ጀምሮ (ቁ. 20) ሕጉን በትክክል ሲከተል ስለነበረ እርሱ ራሱ መልካም እንደሆነ እምነት ነበረው። አንድ ሰው የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው ከተፈለገ «ደግ» መሆን እንዳለበት ያስብ ነበር፤ ደግነትን እንዲያገኝም ምን ተጨማሪ «ደግ» ነገር ማድረግ እንደሚገባው ነበር ኢየሱስን የጠየቀው።

ስለዚህም ኢየሱስ ማንም ቢሆን በራሱ ጥረት መልካም ማድረግ እንደማይችል ነገረው። እግዚአብሔር ብቻ ነው መልካምና ደግ። ማንኛውም የሰው ጽድቅ በእግዚአብሔር ዓይን እንደ መርገም ጨርቅ ነው (ኢሳ. 64:6)። ጳውሎስ «በእኔ ወይም በእኔ ሥጋዊ ባሕርይ ምንም መልካም ነገር እንደሌለ አውቃለሁ» በማለት ጽፎአል (ሮሜ 7:18)። በጥረቱ ደኅንነትን ለማግኘት ማንም ቢሆን የሚያስፈልገውን ያህል መልካም ወይም ደግ መሆን አይችልም።

19-20 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ከአሥሩ ትእዛዞች አንዳንዶቹን ለዚያ ወጣት አሳሰበው (ዘጸ. 20:12-16)። ሰውን ሁሉ እንደ ራሱ ውደድ የሚለውንም ሁለተኛውን ታላቅ ሕግ ጠቅሶአል (ማቴ. 19:19፤ ማር. 12:31፤ ሮሜ 13:9-10፤ ገላ. 5:14)። እርሱ እስከሚያውቀው ድረስ ከልጅነቱ ጀምሮ ለእነዚህ ሕግጋት ሁሉ መታዘዙን ወጣቱ ለኢየሱስ አረጋግጠለት። ሕግን በመጠበቅ ስለ መጽደቅ ከሆነ እንደ ጳውሎስ ሁሉ ያለነቀፋ ነበር (ፊል. 3:6)። ይሁን እንጂ ወጣቱ በመጻኑ በለበ መሉነት እርግጠኛ አልነበረም። አንድ ሰው በማንኛውም ሁኔታ ሕግጋቱን በትክክል ከፈጸመ የዘላለም ሕይወትን ያገኛል፤⁶⁷ ችግሩ ግን ማንም ሕግን በትክክል መፈጸም አለመቻሉ ነው (ያዕ. 2:10-11)። ይህም ወጣት ቢሆን ሕጉን በትክክል አልፈጸመም። ከእኔ በቀር ሌላ አምላክ አታምልክ (ዘጸ. 20:3) የሚለውን የመጀመሪያ ሕግ ተላልፎአል። ሀብትን ንብረቱን እያመለከ ነበር። እግዚአብሔር አምላክህን በፍጹም ልብህ፤ በፍጹም ነፍስህ፤ በፍጹም አሳብህ፤ በፍጹም ኃይልህ ውደድ የሚለውን ከሁሉ የሚበልጠውን ታላቅ ትእዛዝ ተላልፎአል (ዘጸ. 6:5፤ ማር. 12:30)። እርግጥ ነው እስከተወሰነ ደረጃ ድረስ እግዚአብሔርን መውደዱ እውነት ነው፤ ሆኖም ያለውን ፍቅር ሁሉ ለእግዚአብሔር አልሰጠም። ከእግዚአብሔር አስበልጦ ሀብት ንብረቱን ወድቶአል። ምንም እንኳ ሌሎች ሕግጋትን ሁሉ ቢፈጽምም በዚህ ምክንያት የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት ብቁ አልሆነውም።

21 ኢየሱስም ተመለከተውና ወደደው። ከዚያ በኋላ፡ «አንድ ነገር ብቻ ቀርቶሃል» አለው። ለመሆኑ ያ ወጣት የቀረው ወይም የተደለው ምን ነበር? የቀረው ወይም የተደለው ነገር

66 ይሁን እንጂ ሚስቱ ወይም ባልዋ የሚያመነገር ከሆነ የተፈታውን ወገን ማግባቱ ትክክል ነው። ስለ መፋታትና እንደገና ስለማግባት ሰፊ ያለ ግብራሪያ ለማግኘት ክርስቲያናዊ ጋብቻ የሚለውን ከአስተምህሮ ዳሰሳው ይመለከታል።

67 በማቴ. 19:17 ላይ ኢየሱስ ያንን ወጣት ለመፈተን ነበር «ወደ ሕይወት ለመግባት ብትፈልግ ግን ትእዛዛቱን ፈጽም» ያለው። በሌላ አነጋገር «በትክክልና በፍጹምነት ሕትቹን መፈጸም ከቻልህ የዘላለም ሕይወትን ትወርሳለህ» ማለቱ ነበር።

እግዚአብሔርን መውደድ፤ ሰውን ሁሉ መውደድ ነበር (ማር. 12፡30-31)። እግዚአብሔርን መውደዱን ወጣቱ እንዴት መግለጽ ይችላል? ከሁሉ ይልቅ ብላጠ የሚወደውን ንብረቱን በመስጠት፤ ለእግዚአብሔር ሲሉ ምድራዊ ሀብትና ንብረታቸውን የሚሰጡ ሁሉ የዘላለም ሀብትን በሰማይ ይቀበላሉ (ማቴ. 8፡19-21፤ ሉቃ. 12፡33 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ኢየሱስ ወጣቱ ንብረቱን ሁሉ ቢሸጥ ወዲያውኑ የዘላለም ሕይወትን ያገኛል ማለቱ አልነበረም። እውሱስ . . . ያለኝን ሁሉ ለድሆች ባካፍላል . . . ፍቅር ግን ከሌለኝ ምንም አይጠቅመኝም ብሎአል (1ቆሮ. 13፡3)። በፍጹም ልብ ሕግን መፈጸም ማለት ምን ማለት እንደሆነ ብቻ ነው ሊያሳየው የፈለገው። ሕግ ምን ማድረግ እንደሚገባን ያስተምረናል፤ ሕጉን ለማድረግ ወይም ለመፈጸም የሚያስችለንን ኃይል ግን አይሰጠንም። ሕጉ ወደ ክርስቶስ ያደርሰናል (ገላ. 3፡24) እንጂ ሊያድንን አይችልም። የምንድነው በክርስቶስ በማመን ብቻ እንጂ በሕግ ሥራ አይደለም (ገላ. 2፡15-16 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ያለውን ሁሉ እንዲሸጥ ኢየሱስ ለወጣቱ ሲነግረው፤ ሊፈጽመው የሚገባ ሌላ አዲስ ሕግ መስጠቱ አይደለም። ኢየሱስ ንብረታቸውን እንዲሸጡ ለማንም አልተናገረም። ሁብረቱ ያለው ከፍተኛ ፍቅር ወጣቱ ሕይወቱን ለእግዚአብሔር እንዳይሰጥ መሰናክል እንደሆነበት ዐውቀ። ከእግዚአብሔር አስበልጠን የምንወደው ነገር ካለን ልንተወደ ወይም «ልንሸጠው» ይገባል። የገንዘብ ተገዥ የሆነ ሰው የእግዚአብሔር አገልጋይ መሆን ከቶ አይችልም (ማቴ. 6፡24 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

22 ኢየሱስ ለዚያ ወጣት፤ «ሂድ ያለህን ሁሉ ሸጠህ . . . ከዚህም በኋላ ና ተከተለኝ» አለው።

ይህን በሰማ ጊዜ ፊቱ በሐዘን ጠቆረ። የኢየሱስ ደቀመዝሙር መሆን ከባድ ነገር ነው፤ የሚያስከፍለው ዋጋም ከፍተኛ ነው። ወጣቱ ወደ ኢየሱስ የመጣው የዘላለም ሕይወትን ፈልጎ ነበር። ኢየሱስም «. . . ተከተለኝ ወደ ዘላለም ሕይወት አደርስሃለሁ» ብሎት ነበር። ወጣቱ ግን አዝኛ ሄደ። ከኢየሱስ አስበልጠ ሀብቱን ወድዶአል። ከሀብትና ከንብረቱ ጋር የዘላለም ሕይወትን እንደሚያገኝ ተስፋ አድርጎ ነበር። ኢየሱስ ግን-«እንዲህ ምረጥ እንጂ ሁለቱንም ማግኘት አትችልም» አለ። ኢየሱስን አንዳንከተል እንቅፋት የሚሆንን ሀብትና ንብረት ብቻ አይደለም። የቤተሰቦቻችን ፍቅር፣ የገደቦቻችን ፍቅር፣ የሥራ ፍቅር፣ የዝና ፍቅር ጭምር ሊሆን ይችላል (ማቴ. 10፡37-38)። ለእያንዳንዳችን ኢየሱስ፤ «ከእነዚህ ይልቅ ትወደኛለህ?» ይሰናል (ዮሐ. 21፡15)። ሐዋርያው እውሱስም ለፊልጵስዬስ ሰዎች፤ . . . ጌታዬን ኢየሱስ ክርስቶስን ከማወቅ የበለጠ ሌላ ምንም ነገር እንደሌለ ስለማምን ሁሉን ነገር (እነዚህን ነገሮች ሁሉ) እንደዚህ ላይ አቆጥረዋለሁ፤ ስለ እርሱም ሁሉን ነገር አጥቻለሁ። ክርስቶስንም ለማግኘት ስል ሁሉን ነገር እንደ ቤት ጥራጊ አቆጥራለሁ። ይህንንም የማደርግበት ምክንያት በሕግ ላይ የተመሠረተውን የራሴን ጽድቅ ትቼ፤ በእምነት ላይ የተመሠረተውን የእግዚአብሔርን ጽድቅ በክርስቶስ አግካይነት ለማግኘትና ከእርሱም ጋር ለመሆን ነው በማለት ጽፎላቸዋል (ፊል. 3፡8-9)።

23-25 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ለባለ ጸጋ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት አዳጋች መሆኑን ተናገረ። ኢየሱስ ስለ ገንዘብ ሀብታም ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔር ይልቅ ዓለማዊ ነገሮችን አብልጠው ለሚመለከቱ ሁሉ ነበር ይህን ያለው።

ድሆችም ቢሆኑ እንደ ሀብታሞች ሁሉ ያላቸውን ጥቂት ጥሪት በጣም መውደድ ይችላሉ። በዓለም ዓይን ግን ሀብታም ኢየሱስን በመከተሉ ብዙ ይከስራል። ስለዚህም ለሀብታም ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት ይበልጥ አዳጋች ይመስላል። ብዙውን ጊዜ ሀብታሞች ሀብት ንብረታቸውን ለክርስቶስ ሲሉ ለመተው የድሃውን ያህል ፈቃደኛ አይደሉም።

26-27 ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ምን ማለቱ እንደሆነ ተረድተዋል። ኢየሱስ ማንም ቢሆን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በገዛ ጥሪቱ መግባት አይችልም ማለቱ ነበር።

ማንም ራሱን ማዳን አይችልም፤ በፍጹም የማይቻል ነገር ነው። እግዚአብሔር ግን ሊያድንን ይችላል፤ ለእርሱ የሚሳነው የለም። ደኅንነት የእግዚአብሔር ሰጦታ ነው (ኤፌ. 2፡8)።

ከዚያ በኋላ ጴጥሮስ ራሱንና ሌሎች ደቀ መዛሙርቱን ከዚያ ሀብታም ጋር በማወዳደር «እነሆ እኛ ሁሉን ትተን ተከተለንሃል» አለ። በማቴ. 19፡27 መሠረት ደግሞ፤ «እነሆ እኛ ሁሉን ትተን ተከተለንሃል፤ ታዲያ የምናገኘው ምንድነው?» በማለት ጠየቀ። ክርስቶስን በመከተላችን ምን እንደምናገኝ መጠየቁ ስሕተት አይደለም። ክርስቶስ ለትርፋችን እንጂ ለኪሳራ አልጠራንም።

ማቴ. 19፡28 እንደሚለው፤ በመጀመሪያ ኢየሱስ በአዲሱ ዘመን ማለትም፤ ክርስቶስ እንደገና በሚመጣበት በዓለም መጨረሻ ጊዜ ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርቱ በዐሥራ ሁለቱ ዙፋን ላይ ተቀምጣችሁ፤ በዐሥራ ሁለቱም የእስራኤል ነገዶች ላይ ተሹማችሁ ትፈርዳላችሁ። በማለት መለሰለት። በተወሰነ ሁኔታ በክርስቶስ አገዛዝና 'በእግዚአብሔር መንግሥት ፍርድ ሥራ ይሳተፋሉ። ታላቅ ከብርም ያገኛሉ። በዚህ ዓለም ተዋርደዋል፤ በሚቀጥለው ዓለም ግን ይከብራሉ። 29-30 ከዚያ በኋላ ለእርሱ ሲሉ ቤትን፤ ቤተሰብን፤ እርሻን ለሚተው ሁሉ ኢየሱስ ተስፋ ሰጠ። ምንም የሚጎድላቸው አይኖርም። ይልቁንም ያተርፋሉ። በመጀመሪያ ዘላለማዊ ሕይወትን ያተርፋሉ (ቁ. 30) ክርስቶስን ያገኛሉ፤ ከክርስቶስ ጋርም ሁሉን ያገኛሉ (ሮሜ 8፡32፤ ኤፌ. 1፡3)። ለክርስቶስ ሲሉ በሚተውት በማንኛውም ነገር ሁሉ በመንግሥተ-ሰማይ ብቻ ሳይሆን በዚህ ምድርም መቶ እጥፍ እንደሚቀበሉ ኢየሱስ ተስፋ ሰጠ።

ክርስቶስ ቤቶችን፤ ወንድሞችን፤ እህቶችን፤ እናቶችን፤ ልጆችንና እርሻዎችን እንደምንቀበል ሲናገር ስለ ቤተክርስቲያን መናገሩ ነበር። ክርስቲያን ስንሆን ብዙ ቤቶች እና ብዙ እርሻዎች ያሉት የአንድ ትልቅ ቤተሰብ አባሎች እንሆናለን። ይሁን እንጂ የዚያ ቤተሰብ አባሎች እንደመሆናችንም መጠን ሰደትም ይደርስብናል (2ጢሞ. 3፡12)። እንግዲህ የእግዚአብሔር ልጆች ከሆንን የእርሱ ወራሾች ነን፤ ከክርስቶስም ጋር እንወርሳለን፤ አሁን የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች ብንሆን በኋላ የክብሩ ተካፋዮች እንሆናለን (ሮሜ 8፡17)።

31 ደቀ መዛሙርቱ የመጀመሪያ ወይም «ታላቅ» መሆንን ፈልገው ነበር (ማር. 9፡34፤ 10፡37)። ክርስቶስን ስለተከተሉና ለእርሱም ሲሉ ሁሉንም ስለተው የመጀመሪያ መሆን እንደሚገባቸው አስበዋል። ኢየሱስ ግን «የመጀመሪያ መሆንን አትፈልጉ» ሲል አስተማረ። ከእግዚአብሔር ጋር ድርድር ለማድረግ መምከር የለብንም። «ለእግዚአብሔር ይህን አድርጌለሁ፤ አሁን ደግሞ እርሱ በተራው ሊሸልመኝ ይገባል» በማለት በፍጹም ማሰብ የለብንም። እግዚአብሔር ለሰዎች የሚሸልመው በሰዎች አስተሳሰብ መሠረት አይደለም። መጀመሪያ መሆን ይገባናል የሚሉ ሁሉ ብዙውን ጊዜ መጨረሻ ነው የሚሆኑት። ራሳቸውን መጨረሻ የሚያደርጉ ደግሞ ብዙውን ጊዜ መጀመሪያ ይሆናሉ (ማቴ. 20፡16፤ ሉቃ. 13፡30)። እግዚአብሔር ትሑታንን ከፍ ያደርጋል፤ ትዕቢተኞችን ግን ዝቅ ያደርጋል (ዮሐ. 4፡6፤ 1፡8ጥ. 5፡6)። እያንዳንዱ አማኝ ክርስቶስን ብቻ ይፈልግ፤ እርሱንም ይከተላል። ያን ጊዜ እግዚአብሔር እያንዳንዱን ሰው ባዘጋጀለት ስፍራ ያስቀምጠዋል (ቁ. 40)።

ኢየሱስ ስለ ሞቱ እንደገና ተናገረ (10፡32-34) (ማቴ. 20፡17-19፤ ሉቃ. 18፡31-34)

32 ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ እርሱ ወደሚሞትበት ወደ ኢየሩሳሌም የመጨረሻ ጉዞ እያደረጉ ነው። ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ ትምህርት፤ ተአምራትና በክብር በመለወጡ ተገርመዋል።

ከደቀ መዛሙርቱም ሌላ ብዙ ሰዎች ኢየሱስን ተከትለዋል። ፍርሃት ይዞአቸዋል፤ ምናልባትም በኢየሩሳሌም አንድ ዓይነት ችግር ይገጥመናል የሚል ስጋት አድርባቸው ይሆናል።

33-34 ለሦስተኛ ጊዜ ኢየሱስ ስለሚጠብቀው ሞት አስቀድሞ ተናገረ (ማር. 8፡31፤ 9፡31 እና ገለጻዎቹን

ይመለከታል። በዚህ ጊዜ ግን ኢየሱስ የካህናት አለቆችና የሙሴ ሕግ መምህራን የምት ፍርድ እንደሚፈርዱበት ለአረማውያን⁶⁸ ማለትም፤ ለሮማውያን አሳልፈው እንደሚሰጡት ተናገር። በማቴ. 20፥19 መሠረት ኢየሱስ እንደሚሰቀል ተናግሮአል፤ ስቅለት ደግሞ ሮማውያን ወንጀለኞችን የሚገድሉበት መንገድ ነው።

ኢየሱስ በተናገረው መሠረት ይህ ሁሉ ተፈጽሞአል (ማር. 14፥64፥ 15፥11 19-20)። ምንም እንኳን ስለሚጠብቀው ሞት ለሦስተኛ ጊዜ ቢነግራቸውም ደቀ መዛሙርቱ ግን የሚነግራቸውን ገና አላስተዋሉም (ሉቃ 18፥34)።

የያዕቆብና የዮሐንስ ልመና (10፥35-45)
(ማቴ. 20፥20-28፤ ሉቃ. 22፥24-27)

35-37 ኢየሱስ ስለሞቱና ትንሣኤው ተናግሮ ከጨረሰ በኋላ፤ ያዕቆብና ዮሐንስ (ማር. 1፥19-20) በመንግሥቱ ከፍተኛውን ስፍራ እንዲሰጣቸው ማለትም፤ በቀኝና በግራ እንዲቀመጡ ጠየቁት። ማቴ. 20፥20-21 እንደሚነግረን ደግሞ የያዕቆብና የዮሐንስ እናትም ስለ ልጆቹ ተመሳሳይ ልመና አቅርባለች። ምናልባትም ስለ ኢየሱስ ምድራዊ መንግሥት እያሰሱ ይሆናል። በጴጥሮስ ላይ ቅንዓት አድርገዋል፤ ስለዚህም ከእርሱ የሚበልጥ ደረጃን ይፈልጋሉ። የመጀመሪያ መሆንን እንዳይፈልጉ ኢየሱስ ካስተማራቸው በኋላ እንኳ (ማር. 9፥34፥ 10፥31) ከፍተኛውን ስፍራ ለመያዝ ደቀ መዛሙርቱ እርስ በርሳቸው እየተፎካከሩ ነበር።

38 ኢየሱስም፡ «እኔ የምጠጣውን ጽዋ መጠጣት ትችላላችሁ?» በማለት ያዕቆብና ዮሐንስን ጠየቃቸው። በአይሁዳውያን አነጋገር ፈሊጥ «ጽዋ መጠጣት» መከራን መቀበል እንደ ማለት ነው። ጽዋው ሌላ ላይሆን የመከራ ጽዋ ነው (ማር. 14፥36)።

«እኔስ የምጠመቀውን ጥምቀት መጠመቅ ትችላላችሁ?» አለ ኢየሱስ። እዚህ ላይ ጥምቀት ማለት «ሞት» ማለት ነው (ሮሜ 6፥3-4)። ኢየሱስ የተጠራው መከራን ለመቀበል ብቻ ሳይሆን ለመሞትም ጭምር ነበር። ታዲያ ያዕቆብና ዮሐንስ ከኢየሱስ ጋር መከራን ለመቀበልና ለመሞት ተዘጋጅተዋልን? ከክርስቶስ ጋር ለመከበር የሚፈልጉ ሁሉ በመጀመሪያ ከእርሱ ጋር መከራን መቀበል ይኖርባቸዋል (ሮሜ 8፥17)።

39 ጽዋውንም ለመጠጣትና ጥምቀቱንም (ሞቱን) ለመጠመቅ ትችላላችሁ ወይ? በማለት ላቀረበላቸው ጥያቄ ያዕቆብና ዮሐንስ በልበ-ሙሉነት «አዎ እንችላለን» በማለት ነበር የመለሱት። ኢየሱስም፡ «አዎን ትችላላችሁ» አላቸው። ያዕቆብና ዮሐንስ ምን ማለታቸው እንደሆነ አልተረዱም። ኢየሱስ ግን ያዕቆብም ሆነ ዮሐንስ ኋላ ለእርሱ መከራን እንደሚቀበሉ ያውቅ ነበር (የሐዋ. 12፥2፤ ራእ. 1፥9)። በወቅቱ ዝግጁ አልነበሩም፤ ኋላ ግን በመንፈስ ቅዱስ ሲሞሉ ስለ ክርስቶስ ሁሉን ለመተውና መከራንም ለመቀበል የሚያስችላቸውን ኃይል ያገኛሉ።

40 ምንም እንኳ ያዕቆብና ዮሐንስ ለክርስቶስ መከራን ቢቀበሉና ቢገደሉም፤ በስተቀርና በስተግራው እንዲቀመጡ መመደብ ግን የእርሱ ሥራ አልነበረም። እግዚአብሔር ራሱ ለእያንዳንዱ ሰው በመንግሥተ-ሰማይ ተገቢ ስፍራውን ይሰጠዋል። እግዚአብሔር አድልዎ አያደርግም፤ የሰውን ፊት አይቶም አያዳላም (የሐዋ. 10፥34፤ ሮሜ 2፥6፤ 11፤ 1ጴጥ. 1፥17)። በእምነታችንና ለእርሱም ባለን ፍቅር መጠን እግዚአብሔር በመንግሥተ ሰማይ ስፍራ ይሰጠናል።

41 ያዕቆብና ዮሐንስ በክርስቶስ መንግሥት ውስጥ ከእነርሱ የበለጠ ከፍተኛውን ስፍራ ስለጠየቁ ሌሎች አሥር ደቀ መዛሙርት ተቆጡ። ይሁን እንጂ እነርሱ ራሳቸውም ቢሆኑ ከያዕቆብና ከዮሐንስ የተሻሉ አልነበሩም፤ እነርሱም ቢሆኑ ከፍተኛውን ስፍራ ይፈልጋሉ፤ ያስቆጣቸው መጨረሻ ለመሆን

አለመፈለጋቸው ነበር። አንድ ነገር ኃጢአት ስለሆነ ላይሆን የራሳችን ጥቅም ስለተነካብን ብቻ በሌሎች ላይ ለመፍረድ ምን ያህል ፈጣኞች ነን!

42-44 እንደዚህ ዓለም ሰዎች እንዳይሆኑ ኢየሱስ በድጋሚ ደቀ መዛሙርቱን አስጠነቀቃቸው (ማር. 9፥35፥ 10፥31 እና ገለጻውን ይመለከታል)። የዚህ ዓለም ሰዎች ለራሳቸው ጥቅም ኃይልና ሥልጣን እንዲኖራቸው መጀመሪያ ለመሆን ይጥራሉ። የሚፈልጉትን ሥልጣን ካገኙ በኋላ ግን ሌሎች ላይ ጌታ ይሆናሉ፤ ሌሎችን ዝቅ አድርገው ይመለከታሉ። የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ግን እንደዚያ መሆን የለባቸውም። መሪ ለመሆን ከፈለጉ ማገልገል አለባቸው። በክርስትያኖች እምነት መሠረት እውነተኛ መሪ ማለት የሌሎች አገልጋይ መሆን ማለት ነው። የቤተክርስቲያን መሪ መሆንን መፈለግ በራሱ ስሕተት አይደለም (1ጢሞ. 3፥1)። ራስን ለመጥቀምና ሌሎችን ለመጫን መሪ መሆንን መፈለግ ግን ስሕተት ነው (1ጴጥ. 5፥2-3)። መሪ መሆንን መፈለግ ያለብን ሌሎችን ለማገልገል ብቻ ነው።

45 ይህ ቁጥር፡ ጌታ ለምን ወደዚህ ምድር እንደመጣ ለደቀመዛሙርቱ የገለጸበት በመሆኑ፤ በማርቆስ ወንጌል ውስጥ በጣም አስፈላጊ ከሆኑት ቁጥሮች አንዱ ነው። ዓለም ካሉዋት መሪዎች ሁሉ የሚበልጠው የሰው ልጅ (ማለትም የእግዚአብሔር ልጅ) ለማገልገል መጣ እንጂ እንዲያገለግሉት አልመጣም። እንደ አገልጋይ መጣ እንጂ እንደ ጌታ አልመጣም (ፊል. 2፥6-8 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ይሁን እንጂ ኢየሱስ፡ ሕይወቱንም ጭምር ሲሰጠን እንጂ እንዲያገልግል ብቻ አልነበረም የመጣው። ለእኛ መከራን ለመቀበልና ለመሞት መጣ። እርግጥ ነው ማገልገል መልካም ነው፤ ማገልገል ብቻውን ግን በቂ አይደለም። ከማገልገል የሚበልጠው ደኅንነት ያስፈልገናል። የዘላለም ሞት ከሆነው (ሮሜ 6፥23) የኃጢአት ቅጣት የሚያድነን ደኅንነት ያስፈልገናል። ስለዚህም ኢየሱስ የኃጢአታችንን ቅጣት ለመቀበል መጣ፤ ቅጣታችንን ባይቀበልን ኖሮ ግን እኛ እንቀጣ ነበር። በእኛ ምትክ ሞተ። የኃጢአት ማስተላለፊ መሥዋዕት ሆነልን (ዘሌ. 5፥17-19፤ ኢሳ. 53፥10፤ ዕብ. 9፥28 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ነፍሱን ለብዙዎች ቢዛ አድርጎ ሰጠ፤ ማለትም በሕይወታችን ምትክ ሕይወቱን ሰጠ (1ጢሞ. 2፥5-6)። አንድ ወቅት የኃጢአትና የሰይጣን ባሪያዎች ነበርን፤ አሁን ግን ኢየሱስ ዝግን፤ ነፃነታችንን ገዛለን። የክፈለውም ጥጋ የገዛ ደሙን ነበር። እውሎስ ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች የራሳችሁ አይደላችሁም፤ ምክንያቱም እርሱ በዋጋ ገዝቶአችኋል ብሎአቸዋል (1ቆሮ. 6፥19-20)። ደኅንነታችንን ለመግዛት ክርስቶስ የራሱን ክቡር ደም አፈሰሰ (ማር. 14፥24)።

ነቢዩ ኢሳይያስ በታላቁ የትንቢት መጽሐፍ፡ ሃምላ ሦስተኛው ምዕራፉ ላይ የሚመጣውን አዳኝ ማለትም፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ሕይወትና ሥራ እንደሚገባ ገልጾታል። እርሱ ተወግቶ የቆሰለው ስለ ኃጢአታችን ሲሆን በመገረፍ የደቀቀውም እኛ ስለፈጸምንው በደል ነው። እርሱ በተቀበለው ቅጣት እኛ ሰላምን አገኘን። እርሱ በመቆስሉ እኛ ተፈወስንን። ነገር ግን እግዚአብሔር እኛ ልንቀበለው የሚገባንን ቅጣት ሁሉ በእርሱ ላይ አኖረ። . . . በእርሱ ደስ የሚለኝ የእኔ ፍጹም አገልጋይ ብዙዎች ሊቀበሉት የሚገባውን ቅጣት ተሸክሞ እነርሱን ከኃጢአት ነፃ ያደርጋል (ኢሳ. 53፥5-6፤ 11-12)።

አንድ ሰው በዚህ ዓለም ማወቅ የሚገባው ሁለት በጣም አስፈላጊ ነገሮች፡ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን (ማር. 1፥1) ነፍሱንም ለብዙዎች ቢዛ አድርጎ ለመስጠት መምጣቱን ነው። ለሚያምኑበት ሁሉ አዳኝ ነው (ሮሜ 10፥9)። ደኅንነት ከእርሱ በቀር በሌላ በማንም የለም፤ ምክንያቱም እኛ ልንድንበት የሚገባን እግዚአብሔር ሰሰዎች የሰጠው ሰም ከእርሱ በቀር በመላው ዓለም የለም (የሐዋ. 4፥12)።

68 ብዙውን ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ "አሕዛብ" ሲል አይሁድ ያልሆኑ ሕዝብን ማለቱ ነው። እዚህ ላይ ግን ማርቆስ ቃሉን የተጠቀመበት በተለይ ኢየሱስን ስለገደሉት ሮማውያን ለመግለጽ ነው። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ አሕዛብ የሚለውን ተመልከት።

ዕውሩ በርጢኤዎስ ብርሃኑን አገኘ (10፥46-52)
(ማቴ. 20፥29-34፤ ሉቃ. 18፥35-43)

46 ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ከኢየሩሳሌም ሰሜናዊ ምሥራቅ ዐሥራ ስምንት ማይሎች ርቃ ወደምትገኘው ወደ ኢየሪኮ ከተማ ደረሱ።⁶⁹

በማቴ. 20፥30 መሠረት በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ሁለት ዕውሮችን ፈውሶአል፤ ማርቆስ ግን በርጢኤዎስ ስለተባለው ሰው ብቻ መፈወስ ነው የሚጠቅሰው።

47-48 ኢየሱስ መምጣቱን በሰማ ጊዜ በርጢኤዎስ «የዳዊት ልጅ ኢየሱስ ሆይ!» በማለት ይጮኸ ጀመር። ነቢዩ ኢርምያስ መሲሕ ከታላቁ የአይሁድ ንጉሥ ከዳዊት ዘር እንደሚሆን ትንቢት ተናግሮ ነበር (ኤር. 23፥5)። በእርግጥም የኤርምያስ ትንቢት ተፈጽሞአል (ማቴ. 1፥1፤ 6፤ 20-21፤ ዮሀ. 1፥2-3)። ምንም እንኳን በርጢኤዎስ ዕውር ቢሆንም ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን ዐውቆታል። ዝም እንዲል ሕዝቡ ተቆጣው፤ እርሱ ግን አጥብቆ መጮኸ። ቀጠለ (ሉቃ. 18፥1-8 ይመለከታል)።

49-51 «ምን እንዳደርግላህ ትፈልጋለህ?» በማለት ኢየሱስ በርጢኤዎስን ጠየቀው። በርጢኤዎስ ለማኝ ነበር (ሉቃ. 18፥35) ኢየሱስ ይህን የጠየቀውም በርጢኤዎስ የሚጠይቀው የንግዝ ምጽዋትን ሳይሆን ዐይኑ እንዲበራለት መሆኑን ሕዝቡ እንዲያውቅ ነበር። ዛሬም ቢሆን ኢየሱስ «ምን አደርግላህ ዘንድ ትወዳለህ?» በማለት ይጠይቀናል። የምንፈልገውን በትክክል እንድንገባው ይፈልጋል። ለምሳሌ ይሰጣችኋል (ማቴ. 7፥7)።

52 በርጢኤዎስ በእምነቱ ምክንያት ተፈወሰ። ኢየሱስ፤ «. . . በል ሂድ እምነትህ አድናሃል» አለው (ማር. 5፥34 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ምዕራፍ 11

ኢየሱስ በታላቅ ክብር ወደ ኢየሩሳሌም ገባ (11፥1-11)

(ማቴ. 21፥1-11፤ ሉቃ. 19፥28-40፤ ዮሐ. 12፥12-16)

1 እስከዚህ ጊዜ ድረስ ማርቆስ ስለ ኢየሱስ ሕይወት የገለፀልን ዋና ዋና ሁኔታዎች፤ በሦስት ዓመት ጊዜ ውስጥ የተፈጸሙ ናቸው። አሁን ደግሞ ከኢየሱስ ሞት አንድ ዓመትን አስቀድሞ የነበረውን ሁኔታ ያቀርባል።

ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ከኢየሩሳሌም በስተውጪ ደብረዘይት አጠገብ ወደሚገኙት ቤተፋጊ እና ቢታንያ ወደሚባሉት ሁለት ትንንሽ መንደሮች ደረሱ።

2-3 መሲሕ በአህያ ውርንጫ⁷⁰ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም እንደሚገባ ነቢዩ ዘካርያስ በትንቢት አመልክቶ ነበር (ዘካ. 9፥9፤ ማቴ. 21፥5)። ውርጫይቱ እንደተዘጋጀችለት ኢየሱስ ያውቅ ነበር፤ ስለዚህም እንዲያመጡለት ከደቀ መዛሙርቱ ሁለቱን ላካቸው። በማቴ. 21፥2፤ 7 መሠረት ደቀ መዛሙርቱ አህያይቱን ከነውርንጫዋ አመጡለት፤ ኢየሱስ ግን ከዚያ በፊት ማንም ተቀምጦባት በማያውቀው በውርንጫዋ ነበር የተቀመጠው።

4-7 ደቀ መዛሙርቱ አህያይቱን ከነውርንጫዋ ወደ ኢየሱስ አመጡ፤ ልብላቸውንም በውርንጫው ላይ አነጠቱ (ማቴ.

21፥7)። ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ተቀመጠበትና ወደ ኢየሩሳሌም ሄዱ።

8-10 ብዙ ሰዎች ሽማቸውን በመንገድ ላይ ያነጥፉ ነበር። አንዳንዶቹ ሰዎች ከገሊላ ተከትለውታል፤ ሌሎች ደግሞ በኢየሩሳሌም የሚኖሩ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ናቸው። ለክርስቶስ ተገዥነታቸውን ለማሳየት ነበር ሽማቸውን መሬት ላይ ያነጠቱት (2ገ. 9፥13)። ሌሎች ደግሞ የደስታና የድል ምልክት የሆነውን የዘንባባ ዝንግሬ መሬት ላይ አነጠቱ።

ሕዝቡ «ሆሳዕና!» በጌታ ስም የሚመጣ የተባረከ ነው» እያሉ ጮኹ (መዝ. 118፥25-26)። በሉቃ. 19፥39-40 መሠረት ደግሞ ከፍተኛ ጩኸትና ጫጫታ ስለነበር፤ በሕዝቡ መካከል ከነበሩት ከፈሪሳውያን አንዳንዶቹ ደቀ መዛሙርቱን ዝም እንዲያስኛቸው ኢየሱስን ጠየቁት። ኢየሱስ ግን «እነርሱ እንኳ ዝም ቢሉ ድንጋዮች ይጮኻሉ» ቆይቶ መለሰላቸው (ሉቃ. 19፥40)። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ መሲሕነቱ በግልጽ ወደ ኢየሩሳሌም ገባ። በእንደዚህ ዓይነት ታላቅ ሁኔታ ደግሞ ዝምታ ሊኖር አይችልም።

በዮሐ. 12፥16 መሠረት ኢየሱስ በአህያ ውርንጫ ወደ ኢየሩሳሌም የገባበትን ምክንያት ትርጉም ደቀመዛሙርቱ በመጀመሪያ አልተረዱም ነበር። ይህን በመለስ መንገድ የነቢዩ ዘካርያስ ትንቢት መፈጸሙን የተረዱት ኢየሱስ ከከበረ ማለትም፤ ከሞት ከተነሣ በኋላ ብቻ ነበር (ሉቃ. 24፥25-27፤ 45፤ ዮሐ. 12፥12-16)። ከኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በኋላ ነበር መንፈስ ቅዱስ ወደ እውነት ሁሉ (ዮሐ. 16፥13) የመሬቸው።

የአንድ ምድራዊ ንጉሥ ታላቅ የጦር መሪ ይመስል፤ መሲሕ ወደ ኢየሩሳሌም የገባው በሠንጋ ፈረስ አልነበረም። ዳድቅና አዳኝ ትሑትም ሆኖ በአህያይቱ ግልገል በውርንጫይቱ ላይ ተቀምጦ ነበር ወደ ኢየሩሳሌም የገባው (ዘካ. 9፥9)። ለአሕዛብም ሰላምን ለመናገር መጣ (ዘካ. 9፥10)። 11 ኢየሱስ በዚህ በኢየሩሳሌም በቆየበት የመጨረሻ ሳምንት፤ በየምሽቱ ወደ ቢታንያ እየተመላለሰ ነበር ሌሊቱን የሚያሳልፈው።

ኢየሱስ ቤተመቅደሱን አፀዳ (11፥12-19)
(ማቴ. 21፥12-19፤ ሉቃ. 19፥45-48)

12-14 በማግሥቱ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ ኢየሱስ ምንም ፍሬ ያልነበረባት የበለስ ዛፍ አየ። ነገር ግን ወደ እርስዋ በቀረበ ጊዜ በለስ የሚያፈራበት ወሬት ስላልነበረ ከቅጠል በቀር ምንም አላገኘባትም። ስለዚህም ኢየሱስ የበለስዋን ዛፍ ረገማት ማቴ. 21፥19 እንደሚገኘው ደግሞ ዛሬቱ ወዲያውኑ ደርቃለች (ቁ. 20-21 ይመለከታል)።

ለመሆኑ ለምንድነው ኢየሱስ እንደዚያ ያደረገውን በለስ የሚያፈራበት ወሬት ስላልነበር የዛፍዋ ጥፋት አልነበረም። እየሱስ እንደዚያ ያደረገው በእስራኤል ማለትም፤ በአይሁድ ሕዝብ ላይ የሚደርሰውን በተምሳሌት ለማሳየት ነበር። ለአይሁድ ማስጠንቀቂያ እንዲሆን እንደዚያ አደረገ። የብሉይ ኪዳን ነቢያት ብዙውን ጊዜ እስራኤልን ከበለስ ዛፍ ጋር ሲያገኝጽፍዋት ኖረዋል (ኤር. 8፥13፤ 29፥17፤ ሚክ. 7፥1-2)። ከፍቅ ሲያዩዋት እስራኤል መልካም ትመስላለች። ቀረብ ብለው ሲመለከትዋት ግን ምንም የጽድቅ «ፍሬ» አይገኝባትም። ከእንግዲህ ወዲህ ከእርስዋ የሚበላ ፍሬ አይገኝም ማለትም፤ ማንም ከእስራኤል በረከትን አያገኝም። እስራኤል ለዚህ ዓለም ብርሃንና በረከት መሆን ነበረባት። ከዚያ ይልቅ ግን መንፈሳዊ ፍሬ የሌለባት መንፈሳዊ ሙት ሆነች። ፍሬ የሌላት መካን ዘር ሆነች። ልክ ክርስቶስ የበለስ ዛሬቱን እንዳጠወለጋት ሁሉ ከእርባ ዓመት በኋላ ማለትም በ70 ዓ.ም. የእስራኤል ዋና ከተማ የሆነችው ኢየሩሳሌም የእግዚአብሔር ፍርድ ተፈጸመባት፤ የሮማውያን ሠራዊት አወደገች።

ፈላቸውን ክርስቲያን ነን ብለው የሚጠሩ ብዙዎችም እንደዚያች ፍሬ የሌላት መካን የበለስ ዛፍ ዓይነት ናቸው። ቅጠል ባለበት ሁሉ ፍሬ ሊኖር ይገባ ነበር። ሃይማኖታችን

⁶⁹ የኢየሪኮ ከተማ በኢየሱ 6፥1-21 ተጠቅሳለች።

⁷⁰ በአህያ ውርንጫ ከማለት ይልቅ የዕብራይስጥ ጽሑፍ «በአህያና በአህያ ውርንጫ» ይላል። ይህም ደግሞ ኢየሱስ በአህያ እና በአህያ ውርንጫ ነበር የተቀመጠው የሚል ሐሳብ ይሰጣል። በዚህ ቁጥር ላይ ግን «እና» የሚለው ቃል የአይሁድ አነጋገር ዘይቤ (Idiom) ሲሆን «ማለትም» እንደማለት ነው። ስለዚህ የነቢዩ ዘካርያስ ትንቢት መሲሕ በአህያና በአህያ ውርንጫ እንደተቀመጠ ሳይሆን ከሁለቱ በአንዱ እንደሆነ ነው የሚያመለክተው።

⁷¹ ሆሳዕና የዕብራይስጥ ቃል ሲሆን ትርጉሙ «መዳን» ማለት ነው። «የሌሉያ» እንደሚለው ቃል ሁሉ ምስጋናን የሚገልጽ ቃል ነው።

ውጫዊ ብቻ ከሆነ እንደዚያች የበለሰ ዛፍ ሁሉ መንፈሳዊ ሕይወታችንም ጠውልጎ ይሞታል። ፍሬ የማያፈራ ሃይማኖት ሙት ነው።

15-16 ለአይሁዳውያን ሁሉ አንድ ቤተ መቅደስ ነበራቸው፤ ያም በኢየሱሳም የሚገኘው ቤተ መቅደስ ነው። በዋናው ቤተ መቅደስ ሕንፃ ዙሪያ የአሕዛብ አደባባይ የሚባል አንድ ውጫዊ ክልል ነበር። አረማውያን ማለትም፤ እስራኤላዊ ያልሆኑ ሰዎች የሚጸልዩት በዚያ ክልል ነበር። ለመስዋዕት የሚሆኑ እርግቦች የሚሸጡበትና ገንዘብም የሚለወጥበት ትንንሽ ገበያዎች የመቅደሱ ባለስልጣናት በዚያ አደባባይ ላይ አቋቁመዋል። (ለቤተመቅደስ ግብር የሚከፈለው ልዩ በሆነ ገንዘብ ወይም ሳንቲም ብቻ ነበር) በገበያው ያሉ ሰዎች ግን ሌሎችን በማታለል ለራሳቸው ከፍተኛ ጥቅምን ያጋብሱ ነበር። ስለዚህም ኢየሱስ ወደ ውጪ አስወጣቸው፤ የሚሸጡበትንም፤ መደርደሪያ ገለበጠ።⁷²

17 ከዚያ በኋላም ከኢሳይያስ 56:7 በመጥቀስ ቤተ መቅደሱ የሀዘቦች ሁሉ የጸሎት ቤት መሆን ሲገባው አይሁዳውያን ግን የሌቦች መደበቂያ ዋሻ እንዳደረጉት ተናገረ (ኤር. 7:11)። እንደ በለስ ዛፍዋ ሁሉ ቤተ መቅደሱም የአይሁድ ሕዝብ ተምሳሌት ነበር። በስተውጭ ሲታይ ያማረና የተዋበ ነው፤ ውስጡ ግን "የሌቦች መደበቂያ ዋሻ" ነበር።

18-19 ኢየሱስ ያደረገውን ተመልክተው የአይሁድ መሪዎች በጣም ተቀጡ። ስግብግብነታቸውንና ግብዝነታቸውን በማጋለጥ አሳፍሮአቸዋል። ስለዚህም እንዴት አድርገው እንደሚያጠፉት ዘዴ ይፈልጉ ነበር። ሕዝቡን ስለፈሩ በግልጽ ሊይዙት አልቻሉም። ብዙ ሕዝብ ኢየሱስን ያከብረውና እንደ ታላቅ ነቢይም ይመለከተው ነበር (ማቴ. 21:10-11)። እንዲያውም መሲሔ እንደሆነ የሚያስቡም ብዙ ነበሩ።

ማቴ. 21:14-16 እንደሚያመለክተው ኢየሱስ ገንዘብ መንዛሪዎችን (ለዋጮችን) ካባረረ በኋላ ወደ ቤተ መቅደሱ የመጡትን ዕውሮችና አንካሶችን ፈውሶአል። ሕፃናት እንኳ ሳይቀሩ "ለዳዊት ልጅ" ሆሳዕና፤ ምስጋና ይሁዝ" በማለት ይጮኹ ነበር። ሊቀ ካህናትና የሙሴ ሕግ መምህራን ግን ኢየሱስ መሲሔ መሆኑን መቀበል አልፈሉም፤ ዝናው በሰፊው በመውጣቱ ተመቅኝተዋል። ሕፃናት እንኳ ሳይቀሩ የዳዊት ልጅ ማለትም፤ መሲሔ ብለው ሲጠሩት በመስማታቸው በጣም ተከፍተዋል። ኢየሱስ ግን ይህ በልጆችና ጡት በሚጠቡ ሕፃናት አፍ ምስጋናን ለአንተ አዘጋጅህ በማለት ስለ መሲሔ ከተነገሩት ትንቢቶች የአንደኛው ፍጻሜ እንደሆነ መለሰላቸው⁷⁴ (መዝ. 8:2፤ ማቴ. 21:16)።

የደረቀቸው የበለስ ዛፍ (11:20-26)
(ማቴ. 21:20-22)

20-21 በማግስቱ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ከአንድ ቀን በፊት የደረቀቸውን የበለስ ዛፍ ተመለከቱ።⁷⁵ በኢየሱስ ቃል መሠረት የበለስ ዛፊቱ በአንድ አፍታ በመድረቅዋ ጴጥሮስ በጣም ተገርሞአል።

22-24 የበለስ ዛፊቱንም ምሳሌ በማድረግ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ተጨማሪ ትምህርት ሰጣቸው። ያም ትምህርት አንድ ሰው እምነት ካለው የሚለምነው ሁሉ እንደ ሚፈጸምለት ነበር (ቁ. 24)። በእምነት የበለስን ዛፍ «ድረቂ»

ወይም «ጠውልጌ» ካልን ትደርቃለች ትጠውልጋለች። በእምነት አንድን ተራራ «ከዚህ ተነሥተህ ወደ ባሕር ተወርወር»⁷⁶ ብንለው ይፈጸማል። ኢየሱስ ይህን ሌላ በእምነት ከጸለይን እግዚአብሔር ማንኛውንም ነገር ማድረግ ይችላል ማለቱ ነበር፤ ለእግዚአብሔር ሁሉ ይቻለዋል (ማር. 10:27)።

እዚህ ላይ ኢየሱስ ስለምንፈልገው ነገር ሁሉ ብንጸልይ እግዚአብሔር ይፈጽምልናል ማለቱ አልነበረም። የለመንነው ወይም የጸለይንበት ነገር እንዲፈጸም ከተፈለገ አንዳንድ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች አሉ። በመጀመሪያ ደረጃ በእምነት መጸለይ አለብን። ያለ እምነት ጸሎት አንዳችም ነገር ማድረግ አይችልም። በሁለተኛ ደረጃ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ መጸለይ አለብን (1ዮሐ. 5:14-15)። እግዚአብሔር ከዓላማው ጋር የሚጋጭ ወይም የሚቃረን ነገር አያደርግም። በሦስተኛ ደረጃ በኢየሱስ ስም መጸለይ አለብን። እንዲህም ሲባል ስለ ራሳችን ክብር ሳይሆን ስለ ኢየሱስ ክብር መጸለይ አለብን ማለት ነው (ዮሐ. 14:13-14፤ 16:23)። በአራተኛ ደረጃ በክርስቶስና በቃሉ መኖር አለብን። እርሱም በእኛ መኖር አለበት (ዮሐ. 15:7)። በክርስቶስ መኖር ማለት በፍቅርና፤ በሥልጣን፤ ለእርሱም በመታዘዝ መኖር ማለት ነው (1ዮሐ. 3:22)። በአጭሩ ክርስቶስ የሕይወታችን ጌታ መሆን አለበት ማለት ነው። መንፈስ ቅዱስ ስለ ምን መጸለይ እንዳለብን ማስተማር ብቻ ሳይሆን የምንጸልይበትን እምነት ይሰጠናል። ይህን በመሰለ ሁኔታ «በክርስቶስ» ስንሆን ስለ ክርስቶስ በእምነት የምንጠቀው ሁሉ ይሰጠናል።

ከዚህም፤ በእምነት መጸለይ ሲባል አንድ ዓይነት ምትሐታዊ ዘዴ ወይም ሥርዓት ወይም ደግሞ ቃላትን ማነብነብ ብቻ አለመሆኑን መረዳት ይኖርብናል። በትክክለኛው መንገድ በእምነት ስንጸልይ የሕያው እግዚአብሔር ወሰን የሌለው ኃይል ይረዳናል። ስንጸልይ እግዚአብሔር ያደምጠናል፤ ልመናችንንም ይፈጽምልናል።

በጣም አስፈላጊ የሆነ አንድ ሌላ ነገርም ማስታወስ አለብን። ይኸውም ምንም እንኳ ለእምነት ጸሎታችን ሁሉ እግዚአብሔር መልስ ቢሰጠንም የሚሰጠን መልስ እኛ በጠበቅነው መንገድ ሳይሆን ይችላል። ምናልባት ስለ አንድ ነገር ጸልየን ይሆናል፤ እግዚአብሔር ግን እጅግ ጥበበኛ ስለሆነ ሌላ የተሻለ ነገር ሊሰጠን ይችላል። እኛ ከምንመኘው ይልቅ እግዚአብሔር ሕይወታችንን ማበልጸግና መባረክ ይፈልጋል። በተሻለና በበለጠ ሁኔታ ለጸሎታችን ምላሽ እንደሚሰጠን ልንተማመንበት ይገባል።

በቁጥር 24 ላይ ኢየሱስ «በጸሎት ማናቸውንም ነገር ብትለምኑ እንደሚጸምላችሁ እመኑ፤ የምትለምኑትም ሁሉ ይሰጣችኋል» ይላል። የለመንነውን እንደሚሰጠን እግዚአብሔር ቃል ገብቶልናል፤ ስለዚህም ልመናችንን እንደሚፈጽምልን ጥርጥር ሊኖረን አይገባም። እግዚአብሔር የሰጠውን ተስፋ ሁልጊዜ ይፈፅማል። የንጉሥ ዳዊት ልጅ ሰሎሞን እግዚአብሔርን ሲያመስግን፤ «የእስራኤል አምላክ የሆነው እግዚአብሔር ይመስገን፤ እርሱ ለአባቱ ለዳዊት የሰጠውን የተስፋ ቃል ፈጽሞአል» አለ (2ዜና 6:4)።

ምንም እንኳ የለመንነውን ነገር እግዚአብሔር እንደሚሰጠን እርግጠኛ ብንሆንም ወዲያውኑ የጸሎታችን መልስ ላናገኝ እንችላለን። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር መልሱን ሳያሳየን ለጥቂት ጊዜ ይቆያል። እርሱ ጸሎታችንን የሚመልስበትን ትክክለኛውን ጊዜ ያውቃል፤ የጸሎታችን መልስ ለመቀበል ዝግጁ የምንሆንበትን ትክክለኛ ጊዜ ያውቃል። ስለዚህም የጸሎታችን መልስ እስከንቀበል ድረስ በእምነት መጸለይን መቀጠል አለብን። ኤልያስ ሰባት ጊዜ ከጸለየ በኋላ ነበር ዝናም የዘነመው (1ነገ.18:41-45)። እግዚአብሔር የለመንነውን እንደሰጠን ልባችን በእርግጠኝነት ሊሞላ ይችላል፤ ሆኖም እስከንቀበል ድረስ መጸለይ አለብን። የጸሎታችን መልስ እንድንቀበል ከተፈለገ እምነትና ትእዛት

⁷² እዚህ ላይ ኢየሱስ የኢየሱሳምን ቤተ መቅደስ ለሁለተኛ ጊዜ እንዳጸዳ ነው ማርቆስ የሚገልጸው። በዮሐ. 2:12-17 እንደምንመለከተው ደግሞ ኢየሱስ አገልግሎቱን በጀመረበት ጊዜ ወደ መቅደሱ መጥቶ ገንዘብ ለዋጮችና (መንዛሪዎችን) እርግብ ሻጮችን አባርሮአል።

⁷³ «የዳዊት ልጅ» የመሲሔ ወይም የክርስቶስ እንዲህ ስሙ ነው። ለተጨማሪ ማብራሪያ ማር. 3:22 የተሰጠውን የግሪክ ማስታወሻ ገለጻ ተመልከት።

⁷⁴ በአንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች በመዝሙር 8:2 ላይ ምሥጋና የሚለው ቃል «ብርታት» ወይም «ጥንካሬ» ተብሎ ተተርጉሞአል።

⁷⁵ ማቴዎስ በወንጌሉ ኢየሱስ በቤተመቅደሱ ያደረገውን ከገለጸ በኋላ በበለስ ዛፊቱ ላይ የሆነውን ሁለት ድርጊት በአንድ ላይ አጠቃሎ አቅርቦታል (ማር. 21:18-22)።

⁷⁶ አንድን ተራራ ተነሥተህ ወደ ባሕር ተወርወር ማለት የማይቻል ነገርን መጠየቅን አስመልክቶ አይሁዳውያን የሚጠቀሙበት ምሳሌዊ አገላለጽ ወይም ፈላጣዊ አነጋገር ነው።

በጣም አስፈላጊ ናቸው (ሉቃ. 18:1-8፤ ዕብ. 6:12 እና ገላዳጃን ይመለከታል)።

አንዳንድ ጊዜ ደግሞ የጸሎታችን መልስ የሚዘገየው ጸሎት እንዳይፈጸም እንቅፋት የሆነ ነገር በሕይወታችን ውስጥ ስላለ ሊሆን ይችላል። ዘወትር ራሳችንን መመርመር ይኖርብናል። እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እየኖርን ነው? በሰው ላይ ቂም ይዘን ይሆን? (ቁ. 25)። ያልተናዘዝነው ድብቅ ኃጢአት በልባችን ይኖር ይሆን? (መዝ. 66:18)። ሌትና ቀን ከልባችን እየራሸን ነው? (ሉቃ. 18:7)። የምንፈልገው ራሱን 'ክርስቶስ' ነው? ወይስ ከእርሱ የሚገኘውን በረከት ብቻ? ራሳችንን እንመርምር። ክርስቶስንና የእርሱን ፈቃድ ብቻ እንፈልግ። በፍጹም ልባችን በእርሱ እንታመን፤ የምንለምነውም ሁሉ ይሰጠናል።

25-26 ጸሎታችን ውጤት እንዲኖረው እዚህ ላይ ኢየሱስ ሌላ አምስተኛ ነገር ተናግሮአል። በማንም ላይ ቢሆን ቂምና መራራነትን በልባችን ውስጥ ማስተናገድ የለብንም። ይቅር ያላልነው ሰው ካለ እግዚአብሔር ጸሎታችንን አይሰማም። የበደለንን ይቅር አለማለት በእግዚአብሔር ላይ ማመጽ ነው። ጻዊት፣ ኃጢአቱን ሳልናዘዝ በልቤ ሰውራ ቢሆን ኖሮ እግዚአብሔር ጸሎቱን ባለባቸው ነበር አለ (መዝ. 66:18)።

የበደለንን ሰው ይቅር ለማለት ፈቃደኛ ካልሆንን እግዚአብሔር ጸሎታችንን አለመስማት ብቻ ሳይሆን የእኛንም ኃጢአት ይቅር አይለንም (ማቴ. 6:14-15)። የበደለንን ይቅር ስንል እግዚአብሔርም በደላችንን ይቅር ይልልናል (ማቴ. 6:12)። መጀመሪያ ወደ ክርስቶስ በመጣንበትና ባመንንበት ጊዜ እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ይቅር እንዳለልን እውነት ነው (ኤፌ. 4:32፤ ቆላ. 3:13)። ከዚያ በኋላ ግን በእግዚአብሔር ባለመታዘዝ ከኖርን፤ የሌሎችን በደል ይቅር ለማለት ፈቃደኛ ካልሆንን እግዚአብሔር ይቅር አይለንም፤ ጸሎታችንንም አይሰማም።

ከእነዚህ ቁጥሮች⁷⁷ የምንረዳው ሌላም ተጨማሪ እውነት አለ። ይቅር ማለት ከዋነኞቹ የፍቅር ማረጋገጫዎች አንዱ ነው። እግዚአብሔር ለጸሎታችን ምላሽ እንዲሰጠን ከፈለገን የሌሎችን በደል ይቅር ማለት ብቻ ሳይሆን ልንወዳቸውም ይገባል። ከእነዚህ ቁጥሮች እንደምንመለከተው ክርስቶስ፡ «በመጀመሪያ ወንድምህን ይቅር በማለት ውደደው፤ ያን ጊዜ እግዚአብሔር ጸሎትህን ይሰማል» ማለቱ ነበር። በጸሎት ወደ እግዚአብሔር ስንቀርብ እግዚአብሔርን መውደድ አለብን። የምናየውን ወንድማችንን የማንወድ ከሆነ ግን የማናየውን እግዚአብሔርን እንወዳለን ማለት ዘበት ነው (1ዮሐ. 4:20-21)።

አንዳንድ ጊዜ በጸሎት ላይ እያለን ከሌላው ጊዜ ይልቅ ይበልጥ ጻድቅ እንደሆንን የማስብ ፈተና ሊገጥመን ይችላል። እግዚአብሔር ግን በጸሎታችን ጊዜ ብቻ አይደለም ሕይወታችንን የሚመለከተው፤ ቀኑን ሁሉ ልባችንን ይመለከታል። እኛስ ቀኑን ሁሉ የበደለንን ይቅር በማለት እንወዳቸው ይሆን? ቀኑን ሁሉ በእምነት እንኖር ይሆን? እግዚአብሔር ይህን ሁሉ ይመለከታል። እግዚአብሔር ጸሎታችንን የሚሰማው ቀኑን ሙሉ በኖርነው ሕይወት ነው።

በኢየሱስ ሥልጣን ላይ የቀረበ ጥያቄ (11:27-33)
(ማቴ. 21:23-27፤ ሉቃ. 20:1-8)

27-28 ለማስተማር፤ ለመፈወስና ገንዘብ ለዋጮችን ከመቅደስ ለማባረር ማን ሥልጣን እንደሰጠው የአይሁድ መሪዎች ለኢየሱስ ጥያቄ አቀረቡለት። ይህን ጥያቄ ያቀረቡለትም ሊያጠምዱት ነበር። «ይህን ሥልጣን የሰጠኝ አንድ ሰው ነው» ካለ ሰዎች ለእርሱ ያላቸውን አክብሮት ሊያጣ ነው። «ይህን ሥልጣን የሰጠኝ እግዚአብሔር ራሱ ነው» ካለም ከእግዚአብሔር ሥልጣን የተቀብያለሁ በማለቱ ሊከሰሱት ነው። በአይሁድ አስተሳሰብ ከእግዚአብሔር ሥልጣን

ተሰጥቶኛል ማለት እንደ እግዚአብሔር ነኝ ማለት ነው።⁷⁸ እንደዚያ ማለት ደግሞ እግዚአብሔርን መሳደብ ነው። እንደ አይሁዶች ሕግ ደግሞ እግዚአብሔርን የሚሰድብ ሰው በሞት ይቀጣል (ዘሌ. 24:16)። ስለዚህም ምንም ዓይነት መልስ ቢሰጣቸውም የአይሁድ መሪዎች እርሱን ለማጥመድ ይጠቀሙበታል።

29-30 በቀረበው ጥያቄ ላይ ሌላ ጥያቄን በመጠየቅ መልስ መስጠት በአይሁድ ዘንድ የተለመደ ባሕል ነበር (ማር. 10:33)። ስለዚህም ኢየሱስ ለአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን የሰጠው ማን ነበር እግዚአብሔር ወይስ ሰው? በማለት ጠየቃቸው። ለአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን የሰጠው እግዚአብሔር መሆኑን ከተቀበሉ ለኢየሱስ ሥልጣን የሰጠውም እግዚአብሔር እንደሆነ መቀበል ይኖርባቸዋል።

31-32 ኢየሱስን ለማጥመድ ፈልገው ነበር፤ አሁን ግን እርሱ አጠመዳቸው። በዚያ ወቅት አጥማቂው የሐንስ ከእግዚአብሔር ሥልጣን የተሰጠው ታላቅ ነቢይ እንደነበር ብዙዎች ያምኑ ነበር። ስለዚህም ለአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን የሰጠው ሰው ነው ካሉ ደግሞ ሕዝቡ ይላላቅባቸዋል፤ ያዋርዳቸዋል። ይሁን እንጂ የአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን ከእግዚአብሔር እንደነበር መቀበልን የአይሁድ መሪዎች አልፈሉትም። አጥማቂው የሐንስ ንስሐ እንዲገቡና ለመሲሐ መምጣትም እንዲዘጋጁ ነግሮአቸው ነበር (ማር. 1:4፤ 7-8)።

ኢየሱስ መሲሕ መሆኑንም ነግሮአቸዋል (ዮሐ. 1:29-34)። የአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን ከእግዚአብሔር ዘንድ ነበር የሚል ምላሽ ከሰጡ ደግሞ «ታዲያ ለምን አሳመናችሁበትም?» (ቁ. 31) ሊላቸው ነው።

33 ስለዚህም የአይሁድ መሪዎች «የአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን ከየት እንደሆነ አናውቅም» አሉ። ለመናገር ባለመፈለጋቸው ነው እንጂ የአጥማቂው የሐንስ ሥልጣን ከማን ዘንድ እንደሆነ ያውቃሉ። ስለዚህ ኢየሱስም ሥልጣኑ ከማን ዘንድ እንደሆነ ሊነግራቸው አልፈለገም።

ምዕራፍ 12

የወይን አትክልት ገበሬዎች ምሳሌ (12:1-12)
(ማቴ. 21:33-46፤ ሉቃ. 20:9-19)

1 አንድ ሰው የወይን አትክልት ተክለ። እዚህ ምሳሌ ላይ ሰው የሚለው እግዚአብሔርን የወከለ ቃል ነው። የወይን አትክልት የተባሉት ደግሞ የእስራኤል ሕዝብ ናቸው (ኢሳ. 5:1-7)። ሰውየው የወይን መጭመቂያ የሚሆን ጉድጓድ ቆፍሮ አበጀ። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን የወይን አትክልት የሚተክልበት ዋናው ምክንያት የወይን ጠጅ ለማዘጋጀት ነበር። ወይኑ በመጭመቂያ ይደረግና ይረገጣል። ፈሳሾም በአንድ አሸንፋ ወይም ቱቦ መሳይ ነገር ይተላለፍና ይጠራቀማል።

2-6 እነዚህ ቁጥሮች የእስራኤልን ሕዝብ ታሪክ ያመለክታሉ። የንስሐንና የጽድቅን ፍሬ ያገኛቸው ዘንድ እግዚአብሔር ተራ በተራ የብሉይ ኪዳንን ነቢያት ወደ እስራኤል ሲልክ ነበር። በመጨረሻም የራሱን ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን ላከ። ገበሬዎቹ የእግዚአብሔርን ነቢያት በተደጋጋሚ ሲንቁ እና ሲገድሉ የኖሩት የአይሁድ ሕዝብ ናቸው።

7 ገበሬዎቹ የእርሻው ባለቤት እንደሞተና በዚህም ምክንያት ልጁ ለመውረስ እንደመጣ አሰቡ፤ ግን ተሳስተዋል። ልጁን ከገደሉት በአይሁድ ሕግ መሠረት እርሻው የገበሬዎቹ ይሆናል።

8 እዚህ ላይ ምሳሌው ትንቢት ሆነ። የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ወደ አይሁድ ሕዝብ መጣ፤ አይሁዳውያን ግን ናቁት በመጨረሻም እንዲገደል አደረጉ።

77 ሁሉም የጥንት በኩረ ጽሑፎች ቁጥር 26ን አያካትቱም። ተመሳሳይ ቁጥር በማቴ. 6:15 ይገኛል።

78 የብሉይ ኪዳን ነቢያት በእግዚአብሔር ሥልጣን መናገራቸው እውነት ነው፤ ሆኖም እንደበድብ አልተቆጠረባቸውም። የአይሁድ መሪዎች ግን ኢየሱስን ነቢይነት አልተቀበሉም፤ ስለዚህም በእግዚአብሔር ሥልጣን መናገሩ በእርግጥ ስድብ ሆኖ ታይቷቸዋል።

9 ይህ ቁጥር በ70 ዓ.ም. ሮማውያን ኢየሱሳስን በደመሰሰበት ጊዜ የተፈጸመ ትንቢት ነው። ገበሬዎቹን ከገደለ በኋላ ባለቤቱ ማለትም እግዚአብሔር የወይኑን አትክልት ለሌሎች ያም ማለት ለአሕዛብ ይሰጣል። ይህም በትክክል ተፈጽሞአል። አይሁዳውያን ኢየሱስንና ሐዋርያቱን ባለመቀበላቸው የደንገነት ወንጌል ለአሕዛብ ተሰጥቶአል።

10-11 ኢየሱስ ምንም እንኳን የአይሁድ መቅደስ ግንበኞች ማለትም፤ የአይሁድ ሕዝብ መሪዎች ቢንቁትም፤ እርሱ ግን የአዲስ «መቅደስ» ማለትም የቤተክርስቲያን፤ የአዲሲቱ እስራኤል የማዕዘን ድንጋይ እንደሆነ ለማመልከት ከመዝ. 118፡22-23 ጠቅሶ ተናገር (የሐዋ. 4፡11፤ ኤፌ. 2፡19-20፤ 1ኢጥ. 2፡4-7 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ከዚያ በኋላ ደግሞ ማቴ. 21፡43-44 እንደሚነግረን ኢየሱስ፡ «ስለዚህ እንዲህ እላችኋለሁ፤ የእግዚአብሔር መንግሥት ከእናንተ ተወስዶ ፍሬ ለሚያፈራ ሕዝብ ተሰጣለች» በማለት ለአይሁድ መሪዎች ነገራቸው። የእግዚአብሔር መንግሥት ከማያምኑ አይሁዳውያን ተወስዶ ለሚያምኑ ሕዝብ ተሰጥታለች። ከእንግዲህ ወዲህ የእግዚአብሔር መንግሥት በሥጋ ከአብርሃም የተወለዱ ዝርያዎቹ ሳትሆን በእውነተኛ መንፈሳዊነት በእምነት ከአብርሃም የተወለዱት ነች (ገላ. 3፡6-9 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

በማቴ. 21፡44 ላይ ደግሞ ኢየሱስ «በዚህ ድንጋይ ላይ የሚወድቅ ይሰበራል፤ ድንጋዩ በላይ ላይ የሚወድቅበት ሰው ግን ይጨለቃል» አለ (ሉቃ. 20፡18)። አይሁዳውያን የማዕዘኑን «ድንጋይ» (ክርስቶስን) ወርውረዋል። ባለማመናቸውም ምክንያት በዚያው ድንጋይ ተሰናክለዋል (ኢሳ. 8፡14-15፤ ሮሜ 9፡32-33፤ 1ኢጥ. 2፡8)። ይህም ብቻ ሳይሆን «ድንጋዩ» በላያቸው ላይ ስለወደቀባቸው ተጨፍልቀዋል። እንዲሁም ሲባል እነርሱ የናቂት ክርስቶስ በፍርድ "በላያቸው ላይ" ይወድቃል ማለት ነው።

አሁን ለአሕዛብ የወይኑ አትክልት ስፍራ ማለትም የእግዚአብሔር መንግሥት ተሰጥቶአቸዋል። አሁን አይሁዳውያን የናቂትን የመዳንን በረከት አሕዛብ ተቀብለዋል። አሁን የዚያ ወይን አትክልት ስፍራ «ገበሬዎች» ነን። ለመሆኑ ምን ዓይነት ገበሬዎች እንሆን ይሆን? ወደ እኛ የሚላኩትን የእግዚአብሔር አገልጋዮች የምንንቅ ገበሬዎች እንሆን ይሆን? የእርሱ የሆነውን ሁሉ ለእግዚአብሔር የምናስረክብ ገበሬዎች ነን? እርሱ ከእኛ የሚጠብቀውን የጽድቅ ፍሬ እንሰጠዋለን?

12 ኢየሱስ የተናገረው ምሳሌ እነርሱን የሚመለከት መሆኑን የአይሁድ አለቆች ተገንዝበዋል። በምሳሌው የተነገሩት ገበሬዎች እነርሱ ናቸው። ስለዚህም በኢየሱስ ላይ ይበልጥ ተቆጡ፤ እርሱን የሚያጠፋበትንም ሄራ ማውጠንጠን ጀመሩ (ማር. 11፡18 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ለቂሳር ግብር ስለ መክፈል (12፡13-17)
(ማቴ. 22፡15-22፤ ሉቃ. 20፡20-26)

13 ከዚያ በኋላ የአይሁድ መሪዎች፡ ክፈሪሳውያንና ከሄሮድስ⁷⁹ ወገን የሆኑ አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስን በንግግር ለማጥፋት ወደ እርሱ ላኩ። ሉቃስ "ሰላዮች" ይላቸዋል (ሉቃ. 20፡20)። ሉቃስ እንደሚነግረን ለገዥው (ለኢሳጠስ) ሥልጣንና ፍርድ አሳልፈው ለመስጠት የሚያስችላቸውን ቃል ከእርሱ ለማግኘት፤ የሮማውያን ንጉሥ በሆነው ቄሣር ላይ ከፋ ለማናገር እነዚህን ሰላዮች ላኩበት።

ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን እስራኤል በሮም መንግሥት⁸⁰ ሥልጣን ሥር ነበረች። እስራኤልንም

በበላይነት የሚያስተዳድረው ሮማዊ ባለሥልጣን ነበር። በሮም መንግሥት ላይ ዓመፅ ለማስነሳት እንደሚፈልግ ኢየሱስን ለመከሰስ ተነሳስተዋል። ይህ ሄራ ከተሳካላቸው ደግሞ ሮማውያን ኢየሱስን ያስሩታል፤ በኋላም ይገድሉታል። ይህን በመሰለ መንገድ ነበር የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስን ለማጥፋት ተስፋ የሚያደርጉት።

14 ስለዚህም ፈሪሳውያንና የሄሮድስ ወገኖች ኢየሱስን በአንደበታቸው ከደለሉት በኋላ፡ «ለሮም ቄሣር⁸¹ ግብር መክፈል ተፈቅዶአል ወይስ አልተፈቀደም?» በማለት ጠየቁት። አልተፈቀደም በማለት መልስ ቢሰጣቸው ፍሮ በሮማውያን ሕግ ላይ እንዳመጽ በማድረግ ከሰሰው ለፍሪድ ወደ ገዥው ችሎት ሊያቀርቡት ነው። አዎን ተፈቅዶአል በማለት ቢመልስላቸው ፍሮ ተራው አይሁድ በቂጣ በኢየሱስ ላይ ይነሳሳል። ምክንያቱም ተራው አይሁድ ሮማውያንን በጣም የጠላል፤ በተለይም ደግሞ ለሮማው ንጉሥ ግብር መክፈልን በጣም ይጠላል። ስለዚህም ኢየሱስ ማንኛውንም መልስ ቢሰጣቸው ራሱን ችግር ላይ መጣሉ የማይቀር ነበር (ማር. 11፡28 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

15-17 ኢየሱስም ተንኮላቸውን ዐውቆ ዲናሩን እንዲያሳዩት ጠየቀ፤ ዲናር የቄሣር ምስል ያለበት የሮማውያን ሳንቲም ነው። ከዚያ በኋላ፡ «የቄሣርን ለቄሳር፤ የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር ሰጡ» በማለት አጭርና ተገቢ መልስ ሰጣቸው።

የመንግሥትን ግብር መክፈል ትክክል ነው። ምንም እንኳን አይሁዳውያን በወቅቱ ነጻ ሕዝብ ባይሆኑም ቄሳር እንደ መንገዶች፤ ሰላምና የመኖር ዋስትናን የመሰላሰሉ አንዳንድ ጥቅሞችን ሰጥቶአቸዋል። ለእነዚህ ጥቅሞቻቸው ደግሞ አይሁዳውያን መክፈል ነበረባቸው። ብዙውን ጊዜ ለመንግሥት ያለብን ግዴታና ለእግዚአብሔር ያለን ግዴታ የሚጋጭ አይደለም። መንግሥት የእግዚአብሔርን ትእዛዝ እንድናፈርስ ሊያስገድድን ብቻ ነው ልንቃወም የሚገባን (የሐዋ. 4፡18-20፤ 5፡29፤ ሮሜ 13፡1-7 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን ማንኛውም የሰው ምስል ያለበት ነገር ሁሉ የሰው ነበር። የሮማውያን ገንዘብም የቄሳር ምሳሌ ስለነበረበት የቄሳር ነው።

በሌላ መንገድ ደግሞ ሰው የእግዚአብሔር ምስል ወይም አምላያ ነው። ሰው በእግዚአብሔር አምላል ተፈጥሮአል (ዘፍ. 1፡27)። ስለዚህም ሰው የእግዚአብሔር ነው። ግብራችንን ለቄሳር እንከፍላለን፤ እኛ ራሳችን ግን የእግዚአብሔር ነን። ስለዚህም ግብራችንን «ለቄሳር» ራሳችንን ግን ለእግዚአብሔር መስጠት አለብን ማለት ነው።

ጋብቻ በትንሣኤ ሙታን ወቅት (12፡18-27)
(ማቴ. 22፡23-33፤ ሉቃ. 20፡27-40)

18-23 ከዚያ በኋላ ሰዱቃውያን ወደ ኢየሱስ መጥተው አንድ ረዘም ያለ ጥያቄ አቀረቡለት። ሰዱቃውያን ከሞት በኋላ በሚኖረው ሕይወትና በትንሣኤ ሙታን የማያምኑ የአይሁድ ወገኖች ናቸው (የሐዋ. 23፡6-8 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ስለ ሙታን ትንሣኤ ማስተማሩን ሰዱቃውያን ያውቃሉ፤ ይህን ጥያቄ ያቀረቡለትም መልስ በማሳጣት በሕዝብ ፊት ያሳፈሩት ስለሉአቸው ነበር። ተራ በተራ ሰባት ወንድማማቾችን ያገባች ሴት ታሪክ ራሳቸው ፈጥረው ነገሩት⁸² «እንግዲህ ሙታን በሚነሱበት ጊዜ ሰዮችኛው ሚስት ትሆናለች» (ቁ. 23) በማለትም ጠየቁት። የጥያቄያቸው ፍሬ ሃሳብ፤ ሰባቱም ወንድማማቾች በትንሣኤ ሙታን የሚነሱ ከሆነ ሴትዬም የሰባቱም ሚስት ናት ማለት ነው። የአይሁድ ሕግ ደግሞ አንድ ሴት አንድ ባል ብቻ እንዲኖራት ነው የሚፈቅደው። ስለዚህም በእነርሱ አስተሳሰብ የኢየሱስ ትምህርት የአይሁድን ቅዱሳት መጻሕፍት ይቃረናል ማለት

⁷⁹ የሄሮድስ ወገኖች ወይም ሄሮድሳውያን በማር. 3፡6 እና በገለጻው ተጠቅሰዋል።

⁸⁰ የሮም መንግሥት የተመሠረተው ከ. ክ. ል. በ. 27 ዓመት ነበር፤ ለአራት መቶ ዓመታትም ቆይቶአል። ዋና ከተማውም የዘመናዊት ኢጣሊያ ዋና ከተማ የሆነችው ሮም ነበርች። የሮም መንግሥት በደቡባዊ አውሮፓ፤ በመካከለኛው ምሥራቅ እና በሰሜናዊ አፍሪካ የነበሩ አብዛኞቹን አገሮች ያጠቃልላል ነበር። ሰፋ ላለ ግብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ የሮም መንግሥት የሚለውን ይመለከታል።

⁸¹ «ቄሣር» ማለት ንጉሠ-ነገሥት ማለት ነው። ሁሉም የሮማውያን ንጉሠ ነገሥቶች «ቄሣር» ይባላሉ።

⁸² በአይሁድ ሕግ መሠረት አንድ ሰው ልጅ ሳይወልድ ከሞተ ያለዘር እንዳይቀር በማለት ታናሽ ወንድሙ የጄኔን ሚስት የማግባት ሕግ ነበራቸው (ዘዳ. 25፡5-10)።

ነው። ስለሆነም በሰዱቃውያን አስተሳሰብ መሠረት ኢየሱስ ስለ መታገን ትንሣኤ ያስተማረው ትምህርት በፍጹም የማይቻል ነው።

24 ኢየሱስ ግን በሁለት መንገድ መሳሳታቸውን ለሰዱቃውያን አመለከታቸው። በመጀመሪያ ደረጃ የሙታንን ትንሣኤ በመከፋፈል የእግዚአብሔርን ኃይል መከፋፈል ነው። የሙታን ትንሣኤ የእግዚአብሔር ኃይል ማረጋገጫ ነው። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ ቅዱሳን መጻሕፍትን ባለማወቃቸው ስተዋል። በመንግሥተ ሰማይ የጋብቻ መኖር አስፈላጊ አይደለም። የሰው ልጅ ዘር ጨርሶ እንዳይጠፋ ልጆችን ለመውለድና ለመዋለድ ጋብቻ አስፈላጊነቱ በዚህ ዓለም ብቻ ነው። በመንግሥተ ሰማይ ሞት አይኖርም (ራእ. 21፡4)፤ ስለዚህም መውለድና መዋለድ ባለማስፈለጉ ጋብቻም እንዲሁ አስፈላጊ አይሆንም።

25 በመንግሥተ ሰማይ ሰዎች በሰማይ እንዳሉት መላእክት ይሆናሉ ማለትም፤ ለዘላለም ይኖራሉ። ሉቃ. 20፡35-36 እንደሚነግረን ደግሞ ኢየሱስ በዚህ ወቅት፤ «... ከሙታን ተነሥተው በሚመጣው ዓለም ለጤኖር የተገባቸው ሰዎች ግን አይጋቡም...» ከሞት ስለተነሡም የእግዚአብሔር ልጆች ናቸው። ብሏል። በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ልጆች ሆነዋል፤ በሙታን ትንሣኤ ይነሣሉ።⁸³ (ሮሜ 8፡16፤ 21፡1 ቆሮ. 15፡20-22፤ 42-49፤ ገላ. 3፡26፤ 4፡7 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

26-27 ሰዱቃውያን በዋነኛነት ደረጃ በአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ብቻ ነው የሚያምኑት። በዘጸ. 3፡6 ላይ እግዚአብሔር፤ «እኔ የአብርሃም አምላክ፤ የይስሐቅ አምላክ፤ የያዕቆብ አምላክ ነኝ» በማለት መናገሩን መሴ ጸፎአል። መሴ ይህን በጸፈበት ጊዜ የአይሁዳውያን አባት የሆነው አብርሃም ልጁ ይስሐቅና የልጁ ልጅ ያዕቆብ በሙሴ ሞተው ዘበር። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር «እኔ አምላክቸው ነኝ» በማለት ይናገራል። እግዚአብሔር የሕያዋን አምላክ ነው እንጂ የሙታን አምላክ አይደለም። ስለዚህም እነዚህ ሰዎች በሕይወት ናቸው ማለት ነው። እንዲህም ከሆነ ደግሞ ሰዱቃውያን የከዱትን የሙታን ትንሣኤ አምስቱ የሙሴ መጻሕፍት እንኳ ያስተምራሉ ማለት ነው።

ከሁሉ የሚበልጥ ትእዛዝ (12፡28-34) (ማቴ. 22፡34-40)

28-30 አይሁዳውያን ራሳቸውን እንደጸድቅ ይመለከታሉ። በአይሁድ ሕግ የተጻፉትን ሁሉ ለመጠበቅ ጠንቃቄች ናቸው። አይሁዳውያን አሥሩ ትእዛዛት (ዘጸ. 20፡1-17)፤ ስለ መስዋዕትና ቁርባን የተሰጡት ትእዛዛት በጣም አስፈላጊ እንደሆኑ ያስባሉ። አንድ አይሁዳዊ አሥሩን ትእዛዛቸው ተገቢ የሆኑትን የመስዋዕትና የቁርባኖች ሕግ ከጠበቁ «ጸድቅ» ይባላል።

እዚህ ቁጥር 30 ላይ ግን ኢየሱስ በመጽሐፍ ቅዱስ ከሰፈሩት ሁሉ የሚበልጥ ታላቅና ከፍተኛ ትእዛዝ መኖሩን እያስተማረ ነው። ከሁሉም የሚበልጠው ትእዛዝ፤ እግዚአብሔርን መውደድ ነው። ከመስዋዕትና ከቁርባኖችን ይልቅ እግዚአብሔር ፍቅራችንን ይፈልጋል።

እርግጥ ነው በዘጸ. 6፡4-5 የተጻፈ በመሆኑ አይሁዳውያንም ቢሆኑ ስለዚህ ሕግ ያውቃሉ። እውነተኛቸው አይሁዳውያን በቀን ሁለት ጊዜ በታላቅ ያበንቡታል። ይሁን እንጂ የሕጎች ሁሉ መሠረትና የሌሎች ሕጎች ምንጭ መሆኑን አሳስቡም (ማቴ. 22፡40)።

እግዚአብሔር አምላክህን ውደድ። ለመሆኑ እግዚአብሔር ከፍቅራችን ምን ያህል ነው የሚፈልገው? በፍጹም ሁሉንም! እዚህ ላይ «ፍጹም» የሚለው ቃል አራት ጊዜ ተደጋግሞ አልፏል። እግዚአብሔር የሚፈልገው በፍጹም ሁሉንም ፍቅራችንን እንድንሰጠው ነው። አንድም እንኳ ለራሳችን ማስቀረት የለብንም።

እግዚአብሔርን በፍጹም ልባችን፣ ነፍሳችን፣ አካላችንና ኃይላችን መውደድ አለብን። በፍጹም ፍቅር ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር መስጠት ይኖርብናል። እግዚአብሔር የእንስሳትን መስዋዕትን አይፈልግም፤ የሚፈልገው ሕያው መስዋዕት አድርገን ራሳችንን ለእርሱ እንድንሰጠው ነው (ሮሜ 12፡1 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር ሰጥተናል የምንል ከሆነ ታዲያ ሌሎች ነገሮችን ለራሳችን ወደ ጌላ የምናስቀረው እንዴት ነው? «ይህ የእኔ ቤት ነው፤ የእኔ ሬዲዮ ነው፤ የእኔ ሥራ ነው፤ የእኔ ክብር ነው፤ የእኔ የወደፊት ሕይወትና ኑሮዬ ነው» ማለትስ እንዴት ይቻላል? እኛ የእግዚአብሔር ከሆንን ያሉን ሌሎች ነገሮችም ሁሉ የእርሱ ናቸው።

እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ ይነሳል። ፍቅራችንን ለእግዚአብሔር የምንገልጠው እንዴት ነው? «እግዚአብሔርን እውድዳለሁ» ማለት ቀላል ነው። ግን እግዚአብሔርን መውደድ ማለት ምን ማለት ነው? እግዚአብሔርን መውደድ ማለት ለእርሱ መታዘዝ ማለት ነው። ለእግዚአብሔር የማንታዘዝ ከሆነ አንወደውም ማለት ነው። መታዘዝ ፍቅራችንን የሚገልጽ ልዩ ማስረጃ ነው (ዮሐ. 14፡15፤ 21፡23-24)። ይሁን እንጂ መታዘዛችን የፈረሳውያንና የሙሴ ሕግ መምህራን ዓይነት መሆን የለበትም። የሚታዘዙት እግዚአብሔርን ስለሚወዱ ሳይሆን ምን ያህል ሃይማኖተኛ መሆናቸውን ሌሎች እንዲያዩላቸው ብቻ ነበር (ማቴ. 5፡20)።

31 ከዚያ በኋላ ደግሞ ኢየሱስ፤ «ሰውን ሁሉ እንደራሰህ አድርገህ ውደድ» የሚለውን ሁለተኛውን ትእዛዝ ነገራቸው (ዘሴ. 19፡18)። እግዚአብሔርን መውደዳችን ሰውን ሁሉ በመውደዳችን መታየት አለበት። የመጨረሻዎቹ ስድስት ትእዛዛት ሰውን ሁሉ መውደድን ይመለከታሉ (ዘጸ. 20፡12-17)። የመጀመሪያዎቹ አራት ትእዛዛት ደግሞ እግዚአብሔርን ከመውደድ ጋር የተያያዙ ናቸው (ዘጸ. 20፡3-4 7-8)። ስለዚህም ኢየሱስ በማቴ. 22፡40 ላይ «የሙሴ ሕግና የነቢያትም⁸⁴ ትምህርት የተመሠረተው በእነዚህ ሁለት ትእዛዛት ላይ ነው» አለ (ሮሜ 13፡8-10፤ ገላ. 5፡14 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ሰውን ሁሉ የምንወደው እንዴት ነው? ልክ ራሳችንን በምንወድበት መንገድ ነው። ለራሳችን የምንፈልገውን መልካም ነገር ሁሉ ለሌላውም እንዲሆንለት መፈለግ አለብን። ኢየሱስ፤ «ራስህንና ሌላውን ሰው እኩል አድርገህ ውደድ» አይደለም ያለው። «ልክ አንተ ራስህን የምትወደውን ያህል ሌላውን እንዲሁ አድርገህ ውደድ» ነበር ያለው። ተፈጥሮአዊ ሰው ከሁሉ በፊትና ከሁሉ አስበልጦ ራሱን ይወዳል። ከእግዚአብሔር ቀጥሎ ሰውን መውደድ ያለብንም እንደዚሁ ነው።

ክርስቲያን ከራሱ አስበልጦ ሰውን መውደድ አለበት። እንደ እውነቱ ከሆነም ክርስቲያን ራሱን መውደድ የለበትም።⁸⁵ ክርስቲያን ራሱን እንዲክድና (ማር. 8፡34) ፍቅሩንም ለእግዚአብሔርና ለሰው ሁሉ እንዲሰጥ ተጠርቶአል። ኢየሱስ እንደወደደን ሁሉ እርስ በርሳችንም ልንዋደድ ይገባል (ዮሐ. 13፡34፤ 15፡12-13)። ኢየሱስ እንደነበረ በጣም ከመውደዱ የተነሣ ሕይወቱን እንኳ ሰጠን (ዮሐ. 3፡16)።

ባልንጀራህን እንደራሰህ ውደድ። ባልንጀራችን ማነው? አይሁዳውያን የቅርብ ሰዎቻቸውን ብቻ ነበር ባልንጀሮቻቸው እንደሆኑ የሚያስቡት። ኢየሱስ ግን ሰውን ሁሉ በተለይም ደግሞ በቅግር ውስጥ ያሉትን ሰዎች ሁሉ ባልንጀሮቻችን እንደሆኑ አስተማረ (ሉቃ. 10፡25-37)።

እግዚአብሔርን ስለ መውደድና ሰውንም ሁሉ ስለ መውደድ የሚናገሩት እነዚህ ሁለት ትእዛዛት፤ በመሠረታዊ ባሕርያቸው አንድ ትእዛዝ ናቸው። እግዚአብሔርን መውደድና

⁸³ በእነዚህ በሉቃስ ወንጌል ባሉት ቁጥሮች ኢየሱስ ስለ አማኞች ትንሣኤ ነው የሚነገረው። በፍርድ ቀን፤ የማያምኑ ሰዎች ትንሣኤም ይሆናል (ዮሐ. 5፡28-29 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

⁸⁴ ብዙውን ጊዜ ብሉይ ኪዳን ሕግና ነቢያት በመባል ይጠራል። የመጀመሪያዎቹ አምስት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ደግሞ «ሕግ» ይባላሉ።

⁸⁵ እንዲህም ቢባል አማኞች ራሳቸውን መናቅ አለባቸው ማለት አይደለም። ራሳችንን አለመውደድ ማለት ስለ ራሳችን ዝቅተኛ ግምት እንዲኖረን ወይም የበቃችን ስሜት ይራረን ማለት አይደለም። የእግዚአብሔር ቤተሰቦች ነገን የተፈጠርነውም በእግዚአብሔር አምላል ነው። ስለሆነም ከዚህ የተነሣ ዋጋ አለን።

ሰውንም ሁሉ መውደድ መነጣጠል የለባቸውም። ሰውን የማንወድ ከሆነ ከልባችን እግዚአብሔርን አንወድም ማለት ነው። «እግዚአብሔርን እውዳለሁ እያለ ወንድሙን የሚጠላ ሐሰተኛ ነው» (1ዮሐ. 4፡20-21 እና ገለጻውን ይመለከታል)

እዚህ ላይ አንድ ሌላ ተቃራኒ ስሕተት በተደጋጋሚ ይፈጸማል። እግዚአብሔርን ሳይወዱ ሰውን መውደድ ይሞክራሉ። እንዲህ ያለው «ፍቅር» ሰብዓዊ ፍቅር ነው፤ ዘላቂም አይደለም። ለእግዚአብሔር ካለን ፍቅርና በእርሱ ላይም ካለን እምነት ብቻ ነው እውነተኛ ፍቅር የሚመነጨው። ዮሐንስ «ፍቅር ከእግዚአብሔር ነው» በማለት ጻፈ (1ዮሐ. 4፡7)። ሐዋርያው ጳውሎስም፡ «በተሰጠን በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የእግዚአብሔር ፍቅር በልባችን ምላ» በማለት ጻፈ (ሮሜ 5፡5)። አንድን ሰው እንደሚገባ ከወደድነው ያን ሰው የወደድነው በራሳችን ሰብዓዊ ፍቅር ሳይሆን በውስጣችን ከሚያድረው ከመንፈስ ቅዱስ በተሰጠን የእግዚአብሔር ፍቅር ነው ማለት ነው። እኛ እንደ መተላለፊያ አሸንፋ ነን፤ የእግዚአብሔር ፍቅር በውስጣችን አልፎ ለሌሎችም ይደርሳል። ይህን በውስጣችን አልፎ ለሌሎች የሚደርሰውን የእግዚአብሔር ፍቅር የሚዘጋ ምንም ዓይነት እንቅፋት እንዳይኖር የዘወትር ጸሎታችን ይሁን። አንድ ቧንቧ የማውጫ ቀዳዳው የተዘጋ ከሆነ ውኃ አይተላለፍም። በተመሳሳይ መንገድም በእኛ በኩል ፍቅር የማይተላለፍ ከሆነ የእግዚአብሔር ፍቅር ወደ ውስጣችን አልፈሰሰም።

32-34 «ከሁሉ የሚበልጥ ትእዛዝ የትኛው ነው?» በማለት ኢየሱስን የጠየቀው የሙሴ ሕግ መምህር የኢየሱስን መልስ በትክክል ተረድቶአል። እግዚአብሔርን መውደድ ከሚቃጠል መሥዋዕትና ሌላም መሥዋዕት ከማቅረብ እንደሚበልጥ በመናገሩም ትክክል ነው። እግዚአብሔር ራሱም በነቢዩ በሆሴዕ በኩል፡ «... እኔ ከመሥዋዕት ይልቅ እግዚአብሔርን ማወቅ እመርጣለሁ» ብሎአል (ሆሴ 6፡6)። በ1ኛ ሳሙኤል ደግሞ፡ «እግዚአብሔር የሚወድደው የቱን ይመስልሃል? መታዘዝን ወይስ ቁርባንና መሥዋዕትን ማቅረብ? ለእርሱ መታዘዝ ምርጥ የበግ መሥዋዕት ከማቅረብ ይበልጣል» ይላል (1ኛሙ. 15፡22)።

የሕግ መምህሩ በማስተዋል እንደመለሰ ኢየሱስ ከተመለከተ በኋላ፡ «አንተስ ከእግዚአብሔር መንግሥት የራቅህ አይደለህም» አለው።

ክርስቶስ የማን ልጅ ነው? (12፡35-40)
(ማቴላ፡22፡41-46፤ ሉቃ. 20፡41-47)

35 መሲሔ ከዳዊት ዘር እንደሚሆን አይሁዳውያን ያምናሉ። መሲሔን የዳዊት ልጅ (ማር. 10፡47-48) በማለት የሚከፍትም በዚህ ምክንያት ነው። እንደ አይሁዳውያን አስተሳሰብ መሲሔ እንደ ዳዊት ሁሉ ሌላ ምድራዊ ንጉሥ ነው፤ በዳዊት ዘመን እንደነበረችው ጥንታዊ እስራኤል ያለ መንግሥትን ይመሠርታል።

36 ኢየሱስ ግን መሲሔ የዳዊት ልጅ ከመሆን የበለጠ እንደሆነ ሊያሳያቸው ፈልጎአል። ልጁ ብቻ ሳይሆን ለዳዊት ጌታውም ነው። ይህንንም ለማሳየት፡ «እግዚአብሔር ለጌታዬ (ለመሲሔ) . . . በቀኝ ተቀመጥ» ብሎታል በማለት ዳዊት ራሱ የተናገረውን ከመዝሙር 110፡1 ጠቀሰ። ከዚህ ቁጥር ዳዊት ራሱ መሲሔን «ጌታዬ» ሲለው እንመለከታለን።

37 ኢየሱስም፡ «ዳዊት ራሱ (ጌታዬ) ብሎ ከጠራው ታዲያ መሲሔ ለዳዊት እንዴት ልጅ ይሆናል?» በማለት ጠየቀ። እውነቱ መሲሔ ለዳዊት ልጁም ጌታውም መሆኑ ነበር። «የሰው ልጅ» ክርስቶስ የዳዊት ልጅ ነው፤ ክርስቶስ «የእግዚአብሔር ልጅ» ግን ለዳዊት ጌታው ነው። ክርስቶስ የመጣው ለዘላለም ጸንቶ የሚኖር መንፈሳዊ መንግሥትን ለመመሥረት እንጂ ምድራዊ መንግሥትን ለመመሥረት አይደለም (ዳን. 7፡13-14)።

38-39 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ የሙሴ ሕግ መምህራንን አስመልክቶ አንድ ማስጠንቀቂያ ሰጠ። ከፍተኛውን ደረጃ ይዘዋል፤ ከዚህም የተነሣ ሰዎች ያከብሩዋቸዋል። ይህም ደግሞ በትዕቢትና በኩራት ሞልቶአቸዋል። የሃይማኖት መምህራን የእግዚአብሔርን ክብር መፈለግ ነበረባቸው፤ እነርሱ የሚፈልጉት ግን በዋናነት ደረጃ የራሳቸውን ክብር ነበር። ክርስቲያን ቢሆንም ባይሆንም የመሪዎች ትልቁ ፈተና ትዕቢት ነው (ማቴ. 23፡5-7)።

40 በሚያቀርቡት ረጅም ጸሎት እያመካኙ የመበለቶችን ቤት ይበዘብዛሉ። የሕግ መምህራኑ ለሚሰጡት ሃይማኖታዊ አገልግሎት ሁሉ ከፍተኛ መጠየቅ አይገባቸውም ነበር። ሰዎች አንድን ነገር ሊሰጡዋቸው ከፈለጉ ግን ለአገልግሎት የተከፈላቸው እንደሆነ አድርገው ሳይሆን በነጻ መቀበል አለባቸው።

ይሁን እንጂ የሃይማኖት መምህራኑ ከሕዝቡ ከፍተኛ ይጠበቃሉ። ሕዝቡ መስጠት እንዳለባቸው እንዲያስቡ አድርገዋቸዋል። መበለቶችን በመሳሰሉ ምስኪኑ ሰዎች ከፍተኛ ይጠቀማሉ። ምስኪኖች ደግሞ ያከብሩዋቸዋል፤ ይተማመኑባቸዋል፤ ስለዚህም ስጦታን መስጠት ግዴታቸው እንደሆነ ያስባሉ።

እነዚህ የሙሴ ሕግ መምህራን ሕዝቡ ሃይማኖተኝነታቸውን እንዲያሳዩባቸውና በዚህም ምክንያት ይበልጥ እንዲያከብሯቸውና እንዲያመሰግናቸው ረጅም ጸሎት ያደርጋሉ (ማቴ. 6፡5-6 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ይህን በመሰለ ሁኔታ ሃይማኖተኝነታቸውን ስለሚያሳዩ የሕዝቡን አመኔታና አክብሮት አትርፈዋል፤ ስለዚህም በቀላሉ ቤቶቻቸውን ለመበዘበዝ አመችቶአቸዋል። «እንደዚህ ያሉ ረጃጅም ጸሎቶችን የሚያደርጉ ሰዎች በፍጹም አታላይ ሊሆኑ አይችሉም» በማለት ሕዝቡ ይተማመኑባቸዋል። እንደ እውነቱ ከሆነ ግን እነዚህ የሙሴ ሕግ መምህራን «በውጪያቸው በግ የሚመስሉ በውስጣቸው ግን እንደ ነጣቂ ተኩላ ናቸው (ማቴ. 7፡15 እና ገለጻውን ይመለከታል)። እንደ እነዚህ ዓይነት ሰዎች «ዋጋቸውን» የሚያገኙት በዚህ ሕይወት ብቻ ነው፤ ስለ ስግብግብነታቸውና ግብዝነታቸው ግን በሚቀጥለው ሕይወት ጽኑ ፍርድ ይጠበቃቸዋል።⁸⁷

የመበለቲቱ ስጦታ (12፡41-44)
(ሉቃ. 21፡1-4)

41-44 ለእግዚአብሔር ስንሰጥ ምን ይህል እንደሰጠን እናስባለን። እግዚአብሔር ግን ምን ይህል ወደኋላ እንዳስቀረነ ነው የሚመለከተው! ያም ማለት ምን ይህል ቢኖረን ነው ያን ያህል የሰጠው ማለት ነው። አንድ ሀብታም ሰው በ፲ህ የሚቆጠሩ ብሮችን ሊሰጥ ይችላል፤ ያ ግን ለእግዚአብሔር ምንም አይደለም። እግዚአብሔር ገንዘባችንን አይፈልግም። የእነዚያ ሀብታሞች ስጦታ በአንድነት ተደምር ከሚሆነው ይልቅ በእግዚአብሔር ፊት ብዙ የሰጠች ያፎ ድሃ መበለት ሆኖ ተገኝታለች። ምንም ሳታስተርፍ ነው ሁሉንም ለእግዚአብሔር የሰጠችው። ምንም እንኳ ስጦታዋ ሁለት ሳንቲም የሚያህል የናስ ገንዘብ ቢሆንም በእግዚአብሔር ፊት ግን ከእነዚያ ሀብታሞች ስጦታ በሙሉ የከበረ ነበር (2ቆሮ. 8፡12)።

የመስጠት መሠረተ-ሃሳቡ መሥዋዕትነት ነው። ለእግዚአብሔር ስንሰጥ ከሚያስፈልገን ወይም ካለን ላይ ማጉደል አለብን። ቆንጥረን በሰጠነው ብቻ መርካት የለብንም። ከአቅማችን በላይ መስጠት አለብን (2ቆሮ. 8፡1-3)። ይህን ካደረግን እግዚአብሔር ዋጋችንን ይሰጠናል። በመሥዋዕትነት ለሌሎች በሰጠነው መጠን በዚያው ልክ እግዚአብሔር ደግሞ ይሰጠናል (2ቆሮ. 9፡6-9 እና ገለጻውን ይመለከታል)። አንዳንድ ሰዎች በለጋሥነት ገንዘባቸውን ይበትናሉ፤ ነገር ግን ሀብታቸው እየበዛ ይሄዳል። ሌሎች ደግሞ ያለ ልክ ለገንዘባቸው ይሳሳሉ፤ ነገር ግን ድህነታቸው እየበዛ ይሄዳል (ምሳ. 11፡24-25)።

86 በዚህ ቁጥር ላይ ምሕረት ከሚለው ይልቅ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች «ጽኑ ወይም የግያወላውል ፍቅር» የሚለውን አስፍረዋል።

87 በሚያገለግላቸው ሰዎች ኪዳራ ራሱን ባለጸጋ የሚያደርግ ካህን ወይም የሃይማኖት መምህር ሐሰተኛ ካህንና ሐሰተኛ መምህር ነው።

ምዕራፍ 13

የዘመኑ መጨረሻ ምልክቶች (13፡1-13)

(ማቴ. 10፡17-22፤ 24፡1-14፤ ሉቃ. 21፡5-19)

1 በኢየሱሳም የነበረው የአይሁድ ቤተ መቅደስ በጥንቱ ዓለም ከነበሩት ታላላቅና ውብ ሕንፃዎች አንዱ ነበር። በዙሪያው ደግሞ በተመሳሳይ ቅርጽና ርቀት ላይ የተሠሩ ብዙ ትንንሽ ሕንፃዎችና አደባባዮች ነበሩት። የቤተ መቅደሱ ዙሪያ ጠቅላላ የኢየሱሳምን ከተማ አንድ ስድስተኛ የሚሆን ስፍራ ይዞአል። የቤተ መቅደሱ የፊት ለፊት ገጽታው በወርቅ የተለበጠ ነበር። ቤተ መቅደሱ የተሠራባቸው አንዳንድ ድንጋዮችም ሰላሣ ሜግ ርዝመትና አሥራ ሁለት ሜግ ሰፋት ነበራቸው። ስለዚህ፤ እንዴት ትልልቅ ድንጋዮችና እጹብ ሕንፃዎች ናቸው! በማለት ደቀ መዛሙርቱ መገረማቸው አያስደንቀንም።

2 በወቅቱ ማንም ያ ቤተ መቅደስ ይፈርሳል ብሎ አያስብም ነበር። ኢየሱስ ግን እነዚያ ድንጋዮች ሁሉ እንደሚፈራርሱ ለደቀ መዛሙርቱ ነገራቸው (ሉቃ. 19፡41-44 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ከእርባ ዓመት በኋላ በ70 ዓ.ም. ሮማውያን የኢየሱሳምን በደመሰሰበት ጊዜ ቤተ መቅደሱንም አፈራርሰውታል። ከዚያን ጊዜ አንስቶ እስካሁን ድረስ ቤተ መቅደሱ እንደገና አልተሠራም።

3-4 ኢየሱስ ቤተ መቅደሱ እንደሚደመስስ በመናገሩ ጳጉሮስ፤ ያዕቆብ፤ ዮሐንስና እንድርያስ (ማር. 1፡16-20) በጣም ተደንቀዋል። ስለዚህም «ይህ ነገር የሚሆነው መቼ ነው... እስከ ነገረን?» በማለት ጠየቁት። በማቴ. 24፡3 መሠረት ደግሞ «... የመምጫህና የዓለም መጨረሻ ምልክቶች ምንድነው?» በማለትም ጠይቀውታል። የኢየሱሳም መደምሰስና የዓለም መጨረሻ አንድ ላይ የሚፈጸሙ ስለመሰሉዋቸው ደቀመዛሙርቱ እነዚህን ሁለት ጥያቄዎች አያይዘው ጠየቁ። ኢየሱስ ግን ጥያቄዎቹን ለየብቻ ነበር የመለሰው። ይህን ምዕራፍ እንደሚገባ እንድንረዳ ከተፈለገ እነዚህን ሁለት የመልስ ክፍሎች ማምታታት የለብንም። ከቁጥር 5፡23፤ 28-31 ባሉት ላይ (ማቴ. 24፡4-28፤ 32-35፤ ሉቃ. 21፡8-24፤ 29-33) ደቀ መዛሙርቱ የኢየሱሳምን መደምሰስ አስመልክተው ላቀረቡለት ጥያቄ ነበር መልስ የሰጣቸው። ከቁ. 24-27፤ 32-37 ባሉት ቁጥሮች ላይ ግን (ማቴ. 24፡29-31፤ 36-44፤ ሉቃ. 21፡25-28፤ 34-36) ስለ ዓለም መጨረሻና ስለ ዳግመኛ መምጣቱ ላቀረቡለት ጥያቄ ነበር መልስ የሰጣቸው። ምንም እንኳን ኢየሱሳም መቼ እንደምትደመስስ ቢያውቅም (ቁ. 30)፤ የዓለም መጨረሻ ግን መቼ እንደሚሆን አለማውቁን (ቁ. 32) ደግሞ ልብ በማለት መያዝ አለብን። ያን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

ይሁን እንጂ ኢየሱሳም ከመደምሰስ በፊት የሚታዩት ምልክቶችና የዓለም መጨረሻ ከመሆኑ በፊት የሚታዩት ምልክቶች ተመሳሳይ መሆናቸውን ከዚህ ምዕራፍ መረዳት ይቻላል። በሌላ አነጋገር የኢየሱሳም መደምሰስ ወደፊት በዓለም መጨረሻ ለሚፈጸሙ ነገሮች የጅማራ ምልክት ነበር ማለት ነው። ስለዚህም ስለ ኢየሱሳም መደምሰስ የሚያመለክቱ ቁጥሮችም እንኳን ቢሆኑ በዓለም መጨረሻ ምን እንደሚሆን ቅድመ ማስጠንቀቂያ ሊሆኑን ይችላሉ ማለት ነው።⁸⁸

5 ደቀ መዛሙርቱ እነዚህ ነገሮች መቼ እንደሚፈጸሙ ማወቅ ፈለጉ። ኢየሱስ ግን አንድ በጣም አስፈላጊ ነገር ነገራቸው። «ተጠንቀቁ» (ቁ. 5፤ 37)፤ «ተጠንቀቁ! ትጉ» (ቁ.9፤33) አላቸው። ደቀ መዛሙርቱ ዘወትር ተጠንቅቀውና ተግተው የሚኖሩ ከሆነ የግድ እነዚህ ነገሮች የሚፈጸሙበትን ትክክለኛ ጊዜ ማወቁ አያስፈልጋቸውም። ዛሬም ቢሆን ለእኛ የሚነግረን ይህንኑ ነው። በትጋትና በመጠንቀቂያ ዝግጁ ሆነን እንኑር እንጂ «መቼ» «የት» በማለት ዘወትር መጠየቅ የለብንም።

«ማንም እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ» አለ ኢየሱስ። ከስደት ይልቅ አሳሳቅን ለቤተክርስቲያን ታላቅ አደጋዎች ናቸው። ክርስቲያንን ለማጥፋት ሰይጣን የሚጠቀምበት ዋናው መሣሪያ ማሳሳት እንጂ ስደት አይደለም (ቁ. 22 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ብዙዎች... በስሜ ይመጣሉ! ብዙ ሰዎችንም ያሳስታሉ» (ቁ. 6)። ብዙዎች ተሳስተው አዳዲስ ክርስቶሶችን፤ አዳዲስ ወንጌሎችን ተቀብለዋል! በዚህም ምክንያት በእውነተኛው ክርስቶስ ላይ የነበራቸውን እምነት አጥተዋል። 6-8 በእነዚህ ቁጥሮች ላይ ኢየሱስ ኢየሩሳሌም በጠላቶችዋ እጅ ከመውደቅዋ በፊት ስለሚፈጸሙ ሦስት ሁኔታዎች ትንቢት ተናግሮአል። በመጀመሪያ፤ «ብዙዎች እኔ መሲሕ ነኝ! እኔ ክርስቶስ ነኝ» የሚሉ ይመጣሉ» (ማቴ. 24፡4)። ደቀመዛሙርቱ እነዚህን ሐሰተኛ ክርስቶሶች ማመን የለባቸውም (ቁ. 21-22)። ከኢየሱሳም መደምሰስ አስቀድሞም እንደዚህ ያሉ ሐሰተኛ ክርስቶሶች ተነሥተዋል (የሐዋ. 5፡36-37)።

ሁለተኛ፤ በመንግሥታት መካከል ጦርነትና የጦር ወሬ ይኖራል። በእርግጥም ከ62-66 ዓ.ም. ማለትም ኢየሱሳም ከመደምሰስዋ ጥቂት ዓመታት ቀደም ብሎ በጠቅላላው የሮም ግዛት ውስጥ ብዙ ጦርነቶች ተነሥተዋል! ብዙዎችም በሮም ንጉሥ ላይ የማመጸቸው ወሬ በስፋት ይነገር ነበር።

ሦስተኛ፤ በተለያየ ስፍራ ረሀብና የምድር መናወጥ እንደሚኖር ክርስቶስ ተናገረ። እርግጥ ነው ከኢየሱሳም መደምሰስ በፊት በተለያዩ የሮም ግዛቶች ረሀብ ነበር (የሐዋ. 11፡28)። የሮም ታሪክ ጸሐፊዎችም በዚያው ወቅት በአንዳንድ የመንግሥቱ ግዛቶች የመሬት መንቀጥቀጥ እንደሆነ አስፍረዋል።

ሉቃ. 21፡11 እንደሚያመለክተው ደግሞ ከኢየሱሳም መደምሰስ አስቀድሞ ታላላቅ ምልክቶች በስማይ ላይ ይታያሉ በማለት ኢየሱስ ተናግሮአል። ሮማውያንና አይሁዳውያን ታሪክ ጸሐፊዎች እንዳስፈሩትም እነዚህ ምልክቶች ተፈጽመዋል። ለምሳሌ አይሁዳዊው ታሪክ ጸሐፊ ጆሴፊስ እንደሚነግረን፤ አንድ ሠይፍ መሰል ጭራ ያለው ተወርዋሪ ኮከብ (ኮሜት) ለብዙ ሌሊቶች በኢየሱሳም ሰማይ ላይ ታይቶአል።

ይሁን እንጂ እነዚህ ነገሮች ሁሉ እንደ ምጥ ጣር ያለ የፋንቅ መጀመሪያ ናቸው (ቁ. 8)። ከኢየሱሳም መደምሰስ በፊት የተፈጸሙት ሁኔታዎች በመጨረሻው ወደ ዓለም ፍጻሜ ለሚያመሩን ምልክቶች የመጀመሪያ ብቻ ናቸው። ባለፉት 1900 ዓመታት ታላላቅ ጦርነቶች መደረጋቸውን፤ ታላላቅ የምድር መንቀጥቀጥና ረሀብ መታየታቸውን እናውቃለን። ዛሬም ቢሆን ሐሰተኛ ክርስቶሶች በተለያየ የዓለማችን ክፍል ብቅ ብቅ እያሉ ነው። የኢየሱስ ትንቢቶች የተፈጸሙት ከኢየሱሳም መደምሰስ አስቀድሞ በነበሩት ዓመታት ብቻ ሳይሆን፤ ዳግም መምጣቱን በምንጠባበቅበት በዚህ በእኛ ዘመን እንኳ እየተፈጸሙ ናቸው።

9 በእነዚህ ቁጥሮች የተነገሩት ትንቢቶች በዐሥራ ሁለቱ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርትና በጳውሎስ ዘመን ተፈጽመዋል። በኢየሱስ ተከታዮች ላይ የደረሰው ስደት በሐዋርያት ሥራ ላይ በዝርዝር ተዘግቦአል።

10 ይህ ሁሉ ከመሆኑ በፊት ግን የምሥራቹ ቃል (ወንጌል) ለዓለም ሕዝብ ሁሉ መዳረስ ይገባዋል። ማቴዎስ ስለዚህ ጉዳይ እንደሚነግረን ደግሞ ለሕዝቡ ሁሉ ምስክር እንዲሆን ይህ የእግዚአብሔር መንግሥት ወንጌል በመላው ዓለም ይሰበካል። በዚያን ጊዜ መጨረሻው ይመጣል (ማቴ. 24፡14)። ያም ማለት የዓለም መጨረሻ ነው። ብዙ ክርስቲያኖች እንደሚያምኑት ለሕዝብ ሁሉ ወንጌል ከተዳረሰ በኋላ ወዲያውኑ ክርስቶስ ይመጣል! ይህ ዓለምም ያበቃላታል።⁸⁹

88 በአጠቃላይ ይህን ምዕራፍ መረዳት አዳጋች መሆኑን መገለጽ እንወዳለን። ስለ አንዳንድ ቁጥሮች ትርጉም የመጽሐፍ ቅዱስ ያሁራን የተለያየ አስተሳሰብ አሉዋቸው። ይህ ማብራሪያ ለማቅረብ የሚያዘረው በጣም የተለመዱትንና ብዙው እንባቢ የለመዳቸውን አተረጓጎሞች ነው።

89 «ለዓለም ሕዝብ ሁሉ» ሲል በአጠቃላይ እናሳ ቁጥር ያላቸውን ነገዶች ሁሉ ማለቱ ይሆን? ወይም ደግሞ «በዓለም ያሉ ሕዝቦች» ግልጽ አይደለም (ሮሜ 1፡5-8፤ 10፡17-18፤ ቁላ. 1፡6፤ 23) ይመልከቱ። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚሉት ኢየሱስ «ለዓለም ሕዝብ ሁሉ» ሲል በሮም መንግሥት ዘመን የነበሩትን ሕዝብ ማለቱ ነው ይላሉ። እንደዚህ ከሆነ ደግሞ የማቴ. 24፡14 ትንቢት ኢየሱሳም ከመደምሰስዋ በፊት ተፈጽሞአል ማለት ነው። ስለዚህም በማቴ. 24፡14 ላይ «መጨረሻ» ሲል የኢየሱሳምን

በዮሐንስ ራእይ 14፡6-7 መሠረት ይህ ዓለም ከማለቱ በፊት እንድንመልክ በምድር ላይ ለሚኖሩ ለሕዝብና ለነገድ ለቋንቋና ለወገን ሁሉ ለማብሰር ዘላለማዊውን የምሥራች ቃል ያውጃል። ይህን አባባል በተለያየ መንገድ ልንረዳው ብንችልም የእያንዳንዱ ክርስቲያን ኃላፊነትና ሥራ ግን ግልጽ ነው። ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ለመጨረሻ ጊዜ የሰጣቸው ትእዛዝ- «እንግዲህ ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ፤ በሕዝብና በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው የእኔ ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው፤ ያዘዘኝችሁንም ሁሉ እንዲፈጽሙ አስተምሩአቸው፤ እነሆ እኔ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ሁል ጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» የሚል ነው (ማቴ. 28፡19-20)።

የመንግሥቱን ማለትም የእግዚአብሔርን መንግሥት ወንጌል (ማቴ. 24፡14) በመስበካቸው የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ብዙ መከራ ተቀብለዋል። ይህን ወንጌል የሚሰብኩ ሁሉ እንዲሁ መከራን ለመቀበል መዘጋጀት ይኖርባቸዋል።

11 ወንጌሉን ስንሰብክና አሕዛብን ደቀ መዛሙርት ስናደርግ ኢየሱስ ከእኛ ጋር ነው። ይህም ማለት የእርሱ መንፈስ ቅዱስ ከእኛ ጋር እንዲሁም በእኛ ውስጥ ነው። አስቸጋሪ ሁኔታዎች ቢፈጠሩም መንፈስ ቅዱስ የምንናገረውን ይሰጠናል። ልትናገሩ የሚገባችሁን በዚያን ሰዓት መንፈስ ቅዱስ ይነግራችኋል (ሉቃ. 12፡12)። የክርስቶስን ወንጌል በመናገራቸው እስራት የደረሰባቸው ብዙ ክርስቲያኖች፤ በእርግጥም በሚያስፈልገው ወቅት መናገር የነበረባቸውን ነገር መንፈስ ቅዱስ እንደሰጣቸው ይመሰክራሉ (ማቴ. 10፡19-20፤ ሉቃ. 21፡14-15 ይመለከታል)።

12 በመጨረሻዎቹ ቀናት ከክርስቶስ የተነሣ ቤተሰብ ይከፋፈላል። በክርስቶስ የማያምኑት የቤተሰቡ አባላት የሚያምኑትን ይቃወሟቸዋል (ማቴ. 10፡35-36)። አባቶች ልጆቻቸውን ይከዳሉ። የአንድ ቤተሰብ አባላት የሆኑ ሰዎች አንዱ ሌላውን ለሞት አሳልፎ ይሰጣል። ከስደቱ የተነሣ ብዙዎች ሃይማኖታቸውን በመካድ ይሰናክላሉ፤ አንዱ ሌላውን አሳልፎ ይሰጣል፤ ሰዎች እርስ በርሳቸው ይጣላሉ። . . . ከከፋት ብዛት የተነሣ የብዙ ሰዎች ፍቅር ትቃዘቅዛለች (ማቴ. 24፡10-12)። እነዚህ ነገሮች ሁሉ ከኢየሱስም መደምሰስ በፊት ተፈጽመዋል። የአለም ፍጻሜ አስቀድሞም እነዚህ ነገሮች እንደገና ይሆናሉ። እንዲያውም በዚህ በምንኖርበት ዘመን እነዚህ ነገሮች በተለያየ የዓለማችን ክፍል እየተፈጸሙ ናቸው።

13 በእኔ ምክንያት በሰው ሁሉ ዘንድ የተጠላችሁ ትሆናላችሁ። ያለን ሁለት ምርጫ ብቻ ነው የዚህ ዓለም ወገን እንሆናለን ወይም ደግሞ የክርስቶስ ወገን እንሆናለን። የእግዚአብሔር መንግሥት ወገን ከሆንን ደግሞ ዓለም ይጠላናል (ዮሐ. 15፡18-19)። በአንድ ጊዜ የዓለምና የክርስቶስ ተከታዮች መሆን አንችልም።

እስከመጨረሻ በትዕግሥት የሚጸና ግን ይድናል። «እስከመጨረሻ» ሲል «እስከዓለም ፍጻሜ ድረስ» ማለቱ አይደለም። «እስከሞት ድረስ የሚጸና»፤ ስደቱ ምንም ይህል ከባድ ቢሆንም ያለማወሰወል ጸንቶ በእምነት የሚቆም ማለቱ ነው። በእምነት የሚጸኑ ይድናሉ። በእምነት ጸንተው የማይቆሙ ግን አይድኑም።

ይህን ቁጥር፤ ሆን ብለን እምነታችንን ከተውን ደህንነታችን ይወስድብናል ማለት ነው በማለት ብዙ ክርስቲያኖች ይተረጉሙታል። አንዳንዶች ደግሞ አንድ ሰው ሆን ብሎ እምነቱን ከተው እንዲያውም በመጀመሪያው ክርስቲያን አልነበረም በማለት ያምናሉ።⁹⁰ ያለን አመለካከት ምንም ይህል የተለያየ ቢሆን እንኳ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ለእያንዳንዱ ክርስቲያን የሚያስተላልፈው ትምሕርት ግን ግልጽ

ነው። 7ቁ በእምነት ጸንታችሁ ቁሙ (1ቆሮ. 16፡13፤ ገላ. 5፡1፤ ኤፌ. 6፡14-15፤ ፊል. 4፡1፤ ቆላ. 1፡22-23፤ ዕብ. 10፡35-36፤ ያሴ. 5፡8፤ 1ጴጥ. 5፡9 ይመለከታል)። ፀሐይ ሲወጣበት እንደጠወለገውና እንደከሰመው እንደዚያ በጭንጫ ላይ እንደበቀለው ዘር ዓይነት መሆን የለብንም። ለተወሰነ ጊዜ በትዕግሥት ከጸኑ በኋላ የሚሰናክሉ ሰዎች፤ መጀመሪያውን ያመኑት በክንቱ ነበር (ማር. 4፡16-17 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

በሉቃስ 21፡18 መሠረት ደግሞ በዚሁ ወቅት ኢየሱስ ከራሳችሁ ጠጉር እንኳ አንዲቱ አትጠፋም በማለት ለደቀ መዛሙርቱ ተናግሮአል። ኢየሱስ፤ ተከታዮቹ ፈጽሞ አይሞቱም ማለቱ አልነበረም። እንደ እውነቱ ከሆነ ከሐዋርያው ዮሐንስ በቀር የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት በሙሉ በአስቃቂ ሁኔታ ተገድለዋል፤ ከዚያ ወዲህም ስፍር ቁጥር የሌላቸው ክርስቲያኖች ለእምነታቸው ሞተዋል። ኢየሱስ በሚቀጥለው ሕይወት ከሞት የሚነሳው አካላችን አንድም ጉድለት ወይም ሕጻጽ አይኖረውም ማለቱ ነበር። በዚህ ዓለም ሰዎች አካላችንን መግደል ይችላሉ፤ እግዚአብሔር ግን ለሚቀጥለው ዓለም መንፈሳዊ ሕይወታችንን ይጠብቀዋል (ማቴ. 10፡28-31)።

የጥፋት ርኩሰት (13፡14-23)
(ማቴ. 24፡15-28፤ ሉቃ. 21፡20-24)

14 በዚህ ቁጥር ኢየሱስ የጠቀሰው የጥፋት ርኩሰት⁹¹ በ70 ዓ.ም. የተፈጸመውን በኢየሱሳልም ያለው የአይሁድ ቤተ መቅደስ በሮማውያን እንደሚፈርስ የሚያመለክት ነው (ሉቃ. 21፡20)። አንዳንድ ታሪክ ጸሐፊዎች እንደዘገቡት ሮማውያንን ሲዋጉ የነበሩ አይሁዳውያን ተቀናቃኞች፤ ለጥቂት ጊዜ ቤተ መቅደሱን በመያዝ በውስጡ አንዳንድ ተገቢ ያልሆኑ ነገሮችን ፈጽመዋል።

ኢየሱስ መናገር የፈለገው ዋናው ማስጠንቀቂያ፤ የሮም ሠራዊት መቃረቡን ሲመለከቱ ወዲያውኑ ከኢየሱሳልም መሸሽ እንዳለባቸው ነው። በይሁዲያ⁹² አገር ያሉ ወደ ተራሮች ይሸሹ። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ጸንተን በመቆም ችግርን እንድንጋፈጥ ይጠራናል። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ሽሽተን እንድናመልጥ ይነግረናል። በሁለቱም ሁኔታዎች ውስጥ ቢሆን ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸም ይኖርባቸዋል። ከአደጋ ሽሽቶ ማምለጥ ትክክል ነው፤ ከኃላፊነትና ከሥራ ሽሽቶ ማምለጥ ግን ትክክል አይደለም።

15-16 እነዚህ ክርስቲያኖች ያለምንም መዘግየት ከኢየሱሳልም ሽሽተው ማምለጥ ነበረባቸው። በወቅቱ በቤታቸው ጣራ ላይ ከሆኑ ወዲያውኑ በመውረድ ወደ ኮረብቶች መሸሽ አለባቸው። ንብረታቸውን ለመስብሰብ እንኳ ጊዜ አይኖራቸውም።

17-18 ይህ ጊዜ በተለይም ለነፍሰ ጡሮችና ለሚያጠቡ እመጫቶች በጣም አስቸጋሪ ይሆናል። በፍጥነት ሮጠው ማምለጥ ስለሚቻላቸው ሮማውያን ይዘው ይገድሉዋቸዋል (ሉቃ. 23፡28-29)።

ይህ የመከራ ጊዜ በከረምት እንዳይሆን ክርስቲያኖች መጸለይ አለባቸው። በከረምት ስለሚዘንብ የእስራኤል አገር ወንዞች ሁሉ ይሞላሉ። መንገዶቹ ስለሚዘጉ ሽሽተው ማምለጥ አይችሉም። (በእርግጥም ከሮማውያን ሽሽተው ለማምለጥ ሲሞክሩ የሮርዳኖስ ወንዝ ሙላት የብዙ አይሁዳውያንን መንገድ ዘግቶ ነበር) ማቴ. 24፡20 እንደሚያመልከተውም ሽሽታቸው በሰንበት እንዳይሆን እንዲጸልዩም ተናግሮአል። ሰንበትን አስመልክቶ የወጡት ብዙ ሕጎች ራሳቸው እንቅፋት ይሆኑባቸዋል። ለምሳሌ ያህል በአይሁድ ሕግ መሠረት አንድ ሰው በሰንበት ቀን ሦስት ማይሉች ብቻ ነበር እንዲጓዝ የሚፈቀድለት! (ዮሐ. 1፡12)።

«መጨረሻ» ወይም መደምሰስ እንጂ የዓለምን መጨረሻ ወይም ፍጻሜ አይደለም ማለት ነው።
ይሁን እንጂ በግቴዎስ ያለው ትንቢት ስለ ኢየሱሳልም መደምሰስና ስለ ዓለም መጨረሻ የሚያመለክት ትንቢት ነው ማለት ይቻላል፤ ስለዚህም በሁለት አቅጣጫ ወይም ገጽታው ቢተረጎም ይቻላል። በአንድ በኩል ትንቢቱ ኢየሱሳልም በተደመሰሰበት ጊዜ በከፊል ተፈጽሞአል፤ በሌላ በኩል ደግሞ ትንቢቱ ሙሉ በሙሉ የሚፈጸመው በዓለም ፍጻሜ ነው ማለት ነው።
90
91 ሱፋ ላለ ግብራሪያ ከአስተምህሮ ዳሰሳው ደገንነታችንን ማግት ይቻላል? የሚለውን ተመልከት።
92 ይሁዳ ኢየሱሳልም የምትገኝበት ደቡባዊ የእስራኤል ግዛት ናት።

19 ከማንኛውም በዓለም ታሪክ ከታየው ጭንቅ ይበልጥ አየሩሳሌም የተደመሰሰችበት ወቅት በጣም የከፋ የጭንቅ ጊዜ ነበር። ምን ያህል አይሁዳውያን በሮማውያን እንደተጨፈጨፉና እንደታረዱ ታሪክ ጸሐፊው ጆሴፊስ እንደሚገባ መዝግቦታል። ሮማውያን ሊታመን የማይችል ጭካኔ ፈጽመዋል፤ ከሠይፍ ያመለኩት አይሁዳውያን በረሀብና በቸነፈር ሞተዋል፤ ብዙዎቹም ለባርነት ተዳርገዋል (ሉቃ. 21፥24)። ከአንድ ጧሉዮን በላይ አይሁዳውያን ተገድለዋል። በከተማዋ አንድም በሕይወት የተረፈ አይሁዳዊ አልነበረም። በሉቃ. 21፥24 ላይ ኢየሱስ፡ የአረማውያን ዘመን እስኪፈጸም ድረስ ኢየሩሳሌም በአረማውያን የተረገጠች ትሆናለች አለ።⁹³ ይህ የእግዚአብሔርን ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን በናቁና እንዲገደልም ባደረጉ አይሁዳውያን የወረደ የእግዚአብሔር ፍርድ ነበር (ሉቃ. 21፥22-24)።

20 አብዛኞቹ ክርስቲያኖች ሮማውያን ከመምጣታቸው ከሁለት ዓመት በፊት በ68 ዓ.ም. ከኢየሩሳሌም ከተማ ሸሽተው ወጥተዋል። ሌሎች ግን የሮም ሠራዊት ከመድረሱ ጥቂት ቀደም ብለው ነበር የወጡት። ሮማውያን የእርሻ ሰብዓን ስላወደሙትና ያለውንም ምግብ ስለዘረፉት ብዙዎቹ ተበዋል። እግዚአብሔር እነዚያን ቀኖች ባያሳጥናቸው ኖሮ ማንም መዳን ባልቻለም ነበር፤ የተመረጡት ማለትም አማኞች እንዲድኑ ግን እግዚአብሔር እነዚያን ከፋ ቀኖች አሳጠረ።

21-23 ኢየሱስ ስለ ሐሰተኛ ክርስቶሶች በድጋሚ አስጠነቀቀ። የሮም ሠራዊት ኢየሩሳሌምን ከመውረሩ በፊትና በወረረበትም ወቅት አንዳንድ መሲሕ ነን የሚሉ ሰዎች ተነሥተው ሮማውያንን እንዲዋጉ ሕዝቡን ይቀሰቅሱ ነበር። እነዚህ ላይ ኢየሱስ እየሸሸ ያሉት ክርስቲያኖች እነዚያን ሐሰተኛ ክርስቶሶችን እንዳይከተሉ ያስጠነቅቃል። ያለባቸው መሸሽ ብቻ ነበር (5-6 ያሉትን ቁጥሮች ይመለከታል)።

ምንም እንኳ እነዚህ ቁጥሮች ዐውደ-ምንባብ ከኢየሩሳሌም መውደም ጋር የተያያዘ ቢሆንም፤ የዓለም መጨረሻ እስኪመጣ ድረስ የሐሰተኛ ክርስቶሶች መነሳት እንደሚቀጥል መረዳት እንችላለን። ይበልጥ ወደ ዓለም ፍጻሜ በተቃረበን መጠን ደግሞ በስይጣን የተላኩ ኃይለኛ ሰዎችና የክፋት ኃይላት ክርስቶስንና ተከታዮቹን ለመቃወም ይነሳሉ (2ተሰ. 2፥1-10፤ 1ዮሐ. 2፥18፤ 4፥1-3፤ ራእ. 13፥1-8፤ 11-17 እና 17ለጻዎቹን ይመለከታል)። እነዚህ ሐሰተኛ ክርስቶሶች ተአምራትና ድንቅ⁹⁴ ነገርን እንኳ ያደርጋሉ፤ ይሁን እንጂ መታለል የለብንም። እነዚህ ሐሰተኛ ክርስቶሶች ኢየሱስን እያስከብሩም እውነተኛ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑንንም ይከዳሉ፤ በዚህም ማንኛቸውን ማወቅ ይቻላል (1ዮሐ. 4፥1-3 እና 17ለጻውን ይመለከታል)።

እነዚያ ሐሰተኛ ክርስቶሶች የሚቻላቸው ከሆነ የተመረጡትን እንኳ ለማሳሳት ይሞክራሉ። የተመረጡትን ማሳሳት ግን አይቻልም። እንዲያው እስከመጨረሻው ሳይሳሳቱ የሚጸኑት እነዚህ የተመረጡት ናቸው። «የተመረጡት» እነማን መሆናቸውንና እነማን ደግሞ አለመሆናቸውን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ማስጠንቀቂያውን ተቀብለው የሚተጉ (ቁ. 9፥23) እስከመጨረሻው በታማኝነት የሚጸኑ (ቁ. 13) የተመረጡ ለመሆናቸው ማረጋገጫ ነው። ስለዚህም ኢየሱስ ለሁላችንም «... ተጠንቀቁ» አለ።

ማቴ. 24፥26-27 ላይ ኢየሱስ አንድ መሲሔ ነኝ የሚል ሰው በበረሐ ወይም ደግሞ በስውር ስፍራ አለ ቢሉን፤ ይህ ሐሰተኛ ለመሆኑ ማስረጃ እንደሆነም አካሉ ተናግሮአል። ምክንያቱም የመብረቅ ብልጭታ ከአንዱ የሰማይ ጫፍ እስከ ሌላኛው የሰማይ ጫፍ እንደሚታይ ሁሉ፤ የእውነተኛው መሲሕ መገለጽም እንዲሁ ነው የሚሆነው፤ በአንድ ጊዜ ለሁሉም ሰው ይታያል። ከዚያ በኋላ ደግሞ ኢየሱስ በድን ግለበት ቦታ አምራዎቹን ይሰበስባሉ አለ (ማቴ. 24፥28)። በድን የተባሉት የአይሁድ ሕዝብ ናቸው፤ አምራዎች (ወይም ንስሮች) የተባሉት ደግሞ ሮማውያን⁹⁵ ናቸው፤ የኢየሩሳሌምና የይሁዳ መደምሰስ ይህን ይመስላል።

የዓለም መጨረሻ (13፥24-27)

(ማቴ. 24፥29-31፤ ሉቃ. 21፥25-28)

24-25 ስለ ኢየሩሳሌም መደምሰስ ከተናገረ በኋላ ኢየሱስ እነዚያን የመከራ ቀኖች ተከትሎ ስለሚሆነው የዓለም ፍጻሜ መናገር ጀመረ። በማቴ. 24፥29 ላይ ደግሞ የዓለም መጨረሻ የሚሆነው ከእነዚያ የመከራ ቀኖች በኋላ ማለትም፤ ከኢየሩሳሌም መደምሰስ በኋላ ወዲያውኑ እንደሆነ ኢየሱስ ተናገረ። ይህ ለመረዳት የሚያስቸግር ነው። ከኢየሩሳሌም መደምሰስ ወዲህ 1900 ዓመታት ተቆጥረዋል ሆኖም ይህ ዓለም ገና አላለፈም። በእግዚአብሔር ዓይን ግን 1900 ዓመታት የቅጽበት ያህል ናቸው (2ኢጥ. 3፥8)። የዓለም መጨረሻ መቼ እንደሚሆን ኢየሱስ ራሱ እንደማያውቅ መናገሩንም መዘንጋት የለብንም (ቁ. 32)።

የዓለም መጨረሻ ምን እንደሚመስል ለማሳየት፤ ኢየሱስ ከኢሳ. 13፥10 እና 34፥4 ጠቅሶአል። በሉቃ. 21፥25-26 መሠረት ደግሞ ኢየሱስ ይህንን አስመልክቶ ሲናገር፡ «በፀሐይና በጨረቃ በከዋክብትም ላይ ድንቅ ምልክቶች ይታያሉ፤ በምድርም ላይ ሕዝቦች ሁሉ ከባሕርና ከማዕበሉ አስደንጋጭ ድምፅ የተነሣ ፈርተው ይጨነቃሉ። በዓለም ላይ የሚመጣውን ነገር በመጠባበቅ ሰዎች በፍርሃት ይሸበራሉ፤ ምክንያቱም በዚያን ጊዜ የሰማይ ኃይሎች ይናወጣሉ» አለ (2ኢጥ. 3፥10 ይመለከታል)።

26-27 ከዚያም በኋላ የሰው ልጅ በታላቅ ኃይልና ክብር በደመና ሲመጣ ይታያል። የብሉይ ኪዳን ነቢይ ዳንኤልም ስለዚሁ ጉዳይ ራእይ አይቶ፡ «በሌሊትም ራእይ የሰውን ልጅ የሚመስል በሰማይ ደመና ተከብቦ ሲመጣ አየሁ» በማለት ጽፎአል (ዳን. 7፥13)።

ዓለም ከተፈጠረ፤ ዘመን ከተቆጠረ ወዲህ ከተፈጸመት ነገሮች ሁሉ ይበልጥ ሁለት ነገሮች የማይረሳ ዘላቂ ትውስታ ይኖራቸዋል። በዓለም የተፈጸመ ታላላቅ ሁኔታዎች ሁሉ በአንድነት ቢደመሩ እንኳ እነዚህ ሁኔታዎች ግን ከሁሉም ይበልጣሉ። ማንኛውም ሁኔታ ወይም ድርጊት፤ ማንኛውም ንጉሥ፤ ማንኛውም ጦርነት፤ ማንኛውም መንግሥት ይረሳል፤ ይዘነጋል። ሁለት ነገሮች ብቻ ግን ሲታወሱ ይኖራሉ። የመጀመሪያው፡ ኢየሱስ ክርስቶስ በመጀመሪያ ወደዚህ ዓለም መምጣቱ ነው። ሁለተኛው ደግሞ የሰው ልጅ የተባለው ኢየሱስ ክርስቶስ በታላቅ ኃይልና ክብር በደመና መምጣቱ ነው (ማቴ. 24፥30)። ዳግም ሲመጣ ኢየሱስ የተመረጡትን ማለትም፤ በእርሱ የመኑትን ከምድር ዳርቻ እስከሰማይ ዳርቻ ይሰበስባቸዋል (ቁ. 27)። ወደ ዘለዓለማዊ መንግሥቱ ይሰበስባል፤ ከእርሱ ጋርም ለዘላለም እንኖራለን (1ተሰ. 4፥16-18)።

ክርስቶስ ዳግም ሲመጣ ሌሎች ሰዎች ሁሉ በፍርሃት ይሸበራሉ (ሉቃ. 21፥26)። በዚያን ጊዜ በዓለም ያሉ ሕዝቦች ሁሉ ደረታቸውን እየመቱ ያለቅሳሉ (ማቴ. 24፥30)። ክርስቶስ አዳኛቸው እንዳይሆን የናቁት ሁሉ፤ ፈራጅ ሆኖ ፊቱ ይቀርባሉ (ዮሐ. 5፥22)። በእርሱ የመኑት ግን አንዳቸው የሚያስፈራቸው አይኖርም። ምክንያቱም ኢየሱስ ራሱ፡ «ይህ

93 የሕዳዝብ ዘመን አረማውያን ኢየሩሳሌምን የገዙበት ወይም የተቆጣጠሩበት ዘመን ነው። ያ ዘመን የተጀመረው በ70 ዓ.ም. ሲሆን የተፈጸመው ደግሞ ዘመናዊቷ እስራኤል በተመሠረተችበት በ1948 ዓ.ም. ነው። በ1966 ዓ.ም. አይሁዶች ኢየሩሳሌምን በሙሉ ተቆጣጥረዋል። የዓለም ፍጻሜ መቃረቡን ብዙ ክርስቲያኖች ከሚያምኑበት ምክንያት አንዱም ይሸው ነው።

94 አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ሐሰተኛ ክርስቶሶችና ሐሰተኛ ነቢዮች ለብዙዎች ተአምር መስሎ የሚታይ እስማታዊ ምትሐትን እንጂ አይሁዶች ኢየሩሳሌምን በሙሉ ተቆጣጥረዋል። የዓለም ፍጻሜ ሂደትና ሥርዓት ሊገታ የሚችለው በክርስቶስ ኃይል ብቻ ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ሰይጣንና አገልጋዮቹ እውነተኛ ተአምር ማድረግን እንደሚችሉ ያምናሉ። ለምሳሌ ያህል የግብፅ አስማተኞች በትራቸው እውነተኛ እባብ እንዲሆን አድርገዋል (ዘጸ. 7፥10-12)። ይሁን እንጂ ዋናው ጉዳይ ተአምራትን በማየት ብቻ የትኛው በሰይጣንና በአገልጋዮቹ እንደተደረገ፤ የትኛው ደግሞ በክርስቲያኖች እንደተደረገ መለየት አለመቻላችን ነው። ዋናው መመዘኛችን የተደረጉት ተአምራት ክርስቶስን ማክበር አለማክበራቸው ነው።

95 አንዳንድ ትርጉሞች «አምራዎች» በሚለው ቃል ስፍራ «ንስሮች» የሚለውን ቃል አስፍረዋል።
96 ሮማውያን ዓርማ ወይም መለያ ንስር ነበር።

ሁሉ መሆን በሚጀምርበት ጊዜ ደንገንታችሁ ቀርቦአልና ቀና ብላችሁ ወደላይ ተመልከቱ። በኋላ (ሉቃ. 21:28)።

የኢየሱሳሌም መደምሰስ (13:28-31)
(ማቴ. 24:32-35፤ ሉቃ. 21:29-33)

28-29 ከቁጥር 5-23 ባሉት ላይ ኢየሱስ ከኢየሱሳሌም መደምሰስ በፊት ስለሚሆኑ ሁኔታዎች ዘርዘሮአል። እነዚህ ነገሮች ፍጻሜው መቃረቡን ምልክት የሚያሳዩ ናቸው። የበለስ ዛፍ ቅጠሎች ማቆጥቆጥ የበጋ መቃረብ ምልክት እንደሆነ ሁሉ፤ እነዚህ ከቁጥር 5-23 የተዘረዘሩትም ሁኔታዎች የኢየሱሳሌም መደምሰስ የሚያመለክቱ ምልክቶች ናቸው።

30 እነዚህ ሁሉ ማለትም ከላይ የተጠቀሱት ምልክቶችና የኢየሱሳሌም መደምሰስ በዚያ ትውልድ ዘመን ውስጥ እንደሚሆን ኢየሱስ ተነበየ፤ ይህም ትንቢት በ 70 ዓ.ም. ተፈፀመ።

31 ሰማይና ምድር ያልፋሉ፤ ቃሉ ግን ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል። የኢየሱስ ቃል፤ ትንቢትና ትምህርቶች በፍጹም እውነት ናቸው። ከሰማይና ከምድር የበለጠ ጽኑ ናቸው። ታላላቅ ዛፎችና ታላላቅ ተራራዎችን ስንመለከት-«እነዚህ ነገሮች ጽኑ ናቸው፤ ምንም የሚነቀንቃቸው ነገር አይኖርም» እንላለን። ፀሐይን፤ ጨረቃንና ከዋክብትንም ተመልከትን፤ «እነዚህ ነገሮች ለዘላለም አይኖሩትም» እንላለን። ይሁን እንጂ አንድ ቀን ማለፋቸው አይቀርም። ለዘላለም ጸንተው የሚኖሩት ኢየሱስና እርሱ የተናገረው ቃል ብቻ ናቸው። ኢየሱስ በመጀመሪያ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረ የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነ ራሱም እግዚአብሔር እንደሆነና (ዮሐ. 1:1) ለመንግሥቱም ፍጻሜ እንደሌለው መዘንጋት የለብንም።

ቀኑና ሰዓቱ አይታወቅም (13:32-37)

32 ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ማንም አያውቅም፤ ይህም ማለት ከርስቶስ መቼ ዳግም እንደሚመጣ ከአብ በቀር የሚያውቅ የለም ማለት ነው። ያኛን ቀንና ሰዓት ራሱ ከርስቶስም ቢሆን አያውቅም። ስለዚህም ምንጊዜም ቢሆን ዝግጁ መሆን አለብን። ኢየሱስ ዛሬ ወይም ነገ ሊመጣ ይችላል። አንቀላፍተን (ቁ. 36) ወይስ ታማኝ ሆነን ያገኘን ይሆን?

ብዙ ከርስቲያኖች ከርስቶስ መቼ እንደሚመጣ ትንቢት ለመናገር ይሞክራሉ። ይህ ግን ፍጹም ሞኝነት ነው። መቼ እንደሚመጣ በማስብና በመመራመር ጊዜያቸውን ከሚያባክኑ ይልቅ ከርስቶስ የሰጣቸውን ሥራ ለመፈጸም ቢተጉ ይቻላቸዋል።

33-37 ከርስቶስ ቤቱን ትቶ ወደ ሩቅ አገር የሄደውን ሰው ይመስላል (ቁ. 34)። ከርስቶስ ቤቱን ማለትም ቤተክርስቲያኑን በእኛ እጅ ትቶ ወደ መንግሥተ ሰማይ ሄዶአል። እያንዳንዱን አገልጋይ በልዩ ልዩ የሥራ ኃላፊነት ላይ መድበአል። ይህም ብቻ አይደለም የመጸለይን፤ የመትጋትንና ለሌሎች የመመስከርንም ሥራ ሰጥቶናል። እንደ ሌባ ማለትም ማንም ባልጠበቀው ሰዓት ደግሞ ወደዚህ ምድር ይመጣል (ማቴ. 24:42-44፤ ሉቃ. 12:35-38፤ 1ተሰ. 5:1-2 ይመለከታል)። ምን ስናደርግ ያገኘን ይሆን? «ጌታ ቶሎ አይመጣም፤ ለዝግጅት በቂ ጊዜ አለኝ፤ ስለዚህ ጥቂት ላንቀላፋ፤ ለዚያም ሌላ ቀን እመስከርለታለሁ፤ ያንን መልካም ሥራም ሌላ ቀን እሠራዋለሁ፤ ኃጢአቱንም ነገ እርግፍ አድርጌ እተወዋለሁ» እያልን ራሳችንን አናዘናጋ፤ እንዲህ ዓይነቱን አደገኛ ስህተት በመፈጸም ተዘጋጅተን ካላገኘንም ወደ ውጪ ይጥለናል (ማቴ. 24:45-51፤ ሉቃ. 21:34-36)።

«ተጠንቀቁ» ሲል (35) ምንጊዜም በክርስቶስ ፈቃድ ውስጥ ሁኑ ማለቱ ነው። ከርስቶስ ነገ እንደሚመጣ ሆነን እያንዳንዱን ቀን ልንኖር ይገባናል። የሚከተለውን ጥያቄ በማቅረብ ራሳችንን ልንፈትን ይገባል፤ አንድ መልክ ከሰማይ ተገልጦ ከርስቶስ በሚቀጥለው ሳምንት ወይም ደግሞ በሚቀጥለው ወር እንደሚመጣ ቢነግረን ሕይወታችንን አሁን ከምንኖረው በተለየ ሁኔታ እንኖር ይሆን? መልሳችን «አዎን»

ከሆነ እንግዲያው አልተጋንም፤ አልተዘጋጀንም ማለት ነው። ለእናንተ እንደነገርኋችሁ ለሌሎችም ትጉ እላለሁ!

ምዕራፍ 14

ኢየሱስ በቢታንያ ሽቱ ተቀባ (14:1-11)
(ማቴ. 26:1-16፤ ሉቃ. 22:1-6፤ ዮሐ. 12:1-8)

1-2 ከፋሲካ በዓል በፊት የነበሩትን ጥቂት ቀናት ኢየሱስ በኢየሱሳሌም ነበር። ፋሲካ⁹⁷ የእስራኤልን ከግብጽ ነፃ መውጣት ለማስታወስ በየዓመቱ የሚከበር በዓል ነው። በፋሲካ ማግሥት ደግሞ ለአንድ ሳምንት የሚቆየው እርሾ ያልነካው ፈጽሞ ያልበካ ቂጣ ብቻ የሚበላበት በዓል ይጀመራል (ዘጸ. 12:15-20፤ ዘጸ. 16:1-8)። ምንም እንኳን ከቂጣ በዓል የተለየ ቀን ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ ፋሲካው የቂጣ በዓል መጀመሪያ ቀን ተብሎ ይጠራል (ቁ. 12)።

ማቴ. 26:3 እንደሚነግረን የካህናት አለቆችና የሙሴ ሕግ መምህራን በሊቀ ካህናቱ በቀዳፋ ግቢ ተሰበሰቡ። ዮሐ. 11:47-53 እንደሚያመለክተንም ቀዳፋ በኢየሱስ ላይ ለተደረገው ሂረዋ ዋናው ጠንሳሽ ነበር።

በፋሲካና በቂጣ በዓል ወቅት በተለያየ ስፍራ ያሉት አይሁዳውያን በዓሉን ለማክበር ወደ ኢየሱሳሌም ስለሚመጡ 50,000 የነበረው የሕዝብ ብዛት ወደ 250,000 ያድጋል። ከእነዚህ በዓሉን ለማክበር ወደ ኢየሱሳሌም የሚመጡት ሰዎች አብዛኞቹ ኢየሱስን ይደግፉ ስለነበር የአይሁድ መሪዎች በዚያን ጊዜ ሊይዙት አልፈለጉም፤ ኢየሱስ መያዙን ሕዝቡ ከሰማ ደግሞ በከተማዋ ትልቅ ብጥብጥና ዓመፅ ይነሳ ነበር።

3 ከቁጥር 3-9 ላይ ስለ ኢየሱስ ሽቱ መቀባት የሚናገረው ምናልባትም በዮሐ. 12:1-8 የተጠቀሰውን ሽቱ መቀባቱን ሊሆን ይችላል። ይህም የሆነው ከፋሲካው ስድስት ቀን ኢየሱስ በክብር ወደ ኢየሱሳሌም ከገባበትም ቀን አንድ ቀን ቀደም ብሎ ነው⁹⁸ (ማር. 11:1-11፤ ዮሐ. 12:12)። ሽቱ የቀባቸው ማርያም የምትባል የማርታና የአልዓዛር እህት ነበረች (ዮሐ. 11:1-2፤ 12:2-3)።

የሽቱዋ ዋጋ እጅግ ውድ ነበር። ወርቅ ከትውልድ ወደ ትውልድ እንደሚተላለፍ ሁሉ ምናልባት ይህም ሽቱ ከትውልድ ወደ ትውልድ እየተላለፈ በቤተሰቡ ውስጥ ሲጠበቅ የኖረ ሊሆን ይችላል። እንዲህ ያለው የክብር ዕቃ ለቤተሰቡ ዋስትና ነው። ከቁጥር 5 እንደተገለጸው ደግሞ ዋጋው ሦስት መቶ ዲናር ሊሆን በዚያን ዘመን የአንድ ሰው የዓመት ደመወዝ ነው። ይሁን እንጂ ሴትዮዋ በኢየሱስ ራስና እግሮች ላይ አፈሰሰችው፤ እግሩንም በጸጉርዋ አበሰች (ዮሐ. 12:3)። ይህም ማንም ሰው ቢሆን ፍቅሩን መግለጥ ከሚችልበት ማንኛውም መንገድ የበለጠ ነበር።

ማርያም ያደረገችው፤ በኢየሱስ አእምሮ ውስጥ በጣም ከፍተኛ ስፍራ ነበረው። (ቁ.9) እጅግ የከበረ ዋጋ ያለው ነገር ስጥታዋለች። ምናልባትም ያ ሽቱ ዕድሜዋን መሎ የያዘችው ጥሪት ሊሆን ይችላል (ማር. 12:43-44)። ኢየሱስ ከእያንዳንዳችን የሚፈልገውም ይህንኑ ነው። የደመወዛችንን አንድ አሥረኛ ማለትም አሥራታችንን ብቻ ሳይሆን ያለንን ሁሉ እንድንሰጠው ይፈልጋል።

97 እስራኤል ከግብፅ ባርነት ከመውጣታቸው በፊት በነበረው ሌሊት እግዚአብሔር የግብጽውያን የሰዎችንና የእንስሳትን በኩር በሙሉ ገድሎአል። እስራኤላውያን በግ እንዲለውና በርቻቸውንም በደሙ እንዲቀቡ መሉ አዝዛቸው ነበር። በዚህም ምክንያት አጥፊው ግለት የሚያጠፋው መልአክ የእስራኤላውያንን ቤት መለየት ስለቻለ በኩር ልጆቻቸውን ሳይገድል አልፎአቸዋል። በአይሁዳውያን ምክንያት እግዚአብሔር በሞድራቱ ላይ ያመጣውን መቅሠፍት ፈርቶን ባዩ ጊዜ በዚያው ሌሊት ከአገሩ እንዲወጡ አዘዘ (ዘጸ. 12:1-14 21-36)። ስለዚህም ፋሲካ ግለት «ማለፍ» ወይም በአይሁዳዊያን ቤት ያሉትን በኩራት መተው ግለት ነው። ከዚህም ሌላ የአይሁድን ከግብፅ ባርነት ነፃ መውጣትንም ያመለክታል።

98 ማርቆስ የኢየሱስን በሽቱ መቀባት የጻፈው በክብር ወደ ኢየሱሳሌም መጣባት ከገለጸ በኋላ ነው፤ ቃኔታው የተፈጸመው ግን ከዚያ በፊት ነበር። ኢየሱስ በሽቱ የተቀባው በየትኛው ቀን እንደነበር ማርቆስ አይገልጽም፤ ይህን የምናገኘው ከዮሐንስ ወንጌል ነው።

ያ የአልባስጥርስ ብልቃጥ ከተሰበረ በኋላ ቤቱ በሽቀው መዐዛ ተሞላ (ዮሐ. 12፥3)። ሽቀው በብልቃጥ ውስጥ እስከነበረበት ጊዜ ድረስ ግን ምንም መዐዛ አልነበረውም። ከዚያ በፊት ሽቀው ማንንም አልጠቀመም ነበር። ብልቃጥ ከተሰበረ፣ ሽቀውም በኢየሱስ እግር ላይ ክፈላል በኋላ ግን መዐዛው ቤቱን ሞላው።

ይህ የኢየሱስ ሽቀ መቀባት የሚሰጠን ጠቃሚ ምሳሌ አለው። እግዚአብሔር ለእያንዳንዳችን «የሽቀ ብልቃጥ» ሰጥቶናል፤ ማለትም ሰጦታዎችን፣ ችሎታዎችንና የተለያየ ንብረትን ሰጥቶናል። እነዚህን ነገሮች ለግላችን እስከያዝናቸው ድረስ ግን ማንንም አይጠቅሙም። ስንሞት ይዘናቸው ስለማንድም እኛን ራሳችንን እንኳ ሳይጠቅሙን ይቀራሉ። ሰጦታዎቻችንን፣ ችሎታዎቻችንን ንብረቶቻችንን በኢየሱስ እግር ላይ ስናፈሳቸው ግን ለእግዚአብሔር ክብርና ለሰዎችም ጥቅም እንዲሆኑ ይጠቀሙባቸዋል።

እያንዳንዳችን እንደዚያ «ብልቃጥ» ነን። ስንሰበር ብቻ ነው መንፈስ ከውስጣችን የሚፈለቀው። ራስ ወዳድነታችንና ትዕቢታችን ሲሰበር ብቻ ነው ሕይወታችን በትክክል እግዚአብሔርን የሚያከብረው። 4-5 እዚያ ከነበሩት አንዳንዶቹ ይህ ሽቀ በከንቱ መባከኑ ለምንድነው? በማለት ሴትየዋን ገሰጹአት። ከእነዚህም አንዱ በኋላ ኢየሱስን አሳልፎ የሰጠው የአስቆሮቱ ይሁዳ ነበር (ዮሐ. 12፥4-6)።

ሰጦታዎቻችንን፣ ችሎታዎቻችንንና ንብረቶቻችንን በኢየሱስ እግር ሥር ስናፈሳ አንዳንድ ሰዎች ሕይወታችንን ለከንቱ ነገር እንዳዋልነው አድርገው ይተቸናል። ለክርስቶስ የምናደርገውን ሁሉ ዓለም እንደሚባከን ነው የሚመለከተው። ለኢየሱስ ከምናደርገው ነገር ግን አንዱም እንኳ አይባከንም፤ አንዱም እንኳ ያለዋጋ አይቀርም።

ፍትራቸውን ለመግለጽ ሲሉ ሌሎች የሚያደርጉትን መንቀፍና መተቸት እንደሌለብን ከዚህ ታሪክ መግር ይኖርብናል። ያኛን ሴት ለመንቀፍና ለመተቸት ደቀ መዛሙርቱ ምንኛ ፈጣን ኖረዋል! ስህተታቸውስ ምንኛ ታላቅ ነበር!

6-7 እዚያ ከነበሩት አንዳንዶቹ ያ ሽቀ ተሸጦ ገንዘቡ ለድሆች ቢሰጥ ይቻላል እንደነበር አሰቡ። ከይሁዳ በስተቀር እንደዚያ ያሉት፣ በእውነትም ለድሆች በማሰባቸው ሊሆን ይችላል።

ኢየሱስ ግን፡ «ድሆች ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ስለሆኑ በማንኛውም ጊዜ ልትረዱአቸው ትችላላችሁ! እኔ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር እዚህ አልገኝም» በማለት መለሰላቸው። ኢየሱስን መውደድ ከፍተኛው ግዳጃችን ነው፤ ከትእዛዛት ሁሉ የሚበልጠውም ይኸው ነው (ማር. 12፥30)። ድሆችን ማለትም ሰውን ሁሉ መውደድ ግን ሁለተኛው ግዳጃችን ነው (ማር. 12፥31)።

8-9 ይህች ሴት የተቻላትን አድርጋለች! ሥጋዬም ከመቀበሩ በፊት አስቀድሞ በሽቱ ቀባቸው። በወንጀለኛነት የተገደሉ ሰዎች ካልሆኑ በቀር አይሁድ ብዙውን ጊዜ አስከሬንን በሽቱ የመቀበት ልማድ ነበራቸው። ኢየሱስ ግን እንደወንጀለኛ እንደሚገደል በድኑም እንደሚገባ በሽቱ እንደማይቀባ ያውቅ ነበር። ይህች ሴት ግን ከመቀበሩ በፊት አስቀድሞ በሽቱ ቀባቸው። ምን እያደረገች እንደነበር እርስዋ ራስዋ እንኳ አታውቅም! ኢየሱስ ግን ያውቅ ነበር። ወንጌል በሚሰከበበት ስፍራ ሁሉ ይህች ሴት ያደረገችውም እንደሚነገር ኢየሱስ ቃል ገባ። ያም ተስፋ ተፈጽሞአል።

10-11 ይሁዳ ኢየሱስን አሳልፎ ለመስጠት ፈቃደኛ ስለሆነ የአይሁድ መሪዎችን ደስ አሰኛቸው፤ ከእንግዲህ ወዲህ ኢየሱስን ለመያዝ የቂጣው በዓል (ቁ. 2) እስኪያልፍ ድረስ መጠበቅ አይኖርባቸውም። ኢየሱስን አሳልፎ ከሰጣቸውም ወላሣ ጥሬ ብረጽ እንደሚሰጡት ለይሁዳ ነገሩት (ማቴ. 26፥14-15)። በይሁዳ ረዳትነት ኢየሱስን ለመግደል አሁን ሁኔታው ሁሉ ለአይሁድ ተመቻችቶላቸዋል።

ለምንድነው ይሁዳ ኢየሱስን አሳልፎ የሰጠው? ይሁዳ በመጀመሪያውኑም ቢሆን በእውነት ልቡን ለኢየሱስ አልሰጠም ነበር። እንዲያውም ሌባ ነበር (ዮሐ. 12፥6)። ኢየሱስን ሲከትል የኖረው መሲሕ ይመሠርታል ብሎ ሲጠብቅ በነበረው ምድራዊ መንግሥት፤ ከፍተኛ ኃላፊነት ስፍራ ይኖረኛል በሚል አጉል ተስፋ ነበር። በመጨረሻም ኢየሱስ ምንም ምድራዊ መንግሥት እንደማያቋቋም ከተረዳና ይህች የቢታንያ ሴት ከመቀበሩ በፊት ሽቀ እንደቀባቸው ከተመለከተ በኋላ፤ ከእንግዲህ ወዲህ ኢየሱስን መከተል ምንም ጥቅም እንደሌለው አሰበ። ስለዚህም ገንዘብ ወዳዱ ይሁዳ ለሠላሣ ብር አሳልፎ ሰጠው፤ ሰይጣንም ገባበት (ዮሐ. 13፥27)።

ከኢየሱስ ደቀ መዛሙርት እንዱ አሳልፎ እንደሚሰጠው በብሉይ ኪዳን ተጽፎ ነበር (መዝ. 41፥9፤ ዮሐ. 13፥18)። ያም ሰው ይሁዳ እንደሚሆን ኢየሱስ አስቀድሞ ያውቅ ነበር (ማቴ. 26፥21-25፤ ዮሐ. 13፥21-26)። ሆኖም በገዛ ራሱ ፈቃድ ነበር ይሁዳ ኢየሱስን አሳልፎ የሰጠው። ሰይጣን እንዲገባበት መፍቀድ አልነበረበትም። በታማኝነት መጽናት ነበረበት። ኢየሱስ ግን አምላክ እንደመሆኑ መጠን ይሁዳ ምን እንደሚያደርግ ቀድሞውኑ ያውቃል።

እስቲ ከይሁዳ ኃጢአት ትምህርት እንውሰድ። የኢየሱስን በረከት ከቀመሱ በኋላ ወደ ኋላ የሚመለሱ ሁሉ ጽኑ ቅጣት ይጠብቃቸዋል። ለእንደዚህ ዓይነት ሰዎች የንስሐም የንደኅንነት ተስፋ የላቸውም (ዕብ. 6፥4-6 እና ገላጳውን ይመለከታል)።

የጌታ እራት (14፥12-26)

(ማቴ. 26፥17-30፤ ሉቃ. 22፥7-23)

12 ፋሲካው የቂጣ በዓል የመጀመሪያው ቀን በመባልም ይታወቃል (ቁ. 1 እና ገላጳውን ይመለከታል)። ስለዚህም ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ የጌታ የመጨረሻ እራት የሆነው በፋሲካ ዕለት¹⁰⁰ ማለትም የፋሲካውን በግ የሚያርዱበት ቀን እንደሆነ ይናገራሉ (ማቴ. 27፥62 እና ገላጳውን ይመለከታል)። 13-16 የፋሲካውንም ምግብ እንዲያዘጋጁለት ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ሁለቱን ጴጥሮስንና ዮሐንስን ላካቸው (ሉቃ.

100

በዮሐ. 18፥28 እና 19፥14፤ 31፤ 42 መሠረት ኢየሱስ የሞተው ልክ የፋሲካ ዕለት እንደነበር አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይናገራሉ። እንደዚህ ከሆነ ደግሞ ጌታ የመጨረሻውን ራት የበላበት ቀን ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ እንደጻፉት የፋሲካ ዕለት ሳይሆን ከፋሲካ በፊት በነበረው ቀን ሊሆን ነው። የዮሐንስ አባባል ከማቴዎስ፣ ከማርቆስና ከሉቃስ ጋር የሚጋጭ የሚመስለው ለምንድነው? ይህን በተመለከተ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን የተለያየ አመለካከት አላቸው። አንዳንዶቹ እንደሚሉት በዚያ ዘመን አይሁዳውያን ሁለት የተለያየ የቀን አቆጣጠሮች ነበሩዋቸው፤ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ አንዱን የቀን አቆጣጠር ሲከተሉ የአይሁድ መሪዎች ደግሞ ሌላኛው የቀን አቆጣጠር ይከተሉ ነበር። እንግዲህ በዚህ ገላጳ መሠረት ዮሐንስ የዓፈው የአይሁድ መሪዎችን የቀን አቆጣጠር ተከትሎ ሊሆን ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ የጻፉት ሌላኛውን የቀን አቆጣጠር ተከትለው ነው ማለት ነው። ሁለተኛው አገላለጽ ደግሞ በዮሐ. 18፥28 ላይ ፋሲካ ሲል የቂጣ በዓል በሚከበርበት ወቅት (የፋሲካ ሳምንት) የሚበላውን «ማንኛውንም ምግብ» በጠቅላላ ማለቱ እንጂ ትክክለኛውን የፋሲካ ቀን ማለቱ አልነበረም ይላሉ። በማያሳካክ እነዚህ ምሁራን በዮሐ. 19፥14፤31፤42 የተጠቀሰው ዝግጅት ቀን የሚለው ቃል ከፋሲካ በፊት የነበረውን ቀን የሚያመለክት ሳይሆን የፋሲካው ሳምንት «እርብ» ነው፤ በዚያ ወቅት የፋሲካ ዕለት የዋለው በዚህ በዓረብ ቀን ነበር ይላሉ። «በአይሁድ አገላለጽ መሠረት የዝግጅት ቀን ማለት ከሰንበት በፊት የነበረው ቀን ማለት ነው፤ ምንጊዜያ ቢሆን ደግሞ ያ ቀን እርብ ነው።»

እነዚህ ሁለት አገላለጾች ትክክል ከሆኑ በዮሐንስና በሌሎች ሦስት ወንጌል ጸሐፊዎች መካከል ምንም የሐሳብ አለመግባባት የለም (ሌሎች ገላጾች መኖራቸውም ሳይዘነጋ)። ከሌሎች ድልቅ ግን ሁለተኛው አገላለጽ እውነትነት ሊኖረው እንደሚችል የዚህ ግብራሪያ ጸሐፊ እምነት ነው። ጌታ የመጨረሻውን ራት የበላው ሐሙስ ምሽት መሆኑን አራቱም ወንጌሎች እንደሚስማሙ እናምናለን፤ በዚያ ዓመት ደግሞ የፋሲካ መጀመሪያ ቀን ነበር። (አይሁዳውያን ቀኑን ከምሽቱ አሥራ ሁለት ሰዓት እንስተው ነው የሚቀጥሩት) ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ በትክክል እንደገለጹት ይህ የዋናው ፋሲካ ምግብ ነበር (ማቴ. 26፥17-19፤ ማር. 14፥12፤ ሉቃ. 22፥7-8)። የተሰላለውም «በዝግጅት ቀን» ማለትም ዓርብ ነበር (ዮሐ. 18፥28 እና ገላጳውን ይመለከታል)።

22፡8)። ጠላቶቹ ምንም ችግር ሳይፈጥሩበት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር የፋሲካን እራት ለመብላት ኢየሱስ አስቀድሞ ሚስጢራዊ ዝግጅት አድርጎ ነበር። ዲፕሮስና ዮሐንስ የውኃ እንስራ የተሸከመ ሰው ማግኘት ነበረባቸው (ቁ. 13)። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን እንስራ የሚሸከሙ ሴቶች ብቻ ነበሩ። ስለዚህም ደቀ መዛሙርቱ ያንን ሰው በቀላሉ ሊያገኙት ይችላሉ ማለት ነው። ማቴዎስ እንደሚነግረን ደግሞ፡ «መምህር፣ ጊዜዬ ቀርቦአልና ከደቀ መዛሙርቱ ጋር የፋሲካን ራት የምበላው በአንተ ቤት ነው ይላል» እንዲሉት ተነግሮአቸዋል (ማቴ. 26፡18)። በዚህም አነጋገራቸው ዲፕሮስና ዮሐንስ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት መሆናቸውን ይረዳል።

17-20 የፋሲካን ራት በመብላት ላይ እያሉም ከእነርሱ አንዱ አሳልፎ እንደሚሰጠው ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ነገራቸው ይህንንም በስሙ ጊዜ በመገረም፡ «እኔ እሆንኝ?» እያሉ ተራ በተራ ጠየቁት። ኢየሱስም አሳልፎ የሚሰጠኝ «እንጀራውን ከእኔ ጋር ወደ ወጭቱ የሚያጠልቀው ነው» በማለት መለሰላቸው (ዮሐ. 13፡22-26 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

እነርሱ ራሳቸውን ከሚያውቁት ይበልጥ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ያውቃቸዋል። በተመሳሳይ መንገድም እኛ ራሳችንን ከምናውቀው ይበልጥ እኛንም ያውቀናል።

21 ከዚያ በኋላ ኢየሱስ፡ «የሰው ልጅ አስቀድሞ በተጻፈው መሠረት ወደ ሞት መሄዱ አይቀርም» አለ። መሲሕ አልፎ እንደሚሰጥ በመዝ. 41፡9 የተነገረውን ትንቢት በማመልከት ነበር ይህን የተናገረው (ዮሐ. 13፡18)። «ነገር ግን የሰውን ልጅ አሳልፎ ለሚሰጠው ለዚያ ሰው ወዮለት»። ምንም እንኳ ኢየሱስን አሳልፎ እንደሚሰጥ የተወሰነ ጉዳይ ቢሆንም ይሁዳ ላደረገው ነገር በሙሉ በኃላፊነት ይጠየቅበታል። ተገቢውን ቅጣትም ይቀበላል።

በማቴ. 26፡25 መሠረት ይሁዳ፡ «መምህር ሆይ! እኔ እሆንኝ?» በማለት ኢየሱስን ጠየቀው። ኢየሱስም፡ «አንተ እንዳልከው ነው¹⁰¹» አለው። በዮሐ. 13፡26 መሠረት ደግሞ ኢየሱስ እንጀራ በወጥ አጥቅሶ ለይሁዳ ሰጠው ይሁዳም እንጀራውን ከተቀበለ በኋላ ወደውጪ ወጣ (ዮሐ. 13፡27-30 ይመለከታል)።

22 ኢየሱስና የተቀሩት አሥራ አንድ ደቀ መዛሙርት ራት እየበሉ እያሉም ኢየሱስ ኅብስቱን አንስቶ፡ «እንካችሁ ይህ ሥጋዬ ነው» አላቸው። በሉቃ. 22፡19 መሠረት ደግሞ «እንካችሁ ይህ ለእናንተ የሚሰጥ ሥጋዬ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት» አለ (1ቆሮ. 11፡23-24)። በእነዚህም ቃላት ኢየሱስ የመጀመሪያውን የጌታ ራት ወይም ቅዱስ ቁርባን ሥርዓት ሠራ።

ይህ ሥጋዬ ነው። ኅብስቱ የኢየሱስን ሥጋ ይወክላል። የኢየሱስ ሥጋ ወይም አካል የእርሱ መገኘት ምልክት ነው። የጌታን ራት ሥርዓት በምንፈጽምበት ጊዜ ኅብስቱ በመካከላችን እንደሚኖር ሁሉ ኢየሱስም በመካከላችን ነው። ኢየሱስ፡ «የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ» አለ (ዮሐ. 6፡35)። ለሥጋዊ ሕይወታችን ምግብ እንደሚያስፈልገን ሁሉ¹⁰² ለመንፈሳዊ ሕይወታችንም ኢየሱስ ያስፈልገናል (ከአጠቃላይ የእምነት መግለጫው የጌታ ራት የሚለውን ይመለከታል)።

ይህ ለእናንተ የሚሰጥ ሥጋዬ ነው (ሉቃ. 22፡19)። ኅብስቱንም ቆርሶ ለደቀመዛሙርቱ ሰጣቸው። አካሉ ተቆርሶአል። ኢየሱስ አካሉንና ሕይወቱን ለእኛ ሰጠ። ሕይወቱን ለብዙዎች ቢላ አድርጎ ለመስጠት መጣ (ማር. 10፡45 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ እንካችሁ አላቸው። ወይም ደግሞ በማቴዎስ ገለጻ መሠረት፤ እንካችሁ ብሉ አላቸው (ማቴ. 26፡26)። የኢየሱስ ሕይወት ለእኛ የተሰጠ ስጦታ ስለሆነ ልንቀበለው ይገባል። በመብላት ምግብን ወደ ውስጣችን እንደምናስገባ ሁሉ የኢየሱስን መሥዋዕትነት በእምነት ወደ ሕይወታችን ማስገባት አለብን። የኢየሱስን አካል ተቀብለን ተምሳሌታዊ በሆነ ሁኔታ «እንበላለን»። የኢየሱስን ሥጋ «መብላት»¹⁰³ ማለት በእርሱ ማመን ማለት ነው። ሕይወቱን መቀበል፣ ዘላለማዊ ሕይወትን መቀበል ማለት ነው (ዮሐ. 6፡56-58)።

በሌላ መልኩ ደግሞ የኢየሱስን ሥጋ መብላት ማለት ሞቱን መካፈል፣ ከእርሱ ጋር መሞት ማለት ነው። እና ራሳችን መስበር አለብን። እኛ ራሳችን መሞት አለብን (ሮሜ 6፡3-8 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ፡ «እውነት እውነት እላችኋለሁ የሰንዴ ቅንጣት መሬት ወደቃ ካልሞተች ብቻዋን ተቀራለች፤ ከሞተች ግን ብዙ ፍሬ ታፈራለች» አለ (ዮሐ. 12፡24)። ኢየሱስ ይህን የተናገረው ስለ ራሱ ብቻ ሳይሆን ስለ እኛም ጭምር ነው።

23-24 ጽዋውንም አንስቶ ይህ ስለ ብዙዎች የሚፈሰስ የቃል ኪዳን ደሜ ነው አለ። ማቴዎስ ደግሞ፤ ስለ ብዙዎች የጋጢአት ይቅርታ የሚፈሰስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ነው፤ የሚለውን አክሱበታል (ማቴ. 26፡28)። በሉቃስ 22፡20 ላይ ደግሞ ኢየሱስ፤ ይህ ጽዋ ስለ እናንተ በሚፈሰሰው ደሜ የሚፈጸም አዲስ ኪዳን ነው። አለ (1ቆሮ. 11፡25-26 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

አሮጌው ኪዳን ለሕጉ ሊታዘዙ የእስራኤልን ሕዝብ እንደሚባርከና እንደሚጠብቅ፣ እግዚአብሔር ለአይሁድ ሕዝብ የገባው ተስፋ ነበር። ይህንንም ኪዳን በደም ማጽናቱ አስፈላጊ ነበር (ዘጸ. 24፡6-8)። ዛሬም እንኳ ቢሆን በአንዳንድ የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ያሉ ሰዎች በጣም አስፈላጊ የሆኑ ስምምነቶችን የሚያጸኑት በደም ነው።

አይሁዳውያን ግን የበኩላቸውን ቃል ኪዳን አልጠበቁም። ደጋግመው የእግዚአብሔርን ሕግ ተላለፉ። በብሉይ ኪዳን ነቢያት አማካይነት የተላከባቸውን የእግዚአብሔርን ማስጠንቀቂያ ችላ አሉ። በዚህም ምክንያት አይሁዳውያን የእግዚአብሔር በርከት ተሳታፊዎች መሆን አልቻሉም።

እግዚአብሔር ግን በምሕረቱ ባለጸጋ ስለሆነ ከእስራኤል ጋር አዲስ ኪዳን አደረገ፤ ይኸውም በነቢዩ በኤርምያስ ትንቢት የተነገረለት ኪዳን ነበር (ኤር. 31፡31-34)። በዚህ ኪዳን መሠረት እግዚአብሔር ለሚያምኑ ሁሉ የጋጢአት ይቅርታና ደንንነትን እንደሚሰጥ ተስፋ ሰጠ። ኢየሱስ ይህንን ቃል ኪዳን ሊፈጽምና በደሙ ሊያፀናው መጣ። ይህ የኢየሱስ ደም የቃል ኪዳኑ ደም ነው፤ ለብዙዎች ማለትም ለሚያምኑ ሁሉ የፈሰሰ ነው። እንደ ኅብስቱ ሁሉ በጌታ ራት ጊዜ ጽዋውን ስንካፈል የኢየሱስ መከራና ሞት ተከፋዮች እንሆናለን። የኅጢአት ይቅርታና የዘላለም ሕይወት እንዲኖረን ኢየሱስ ለእኛ ሲል ሕይወቱን ማፍሰሱን በአዲስ ሁኔታ እናስባለን።

የአሮጌው ኪዳን ደም የፈሰሰው ለአይሁዳዊያን ብቻ ነበር። የአዲስ ኪዳን ደም ግን ለብዙዎች ማለትም ለዓለሙ ሁሉ ነው። ኅጢአታችንም የሚደመሰሰው በእርሱ ነው፤ የእኛ ኅጢአት ብቻ ሳይሆን የዓለሙም ሁሉ ኅጢአት የሚደመሰሰው በእርሱ ነው (1ዮሐ. 2፡2)።

25-26 በመጨረሻም በዓለም ፍጻሜ መንግሥቱን እስኪመሠርት ድረስ ከእንግዲህ ወዲህ የወይን ፍሬ ጭማቂ እንደማይጠጣ ኢየሱስ ተናገረ። በሉቃ. 22፡16 መሠረት ደግሞ ኢየሱስ በዚሁ ጊዜ የዚህ ነገር እውነተኛ ምስጢር በእግዚአብሔር መንግሥት ፍጹም ሆኖ እስኪገለጥ ድረስ ከእንግዲህ ወዲህ ይህን የፋሲካ ራት ከቶ አልበላም ብሎአል። የፋሲካ በዓል የእስራኤል ከግብጽ ነፃ መውጣት መታሰቢያ ነው። የፋሲካው ፍጻሜ ደግሞ «የአዲሱ እስራኤል» ማለትም

101 እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች "አንተ እንዳልከው ነው" ከማለት ይልቅ «አንተ ራስህ ብለሽኖል» የሚለውን ይጠቀማሉ፤ ይህም የግሪኩ ቃል በቃል ትርጉም ነው። «አንተ ራስህ ብለሽኖል» ደግሞ አይሁዳውያን «አዎን አንተ ነህ» ለማለት የሚጠቀሙበት የአነጋገር ፈላጊ ነው።

102 ዳቦ የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ዋና ምግብ ነው። አዲስ ኪዳን ግን «ዳቦ» የሚለውን ቃል የሚጠቀምበት ማንኛውንም የምግብ ዓይነት ለመግለጽ ነው። የግርጌ ማስታወሻ 387 ይመለከታል።

103 ኢየሱስ ሰዎች በመንግሥተ ሰማይ ተራ ምግብ ይመገቡ ማለት አይደለም። የመንግሥተ ሰማይ «ምግብ» መንፈሳዊ ነው የሚሆነው።

የእግዮች ሁሉ መዳንና የክርስቶስ ዘላለማዊ መንግሥት በሰማይ መመሥረት ነው።

ኢፕሮስ እንደሚከደው ኢየሱስ አስቀድሞ ተናገረ (14፡27-31)

(ማቴ. 26፡31-35፤ ሉቃ፡ 22፡33-34፤ ዮሐ. 14፡37-38)

27 ሁሉም እንደሚከዱትና ትተውትም¹⁰⁴ እንደሚሸሹ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ተናገረ። በዘካ. 13፡7 የተነገረው ትንቢት መፈጸም ነበረበት። እግዚአብሔር እረኛውን ማለትም ኢየሱስን ይመታል፤ በጎጃም ማለትም ደቀ መዛሙርቱ ሁሉም ይበተናሉ (ዮሐ. 16፡32)።

28 ምንም እንኳን በኢየሱስ ሞት ምክንያት የሁሉም እምነት ቢናወጥም፤ ከሞት ተነሥቶ ሲያዩት ግን የሁሉም እምነት እንደገና ይታደሳል። እንደገና በገሊላ ያገኙታል (ማር. 16፡6-7)። እነርሱ ኢየሱስን ቢተውት እንኳ እርሱ ግን አይተዋቸውም።

29-31 ኢፕሮስ ብዙ የሚያወራ ሆኖም እምነት ደካማ ሰው ነበር። ተመክቶም ነበር (1ቆሮ. 10፡12 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። ይሁን እንጂ ኢፕሮስ ብቻ ሳይሆን ሌሎች ደቀ መዛሙርትም ጭምር ነበሩ። ኢየሱስን እንደማይከዱት የተናገሩት። ኢየሱስ በተያዘበት ጊዜ ግን ሁሉ ትተውት ሸሹ (ቁ. 50)።

ኢየሱስ ብቻውን ሞትን ተቀበለ፤ ከእግዚአብሔር በቀር ማንም አብሮት አልነበረም። ደቀ መዛሙርቱ ሁሉ በታማኝነት አብረውት አልቆሙም፤ ሁሉም ተውት።

ጌቴሴማኒ (14፡32-42)

(ማቴ. 26፡36-46፤ ሉቃ. 22፡39-46)

32-33 «እኔ እዚያ ስጸልይ እናንተ እዚህ ቆይ» በማለት ስምንቱን ደቀ መዛሙርት በአንድ ስፍራ ከተወ በኋላ ዋና ዋናዎቹን ደቀ መዛሙርት ማለትም ጴጥሮስን፣ ያዕቆብንና ዮሐንስን (ማር 5፡37፤ 9፡2) ይዞ ጌቴሴማኒ ወደሚባል ወደ አንድ ገለልተኛ የአትክልት ስፍራ ሄደ። እዚያም ማዘንና መጨነቅ ጀመረ። ይህም ሞትን ወይም መከራን በመፍራቱ ሳይሆን ለአጭር ጊዜ ቢሆንም እንኳ ከእግዚአብሔር ስለሚለይ ነበር። ለኃጢአተኛው የሰው ልጅ የተመደበውን የእግዚአብሔርን ቁጣ ሊቀበል ነው። እኛ በእርሱ የምናምነው ከእግዚአብሔር ቁጣ ድንን ደኅንነትን እንድናገኝ የኃጢአታችንን ቅጣት ሊቀበል ነው (ማር. 10፡45 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

34 ነፍሱ በታላቅ ኀዘን ለሞት ደርሳለች። ከዚህ ኢየሱስ አምላክ ብቻ ሳይሆን ሰውም ጭምር እንደሆነ እናያለን። በዚያ ሐዘኑ ወቅት የሦስቱ የቅርብ ደቀ መዛሙርቱ ድጋፍና ማጽናናት አስፈለገው። እንዲህም አላቸው፡ «እናንተ እዚህ ቆይ ከእኔም ጋር ንቁ» (ማቴ. 26፡38)።

35-36 በሰው የሚደርሰው ማንኛውም ፈተና በኢየሱስም ሳይ ደርሶአል (ዕብ. 4፡15)። እንዲያውም የሚበልጥ መከራ ተቀብሎአል። የተቀበለውን ስቃይ ጽኑነት ልናስበው አንችልም። ምንም እንኳ በደል ባይኖርበትም በእኛ ምትክ ቅጣታችንን ተቀበለ፤ ይህም ሞትና ከእግዚአብሔር መለየት ነው (ሮሜ 6፡23)። ኢየሱስ የኃጢአት መስዋዕታችን ነው (ሮሜ 8፡3)። ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ የእኛን ኃጢአት እንዲሸከም ሆነ (2ቆሮ. 5፡21)። በምቱ አማካይነት በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን ለመሻር ክርስቶስ ስለ ሁሉ ምቱ (ዕብ. 2፡9)። በክርስቶስ ሞት ምክንያት በእምነት ወደ እርሱ ለሚመጡት ሁሉ መዳን ሆነላቸው (ሮሜ 5፡8-10)።

በመጀመሪያ ኢየሱስ፡ «ይህን የመከራ ጽዋ ከእኔ አርቅልኝ» በማለት ጸለየ። ያ የመከራ ጽዋ ከእግዚአብሔር መለየትና ሞት ነው። ሰዎችን ለማዳን ሌላ መንገድ ምናልባት መኖር አለመኖሩን እግዚአብሔርን ጠየቀ፤ በእርግጥም እግዚአብሔር ከመረጠ ሌላ መንገድ ሊያገኝ ይችላል። "አባ¹⁰⁵ አባት ሆይ" "ሁሉ ነገር ይቻላል" አለ።

ኢየሱስ «ይህን ጽዋ አርቅልኝ» አለ። ያ «ጽዋ» የእግዚአብሔር ቁጣ ጽዋ ነው (ኢሳ. 51፡17፤ ማር. 10፡38)። በመስቀል ላይ እንዳይሞት የኢየሱስ ፍላጎት ነበር። ምንም እንኳ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ቢሆንም ሰብዓዊ ፍላጎቱ ከእግዚአብሔር ፍላጎት የተለየ ነበር። ስለዚህም እንዳይሞት ጸለየ። ይሁን እንጂ እንደዚያ ብሎ ከጸለየ በኋላ «ነገር ግን እንደአንተ ፈቃድ እንጂ እንደእኔ ፈቃድ አይሁን» በማለት ለእግዚአብሔር ፈቃድ ራሱን አሳልፎ ሰጠ። ራሱን ለእግዚአብሔር ፈቃድ በመስጠቱም ክርስቶስ ለይጣንን ድል አደረገ፤ የሞትን ፍርሃትና ፈተናንም አሸነፈ። ሁላችንም የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንጂ የራሳችንን ፈቃድ እንዳንከተል በዚህ ምሳሌነቱን አሳይተናል።

37-38 ክርስቶስ በመጸለይ ላይ እያለ ደቀ መዛሙርቱ ተኝተው ነበር። ድንገት ሳያስቡት ሰይጣን መጥቶ እንዳያጠቃቸው ከእርሱ ጋር መትጋትና ለእርሱም ሆነ ለራሳቸው መጸለይ ነበረባቸው። ይህ ከሆነ ከብዙ ዓመታት በኋላም ጴጥሮስ «ጴያብሎስ የሚውጠውን በመፈለግ እንደሚያሳ አንበሳ እንደሚዘርና ስለዚህም በመጠን ኑሩ ንቁም» በማለት ጽፎአል (1ጴጥ. 5፡8)። በጌቴሴማኒ አትክልት ስፍራ ግን ጴጥሮስ አንቀላፍቶ ለሰይጣንም ጥቃት ተጋልጦ ነበር (ከ66-72 ያሉትን ቁጥሮች ይመለከታል)። ጴጥሮስ ብቻ ሳይሆን የተቀሩት ደቀመዛሙርት ሁሉ ኢየሱስን ትተውት ሸሹ (ቁ. 50)።

ዛሬም ቢሆን ክርስቶስ ለእያንዳንዳችን፡ «ወደ ፈተና እንዳትገቡ ተግታችሁ ጸልዩ» ይለናል (ማቴ. 6፡13)። ምንም እንኳ ሥጋችን ንቁ ቢሆንም ስንት ጊዜ በመንፈሳዊ ሕይወታችን አንቀላፍተናል! በቀን ውስጥ ለምን ያህል ጊዜ እንጸልያለን? ኢየሱስን ምን ያህል እናስባለን? ሰይጣንን ድል እንድናደርግ መትጋትና መጸለይ አለብን። መንፈሳችን ከኢየሱስ ጋር ለመትጋትና ለመጸለይ ፈቃደኛ ነው፤ ሥጋችን ግን ደካማ ነው (ቁ. 38)። ዓሣ ለማጥመድ በገሊላ ባሕር ላይ ብዙ ሌሊቶችን ያለ እንቅልፍ ያሳልፋ የነበሩ ጴጥሮስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስን የመሳሰሉ ዓሣ አጥማጆች እንኳ በዚያች ሌሊት ከኢየሱስ ጋር መትጋት አልቻሉም። ኢየሱስ እንደሚሞቱ ተናግረው ነበር (ቁ. 31) የፈተናው ወቅት ሲመጣ ግን ለአንድ ሰዓት እንኳ ከኢየሱስ ጋር መትጋት አልቻሉም። ለኢየሱስ ከመኖር ይልቅ ለኢየሱስ መሞት ቀላል ነው! የሚለው አባባል ትክክል ነው።

39-40 ኢየሱስ ለመጸለይ ተለይቷቸው ሁለት ጊዜ ሄደ። በዚያን ጊዜ የሚያበረታታው መልአክ ከሰማይ መጥቶ ታየው (ሉቃ. 22፡43)። በጣም ተጨንቆ በብርቱ ይጸልይ ስለነበር ሳቡ እንደ ደም ሆኖ ወደ መሬት ይንጠባጠብ ነበር (ሉቃ. 22፡44)። 41-42 ኢየሱስ ከሚጸልይበት ስፍራ ወደ ደቀ መዛሙርቱ በመጣበት ጊዜ፤ ሁሉም ተኝተው ነበር ያገኛቸው። ከዚያ በኋላ እርሱን ለመያዝ በአይሁድ መሪዎች የተላከው ይሁዳ ብዙ ሕዝብ አስከትሎ ሲመጣ አዩ። «ታኒሡ እንሂድ!» አላቸው። ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን፤ እንዲህም ሲል ተነሥተን ጠላቶቻችንን ፊት ለፊት እናግኛቸው ማለቱ እንጂ እናምልጥ ማለቱ አልነበረም።

ኢየሱስ በጠላቶቹ እጅ ተያዘ (14፡43-52)

(ማቴ. 26፡47-56፤ ሉቃ. 22፡47-53፤ ዮሐ. 18፡1-11)

43 ይሁዳና ከእርሱ ጋር የነበሩት ሰዎች በቀረቡ ጊዜ ኢየሱስ የሚደርስበትን ሁሉ አውቆ ወደ እነርሱ ሄደና «ማንን

104 ይሁን እንጂ ሁሉም ኢየሱስን አልተውትም። ሲከተሉት ከነበሩት ሌቶች እንዳንደፍ ከሩት ሆነው ስትለቱን ሲከታተሉ ነበር (ማር. 15፡40-41)። ሐዋርያው ዮሐንስም በዚያ ነበር (ዮሐ. 19፡25-27)።

105 "አባ" የአረማይክ ቃል ቢሆን ትተው ሙሉ «አባት» ማለት ነው (ሮሜ 8፡15፤ ገላ. 4፡8)።

ትፈልጋላችሁ?» አላቸው (ዮሐ. 18፡4)። እነርሱም «የናዝሬቱ ኢየሱስን እንፈልጋለን» በማለት መለሱለት። እርሱም «እኔ ነኝ» አላቸው። እነርሱ ግን ወደ ኋላ አፈገፈጉና በምድር ላይ ወደቁ (ዮሐ. 18፡5-6)። በአንድ ልዩ በሆነ ሁኔታ ኢየሱስ እንደማንኛውም ተራ ሰው እንዳልሆነ ሕዝቡ አውቀዋል። «እኔ ነኝ» ባላቸው ጊዜ በሽብር ተሞሉ።

ዮሐ. 18፡8-9 በሚሰጠን ገለጻ መሠረት ደግሞ የምትፈልጉት እኔን ከሆነ እነዚህን ተወካቸው ይሂዱ አለ፤ ሕዝቡም ታዘዙት። በዚህም ምክንያት ኢየሱስ በዮሐንስ 6፡39 እና 7፡12 የተናገረው ተፈጽሞአል።

44-47 ከዚያም በኋላ ከኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ አንዱ የነበረው ይሁዳ በመሰም አሳልፎ ሰጠው። ሕዝቡም ኢየሱስን ያዙት። በዚህ ጊዜ ግን ጴጥሮስ በድንገት ነቃ፣ ምን እየተደረገ እንደሆነም ተረዳ። የራሱንም እርምጃ ወሰደ። ግን ምን አድርጎ ይሆን? የማያስፈልግና ትክክለኛ ያልሆነ ነገር ነበር ያደረገው። የሊቀ ካህናቱን አገልጋይ ጆሮ በሠይፍ ቆረጠ (ዮሐ. 18፡10)። ዋነኛው ደቀ መዛሙር ጴጥሮስ አንድ ጊዜ ለእግዚአብሔር ምንም ባለመሥራት አንቀላፍቶ ሌላ ጊዜ ደግሞ ከእንቅልፉ ቢነቃም እንኳ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር የሚጻርረር ነገርን ሲያደርግ እንመለከታለን። ኢየሱስ እንዲሰቃይና እንዲሞት የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደነበር ጴጥሮስ አሁን እንኳ መቀበል አቅቶታል።

ኢየሱስ ጴጥሮስን ገሠጸው የተሳደውን የሰውየውንም ጆሮ ፈጠሰ (ሉቃ. 22፡51)። ከዚያ በኋላ፣ ሰይፍን የሚያነሡ በሰይፍ ይጠፋሉና ሰይፍህን ወደ ሰገባው መልሰህ ከተተው በማለት ለጴጥሮስ ነገረው (ማቴ. 26፡52)። ያም ማለት ዐመፅ ምን ጊዜም ቢሆን ወደሚበልጥ ዐመፅ ነው የሚመራው ማለት ነው። በዚያን ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ውጊያ አንስተው ቢሆን ኖሮ ሕዝቡ በሙሉ ይጨርሷቸው ነበር። እዚህ ላይ ኢየሱስ ሰይፍን ማንሳት ምንጊዜም ቢሆን ትክክል አይደለም ማለቱ ሳይሆን ስለዚያ ወቅት ብቻ መናገሩ ነበር። ሰይፍ ያነሱ ሰዎች ያልጠፉትን ብዙ ሁኔታዎችን እናውቃለን።¹⁰⁶

ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር ሊያድነው ቢፈልግ ኖሮ በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ የመላእክት ሠራዊት ሊልክልኝ የማይችል ይመስለሃል? በማለት ጴጥሮስን ጠየቀው (ማቴ. 26፡53-54)። ያ ግን የእግዚአብሔር እቅድ አልነበረም። ዓላማውን ለመፈጸም እግዚአብሔር የጴጥሮስን እርዳታ አይፈልግም። የእኛንም እርዳታ በፍጹም እንደማይፈልግ መረዳቱም በጣም ጠቃሚ ነው። ማንኛችንም ብንሆን፣ ያለ እኛ የእግዚአብሔር ነገር እንደማይፈጸም ልንቆጥር አይገባም። ብናገለግለውም ባናገለግለውም ዓላማውን መፈጸም ይችላል። ይሁን እንጂ ጴጥሮስንና እኛን በመሳሰሉ ደካማ ሰብዓዊ ፍጥረቶች አብዛኛውን ዓላማውን መፈጸም መምረጡም እውነት ነው።

48-49 የመጽሐፍ ቃል ይፈጸም ዘንድ ግድ ነው። በኢሳይያስ 53፡12 በተነገረው ትንቢት መሠረት ኢየሱስ ከክፉ አድራጊዎች ጋር ተቆጠረ። ስለሆነም ኢየሱስ ዐመፅ የሚያነሳሳ ወንጀለኛ ወይም ሽፍታ ይመስል ሕዝቡ እርሱን ለመያዝ ሰይፍና ዱላ ይዘው መጡ።

50 በመጨረሻም ደቀ መዛሙርቱ ምንም ተስፋ እንደሌለ ሲመለከቱ ሁሉም ትተውት ሸሹ (ቁ. 27)። ይህ አጭር ቁጥር በጠቅላላው አዲስ ኪዳን ከሚገኙ ቁጥሮች ሁሉ አሳዛኝ ነው። ይሁን እንጂ ኢየሱስ ከሞት ለመነሳቱ ካሉት ታላላቅ ማስረጃዎች ዋነኛው ነው። ኢየሱስ ከሞት ባይነሣ ኖሮ ከእነዚህ ደቀመዛሙርት አንድም እንኳ የምንሰማው ነገር አይኖረንም ነበር። ክርስትና እዚህ ቁጥር ላይ ያከትም ነበር!

አንድ ወጣት ነጠላውን ጥሎ ራቁቱን ሸሸቶ አመለጠ። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ይህ ነጠላውን ትቶ የሸሸው ወጣት የዚህ ወንጌል ጸሐፊ ማርቆስ ራሱ እንደሆነ ያምናሉ። ማርቆስ ኢየሱስ የመጨረሻውን ራት የበላበት ቤት ጌታ ልጅ እንደሆነም ብዙዎች ይስማሙበታል (ቁ. 14)።

ኢየሱስ ወደ ፍርድ ሽንጎ ተወሰደ (14፡53-65) (ማቴ. 26፡57-68፤ ሉቃ. 22፡63-71)

53 በዮሐንስ ገለጻ መሠረት በሕዝቡ መካከል ወታደሮችና የአይሁድ ሹማምንትም ነበሩበት (ዮሐ. 18፡31)። በመጀመሪያ ኢየሱስን ወደ ሊቀ ካህናቱ ዐማት ወደ ሐና ወሰዱት (ዮሐ. 18፡13-14፤ 19-24)። ከዚያ በኋላ ደግሞ ወደ ሊቀ ካህናቱ ቀያፋ ወሰዱት (ማቴ. 26፡57)።

54 ጴጥሮስ በሩቅ ሆኖ ይከተለው ነበር። ሲከተለው የነበረውም ለኢየሱስ ካለው ታማኝነት የተነሣ ሳይሆን የሚሆነውን ለማየት ከነበረው ጉጉት ነው። በማቴ. 26፡57 መሠረትም ጴጥሮስ ወደ ቀያፋ ግቢ ገብቶ የነገሩን ፍጻሜ ለማየት ከሌሎች ጋር ተቀመጠ።

55-56 የአይሁድ መሪዎች በእኩል ሌሊት ቀያፋ ቤት ውስጥ ተሰበሰቡ። ሲነጋም የሕዝብ ሽማግሌዎች፣ የካህናት አለቆችና፣ የሙሴ ሕግ መምህራን በአንድነት ተሰበሰቡ (ሉቃ. 22፡66)። ይህ ጉባዔ ሰባ ሰዎች ያሉበት ሲሆን በአይሁድ ማህበረሰብ ውስጥ ከፍተኛ ውሳኔ የመስጠት መብት ነበረው። የአይሁድን ሕዝብ በሚመለከት ማንኛውም ሃይማኖታዊ ጉዳይ ሥልጣን ነበረው።

የአይሁድ ሕዝብ ሽማግሌዎች በኢየሱስ ላይ በጠነሰሱት ሂራ የሚሰማሙዋቸውን ሁለት ምስክሮች ለመምረጥ ፈለጉ። በአይሁድ ሕግ መሠረት አንድ ሰው በደለኛ የሚሆነው ቢያንስ ሁለት ሰዎች ሲመስከሩበት ብቻ ነበር (ዘጸ. 17፡6፤ 19፡15)። የምስክሮቹ ቃል ግን እርስ በርሱ የሚጋጭ ነበር። ስለዚህም ምስክርነታቸው ተቀባይነት አልነበረውም። በመሆኑም ለኢየሱስ ወንጀለኛነት ምንም ማስረጃ ማግኘት አልተቻለም።

57-59 ከዚያ በኋላም «እኔ ይህን በሰው እጅ የተሠራውን ቤተ መቅደስ አፍርሼ በሦስት ቀን ውስጥ ሌላ እሠራለሁ» ብሎ ሲናገር ሰምተዋል የሚሉ የሐሰት ምስክሮች አስነሱበት። ኢየሱስ የተናገረውን በተጣመመ መልኩ እያቀረቡ ነበር። እርግጥ ነው ኢየሱስ፣ «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱትና እኔ በሦስት ቀን እሠራለሁ» ብሎ ነበር (ዮሐ. 2፡19)። ይህን ሲል ግን ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ስላለው ቤተ መቅደስ መናገሩ ሳይሆን ስለ ራሱ አካል «ቤተ መቅደስ» መናገሩ ነበር (ዮሐ. 2፡21-22)።

አንድን ቤተ መቅደስ ለማፍረስ መዛት በአይሁድ ዘንድ ከባድ ወንጀል ነበር (ዮሐ. 6፡12-14 ይመለከታል)። ምንም እንኳ ከሱ በጣም ከባድ ቢሆንም የምስክሮቹ ቃል ግን ኢየሱስ ከተናገረው ጋር ሙሉ በሙሉ የሚስማማ አልነበረም (ቁ. 59)።

60-61 ሊቀ ካህናቱ ለኢየሱስ ጥያቄ አቀረበለት፤ ኢየሱስ ግን በመጀመሪያ ምንም መልስ አልሰጠም። ለራሱ ለመከራከርም ምንም አልተናገሩም (ማር. 15፡3-5፤ 1ጴጥ. 2፡23)። እርሱ ለመታረድ እንደሚወስድ ጠቦትና እንደሚሸለትም በግ ዝም አለ፤ አንድ ቃል አልተናገረም (ኢሳ. 53፡7)።

የሐሰት ምስክሮቹ ከስ እንዳላዋጣው ከተመለከተ በኋላ ሊቀ ካህናቱ ራሱ «አንተ የብሩክ እግዚአብሔር ልጅ መሲሕ ነህን?» ሲል በቀጥታ ኢየሱስን ጠየቀው።

62 ኢየሱስም፣ «አዎ እኔ ነኝ» በማለት መለሰለት። በማቴ. 26፡64 መሠረት ደግሞ ኢየሱስ፣ «አንተ እንዳልሽው ነው» በማለት ነበር የመለሰለት። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች «አንተ እንደዚያ ብለሃል» ብለው ይተረጉሙታል፤ ያም «አዎን» እንደማለት ነው።¹⁰⁷

እዚህ ላይ ለመጀመሪያ ጊዜ ኢየሱስ መሲሕ እንደሆነ በግልጽ ሲናገር እንመለከታለን። ሆኖም መሲሕነቱ ሊቀ ካህናቱ በጠበቀው ዓይነት አልነበረም። አንድን ሕንፃ አፍርሶ በሦስት ቀን መልሶ የሚሠራ ተአምር አድራጊ አልነበረም። እስራኤልን ከኃጢአት እንዲያድን ከእግዚአብሔር የተላከ እውነተኛ መሲሕ ነው። ምንም እንኳ አሁን እስረኛ ሆኖ

106 ስለዚህ ጉዳይ ሰፊ ያለ ግብራሪያ ለማግኘት ከአስተምህሮ ዳሰሳው ከፋን መቃወም የሚለውን ይመለከታል።

107 ተመሳሳይ ገለጻ በማቴ. 26፡25 ተሰጥቶአል (ማር. 14፡21 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

በሊቀ ካህናትና በሌሎችም የአይሁድ መሪዎች ፊት ቢቀርብም አንድ ቀን ግን የሰው ልጅ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦና በታላቅ ኃይልና ክብር በደመና ሲመጣ ይታያል (ዳን. 7፡13፤ ማር. 13፡26)።

እዚህ ላይ ኢየሱስ የሰው ልጅና የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንደተናገረ እናስተውል (ማር. 1፡1፤ 2፡10 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። በእርግጥም እርሱ የእግዚአብሔር ልጅና የሰው ልጅ ነው። በሰው መልኩ ወደ ምድር የመጣ እግዚአብሔር ነው። ሥጋን የለበሰ ሕያው አምላክ ነው (ከአጠቃላይ የእምነት መግለጫው ኢየሱስ ክርስቶስ የሚለውን ይመለከታል)።

63-64 በአይሁድ ሕግ መሠረት አንድ ሰው እግዚአብሔር ነኝ ወይም የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ካለ በሞት የሚያስቀጣ ወንጀል ነው (ዮሐ. 5፡18 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ደግሞ የብሩክ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለሊቀ ካህናቱ ነግሮታል። ኢየሱስ ሙሴን መሆኑን መናገሩ ለአይሁድ ትልቅ ወንጀል ሆኖ ነበር የታያቸው። በእነርሱ አስተሳሰብ እንደዚህ ዓይነቱ ሰው መሆኑ ሊሆን አይችልም። መሴስ ግርማ ሞገስን የተላበሰ ታላቅ ንጉሥ ሆኖ እንጅ፣ ትሑት እስረኛ ሆኖ እንደሚመጣ አልጠበቁም። በእነርሱ አስተሳሰብ ኢየሱስ ሐሰተኛ ነው፣ ተሳታፊም ነው፣ ስለዚህም አይሁድ ሞት ፈረዱበት። ሌላ ተጨማሪ ማስረጃ አያስፈልጋቸውም። ኢየሱስ በራሱ ላይ ሞት ፈርዶአል።

ሊቀ ካህናቱም በቁጣ ልብሉን ቀደደ። ልብሱን መቅደድ አንድ ሰው እግዚአብሔርን ሲሳደብ ሲሰማ በአይሁድ ዘንድ የሚደረግ የሐዘን ወይም የቁጣ መግለጫ ነበር (ዮሐዋ. 14፡14)።

የአይሁድ መሪዎች በራሳቸው የሞት ፍርድን መፈጸም አይችሉም። የሞት ፍርድ መወሰን የሚችለው የሮም ባለሥልጣን ብቻ ነው። ስለዚህም አይሁድ ኢየሱስን በወቅቱ ሮማዊ ባለሥልጣን ለነበረው ጴንጤናዊው ጴላሞስ አሳልፈው ሊሰጡት ወሰኑ (ማር. 15፡1)።

65 ከዚያ በኋላ በአይሁድ ባለሥልጣኖችና ወታደሮቹ ኢየሱስን ያዋርዱ ጀመር። ዓይኖቹን ሸፈኑ፣ መቱት፣ «አንተ ነቢይ ከሆንህ እስቲ ማን እንደመታህ እውቅ» እያሉ በቡጢ ይመቱት ነበር (ማቴ. 26፡67-68)።

ጴጥሮስ ኢየሱስን ካደ (14፡66-72) (ማቴ. 26፡69-75፤ ሉቃ. 22፡54-62፤ ዮሐ. 18፡15-18፤ 25-27)

66 በዮሐ. 18፡15-16 መሠረት ሌላም ደቀ መዝሙር ከጴጥሮስ ጋር ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ መጥቶ ነበር። ይህ ሌላ ደቀ መዝሙር ከሊቀ ካህናቱ ጋር ይተዋወቅ ስለነበር፣ ጴጥሮስ ወደ ግቢው መግባት የቻለው በእርሱ አማካይነት ነበር።

67-69 ከሊቀ ካህናቱ ገረዶች አንድዋ ጴጥሮስን ዐወቀችውና «ይህም እኮ ከእነርሱ ወገን ነው» አለች (ቁ. 69)። ሁለተኛም አይታው ጴጥሮስም ከኢየሱስ ጋር እንደነበረ ተናገረች (ማቴ. 26፡71)።

70 ሌሎች ደግሞ በአነጋገሩ ነበር ጴጥሮስን ያወቁት። ጴጥሮስ ከሰሜናዊው የገሊላ ግዛት ሲሆን የዚያ ስፍራ ሰዎች ለየት ያለ የአነጋገር ዘይቤ ነበራቸው። ጴጥሮስ ጆሮውን የቆረጠው ሰው ዘመድ የሆነ ደግሞ ከኢየሱስ ጋር እንደ ነበር ተናገረ (ዮሐ. 18፡26)።

71 ለሦስተኛ ጊዜ ጴጥሮስ ኢየሱስን ካደ። ራሱን መረገምና መግል ጀመረ። ያም ማለት፣ «ውሸቴን ከሆነ የተረገምኩ ልሁን» ይል ጀመር ማለት ነው።

72 ያን ጊዜ አውራ ዶሮ ለሁለተኛ ጊዜ ጮኸ። በዚህም ጊዜ ጌታ ኢየሱስ ዘወር ብሎ ጴጥሮስን አየው (ሉቃ. 22፡61)። ጴጥሮስም ኢየሱስ የተናገረው ትዝ አለው ወደ ውጭ ወጥቶም ምርር ብሎ አለቀሰ (ሉቃ. 22፡62)።

አንድ ጥንታዊ ጸሐፊ ከዚያን ጊዜ ወዲህ ጴጥሮስ አውራ ዶሮ ሲጮኽ ሲሰማ ጌታን መካዱ ትዝ ይለው ስለነበር

ያለቅስ ነበር ብሎአል። ከዚያን ሌሊት ወዲህ ግን ጴጥሮስ ጌታን በፍጹም አልካደም።

ምዕራፍ 15

ኢየሱስ በጴላሞስ ፊት ቀረበ (15፡1-20) (ማቴ. 27፡1-2፤ 11-31፤ ሉቃ. 23፡1-3፤ 18-25፤ ዮሐ.19፡1-3)

1 ጠዋት በግለዳ የአይሁድ መሪዎች አንድ ውሳኔ ላይ ደረሱ። ሌሊቱን እግዚአብሔርን ስድበሃል በሚል ክስ ኢየሱስ ሞት እንደሚገባው ፈርደውበታል (ማር. 14፡64)። ይሁን እንጂ በራሳቸው የሞት ፍርዱን ለመፈጸም ምንም ሥልጣን አልነበራቸው። እስራኤል የሮም ቅኝ ነበረች፣ ወንጀለኞችን በሞት ለመቅጣት ሥልጣን ያለው ሮማዊው ባለሥልጣን ጴንጤናዊው ጴላሞስ¹⁰⁸ ብቻ ነበር። ሆኖም፣ እግዚአብሔርን መሳደብ ለሮማውያን ይህን ያህል ወንጀል አልነበረም። እንዲህ ያለው ነገር የአይሁዳውያን ሃይማኖታዊ ጉዳይ ብቻ ነው። ጴላሞስ አንድ ሰው እግዚአብሔርን ስለሰደበ ብቻ እንዲገደል አይስማማም። ስለዚህም አይሁድ በጴላሞስ ፊት ኢየሱስን ሞት የሚያስፈርድበት አንድ ሌላ ክበድ ያለ ክስ ማዘጋጀት ነበረባቸው። የአይሁድ ሸንጎ አባላት ኢየሱስ «የአይሁድ ንጉሥ ነኝ» ብሎአል የሚል ክስ አቀረቡ። ይህንንም ያሉት ከሮም ነፃ የሆነ መንግሥትን እመሠርታለሁ ብሏል ለማለት እንዲያመቻቸው ነበር። ይህ ደግሞ ለሮማውያን ትልቅ ክህደት ነበር። በዚህ ክስ መሠረትም ጴላሞስ ያለጥርጥር በኢየሱስ ላይ ሞት ይፈርድበታል። በተጨማሪም የአይሁድ መሪዎች ለቂሣር ግብር መክፈልን ይመወግዳል የሚል ክስ በሐሰት በኢየሱስ ላይ መሠረቱ (ሉቃ. 23፡1-2)።

2 ስለዚህም በኢየሱስ ላይ የቀረበውን ክስ ካደመጠ በኋላ ጴላሞስ «አንተ የአይሁድ ንጉሥ ነህ?» ሲል ጠየቀው። ኢየሱስም «አዎን አንተ እንዳልከው ነው»¹⁰⁹ አለው። ይሁን እንጂ ኢየሱስ ጴላሞስ የገመተው ዓይነት ንጉሥ አልነበረም። የኢየሱስ መንግሥት ከዚህ ዓለም አይደለም (ዮሐ. 18፡36)።

3-5 አይሁድ ሌላም ብዙ ተጨማሪ ክስ ለቀረቡበት፤ ኢየሱስ ግን አልመለሰላቸውም (ማር. 14፡61 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ኢየሱስ ጴላሞስ ፊት ስለቀረበበት ጥያቄ ሰፊ ሐተታ ለማግኘት ዮሐንስ 18፡28-40 እና ገለጻውን ይመለከታል።

በሉቃስ ወንጌል መሠረት ጴላሞስ በኢየሱስ ላይ ምንም አጥጋቢ ክስ አላገኘበትም። የገሊላው ንጉሥ ሄሮድስ በዚያን ጊዜ በኢየሱሳሌም ነበር፤ ኢየሱስም ደግሞ የገሊላ ሰው ስለነበር ስለ ጉዳዩ ሄሮድስ ምን ሐሳብ እንዳለው ለመስማት ወደ እርሱ ሰደደው። ሄሮድስ ግን ኢየሱስን ለሞት የሚያበቃው አንድም ክስ አላገኘበትም፤ ስለዚህም መልሶ ወደ ጴላሞስ ሰደደው (ሉቃ. 23፡4-16 እና ገለጻውን ይመለከታል)። 6-8 በፋሲካ በዓል በየዓመቱ ሮማውያን አንድ አይሁዳዊ እስረኛ የመፍታት ልማድ ነበራቸው። ይህንንም የሚያደርጉት አይሁዳውያንን ለማስደሰት ነበር። ማን እንዲፈታላቸው እንደሚፈልጉ የሚመርጡትም ራሳቸው አይሁዳውያን ነበሩ። በዚህም ዓመት ሕዝቡ ጴላሞስን የተለመደውን ምሕረት እንዲያደርግላቸው ማለትም አንድ እስረኛ እንዲፈታላቸው ለመነት።

108 እንደጤናዊው ጴላሞስ ከ26-36 ዓ.ም. የይሁዳ ገዢ ነበር። ብዙውን ጊዜ የሚኖረው በቂሣርያ ቢሆንም በፋሲካ በዓል ለሞን በአይሁዳውያን መካከል የብሔርተኝነት ስሜት ስለሚቀሰቀስ ጸጥታውን ለመቆጣጠር በየዓመቱ ወደ ኢየሱሳሌም ይመጣ ነበር።

109 «አንተን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች እንተ እንዳልከው ነው ከማለት ይልቅ «አንተ ራስህ ብለሽዋል» የሚለውን ይጠቀማሉ፤ ይህም የግሪኩ ቃል በቃል ትርጉም ነው። «አንተ ራስህ ብለሽዋል» የሚለው አገላለጽ አይሁዳውያን «አዎን» ለማለት የሚጠቀሙበት ነው (ማቴ. 26፡25፤ 84፤ ማር. 14፡62 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

9-11 በኢየሱስ ላይ ምንም በደል ስላላገኘበት ሊላጠስ ሊፈታው ፈልጎ ነበር (ሉቃ. 23:20)። የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስ እንዲገደል የፈለጉበት ምክንያት በጣም ታዋቂነትን በማግኘቱ ቀንተው እንደነበር ሊላጠስ ይቻላል (ቁ. 10)። ተራው አይሁዳዊ ግን የኢየሱስን መፈታት ይፈልጋል በማለት ነበር ሊላጠስ ይቻላል። የትኛው እስረኛ እንዲፈታላቸው እንደሚፈልጉ ለተራ አይሁዳውያን ምርጫ በመስጠቱ ሕዝቡን ደስ እንደሚያሰኝና ንጹሕ ሰውን ከሞት ለማዳን እንደሚችል አስቦ ነበር። ሕዝቡን ደስ ከማሰኘቱም ሌላ ንጹሕ ሃሊናም ይኖረኛል ብሎ አሰበ።

ሊላጠስን በጣም እስኪገርመው ድረስ ግን ሕዝቡ የኢየሱስን መፈታት አልመከሩም። ኢየሱስ በከብር ወደ አየሩሳሌም በገባበት ወቅት ከጥቂት ቀኖች በፊት «ሆሳስ!» እያሉ ተቀብለውት ነበር (ማር. 11:9-10)። አሁን ግን በእርሱ ላይ ተነሥተዋል። ለምን? ምክንያቱም - የካህናት አለቆች «በርባን ይፈታልን እንጂ ኢየሱስ አይፈታ» ብለው እንዲጠይቁ ሰዎችን አነሣሡ (ቁ. 11)። በርባን ነፍስ ገዳይና ዐመፅን ያነሣ ሰው ነበር። በካህናቱ ሢራ ሕዝቡ ምንኛ ተቃልለዋል! ሕዝቡ ስንኛ ወላቀው ናቸው! በአንድ ወቅት ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን ተቀብለው ነበር፤ አሁን ደግሞ ከነፍስ ገዳይ በርባን ይልቅ እንኳ አከፋፍተውታል (የሐዋ. 14:11፤ 19፤ 2ቆሮ. 6:8)።

በማቴ. 27:19-21 መሠረት ደግሞ የሊላጠስ ሚስት በዚያው ጊዜ ስለ ኢየሱስ ሕልም አልማ ነበር፤ «በዚያ በንጹሕ ሰው ላይ ምንም እንዳታደርግ» በማለትም መልእክት ልከበት ነበር። እንግዲህ እግዚአብሔር ልዩ ማስጠንቀቂያ ልከበት ነበር ማለት ነው። በምሕረቱ ባለጸጋ የሆነው እግዚአብሔር ሰዎች በደልን እንዳያደርጉ ብዙ ጊዜ ማስጠንቀቂያ ይልከባቸዋል፤ ማስጠንቀቂያውን መስማት ግን የሰው ድርሻ ነው። ሊላጠስ የተላከበትን ማስጠንቀቂያ አልተቀበለም። በሕዝቡ ፍላጎትና ምኞት ተነዳ። እግዚአብሔርን ከማስደሰት ይልቅ ሰዎችን ማስደሰትን መርጠዋል።

12-14 ሊላጠስ በሁለት አስቸጋሪ ምርጫዎች መካከል ነው። በአንድ በኩል የዐመፀኛውንና የነፍስ ገዳዩን የበርባንን መፈታት አልፈለገም። በሌላ በኩል ደግሞ ለሞት የሚያበቃ ምንም ወንጀል ባለደረገው በኢየሱስ ላይ ሞት እንዲፈርድበት አልፈለገም። ሉቃ. 23:22 እንደሚያመለክተው ኢየሱስ እንዲፈታ እንዲፈቅዱለት ሦስት ጊዜ ሕዝቡን ጠይቆአቸው ነበር። ሕዝቡን ደስ ያሰኘው መስሎትም በማርቆስ እንዲቀጣ አድርጎ እለቀቀለሁ አላቸው። እነርሱ ግን ድምፃቸውን ከፍ አድርገው «ስቀለው!» እያሉ ጮኹ (ቁ. 14)።¹¹⁰

ማቴ. 27:24-25 እንደሚነግረን ደግሞ ሊላጠስ ይህ ነገር ሁከት እንደሚያሰነሣ እንጂ ሌላ ምንም እንደማይጠቅም አያ። በእርግጥም ሁከት እየተነሣ ነበር። ኢየሱስን ከፈታው ደግሞ የበለጠ ዐመፅ ሊቀስቀስ ነው። እንደዚህ ዓይነቱን ሁከትና ዐመፅ በርም ያለው ንጉሠ ነገሥት ከስህ ደግሞ ሥርዓትን ለማስከበር ባለመቻል ሊላጠስ ከሥራው ሊባረር ነው። ስለዚህም ኢየሱስ እንዲሰቀል ወሰነ። በመጀመሪያ ግን ውኃ አስመጥቶ በሕዝቡ ፊት እጁን ታጠበ (ማቴ. 27:24)። ይህም ከበደል ነፃ መሆንን የሚያመለክት የአይሁድ ባሕል ነበር (ዘጸ. 21:6-7)።

«እኔ ለዚህ ሰው ሞት ጎሳፊ አይደለሁም»¹¹¹ አለ ሊላጠስ። ሕዝቡ ሁሉ ግን «በእርሱ ሞት ምክንያት የሚመጣው ቅጣት በሉኛና በልጆቻችን ላይ ይሁዳል» አሉ (ማቴ. 27:24-25)። በእርግጥም የክርስቶስን ሞት ዋጋ በገዛ

ደግሞው ከፍለዋል። ከአርባ ዓመት በኋላ ሮማውያን ኢየሩሳሌምን ደመሰሱ፤ በከተማዋ የነበሩ አይሁዳውያንንም በሙሉ ጨፈጩ።

15 ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ዘመን የሞት ፍርድ የተፈረደባቸው ወንጀለኞች ከመገደላቸው በፊት ይገረፉ ነበር። መግረፊያው የሚሠራው ከጠፍር ሲሆን ጫፎቻቸውም ላይ ብረት ወይም አጥንቶች ይቋጠሩባቸዋል። ከግርፋቱ የተነሣ ብቻ ብዙዎች ይሞቱ ነበር። ዮሐ. 19:1-4 እንደሚነግረን ኢየሱስ በመገረፉ አይሁድ እንደሚረኩና እንዲሰቀል አጠንክረው እንደማይጠይቁት ሊላጠስ ተስፋ አድርጎ ነበር። ይሁን እንጂ ተስፋ ያደረገው በከንቱ ነበር። ኢየሱስ እንዲገደል ከመቼውም ይልቅ ጮኹው መናገር ጀመሩ።

16-20 ኢየሱስን እንዲሰቅሉ ሊላጠስ ለርም ወታደሮች ሰጣቸው። ወታደሮቹ ኢየሱስን ከመስቀላቸው በፊት አፈዙበት፤ ደበደቡት። የዮሐንስ ወንጌል እንደሚነግረን ደግሞ ኢየሱስ እንዳይገደል ሊላጠስ እስከመጨረሻው ድረስ ሕዝቡን ለማባበል እየሞከረ ነበር። ይሁን እንጂ አልተላከለትም (ዮሐ. 19:1-16 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ስቅላቱ (15:21-32)

(ማቴ. 27:32-44፤ ሉቃ. 23:26-43፤ ዮሐ. 19:17-24)

21 እንዲሰቀሉ የተፈረደባቸው ወንጀለኞች የሚሰቀሉበትን መስቀል የሚሰቀሉበት ስፍራ ድረስ የሚሸከሙት ራሳቸው ናቸው። ኢየሱስ በመጀመሪያ መስቀሉን ተሸከሞ ነበር (ዮሐ. 19:17)። ከግርፋቱ የተነሣ ግን በጣም ደክሞት ስለነበር አንድ የቀሬና¹¹² ተወላጅ የሆነ ስምዖን¹¹³ የሚባል ሰውን እንዲሸከም አስገደዱት።

ሉቃ. 23:27-31 እንደሚያመለክተው ኢየሱስ ወደ መስቀያው ስፍራ እየተጓዘ ሳለ ብዙ ሰዎች እየተከተሉት ነበር። በሕዝቡ መካከል የነበሩ ሴቶችም በብርቱ አዝነው ያለቅሱ ነበር። ኢየሱስ ግን ወደ እነርሱ መለስ ብሎ፤ «እናንተ ኢየሩሳሌም ሴቶች! ስለ ራሳችሁና ስለ ልጆቻችሁ አልቅሱ እንጂ ስለ እኔ አታልቅሱ!» አላቸው (ሉቃ. 23:28)። ከዚያ በኋላም ኢየሩሳሌም በሮማውያን እንደምትደመሰስ ትንቢት ተናገር። በዚያን ጊዜ የልጆቻቸውን ስቃይ ስለማያዩ ከወላዶች ይልቅ መኻኖች የታደሉ ይሆናሉ። ከወላዶች ይልቅ መኻኖች በቀላሉ ሸሽተው ማምለጥ ይችላሉ። ሆኖም በትንቢቱ እንደተናገረውም ሮማውያን የሚያደርሱት ስቃይ እጅግ አስከፊ ከመሆኑ የተነሣ ከዚያ ስቃይ ለመገላገል ሰዎች ተራሮችና ኮረብቶች ላይቸው ላይ እንዲወድቁና እንዲሞቱ ይፈልጋሉ (ሆሴ. 10:8፤ ሉቃ. 23:30)።

በሉቃስ ገለጻ መሠረት፤ ኢየሱስ እንዲህ አለ- «እንግዲህ ይህ ሁሉ ነገር በእርጥብ እንጨት ላይ የሚደረግ ከሆነ በደረቅ እንጨት ላይማ ምን ይደረግ ይሆን?» (ሉቃ. 23:31)። እንዲህም ሊል፤ ሮማውያን ንጹሕ የሆነውን ኢየሱስን ሰቅለው የሚገድሉ ከሆነ በኢየሱስ ሞት ወንጀለኛ በሆኑት የኢየሩሳሌም ከተማ ነዋሪዎች ላይ ደግሞ ምን ዓይነት ፍጻ ያደርሱባቸው ይሆን? ማለቱ ነበር።

22-24 የራስ ቅል እየተባለ የሚጠራው ጎልጎታ ከኢየሩሳሌም ውጪ የሚገኝ አንድ አነስተኛ ኮረብታ ሲሆን ቅርጹም የራስ ቅልን ይመስላል። ከካርቤ ጋር የተቀላቀለ የወይን ጠጅ እንዲጠጣ ሰጡት።¹¹⁴ ከርቤ የማደንዘዝና ስቃይን

110 ሞት የተፈረደባቸውን ወንጀለኞች መስቀል ላይ ሰቅሎ መግደል የሮማውያን አገዳደል ዘዴ ነበር (ማር. 8:34 እና ገለጻውን ይመለከታል)። በጣም የሚያሳፍርና ጣፅ የበዛበት ሞት ነበር። ሰፋ ላለ ማብራሪያ ከቃላት ዝርዝሩ መስቀል የሚለውን ይመለከታል።

111 በእግዚአብሔር ዓይን ሊላጠስ ከበደል ነፃ አይደለም። የአይሁድ ወንጀል ተባባሪ ነው። ክርስቶስን ማጎን ይቻላል ነበር፤ ይሁን እንጂ ሥራውን ላለማጣት ሲል እንደዚያ ማድረግ አልፈለገም። ወንጀሉን በአይሁድ ላይ ብቻ ለማሳበብ ምክረ። «እኔ ለዚህ ሰው ሞት ጎሳፊ አይደለሁም!» እናንተ እንዳልሰቃሁ አድርጉ» አለ (ማቴ. 27:24)። ይሁን እንጂ ይህን በመሰለ መንገድ በደለኝነትን በሌላው ላይ ማሳበብ አይቻልም። በሌሎች ጋጢአት የሚሰማሙ ሁሉ የጋጢአት ተባባሪዎች ናቸው።

112 ቀሬና አሁን ዘመናዊቷ ሊቢያ ባለቸበት ስፍራ የነበሩት የሰሜን አፍሪካ አውራጃ ናት።

113 ዮሩሴስ ልጅ ስምዖን ምናልባት በርም የነበረችው ቤተክርስቲያን አባል የነበረውና በሮሜ 16:13 የተጠቀሰው ሩሴስ ሊሆን ይችላል።

114 በማቴ. 27:34 መሠረት ሐሞት የተደባለቀበትን ወይን እንዲጠጣ ለኢየሱስ የሰጡት ሌሎች ነበሩ። ሐሞት በጣም መሬራ ነው። ምናልባትም ይበልጥ በኢየሱስ ላይ ለመዘባበት ፈልገው ይህን ያደረጉት ወታደሮች ሊሆኑ ይችላሉ። በኋላም ከወታደሮቹ አንዱ ሆሞጫ ወይን ሰጥቶታል (ቁ. 36)። ሆሞጫ ወይን በርካሽ ዋጋ የሚገኝና በወታደሮች የሚዘወተር መጠጥ ነው (ማቴ. 27:48፤ ሉቃ. 23:36)።

የግሰላት ባሕርይ ያለው ሲሆን ለሚገደሉ ወንጀለኞች ይህንን መስጠት የተለመደ ነበር (ምሳ. 31፥6-7)። ኢየሱስ ግን ያለምንም ማደንዘዣ ዕዕ ረዳትነት የመስቀል መከራ በሙሉ ለመቀበል ስለወሰነ ሊጠጣው አልፈለገም።

የሚሰቀሉ ወንጀለኞችን ልብስ መከፋፈል በሮማውያን ወታደሮች የተለመደ ነበር። በዮሐ. 19፥23-24 መሠረት ኢየሱስን የሰቀሉት አራት ወታደሮች ልብሶቹን ለአራት ተከፋፍለዋል። ይሁን እንጂ ልብሶት የነበረው እጅ-ጠባብ ያለምንም ስፊት አንድ ወጥ ሆኖ የተሠራ ነበር። ስለዚህም ያንን ልብስ ለአራት ቀድሶ ከመከፋፈል ይልቅ ለማን እንደሚሰጥ ወታደሮቹ ዕጣ ተጣጣሉ። ይህንን በመሰለ ሁኔታም በመዝሙር 22፥18 የተነገረው ትንቢት ተፈጸመ።

25 ኢየሱስ የተሰቀለው ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት ነበር። በዮሐ. 19፥14 መሠረት ደግሞ ወደ ስድስት ሰዓት ገደማ ኢየሱስ ገና በእሳጠስ ፊት ነበር። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን እንደሚያምኑት ዮሐንስ «ስድስት ሰዓት» ያለው በሮማውያን ባሕል መሠረት ከእኩል ሌሊት አንስቶ በመቁጠር ሲሆን፤ ግርቆስ «ሦስት ሰዓት» ያለው ደግሞ በአይሁድ ባሕል መሠረት ፀሐይ ከወጣችበት ጊዜ እንስቶ ስለቆጠረ ነበር። እንግዲህ በዚህ አገላለጽ ከተሰማማን ኢየሱስ ከጥቂቱ አሥራ ሁለት ሰዓት ከእሳጠስ አደባባይ ወጥቶ በሦስት ሰዓት ተሰቀለ ማለት ነው።¹¹⁰

26 ሮማውያን ወንጀለኛው የተሰቀለበትን ከስ ከተሰቀለበት መስቀል ራስጌ ላይ በጽሑፍ የመግለጽ ልማድ ነበራቸው። የኢየሱስ ከስ ጽሑፍም፤ «ይህ የአይሁድ ንጉሥ የናዝሬቱ ኢየሱስ ነው» የሚል ነበር (ማቴ. 27፥37፤ ሉቃ. 23፥38፤ ዮሐ. 19፥19)። በሮማውያን አመለካከት የኢየሱስ ወንጀል ራሱን ንጉሥ ለማድረግ መሞከሩ ነበር። ይህንንም ጽሑፍ በመስቀሉ ራስጌ ላይ ያኖሩበት ምክንያት በሮማውያን ላይ የሚያምፅ ሁሉ ተመሳሳይ ቅጣት እንደሚደርስበት ለሌሎች አይሁዳውያን መቀጣጫ እንዲሆን ነበር። በዮሐ. 19፥20-22 መሠረት ደግሞ በአይሁድ ሕዝብ ላይ ከፍተኛ ፊዝ ስለመሰላቸው አይሁዳውያን በዚህ ጽሑፍ ተከፍተዋል። ጽሑፉን እንዲለውጥ እሳጠስን ጠየቁት፤ እርሱ ግን አልተቀበላቸውም።

ሉቃ. 23፥34 እንደሚያመለክተን ኢየሱስ ከተሰቀለ በኋላ በመጀመሪያ የተናገረው ቃል «አባት ሆይ የሚያደርጉትን ስለማያውቁ ይቅር በላቸው!» የሚል ነበር። እዚህ ላይ ኢየሱስ ጠላቶቻችንን ይቅር ማለት እንደሚገባን ዐቢይ ምሳሌነቱን ሰጥቶናል (ሉቃ. 6፥27፤ ዮሐዋ. 7፥60 ተመልከት)።

27-28 ከኢየሱስ ጋር ሁለት ወንበዴዎች ተሰቅለዋል። እነዚህ ወንበዴዎች በሮም መንግሥት ላይ ከባድ ወንጀል የፈጸሙ መሆን አለባቸው፤ እንደዚያ ባይሆን ፍር በሞት አይቀጡም ነበር። ከኢየሱስ ጋር አብረው መስቀላቸውም በኢሳ. 53፥12 ከከፉ አድራጊዎች ጋር ተቆጥረዋል ተብሎ የተነገረው ትንቢት እንዲፈጸም ነበር።¹¹⁶

29-31 ሮማውያንና አይሁድ በኢየሱስ ላይ ተዘባበቱ። «ቤተ መቅደሱን በሦስት ቀን እሠራለሁ ብሎ ነበር (ማር. 14፥57-58) ታዲያ ለምንድነው አሁን ከመስቀሉ ላይ መውረድ ያታው? ሌሎችን አድናቀል፤ ራሱን ግን ማዳን አይችልም» ይሉት ነበር።

ኢየሱስ ከተሰቀለበት መስቀል ላይ ለመውረድ አቅም እንደሌለው አሰቡ። ከመስቀሉ መውረድ ይችል ነበር። ይሁን እንጂ እርሱ ራሱ ለደቀ መዛሙርቱ ሦስት ጊዜ አስቀድሞ እንደተናገረው ሁሉ፤ እኛ ከኃጢአታችን እንድንድን የእርሱ መሞት አስፈላጊ ነበር (ማር. 8፥31፤ 9፥31፤ 10፥33-34)።

32 «እርሱ መሲሕ . . . ከሆነ እስቲ አሁን ከመስቀል ይውረድ እኛም እንይና እንመጃ» አሉ የካህናት አለቆቹና የሙሴ ሕግ መምህራን። እነዚህ የአይሁድ መሪዎች ቀደም

ብለው ምልክትን እንዲያሳዩት ከርስተሰን ጠይቀውት ነበር፤ እርሱ ግን አንድም ምልክት እንኳ እንደማያደርግ ነግሮአቸዋል (ማር. 8፥11-12 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ልበ-ደንዳኖች ምልክትን ቢያዩ እንኳ አያምኑም። ኢየሱስ ከሞት ተነሥቶአል፤ ከሞት መነሣት ደግሞ ከመስቀል ላይ ከመውረድ የሚበልጥ ተአምር ሲሆንም አይሁድ ግን ከሙሴ መሆኑን ማመን አልፈለጉም (ሉቃ. 16፥19-31 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

ከግራና ከቀኙ የተሰቀሉት ወንበዴዎችም ኢየሱስን ይሰድቡት ነበር። ሉቃ. 23፥39-43 እንደሚነግረን ደግሞ ከወንበዴዎቹ አንዱ ንስሐ ገብቶአል «አንተ ደግሞ በሞት ፍርድ ላይ እያለህ እንኳ እግዚአብሔርን አትፈራም? እኛ ባደረግነው በደል ምክንያት ቅጣት መቀበላችን የተገባ ነው፤ ይህ ሰው ግን ምንም ጥፋት አላደረገም» በማለትም ጓደኛውን ገስጾታል። ከዚያ በኋላም ንስሐ የገባው ወንጀልኛ ኢየሱስን «ጌታ ሆይ! ወደ መንግሥትህ ስትገባ አስታውሰኝ!» አለው (ሉቃ. 23፥42)። ኢየሱስም «በእውነት እልሃለሁ፤ ዛሬውኑ ከእኔ ጋር በገንት ትሆናለህ!» በማለት መለሰለት (ሉቃ. 23፥43)።

ከዚህ ሁለት ነገሮችን እንማራለን። በመጀመሪያ ደረጃ አንድ ሰው በሕይወቱ ማክተሚያ ላይ እንኳ ቢያምን ይድናል። በሁለተኛ ደረጃ አንድ አማኝ ሲሞት መንፈሱ ወዲያውኑ ወደ ገነት ይሄዳል። ገነት ሥጋችን በትንሣኤ እንስኪነሣ ድረስ መንፈሳችን የምትቆይበት በመንግሥተ ሰማይ ውስጥ ያለ የደስታ ስፍራ ነው (2ቆሮ. 12፥2-4፤ ራእይ 2፥7 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)።

ኢየሱስ ሞተ (15፥33-41)
(ማቴ. 27፥45-56፤ ሉቃ. 23፥44-49፤ ዮሐ. 19፥28-30)

33 ከቀኑ ስድስት ሰዓት ገደማ አንስቶ እስከ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ በምድር ሁሉ ላይ ጨለማ ሆነ። የፋሲካ በዓል የሚውለው ሁልጊዜ በሙሉ ጨረቃ ወቅት ስለሆነ ይህ ጨለማ ተራ የፀሐይ ግርዶሽ ሲሆን አይችልም።¹¹⁷ ሉቃስ እንደሚነግረን የፀሐይ ብርሃን ተጋርዶ በምድር ሁሉ ላይ ጨለማ ሆነ (ሉቃ. 23፥45)። በእነዚያ ኢየሱስ መስቀል ላይ በነበረባቸው ሦስት ሰዓቶች በሰማያት አንድ ልዩና ታላቅ እንግዳ ነገር ሆኖአል። ጨለማ፤ በኃጢአተኛው የሰው ልጅ ላይ የእግዚአብሔር ቁጣና እግዚአብሔር ፊቱን ከሰዎች የመመለሱ ምልክት ነው። ምክንያቱም የሰው ልጅ በረጅም ጊዜ ታሪኩ ካደረጋቸው ታላላቅ በደሎች ሁሉ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ በመስቀል ላይ መገደል በጣም የከፋ ነበር። በጠቅላላው የዓለም ታሪክ ውስጥ እንደእነዚያ ሦስት ሰዓቶች የድቅድቅ ጨለማና ከፋ ጊዜ አልታየም።

34 ከዚያ በኋላም በመሞቱ በፊት ኢየሱስ «አምላኬ አምላኬ ለምን ተውሽኝ?» በማለት ጮኹ። ይህም ከመዝሙር 22፥1 የተወሰደ ነበር። ለመሆኑ ለምንድነው ኢየሱስ እንደዚያ ያለው? ምክንያቱም ምድርን ሁሉ የሸፈነው ጨለማ ኢየሱስንም ሸፍኖት ነበር። እርሱ ራሱም ከእግዚአብሔር ተለይቶ ነበር። የእግዚአብሔር ቁጣ፤ ፍርድና መርገም በእርሱ ላይ ነበር። በአንገሉ ላይ ተሰቅሎ የሚሞት ሁሉ የተረገመ እንደሆነ ያውቃል (ዘጸ. 21፥23፤ ገላ. 3፥13 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ በመስቀል ላይ በነበረበት ጊዜ በእርግጥም እግዚአብሔር ትቶት ነበር። የሰዎች ኃጢአት በሙሉ በኢየሱስ ላይ ነበር፤ እርሱ ስለእኛ ኃጢአት ሆነ (2ቆሮ. 5፥21)። እግዚአብሔር ደግሞ ኃጢአትን አያይም፤ ስለዚህም ፊቱን ከኢየሱስ አየረበት። በጌቴሌማኒ አትክልት ስፍራ አንድ መልአክ ሊያጽናው መጥቶ ነበር (ሉቃ. 22፥43)። በመስቀል ላይ ግን አንድም የሚያጽናውና የሚያበረታታው አልነበረም። እኛን ለማዳንና ከእግዚአብሔር

115 በማርቆስና በዮሐንስ መካከል ሰላለው ልዩነት ሌላም ገለጻ አለ። የትኛው ትክክል እንደሆነ እርግጠኞች አይደለንም።
116 ሁሉም ግንታዊ በኩረ ጽሑፎች ቁጥር 28 አያካትቱም። ተመሳሳይ ቁጥር በሉቃስ 22፥37 ይገኛል።

117 ተፈው ዓይነት የፀሐይ ግርዶሽ የሚሆነው ጨረቃ በመሬትና በፀሐይ መካከል ስትሆን ነው፤ ጨረቃዋ ሙሉ በሆነችበት ጊዜ ደግሞ ይህ አይሆንም።

ቁጣ ለመታደግ ኢየሱስ የከፈለው ዋጋ ይህን ይመስላል። ሕይወቱን ለብዙዎች ቢዛ አድርጎ ለመስጠትም እንዲህ ያለ ክቡር ዋጋ አስከፍሎታል (ማር. 10፡45 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

35-36 «ኤሉሄ፣ ኤሉሄ» ሲል የሰሙ በዙሪያው የነበሩ ሰዎች በሰሕተት ነቢዩ ኤልያስን እየተጣራ ነው በማለት አሰቡ። በዮሐ. 19፡28-30 መሠረት ኢየሱስ ተጠማሁ ስላለ የሚጠጣው ሰጡት። የሚጠጣውን ከወታደሩ ከተቀበለ በኋላም «ተፈጽመ!» አለ፤ ሥራው ሁሉ ተፈጽሞአል። በእግዚአብሔር በአባቱ ወደዚህ ዓለም የተላከበት ተልዕኮ ሁሉ ተፈጽሞአል፤ ተጠናቅቆአል (ዮሐ. 17፡4 ተመልከት)።

37 በሉቃ. 23፡46 መሠረት ደግሞ በዚህ ጊዜ ኢየሱስ «አባት ሆይ! እነሆ ነፍሴን በእጅ አስረክባለሁ!» ብሏል። ይህንንም ካለ በኋላ ነፍሱ ከሥጋው ተለየች።

38 እዚህ ላይ የተጠቀሰው የቤተመቅደስ መጋሪጃ በአይሁድ መቅደስ ያለው «ቅድስተ ቅዱሱን» ወደሚባለው በጣም የተቀደሰ ክፍል መግቢያ ላይ የነበረው መጋሪጃ ሲሆን ወደዚህ ክፍል እንዲገባ የሚፈቀድለትም ሊቀ ካህኑ ብቻ ነበር። አይሁዳውያን የእግዚአብሔር መገኘት ኃይል በዚያ ክፍል እንዳለ ያምናሉ (ዕብ. 9፡1-5 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ለራሱ ኃጢአትና ለሕዝቡ ሁሉ ኃጢአት መሥዋዕት ለማቅረብ ሊቀ ካህኑ በዓመት አንድ ጊዜ ወደዚህ የተቀደሰ ስፍራ ይገባል (ዕብ. 9፡7 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ኢየሱስ በሞተበት ጊዜ ይህ ቅድስተ ቅዱሳን መግቢያ ላይ የነበረው መጋሪጃ ከላይ እስከ ታች ተቅዶአል። ማለትም፤ ከጥቅም ውጪ ሆኖአል። ከእንግዲህ ወዲህ ለሕዝቡ ኃጢአት መሥዋዕት ለማቅረብ ማንኛውም ሊቀ ካህን ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ሊገባ አይገባም ማለት ነው። ኢየሱስ የመጨረሻው የኃጢአት መሥዋዕት ሆኖአል፤ ከእንግዲህ ምንም ዓይነት መሥዋዕት አስፈላጊ አይደለም።

ከኢየሱስ መሥዋዕትነት የተነሣ እግዚአብሔር የአማኞችን ሁሉ ኃጢአት ይቅር ብሎአል፤ ጽድቃቸውንም አውጆአል። ያም ብቻ አይደለም፤ የአማኞች ጽድቅ በራሱ በእግዚአብሔር ስለታወጀላቸው በቀጥታ ወደፊቱ መግባት ይችላሉ (ዕብ. 4፡16፤ 1ኛጥ. 3፡18)። ከእንግዲህ ወዲህ ወደ እግዚአብሔር እንዳንቀርብ የሚያገደን አንድም መጋሪጃ አይኖርም። እንግዲህ ወንድምኛ ሆይ! በኢየሱስ ደም አይኖርም። እንግዲህ ወንድምኛ ሆይ! በኢየሱስ ደም መተማመኛ አግኝተናል፤ የምንገባውም በመጋሪጃ ማለትም በሰውነቱ አማካይነት በከፈተልን በአዲሱና ዘላለማዊ በሆነው መንገድ ነው... ስለዚህ ቅን ልብና እውነተኛ እምነት ይዘን ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ (ዕብ. 10፡19-22)።

ከመጋሪጃው መቀደሩ በዙ አይሁዳውያን ካህናት ላይማሩ አልቀረም። በኋላም «... ከካህናትም ብዙዎች አመኑ» የተባለው (ሐዋ. 6፡7) ምናልባት በዚያ ምክንያት ይሆናል።

ማቴ. 27፡51-53 እንደሚነግረንም ኢየሱስ በሞተበት ጊዜ የምድር መንቀጥቀጥ ሆኖአል። መቃብሮች ተከፈቱ፤ ምተው ከነበሩት ብዙ ቅዱሳን ሰዎች ከሞት ተነሡ። ወደ ቅድስት ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም ገብተውም ለብዙ ሰዎች ታዩ። ይህም በዓለም መጨረሻ ለሚሆነው የአማኞች ትንሣኤ ምልክት ነበር። ይህ ኢየሱስ ዳግም ሲመለስ በሁላችንም ላይ ለሚፈጸመው «ቅድመ-ሁኔታ» ነው። ኢየሱስ ለሞቱ ሰዎች ከሞት የመነሣት የመጀመሪያ ምሳሌ ነው (1ቆሮ. 15፡20-23 እና ገለጻውን ይመለከታል)። እርሱ ከሞት የመነሣት ፊተኛና መጀመሪያ ነው (ቆላ. 1፡18)። ስለዚህም በኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ ከብሉይ ኪዳን ቅዱሳን ጥቂቶቹ ከሞት ተነሡ። ኢየሱስ ዳግም በሚመለስበት ጊዜም የቀረነው ሁላችን እንነሣለን።

ከዚህም ኢየሱስን የማያውቁ የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን በመጨረሻ በሕይወት እንደሚነሱ እንመለከታለን። በእርግጥ ክርስቶስ በሞቱ ሞትን አሸንፎአል! (1ቆሮ. 15፡54፤ 57) በሞቱ አማካይነት በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን ዲያብሎስን ሻረ (ዕብ. 2፡14)።

39 ኢየሱስን የሰቀሉ የመቶ አለቃውና ወታደሮቹ (ማቴ. 27፡54) ሲሞት ተመልክተው በጣም ተገረሙ። ከጥቂት ጊዜ

በፊት ግን ሲያፈዙበት ነበር። በመስቀል ላይ ሲያኖሩትም በእጃቸው በእግሮቹ ሚስማሮችን ችንከረዋል። አሁን ግን ምድር በጨለማ ስትሸፈንና ስትንቀጠቀጥ አዩ። በመስቀል ላይ ሆኖ ኢየሱስ የተናገረውን ሰምተዋል። የመጨረሻ ጩኸቱንም አድምጠዋል። ኢየሱስ የሞተው፣ ከዚያ በፊት እንደተመለከቱዋቸው ሰዎች አልነበረም። ስለዚህም የመቶ አለቃው፣ «በእርግጥ ይህ ሰው ጻድቅ ኖሮአል!» (ሉቃ. 23፡47)፤ «ይህ ሰው በእርግጥ የእግዚአብሔር ልጅ ነበረ» አለ።

40-41 እነዚያ ከገሊላ ከኢየሱስ ጋር የመጡ ሴቶች ከደቀ መዛሙርቱ ይልቅ ታማኝ ነበሩ።¹¹⁸ የኢየሱስን ሞት በዓይናቸው ተመልክተዋል፤ ያዩትንና የሰሙትንም ለደቀ መዛሙርቱ የተናገሩትም እነርሱ ነበሩ።

ማርያም መግደላዊትን ኢየሱስ ከሰባት አጋንንት ነፃ አውጥቶአት ነበር (ሉቃ. 8፡2)። ሰሎሚ ደግሞ የዘብዴዎስ ሚስትና የደቀመዛሙርቱ ያዕቆብና ዮሐንስ እናት ናት (ማቴ. 27፡56)። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን እዚህ ላይ የተጠቀሰችው ሁለተኛዋ ማርያም ራስዋ የኢየሱስ እናት ማርያም እንደሆነች ይናገራሉ፤ ሆኖም እርግጠኛ መሆን አይቻልም።

ኢየሱስ ተቀበረ (15፡42-47)
(ማቴ. 27፡57-61፤ ሉቃ. 23፡50-56፤ ዮሐ. 19፡38-42)

42-43 በሰንበት ዋዜማና በዝግጅት ጊዜ ማለትም፤ ከሰንበት በፊት ባለው አርብ የአርማትያሱ ዮሴፍ ወደ ጳላጦስ ሄዶ የኢየሱስን በድን እንዲሰጠው ጠየቀው።¹¹⁹ ዮሴፍ የአይሁዳውያን ሸንጎ አባል ነበር። የኢየሱስ ደቀ መዝሙር ሲሆንም አይሁድን ስለፈራ በግልጽ አልተከተለውም ነበር (ዮሐ. 19፡38)። ኢየሱስ እንዲገደል በአይሁድ ምክርና ሤራ ያልተባበረ ጻድቅና ደግ ሰው ነበር (ሉቃ. 23፡50-51)።

44-46 ጳላጦስ ዮሴፍ ባቀረበለት ልመና ተስማማ። ዮሴፍም የኢየሱስን ሥጋ ወስዶ በቅርቡ ለራሱ ባሠራው አዲስ መቃብር ውስጥ አኖረው (ማቴ. 27፡60፤ ሉቃ. 23፡53)። ትልቅ ድንጋይ በማንከባለልም የመቃብሩን መግቢያ ዘጋው (ማር. 16፡4)።

በሕይወቱ በነበረበት ጊዜ ራሱን የሚያስጠጋበት ቤት እንዳልነበረው ሁሉ (ሉቃ. 9፡58) ከሞተም በኋላ የሚቀበርበት አልነበረውም፤ የተቀበረው በሌላ ሰው መቃብር ነበር።

47 ከኢየሱስ ጋር ከገሊላ ከመጡት ሴቶች መካከል ሁለቱ ማለትም፤ ማርያምና ማርያም መግደላዊት (ቁ. 40) ኢየሱስን የት እንደቀበሩት አይተዋል። ስለዚህም የኢየሱስን አካል የሚቀቡበት ከርቤና ሽቱ ለማዘጋጀት ወደ ቤታቸው ሄዱ (ሉቃ. 23፡56)።

በዮሐ. 19፡39-42 እንደምንመለከተው ደግሞ ዮሴፍ የኢየሱስን ሥጋ እንዲሰጠው ወደ ጳላጦስ በሄደበት ጊዜ ኔቆዲሞስ¹²⁰ የሚባል ሰው አብሮት ነበር፤ ኢየሱስንም ለመቅበር ተባብሮታል። እንደ አይሁድ አገናኝነት ልማድ ከሸቱ ጋር በከፈን ልብስ ከፈኑት፤ ሴቶቹ ደግሞ ለኢየሱስ ለነበራቸው ጽኑ ፍቅር መግለጫ እንዲሆን ተጨማሪ ቅመማ ቅመም ለማምጣት ፈለጉ።

118 ከደቀ መዛሙርቱ መካከል ዮሐንስ ብቻ ነው በመስቀሉ አጠገብ እንደነበር የተገለጸው (ዮሐ. 19፡26)።

119 በዙውን ጊዜ መስቀል ላይ የሚሞቱ ወንጀለኞች በአሞራ እንዲሰሱ እዚያው ይተዋሉ እንጂ፤ እንዲቀበሩ ርማውያን አይፈቅዱም ነበር (ይህም ለሌሎች መቀጣጫ እንዲሆን ነበር)። በአይሁድ ሕግ መሠረት ግን አንድ ሰው በዚያው በሞተበት ዕለት መቀበሩ አስፈላጊ ነበር (ዘጸ. 21፡22-23)። የኢየሱስን አስከሬን ለመቅበር እንዲፈቅድለት ዮሴፍ ጳላጦስን የጠየቀበትም ምክንያት ይኸው ነበር።

120 ኔቆዲሞስ በዮሐንስ 3፡1-5 ተጠቅሶአል።

ምዕራፍ 16

ኢየሱስ ከሞት ተነሣ (16:1-8)

(ማቴ. 28:1-8፤ ሉቃ. 24:1-8፤ ዮሐ. 20:1)

1 የሰንበት ቀን ካለፈ በኋላ ማለትም ቅዳሜ¹²¹ ከንጋቱ 12 ሰዓት እነዚያው ኢየሱስ መስቀል ላይ ሲሰቀል የተመለከቱ ሌቶች (ማር. 15:40) የኢየሱስን አስከሬን ለመቀባት ከርቢና ሽቱ አዘጋጁ (ሉቃ. 23:56)።

2-4 ሌቶቹ ወደ መቃብሩ ሲደርሱ መቃብሩ የተከደነበት ትልቅ ድንጋይ ተንከባልሎ አገኙት በማቴ. 28:2-4 መሠረት ምድር ተንቀጥቶ ሃይለማርያም የእግዚአብሔርም መልአክ ከሰማይ ወርዶ ድንጋዩን አንከባልሎታል። መቃብሩን እንዲጠብቁ የተመደቡት ወታደሮችም (ማቴ. 27:62-66) መልአኩን ከመፍራት የተነሣ በመንቀጥቀጥ እንደበድን ሆኑ (ማቴ. 28:4)።

5 በሃላማ ተመስሎ የተገለጸው መልአክ በመቃብሩ በስተቀኝ በኩል ድንጋይ ላይ ተቀምጦ ነበር። የመልአኩ መልክ እንደ መብረቅ ያበራ ስለነበር ሌቶቹ ፈሩ (ማቴ. 28:3)። በሉቃ. 24:4 መሠረት ደግሞ ማቴዎስና ማርቆስ ያልጠቀሱት ሌላ ሁለተኛ መልአክም ነበር።

6-7 መልአኩም ለሌቶቹ «ሕያው የሆነውን ኢየሱስን በሙታን መካከል ስለምን ትፈልጉታላችሁ?» (ሉቃ. 24:5)፤ «... ተነሥቶአል... በገሊላ በነበረበት ጊዜ የነገራችሁን አስታውሱ» አላቸው (ማር. 14:28፤ ሉቃ. 24:6-7)።

8 ሌቶቹ ከመቃብሩ ሸሹ። በመጀመሪያ ለማንም ምንም ነገር አልተናገሩም። በኋላ ግን መልአኩ ለነገራቸው በመታዘዝ (ቁ. 7) ለደቀ መዛሙርቱ ለመንገር ሮጡ (ማቴ. 28:8)።

ተነሥቶአል! ከዓለም መፈጠር ጀምሮ የክርስቶስን ከሞት መነሣት የመሰለ ምንም ጠቃሚ ነገር አልተፈጸመም። ክርስቶስ ከሞት ባይነሣ ኖሮ የክርስትና ኅይማኖትና ክርስቲያኖችም አይኖሩም ነበር። ለሰዎች ደኅንነት አይኖርም ነበር (1ቆሮ. 15:17-19)። ጠቅላላ የታሪክ ሂደት የተለየ መልክ ይይዝ ነበር። ኢየሱስ ከሞት በመነሣቱ ግን የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ የመጨረሻና በቂ ማስረጃ ሆኖአል። እግዚአብሔር ራሱ ወደ ምድር መጥቶ የመጨረሻውን ጠላት ሞትን አሸነፈ (2ጢሞ. 1:10)። ወደ መንግሥተ ሰማይ የሚደረስበትንም መንገድ ለሰዎች አሳየ።

አንዳንድ በእግዚአብሔር የማያምኑ ሰዎች ክርስቶስ በፍጹም ከሞት አልተነሣም፤ የትንሣኤው ታሪክ የደቀ መዛሙርቱ የሐሰት ፈጠራ ነው ይላሉ። ይሁን እንጂ ትክክል አይደሉም። የኢየሱስ ትንሣኤ በታሪክ የተረጋገጠ እውነት ነው። እንዴት እርግጠኛ መሆን እንችላለን?

በመጀመሪያ መቃብሩ ባዶ ነው። ይህን ማንም ሊከድ አይችልም። ኢየሱስ ከሞት ካልተነሣ ታዲያ አስከሬኑ ወዴት ሄደ? የሮም ወታደሮች በጥብቅ መቃብሩን እየጠበቁ ነበር። አንዳንድ አይሁዳውያን እስከዛሬ ድረስ እንኳ ደቀ መዛሙርቱ የኢየሱስን አስከሬን ስርቀው ወስደውታል ይላሉ። የመቃብሩን በር የሮም ወታደሮች በተጠንቀቅ እየጠበቁ እያሉ ግን ይህ በፍጹም ሊሆን የማይችል ነገር ነው። ከዚያም በላይ ደግሞ ደቀ መዛሙርቱ በሙሉ ኢየሱስን ትተው በፍርሃት በመሸሽ ተደብቀዋል (ዮሐ. 20:19)። ከዚህም በተጨማሪ አይሁዳውያንና ሮማውያን የኢየሱስን አስከሬን በጥብቅ ሳያስፈልጉ እንዳልቀረ መገመት ይቻላል። በተለይም ደግሞ አይሁዳውያን የኢየሱስን ትንሣኤ ሐሰትነት ለማጋለጥ ከፍተኛ ፍላጎት ነበራቸው (ማቴ. 27:64)። ታዲያ፣ የኢየሱስን አስከሬን አግኝተው አለመነሣቱን ለሕዝቡ ከማረጋገጥ ሌላ ምን የተሻለ አማራጭ ሊኖራቸው ይችላል ነበር! ግን የትም ቢሆን የኢየሱስን አስከሬን ማግኘት አልተቻለም።

ኢየሱስ ከሞት እንደተነሣ እርግጠኛ የምንሆንበት ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ ከትንሣኤው በኋላ ለብዙ ሕዝብ መታየቱ ነው። ከአምስት መቶ ለሚበልጡ ተከታዮቹም

በአንድ ጊዜ ታያቸው (1ቆሮ. 15:6)። ከሃያ አምስት ዓመት በኋላ ጳውሎስ ይህን መልእክት ለቆሮንቶስ ሰዎች በጻፈበት ጊዜ ብዙዎቹ በሕይወት ነበሩ። እነዚህ ሁሉ የክርስቶስ ትንሣኤ ምስክሮች ናቸው።

ኢየሱስ ከሞት እንደተነሣ የምናውቅበት ሦስተኛው ምክንያት፤ በእነዚያ አሥራ አንድ ፈሪዎችና እምነት በጎደላቸው ደቀ መዛሙርት ሕይወት የምንመለከተው አስደናቂ ለውጥ ነው። በአንድ ወቅት ሲሸሹና ሲደበቁ ነበር። ከሞት የተነሣውን ኢየሱስን ካዩ በኋላ ግን በደስታና በመንፈስ ኃይል የተሞሉ ፍጹም አዲስ ሰዎች ሆነዋል (ዮሐ. 20:22፤ ሐዋ. 2:4)። ለዚህ በደቀ መዛሙርቱ ሕይወት ለታየው አስደናቂ ለውጥ ሌላ ምክንያት ሊኖረው አይችልም። የክርስቶስ ከሞት መነሣት ብቻ ነው ይህን ለውጥ ያመጣው።

የተለወጠው የአሥራ አንዱ ደቀመዛሙርት ሕይወት ብቻ አልነበረም፤ የሌሎችም ሕይወት መለወጥ ጀምሮአል። ሐዋርያው ጳውሎስ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን በደማስቆ መንገድ ተገናኘው፤ በዚህም ምክንያት ሕይወቱ በፍጹም ተለወጠ (ዮሐዋ. 9:1-9፤ 17-20)። ሌሎች ታሪክ የሚያውቃቸው በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ክርስቲያኖችም ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን አውቀውታል፤ ሕይወታቸውም በመንፈስ ቅዱስ ተሞልተዋል። በልባችን ውስጥ ስለሚኖር ክርስቶስ ከሞት ለመነሣቱ እርግጠኞች ነን።

ታዲያ የክርስቶስ ከሞት መነሣት ለግል ሕይወታችን የሚሰጠን ትርጉም ምንድነው? ክርስቶስ ሞትን ድል ነሣ። እኛን ከሞት ማዳን ይቻለዋል። እርሱ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነው። ዛሬም ቢሆን በእያንዳንዱ አማኝ ልብ ውስጥ ይኖራል። «እነሆ እኔ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» ብሏል (ማቴ. 28:20)። ስለዚህም ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ሰሰው ሁሉ ወንጌልን አስተምሩ በማለት ለሰጠን ትእዛዝ እንታዘዝ (ቁ. 15)።

ኢየሱስ ለተከታዮቹ ታየ (16:9-20)

9-11 ማቴ. 28:9-10፤ ሉቃ. 24:9-12፤ ዮሐ. 20:11-18 እና ገለጻቸውን ይመለከታል።¹²²

12-13 ሉቃ. 24:13-35 እና ገለጻውን ይመለከታል።

14 ሉቃ. 24:36-44፤ ዮሐ. 20:19-31 እና ገለጻቸውን ይመለከታል።

15 «ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ፤ ለሰው ሁሉ ወንጌልን አስተምሩ» በማለት ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን አዘዛቸው። አሕዛብን ሁሉ ደቀ መዛሙርት እንዲያደርጓቸውም አዝዞአቸዋል (ማቴ. 28:16-20 እና ገለጻውን ይመለከታል)። ሁሉም ክርስቲያኖች ሰባኪዎች እንዲሆኑ አልተጠሩም፤ ሁሉም ክርስቲያኖች የወንጌል መልእክተኛ በመሆን ወደ ዓለም ሁሉ እንዲሄዱ አልተጠሩም። ነገር ግን ታላቁን ተልዕኮ በመፈጸም ረገድ ሁሉም ክርስቲያኖች የየግላቸውን አስተዋፅዖ ማድረግ ይችላሉ። እነርሱ ራሳቸው ለወንጌል ተልዕኮ ባይሄዱም እንኳ ሌሎችን በመላከና እንዲሁም በሚያደርጉት ስጦታና በጸሎት መደገፍ ይችላሉ። ሁሉም ክርስቲያኖች ለቤተሰቦቻቸውና ለጎረቤቶቻቸው ምስክሮች እንዲሆኑ ተጠርተዋል።

16 ሰው የሚድነው በእምነት ነው (ገላ. 2:15-16፤ ኤፌ. 2:8 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። እምነታችንን በግልጽ ለሌሎች ለማሳየትም መጠመቅ አስፈላጊ ነው። (ከአጠቃላይ የእምነት መግለጫው የውሃ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል)። ሐዋርያው ጴጥሮስ «ንስሐ ግቡ... እያንዳንዳችሁም ተጠመቁ» አለ (ዮሐዋ. 2:38)። እናምናለን ብለን ባንጠመቅ ግን አልታዘዝንም ማለት ነው፤ እምነታችንም ሐሰት። መታዘዝ የሌለው እምነት እውነተኛ እምነት አይደለም (ያዕ. 2:17 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

አንድ ሰው ከክርስቶስ አምኖ ለመጠመቅ በዝግጅት ላይ እያለ ያንን ዕድል ሳያገኝ ቢሞት ምን ይሆናል? እንዲህ ዓይነቱ ሰው ድኖአል። ይሁን እንጂ ከመንን በኋላ ወዲያውኑ

¹²¹ በአይሁድ ባሕል መሠረት ሰንበት ዓርብ 12 ሰዓት ላይ ይጀምርና ቅዳሜ 12 ሰዓት ላይ ያልቃል።

¹²² ሁሉም ጥንታውያን በክረ-ጽሑፍ ከቁጥር 9-20 ያሉትን እያካትቱም።

መጠመቅ አስፈላጊ ነው። ሆን ብለን መዘግየቱ ራሱ አለመታዘዝ ነው።

17-18 ያመኑት አጋንንትን የማስወጣትና (የሐዋ. 5:14-16፤ 6:8፤ 14:3) በልሳን የመናገር (የሐዋ. 2:4፤ 10:44-46፤ 19:6 እና ገለጻዎቹን ተመልከት) ኃይል እንደሚኖራቸው ክርስቶስ ተስፋ ሰጥቶአል። እባቦችን ይይዛሉ (የሐዋ. 28:3-5)። ጠቅላላ አዲስ ኪዳንን ስናነብ የወንጌል ስብከት በተደጋጋሚ በምልክቶችና ተአምራዊ አሠራር ይታጀብ እንደነበር እንመለከታለን (ቁ. 20)። የሚደረጉትም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነበር (1ቆሮ. 12:7-11 እና ገለጻውን ይመለከታል)።

19-20 ከትንሣኤው በኋላ ኢየሱስ ለእርባ ቀን በዚህ ምድር ነበር (የሐዋ. 1:3)። ከዚያ በኋላ ወደ ሰማይ ዐረገ (ሉቃ. 24:50-53)፤ በእግዚአብሔር ቀኝም ተቀመጠ (የሐዋ. 2:32-33፤ ኤፌ. 1:20-22 እና ገለጻዎቹን ይመለከታል)። በዓለም መጨረሻ «ይህ ወደ ሰማይ ሲወጣ ያያቸሁት ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲወጣ ባያቸሁበት ዐይነት መንገድ ተመልሶ ይመጣል» (የሐዋ. 1:9-11)፤ በታላቅ ኀይልና ክብር በደመና ሲመጣም ይታያል (ማር. 13:26)። እስከዚያ ቀን ድረስ ግን እያንዳንዳችን በታማኝነት እንጽና፤ ጌታም የሠጠንን ሥራ በመሥራትም እንትጋ። ይህን ስናደርግ ጌታ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ አብሮን ይሆናል (ማቴ. 28:20)።